

6. Textielbedrijven.

MINUTENBLAD

DOSSIER No.

07209 deel 6.

NAAM:

Wilde Stakingen (Versch. bedrijven)

Taalbedrijven.

- 1 Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutblad aanwezig was dit bijgevoegd.

jan. 69
A.C.D.
Werkgr. San.

And

VERBINDING No 50.

No 4497.

*Heest
Enschede*

6 Juni

1952. *6.414*

6.434

DIENSTGEHEIM.

7 JUNI 1952

ACD/ ~~4497~~

141118

Schutblad is vernietigd

Hierbij heb ik de eer U te doen toekomen
een rapport betreffende een wilde staking bij de
Fa. Scholten, alhier.

-----

w.

No 4497.

Verslag van de wilde staking bij de fabriek van de Firma Scholten, zonwering- en zeildoekindustrie te Enschede.

Aantal stakers : 16.

Totaal werkzaam: ongeveer 100 werknemers.

Duur: 3 Juni 1952 tot 5 Juni 1952.

Bemiddeling: Uniebonden.

Door de E.V.C. werd gestookt.

Oorzaak en verloop : De lonen van een twintigtal jeugdige arbeiders, die waren aangenomen op een loon van ongeveer F. 20.--. per week, ontvingen door een speciale tariefening ruim F. 40.--. per week. De directie, vrezende dat de arbeidsinspectie zou ingrijpen, nam in overleg met het personeel het besluit een ander tarief in te voeren, opdat hierdoor mede een meer redelijke verhouding zou worden geschapen tussen de lonen der oudere en jongere werkkrachten. Voorts werd in verband met een tweetal grote militaire orders, namelijk voor de U.S.A. en het Nederlandse leger, ter grootte van circa F. 2.500.000., een ploegenstelsel ingesteld. Hiervoor werd niet, zoals in de textielindustrie gebruikelijk is een toeslag van 10 % gegeven. Dit omdat het bedrijf tot dusver niet onder een C.A.O. is te brengen. De directie meende, hoewel zij hiertoe wel genegen was, hiertoe niet te mogen overgaan.

Na bemiddeling van vertegenwoordigers der Uniebonden werd besloten het werk te hervatten onder de voorwaarde, dat de door de directie voorgestelde tariefening zou wor-

den ingevoerd en aan de ploegenarbeiders het basisloon zou worden uitgekeerd , vermeerderd met 10%.

Het betrof hier een aantal jeugdige arbeiders, die in verband met de genoemde grote orders tijdelijk in dienst waren genomen.

Opheffen van
9. D. x De ATEK (E.V.C.) stookte bij monde van haar hoofdbestuurder WOUTER VEENVLIET (19-7-18) onder de stakers , terwijl deze bij de ingang van het bedrijf stonden.

Op 5 Juni 1952 werd het werk hervat, behoudens door een zevental arbeiders, die door de directie werden ontslagen, omdat deze naar de mening van de directie tijdens de staking te fel hadden geageerd.

Op 4 Juni 1952 werd door een tweetal agenten van politie toezicht bij de poort van het bedrijf gehouden, omdat de directie de stakers de toegang weigerde. De stakers, onder wie zich eerder genoemde ATEK-hoofdbestuurder bevond, die hen opstookte, begonnen daar op demonstratieve wijze liedjes, o.a. over Korea te zingen.

De 2 Politie mannen - in de "Waarheid" van 5-6-52 aangeduid met "een sterke politiemacht" vorderden ~~van~~ de stakers in verband met de ontstane verstoring der openbare orde, die publieke belangstelling begon te trekken, zich te verwijderen. Toen hieraan niet werd voldaan, werd tegen een tweetal personen opgetreden met de wapenstok, waarna allen zich verwijderden.

Enschede

VERBINDING NO 50

No.4113

Betr.: Staking

28 Februari 1952

VERTROUWELIJK

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen een verslag van de te Enschede gehouden wilde staking bij de N.V. G.W. WISSELINK's Textielmaatschappij.

W

OP KAART
ACD/ <i>213</i>
DAI: <i>29/1-12</i>
PAR: <i>VS</i>

<i>6.417 6.434</i>
<i>635</i>
<i>05.5-0234</i>
- 3 MRT 1952
ACD/ <i>132417</i>

Sehubbled is vernietigd

Verslag van de wilde staking bij de N.V.
G.W. WISSELINK'S TEXTIELMAATSCHAPPIJ
te
ENSCHUDE

Personeel totaal 100 personen;
aantal stakers 40 personen (de gehele weverij).

De Directie van bovengenoemd bedrijf was reeds enige tijd bezig met het vaststellen van een zgn. wetenschappelijke tarief voor de wevers.

in hun werk

Het doel hiervan was, de wevers/meer te belasten. Tot op heden waren deze arbeiders tot 80 % belast. Met deze nieuwe regeling werd het aantal te bedienen getouwen van 5 op 6 gebracht, hetgeen een belasting van 90 % betekent.

De oude lonen van de wevers lagen boven het door de C.A.O. toegestane plafond en de directie was van mening, dat het nieuwe tarief hierin praktisch geen verandering zou brengen. Wel bestond h.i. de mogelijkheid, dat in de lonen enkele verschuivingen zouden plaatsvinden, al naar gelang de door de werknemer geleverde prestatie.

De directie had voor de invoering van dit nieuwe tarief een overgangstijd vastgesteld van 8 weken. De werknemers zouden op hun loon een toeslag van 8 % ontvangen, welke toeslag elke week met 1 % verminderde.

In het bedrijf was een tariefscommissie gekozen, welke de beschikking had over alle gegevens betreffende dit nieuwe tarief.

De Unie Bonden waren door de directie met de verandering in kennis gesteld.

"De Waarheid" vestigde in een tweetal berichten, resp. dd. 2-11-51 en 21-1-52 de aandacht op deze aangelegenheid.

Uit gesprekken met enkele op dit bedrijf werkzame wevers bleek, dat zij de mening waren toegedaan, dat dit nieuwe tarief voor hen een loonsverlaging van plm. F.10,-- per week zou betekenen. Volgens hen was het de bedoeling van de directie de oude lonen aan te passen aan de C.A.O..

Op Donderdag 21-2-52 werden door de wevers van de morgenploeg de getouwen stopgezet, als protest tegen de invoering van het nieuwe tarief.

Nadien werd op advies van een kern-lid het werk hervat, zodat het mogelijk bleef om de directie om een onderhoud te verzoeken. Zonder echter de komst van de leden van de directie af te wachten werden om half acht de getouwen weer stopgezet.

Nadien bleek, dat de directie niet van plan was enig overleg te plegen, voor dat de werkzaamheden normaal waren hervat. De wevers weigerden echter aan het werk te gaan.

Als agitator is ^{by staking ree leuening} aan te merken:

OK ✓ X

Hendrik Engelbert EBBEKINK, geboren te Hengelo (O), 13-1-93 wonende te Enschede, Galvanistraat 46. Wegens zijn houding bij dit conflict werd hij door de directie op staande voet ontslagen.

De stakende wevers weigerden de fabriek te verlaten
-en moesten-

en moesten met zachte drang door de gemeente-politie uit het bedrijf worden verwijderd.

Met uitzondering van drie personen gingen ook de wevers van de middagploeg in staking.

De directie stelde nadien de eis, dat de werkzaamheden op Maandag 25-2-52 zouden moeten zijn hervat, daar de stakers zich anders als ontslagen konden beschouwen.

Op Vrijdag 22-2-52 werd een stakingsvergadering gehouden, waarop de E.V.C. vertegenwoordigd was door Frederik LEUSHUIS, (geb. 21-5-03).

Op deze vergadering werd het volgende stakings-comité gekozen :

multistie o.v.

W Jan GERRITSEN, geb. te Veenendaal, 4-2-04, vz.; EVC;

multistie o.v.

H Gerhard Gerrit SELKER, geb. te Enschede, 21-11-13, wonende te Enschede, Willem de Clercqstr. 57, lid NVV, secretaris;

idem o.v.

H Jan van DALEN (geb. 17-8-96), lid EVC;

idem o.v.

V Johan VERSTEEG, geb. te Borculo, 1-9-14, wonende te Enschede, Getfertweg 235, ongeorganiseerd, penningm.;

omv. o.v.

H Reider de GROOT, geb. te Lonneker, 21-11-22, wonende te Enschede, Rijkstraat 266, in 1950 lid EVC, thans ongeorganiseerd;

idem o.v.

V Willem Frederik POSTMA, geb. te Zutphen, 1-3-12, wonende te Enschede, Jacobastraat 27, lid NVV.

Een EVC-bestuurder verzocht gedurende deze actie de directie van het bedrijf telefonisch om een onderhoud, doch de directie weigerde met deze organisatie te spreken.

Op Maandag 25-2-52 werden de werkzaamheden normaal hervat, waarna de bestuurders van de Unie-bonden overleg pleegden met de directie over het nieuwe tarief.

"De waarheid" van 22-2-52 maakte melding van deze staking met een bericht op de voorpagina, getiteld : " Strijd ontbrand in de textielindustrie ".

W

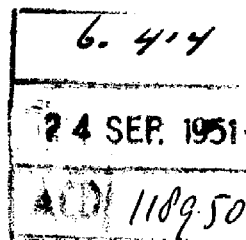
Verbanding no. 49 Vertrouwelijk.

H/hw. no. 157

ONDERWERP :

Staking bij de firma

N.V. Hedeman Jr. Textielfabrieken.

Schakkel is vernieuwd

In verband met de staking bij de N.V. Hedeman Jr. Textielfabrieken, hier ter stede, heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

Op Dinsdag, 18 September 1951 te ongeveer 17.45 uur was in cafe Kamerling, Ootmarsumsestraat no. 251 te Almelo, door personeelsleden der firma Hedeman een vergadering belegd.

Op deze vergadering, welke onder leiding stond van de Kringbestuurder der R.K. Textielarbeidersbond "St. Lambertus", waren ook de stakende arbeidsters van genoemde firma aanwezig.

Door de kringbestuurder werd, voordat hij met zijn betoog begon gevraagd, of zich in de zaal ook leden der EVC, of arbeiders, die op een of andere wijze met deze organisatie in verbinding staan, bevonden. Zo ja, dan verzocht hij deze de zaal te verlaten. Op dit gezegde werd door niemand gereageerd.

Spreker stelde de stakende arbeidsters voor, morgenvroeg normaal het werk te hervatten. Hij beloofde, dat die morgen door de Unie-Bonden met de Directie van het bedrijf, deze kwestie zou worden besproken.

Is, zo zei spreker, de Directie genegen de aangekondigde loonsverlaging in te trekken, dan zal dit de arbeidsters kenbaar worden gemaakt, waarna allen normaal aan het werk blijven; indien de Directie echter een tussenvoorstel zou doen, dan zal dit voorstel eerst met de betrokken meisjes worden besproken, voordat de Unie-Bonden hierin enige besluiten nemen. Indien de Directie echter haar standpunt aangaande de loonsverlaging niet wenste te wijzigen, dan zullen aldus spreker de Unie-Bonden achter de stakende meisjes gaan staan.

Deze staking is, volgens spreker, echter een "wilde staking", daar zij zonder overleg met de bonden is ingezet.

Met dit voorstel van de Kringbestuurder gingen alle stakende arbeidsters accoord, waarna allen beloofden Woensdagmorgen normaal het werk te zullen hervatten.

Op Woensdag, 19 September 1951 om 11.15 uur vond ten kantore der firma Hedeman een bespreking plaats tussen de

- VOORZITTER -

Almelo

voorzitter en kringbestuurders der Unie-Bonden, de voorzitter der Fabrikantenvereniging en de Directeur van het bedrijf.

Door de voorzitter der Fabrikantenvereniging werd de Directeur verweten, dat hij deze maatregel had genomen, ondanks het feit, dat door de Fabrikantenvereniging was besloten, dat voorlopig geen loonsverlagingen zouden worden gegeven. Hij stelde de Directeur dan ook voor de aangekondigde loonsverlaging in te trekken.

Aanvankelijk weigerde de Directeur aan dat voorstel te voldoen, doch toen hij, na lang over en weer gepraat inzag, dat voor hem geen andere weg openstond, beloofde hij de voorgestelde loonsverlaging te zullen intrekken, onder voorwaarde, dat de tariefslonen der stakende arbeidsters binnen enkele weken zouden worden herzien, waarna deze herziening aan de Unie-Bonden ter goedkeuring zouden worden voorgelegd.

Met dit voorstel gingen de Unie-Bondenbestuurders accoord.

Wat de van arbeid uitgesloten arbeiders van het bedrijf betreft, hiervoor wilde de Directie bij de Arbeidsinspectie een vergunning voor minder arbeid aanvragen, waarna deze arbeiders 80% van hun loon zullen ontvangen.

Na de middag werden de arbeiders van het bedrijf met de resultaten van de bespreking in kennis gesteld.

Door de betrokken arbeiders (sters) werden deze resultaten goedgekeurd, zodat thans weer normaal ieder zijn/haar opgedragen arbeid verricht.

21 September 1951.

↓

Verbinding n0. 29. Dienstgeheim

H/hw. no. 254

ONDERWERP :

Propaganda-actie "EVC".

0 91229

Hierbij heb ik de eer U EdelGestrenge een exemplaar van de pamfletten te doen toekomen, welke op Dinsdag, 18 September 1951 aan de poorten der N.V. Hedeman Jr. Textielfabrieken, alhier in verband met de aldaar gehouden staking, door leden der EVC werden afgegeven.

Almelo

21 September 1951.

6.414 6.55
25.8-6.414
24 SEP. 1951
ACD/110.949

Schubblad is vernietigd

Verbinding no. 49 Vertrouwelijk

H/hw. no. _____

ONDERWERP:

Staking N.V.Hedeman Jr. Textielfabrieken.

6.414

17 SEP. 1951

ACD/118278

Almelo
Schuttel is vernietigd 11/8/54

In verband met mijn rapport dd. 13 September 1951 Onderwerp Staking bij de N.V. Hedeman Jr. Textielfabrieken, heb ik de eer U Ed. Gestreng te berichten.

Door de Directie van het bedrijf zijn tot heden ongeveer 60 arbeiders naar huis gezonden.

Door de leiding der fabriek is hun medegedeeld, dat zij zolang de staking voortduurt, maar thuis moeten blijven, omdat er geen materiaal voor deze arbeiders, die allen in de afdeling zijdeweverij te werk zijn gesteld, meer aanwezig is.

De uitgesloten arbeiders is aangezegd, dat zij op geen enkele uitkering van de zijde der Directie moeten rekenen, daar deze staking en alle gevolgen daarvan niet haar schuld, doch de schuld der stakende arbeidsters is.

Het is echter niet aannemelijk, dat dit bedrijf, nadat de afdeling "Spoelderij" en "Scheerderij" slechts één dag stil staat, niet meer in staat is haar arbeiders aan het werk te houden.

Het is zeer wel mogelijk, dat de Directie, door deze mensen van het werk uit te sluiten, de stakende arbeidsters wil bewegen, het werk weer te hervatten.

Door leden der ATEK werd op Dinsdag, 11 September 1951 aan de poorten van het bedrijf pamfletten uitgegeven.

Een afschrift van deze pamfletten wordt bij dit rapport gevoegd.

Tot heden heeft de ATEK nog geen contact met de stakende arbeidsters gezocht.

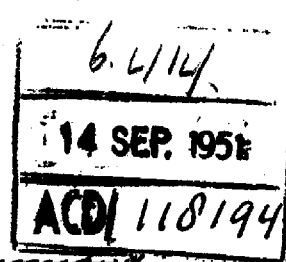
14 September 1951

Verbinding no. 49 Vertrouwelijk.

H/hw. no. _____

ONDERWERP :
Staking bij de
N.V. H.Hedeman Jr. Textielfabrieken.

schutblad is vernietigd

Hierbij heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

almelo

Op Vrijdag, 6 September 1951 werd door de Directie der N.V. H.Hedeman Jr. textielfabrieken, hier ter stede, aan de ¹⁵⁰arbeidsters der afdelingen "Spoelderij", "Scheerde-rij" en enige rijgsters bekend gemaakt, dat hun lonen, welke boven het C.A.O. liggen, met dit C.A.O. gelijk zouden worden gesteld.

Daar dit voor deze arbeidsters een loonsverlaging van 10- tot 17% betekende, is dit niet direct door deze meisjes aanvaard, doch vroegen zij een bespreking met de Directie aan. Tijdens deze bespreking, welke ongeveer twee uren duurde, werd door de in het bedrijf achtergebleven meisjes niet doorgewerkt.

Het resultaat van deze bespreking was, dat de Directie toe beloofde, hun standpunt binnen een week kenbaar te zullen maken.

Op Woensdag, 12 September 1951 te ongeveer 16.-- uur werd door de Directie van het bedrijf bekend gemaakt, dat met ingang van de volgende week de lonen van bovengenoemde arbeidsters met het C.A.O. zouden worden gelijkgesteld, doch daar dit voor de betrokkenen een betrekkelijk grote loonsverlaging betekende, zou per week 1% van het loon worden afgetrokken, zodat na verloop van een aantal weken het loon gelijk met het C.A.O. zou worden gebracht.

Bij deze bekendmaking was tevens vermeld, dat hierover niet meer met de Directie te spreken was, daar deze maatregel toch zou worden doorgevoerd, omdat de Directie tegen de huidige lonen voordeliger het garen van een ander bedrijf kon betrekken.

Als antwoord op deze bekendmaking hebben alle betrokken arbeidsters hun machines stop gezet en het bedrijf verlaten.

Het betreft hier alleen meisjes boven de leeftijd van 19 jaar.

Verschillende van deze meisjes zijn bij een der Unie-bonden aangesloten, doch deze staking wordt niet door deze bonden goedgekeurd.

Voorzover bekend heeft de EVC in deze staking tot heden nog geen bemoeienis gehad.

13 September 1951.

Verbinding no. 69.
No. P. 36/1951.

VERTROUWELIJK.

28-8-1951.

Bij deze heb ik de eer U te doen toekomen het rap-
port no. R. 45/1951, Vertrouwelijk, ddo. 29-8-1951, met
een bijlage te doen toekomen.

P.

OP KAART
ACD/113
DAT: 29-8-51
PAR: TC

6.414	6.353.1
	as. 26.
30 AUG 1951	
ACD/117037	

Schakel is vernietigd

R A P P O R T .

Onderwerp: Pamfletten van de
ATEK in verband met een werk-
staking bij een confectie-
industrie.

Op Maandag, 6 Augustus 1951 te 8 uur werd vernomen dat bij de personeelsingang van de confectie-industrie "Lambooy en Klunder", Mathildastraat te 's-Hertogenbosch door 2 mannen aan het personeel - dat zich naar het werk begaf - pamfletten met opruiende inhoud werden uitgereikt. Bij onderzoek is gebleken, dat deze pamfletten - waarvan een afschrift hierbijgaat - werden uitgereikt door:

1. WALTHERUS VAN WIJNGAARDEN, geboren te 's-Hertogenbosch, 27 Mei 1907, los-arbeider, wonende te 's-Hertogenbosch, Kemelsharenhoek 8;
2. WILHELMUS JOHANNES VAN OOIJEN, geboren te 's-Hertogenbosch, 3 April 1892, werkloos sigarenmaker, wonende te 's-Hertogenbosch, Vughters-straat no. 204. Beiden zijn lid van de CPN en zijn reeds meerdere malen gemeld wegens hun activiteit voor het communisme.

Naar aanleiding van de inhoud van die pamfletten werd dezerzijds een nader onderzoek ingesteld, waarbij gebleken is dat het navolgende de oorzaak van de actie is geweest:

ELISABETH CATHARINA VAN DEN BOSCH, geboren te Vught 27-12-1927, wonende te Vught, Versterplein no. 14, was bij deze industrie werkzaam als cheffin van de afdeling "voorarbeid jurken". Daar haar moeder in begin Juli 1951 geopereerd moest worden, vroeg zij op die dag vrij van haar werk. Deze vrije dag werd haar toegestaan. Enkele dagen later vroeg zij wederom om een vrije dag. De bedrijfsleider stond deze vrije dag niet toe, daar hij de noodzaak ervan niet kon inzien. De vader van E.C. van den Bosch belde hierop de directeur van het bedrijf op, waarop de directeur bij wijze van hoge uitzondering de gevraagde vrije dag toestond. Op 11 Juli 1951 werd door E.C. van den Bosch wederom om een vrije dag gevraagd. Deze vrije dag werd haar niet toegestaan, mede ook omdat over 2½ dag het geheel bedrijf met vakantie zou gaan en er een spoedorder voor 7000 jurken was binnengekomen. Wederom stelde de vader van het meisje zich in verbinding met de directeur van het bedrijf. De directeur deelde de vader mede, dat men maar geen vrij kon blijven geven. Bovendien deelde de directeur aan de vader van het meisje mede, dat er nog meer meisjes in het gezin thuis waren, die toch ook voor de zieke moeder konden zorgen. Er ontstond een woordenwisseling tussen beiden, waarop de directeur aan vader van den Bosch mededeelde, dat indien zijn dochter de volgende dag niet op haar werk zou verschijnen, zij ontslagen zou worden. Op 12 Juli 1951 verscheen mej. van den Bosch niet op haar werk. De volgende morgen - 13 Juli 1951 - verscheen zij wederom als gewoon op het werk, dit was te omstreeks 8.15 uur. Haar werd toen medegedeeld, dat zij ontslagen was, wegens het moedwillig niet op het werk verschijnen op 12 Juli 1951. Na die mededeling begaf zij zich naar haar afdeling. Wat daar met de daar werkzame meisjes is besproken, is niet bekend geworden, maar te omstreeks 8.30 uur legden de meisjes - 25 - op die afdeling het werk neer. Zij gingen naar de personeelsraad en eisten dat het ontslag van mej. van den Bosch ongedaan werd gemaakt, anders zouden allen ontslag nemen en het bedrijf verlaten. Deze eis werd niet ingewilligd en daarop verlieten deze 25 meisjes de fabriek. Zij begaven zich naar het Gewestelijk Arbeidsbureau, alhier, waar zij in het ongelijk werden gesteld. Nadat diverse ouders van de weggelopen meisjes zich met de directie in verbinding hadden gesteld en daar de directeur de overtuiging had gekregen, dat een gedeelte van deze meisjes zich had laten beïnvloeden door heethoofden, werd besloten 13 van de 25 meisjes weer in dienst te nemen.

*s-Hertogenbosch
mmlaken x 1
in PD's*

De meisjes, die op 13 Juli 1951 het werk neerlegden en daardoor vrijwillig ontslag namen zijn:

1. M. Doreleijers, wonende te Schijndel, Populierenstraat 6;
2. H. Wiegmans, wonende te Lith, Engwijk. No. C. 35;
3. M. van Loon, wonende te Nieuwkuik, Grotestraat 44;
4. J. van Uden, wonende te Berlicum, Sassenheimseweg 50;
5. J. Hoevenaars, wonende te Berlicum, Milrooijseweg 95;
6. F. Leenders, wonende te Maasdriel, B. 107;
7. Th. Veldkamp, wonende te Oss, Heischeutstraat no. 5;
8. W. Langenhuyzen, wonende te Schijndel, Berkenstraat 16;
9. Th. van Rijswijk, wonende te Vught, Karel Doormanstraat 2;
10. B. Buteyn, wonende te 's-Hertogenbosch, Mathildastraat no. 6;
11. G. Broekx, wonende te 's-Hertogenbosch, Wilgenstraat no. 26;
12. Th. Bok, wonende te Maren, B. 26;
13. R. van de Pol, wonende te 's-Hertogenbosch, Populierenstraat 7;
14. W. van Heumen, wonende te Oss, Litherweg no. 102;
15. G. Remunt, wonende te Vught, Oude Baan A. 23;
16. M. Brouwers, wonende te Heusden, Pompstraat W. 12;
17. H. Piels, wonende te Kerkdriel, Achterstraat B. 20;
18. A. de Veer, wonende te St. Michiels-Gestel, Maaskantje C. 179;
19. A. van Gestel, wonende te Haarstegg, Mgr. Prinsenstraat 17;
20. Jac. Teulings, wonende te 's-Hertogenbosch, Graafseweg no. 30;
21. A. de Groot, wonende te Kerkdriel, Rijksweg D. 121;
22. B. van der Heijden, wonende te Oss, Heihoekstraat 43;
23. A. Wagenaars, wonende te Bortel, Kalksheuvel 43;
24. J. van de Weerd, wonende te Bortel, van Hornstraat 23;
25. Th. Spoor, wonende te Kerkdriel, B. 81.

Tijdens en na het verspreiden van deze pamfletten en gedurende de neerlegging van het werk, hebben zich geen verstoringen van de openbare orde voorgedaan.

Geen van de bovengenaemde meisjes heeft enig contact of enige relatie met de CPN.

Wel is bekend, dat de genoemde W. J. van Ooijen zich bijna voortdurend nabij het Gewestelijk Arbeidsbureau ophoudt en dan gesprekken voert met mensen - arbeiders - die dat bureau bezoeken, teneinde te trachten ontevredenheid te zaaien of op te wekken.

29 Augustus 1951.

E I N D E .

A F S C H R I F T .

Aan de arbeiders en arbeidsters van
de fa.Lambooy en Klundert.

Zoals aan U allen bekend zal zijn werd voor enige weken geleden een afdelings-cheffin ontslagen die een dag thuis gebleven was omdat haar moeder geopereerd moest worden. Zij had hiervoor toestemming gevraagd van de directie, doch toen deze weigerde om deze toestemming te geven bleef zij, zeer begrijpelijk, zonder toestemming eendag weg.

Toen zij de volgendedag terug kwam werd zij ontslagen hetgeen voor de andere arbeidsters uit haar afdeling aanleiding was om hun werkzaamheden neer te leggen en ook het bedrijf uit te gaan. Bij deze zaak springen een paar punten sterk naar voren.

- 1.- Het weigeren van de directie om een dag verlof te geven en het daarna gegeven ontslag.
- 2.- De solidariteit van de andere arbeidsters.

Uit dit ontslag blijkt weer een duidelijk dat nu er slapte is in de confectie-industrie als gevolg van de oorlogspolitiek der regering, de directie voor niets terug deinst wanneer het gaat om dwangmaatregelen te nemen tegen het personeel.

Een scherp protest is hier dan ook noodzakelijk.

Bedenk dat morgen ook *f*U iets dergelijks kan gebeuren en dat de directie dan ook tegen U een dergelijke maatregel zal nemen.

Eist van de directie dat zij het ontslag van de afdelings-cheffin weer intrekt en dat ook de andere arbeidsters weer in het bedrijf opgenomen worden.

Zendt een delegatie naar de directie die deze eis bij haar op tafel legt.

Het is in Uw aller belang opdat de vooroorlogse toestanden niet terugkeren.

Het Afd.bestuur van de ATEK
aangesloten bij de E.V.C.

Voor eensluidend afschrift:
's-Hertogenbosch, 8 Augustus 1951.
ID. 's-Hertogenbosch.

2-

Verbinding no. 49 VERTROUWELIJK.

H/hw. no. _____

Onderwerp: *Almelo*

Staking bij de

N.V.Katoen Mij. v/h. Gebr. Scholten.

OP KAART
ACD/10
DAI: 2/7-51
PAR: 90

6.434
22 JUNI 1951
ACD/112089

Schubben in vermindering
Hierbij heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

Op Vrijdag, 8 Juni 1951 vroegen plotseling enige arbeiders, werkzaam in de afdeling Sterkerij der N.V.Katoen Maatschappij v/h. Gebr. Scholten, hier ter stede, een onderhoud aan met een der leden der directie van dat bedrijf. Nadat hun dit onderhoud was toegestaan, vroegen zij, of het niet mogelijk was, dat het loon der sterkers, gelijk werd gesteld, met dat der touwbazen, evenals dit vóór 1940 het geval was. (Dit betekende voor de betrokken arbeiders een loonsverhoging van ongeveer 14 cent per uur).

Daar deze verhoging in strijd is met de voor die afdeling geldende C.A.O., werd dit door de directie geweigerd.

Op Dinsdag, 12 Juni 1951 vroegen bovengenoemde arbeiders andermaal een onderhoud aan met de directie van het bedrijf. Tijdens dit onderhoud vroegen deze arbeiders, of de verhoging, waarom zij de vorige week gevraagd hadden, al of niet werd ingewilligd. Door directie werd wederom gezegd, dat deze verhoging in strijd was met de C.A.O., doch dat zij wel genegen waren te informeren of in deze niet voor deze arbeiders enige verhoging, doch in geen geval 14 cent per uur, kon worden gegeven, zonder in strijd te geraken met de geldende bepalingen. De arbeiders antwoordden hierop, dat zij, wanneer ^{zij} de door hen gevraagde verhoging niet kregen, hun maatregelen zouden nemen, waarna zij weer naar hun werk terug gingen.

Enige ogenblikken later hebben alle arbeiders werkzaam in de afdeling sterkerij van genoemd bedrijf, het werk verlaten met medeneming van hun werkkleding.

Daar deze verlaten van hun werk, zonder enige opgave van reden, door de directie als contractbreuk werd beschouwd is aan deze arbeiders, met goedvinden van het Gewestelijk Arbeidsbureau, die zelfde morgen schriftelijk ontslag verleend.

Enige dagen later hebben deze arbeiders, door bemiddeling van een ambtenaar van het Gewestelijk Arbeidsbureau, de directie van het bedrijf verzocht opnieuw te mogen worden aangesteld.

- NADAT -

Nadat de directie van het bedrijf aanvankelijk weigerden aan dit verzoek te voldoen, werd toch na enig gepraat, gedeeltelijk aan dit verzoek voldaan, waarna zes van de zeven ontslagen arbeiders op Maandag 18 Juni 1951 het werk op de oude voorwaarden hervatten.

op kaart. 4/11
Een der arbeiders, genaamd Frederik ter Braake, wonende Nieuwstraat no. 84 te Almelo, werd niet weer aangenomen, daar deze persoon door de directie als de aanvoerder van deze actie werd gezien.

Geen der arbeiders, genoemd in dit rapport was bij een vakorganisatie aangesloten, terwijl ook geen organisatie zich met dit geval bemoeide.

20 Juni 1951.

UITTREKSEL

Uit : OD 342

Naam: MAANDRAPPORTEN OVERIJSSSEL

Voor : OD 209⁶

Naam: STAKINGEN (Wilde)

Ag. nr: 111121

Afz. : ID Enschede

Datum: 6-6-51

Aard van het stuk: Maandrapport Mei 1951 gemeente Enschede.

Op 18 Mei 1951 deed zich een korte staking voor onder de wolwevers van de fabriek Kremersmaten van de NV van Heek & Co te Enschede. De aanleiding tot deze staking was een tariefswijziging die voor de betrokken arbeiders ongunstig was. De staking omvatte 25 personen (gehele middagploeg van die afdeling). Het totaal aantal arbeiders van de NV van Heek & Co bedraagt ca. 2800 personen. De volgende middag werden de werkzaamheden hervat. De staking had geen resultaat. Geen der Uniebonden bemiddelde.

Uitgetr. door: RM

Op aanwijzing van: BIII.

Datum: 31-7-51.

UITTREKSEL

Uit : OD 342

Naam: Maandrapporten Overijssel.

Voor : OD 209-6

Naam: Wilde Stakingen

Ag.nr: 109592

Afz. : I.D. ALMELO

datum: 18-9-51.

Aard van het stuk: Rapport over de algemene toestand in de gemeente Almelo op politiek sociaal en economisch terrein over de maand April 1951.

Daar door de arbeiders, werkzaam in de afdeling
fintab van het Textielveredelingsbedrijf v/h Gebr. Paltas
te Almelo, naar de mening der Directie niet voldoende werk
wordt geleverd, werd in deze afdeling een cheffin geplaatst,
die, volgens de Directie, de taak als in handen had en ook
hield.

Op Vrijdag, 6 April 1951, werd door de arbeiders,
werkzaam in genoemde afdeling, het werk stilgelegd, terwijl
zij reeds het werk te hervatten, alvorens deze cheffin in
een andere afdeling was geplaatst.

Tegenaan over een en ander vandecheffente wisselen,
is hierop door de Directie van het bedrijf met enige in genoemde
afdeling werkende arbeiders een bespreking belegd. Wat er
tijdens deze bespreking besloten is, is niet bekend; wel is
bekend, dat bedoelde cheffin, nadat zij enige tijd, wegens
ziekte niet in de fabriek verscheen, in een andere afdeling is
geplaatst.

Uitgetr. door:

JR

Op aanwijzing van:

B IIIg.

Datum:

11-9-51.

Nr.1249a.
Onderwerp : Werkstaking bij de K.V.T.
Betrouwbaarheid berichtgever : zeer betrouwbaar.

- 9 APR. 1951
ACD/106052
Directeur van Politie te Arnhem.

OP KAART
ACD/46
DAI: 5-7-51
PAR: R. 105964

Waardering bericht : zeer betrouwbaar.
Tevens bericht gezonden aan de Heer Procureur Generaal

B Schutblad is vernietigd w. 105964

Ten vervolge op mijn bericht d.d. 21 Maart 1951 nr.1249, heb ik de eer U omtrent de werkstaking bij de Koninklijke Verenigde Tapijtfabrieken te dezer stede nog het volgende mede te delen.

Aan bedoelde staking, welke van 23.2.1951 tot 16.3.1951 duurde, hebben de hierna te noemen arbeidsters deelgenomen :

Deventer
XLPD
O.K.
e.o. w. v. d. k.
h.p.d.
NK

1. Hendrika HENDRIKS, geboren te Deventer op 10.8.1929, wonende Dapperstraat 19 (nieuwe nummering) te Deventer, Zij is lid van de C.P.N., de E.V.C. en het A.N.J.V.;
2. Hendrika Maria JANSSEN VAN 'T LAAR, geboren te Deventer op 11.8.1922, wonende Rielierweg 164 te Deventer. Op politiek gebied valt niets van haar te vermelden;
3. Klazina Cornelia GROENINK, geboren te Deventer op 10.9.1932, wonende Parallelweg 43 te Deventer. In politiek opzicht valt niets omtrent haar te vermelden;
4. Antonia Johanna Berendina ROELOFS, geboren te Deventer op 29.6.1934, wonende Randerstraat 31 te Deventer. Zij komt uit een gezin, dat vóór de oorlog op de R.S.A.P. en thans op de C.P.N. georiënteerd is.
5. Jantje STREMMELAAR, geboren te Deventer op 10.7.1933, wonende Randerstraat 1 te Deventer. Zij komt uit een communistisch georiënteerd gezin.
6. Johanna VAN DER MEIJ, geboren te Rijswijk op 29.3.1929, wonende Amstellaan 11 te Deventer. Zij is politiek delinquente. Zij is uitgesloten van het actief en passief kiesrecht en staat onder toezicht van de afd. Jeugdzaken der Stichting Toezicht Politieke Delinquenten te Zwolle. Zij vestigde zich op 6.4.1950 te Deventer, komende van Winterswijk. Op 28.12.1950 huwde zij te Deventer met Willem ter Haar, geboren te Veenendaal op 19.8.1926, die te Winterswijk woont en van beroep grenskommies is.
7. Siebertje DOORNBOSCH, geboren te Bellingwolde op 10.8.1934, wonende Dommelstraat 22 alhier. In politiek opzicht valt niets van haar te vermelden.
8. Elza Annechina DRAAIJER, geboren te Emmen op 17.9.1932, wonende Zaanstraat 35 te Deventer. In politiek opzicht valt niets van haar te vermelden.
9. Annechien HILLE, geboren te Vlagtwedde op 11.5.1936, wonende Zaanstraat 35 te Deventer. In politiek opzicht valt niets van haar te vermelden.

10. Stijntje SCHUUR, geboren te Groningen op 28.9.1934, wonende Bom-
melstraat 35 te Deventer. In politiek opzicht valt niets van haar
te vermelden.
11. *X' NK* Jacoba Berendina JANSEN VAN 'T LAAR, geboren te Deventer op 28.7.
1934, wonende Parallelweg 39 te Deventer. In politiek opzicht
valt niets van haar te vermelden.
- M. K.*
W. K.
W. K. 12. Antonia Gerda JANSEN, geboren te Deventer op 21.5.1924, wonende
Vosakkerstraat 6 te Deventer. In politiek opzicht valt niets van
haar te vermelden.
13. Johanna Hendrika REMEIJER, geboren te Deventer op 25.6.1934, wo-
nende Parallelweg 16 te Deventer. Haar vader is links georiënteerd
en lid van de E.V.C.
14. Grada Maria BRINKHOF, geboren te Deventer op 30.5.1935, wonende
Akkerstraat 14 alhier. In politiek opzicht valt niets van haar te
vermelden.
15. Hendrika Johanna STIJF, geboren te Deventer op 2.2.1926, wonende
Rozengaarderweg 9 te Deventer. In politiek opzicht valt niets
van haar te vermelden.
16. Francisca Anna KAPPERT, geboren te Deventer op 8.11.1935, wonende
Boevinckstraat 24 te Deventer. Zij komt uit een gezin, dat georiën-
teerd is op de K.V.P.
17. Waltraud Erika SCHMIDT, geboren te Hirsberg (Dld.) op 7.5.1934,
wonende Bursesteeg 4 te Deventer. Zij bezit de Duitse nationali-
teit. Zij vestigde zich op 16.10.1947 te Deventer, komende van
Duitsland. Van politieke activiteit harerzijds is hier nimmer ge-
bleken.

Omtrent de activiteit van de staaksters valt nog het volgende te ver-
melden.

aanl. D.K.
Enige tijd na het uitbreken van de staking werd door de sub 15 en 16 genoemd het werk hervat. Mej. Stijf (nr.15) werd sindsdien door de overige staaksters gevolgd als zij zich van huis naar de fabriek en terug begaf. Door de politie dezer gemeente werden naar aanleiding daarvan wegens overtreding van art.426 bis W.v.Sr. de sub 1 t/m. 5 genoemd aangehouden en bekeurd.

Door de staaksters werden onder de overige werknemers van bedoeld bedrijf pamfletten verspreid, welke inhoud ten doel had de staking uit te breiden tot andere afdelingen. Mej. Schmidt (nr.17) heeft, na door de politie gewaarschuwd te zijn, haar activiteit als staakster beëindigd.

aanl. D.K.
De staking is op touw gezet door Mej. Hendriks (nr.1), die voorheen werkzaam is geweest bij de fa. Decon alhier, alwaar zij betrokken was bij de staking in dat bedrijf van 11 tot 15 Maart 1949. Mijns inziens moet tussen deze staking bij de K.V.T. en die bij de Deventer Koffer-

(NK)
0, K.T. |
fabriek van 28.2.1951 tot 2.3.1951 verband worden gezocht. In laatst bedoeld geval werd de staking ook opgezet door een jonge communist, de A.N.J.V.-er F.J.Moespot (26.9.1930), terwijl ook toen gepoogd werd de staking tot het overige personeel uit te breiden. Mogelijk zijn bedoelde jongelui, opgezwapt door het A.N.J.V. of de C.P.N., er op uit, zich een "revolutionnair verleden" te verschaffen en staan deze gevallen niet op zichzelf.

De staking bij de K.V.T. heeft voor de staaksters geen succes opgeleverd. Op 16.3.1951 werden zij allen door de directie ontslagen, waarna de sub 7, 8, 9 en 10 genoemden op door de directie vastgestelde voorwaarden weder in dienst werden genomen.

Einde.

Verbinding nr.46.
Nr.1249.

Dienstgeheim.

21 Maart 1951.

Onderwerp :Werkstaking bij de K.V.T.

Betrouwbaarheid berichtgever : zeer betrouwbaar.

Waardering bericht : zeer betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan de Heer Procureur Generaal fgd. Directeur
Politie te Arnhem.

CD 203 VI

VRIET O.R.
ACDI 4%
DAI: 5-7-51
PAR: RA

6.1.114.

27 MRT 1951

co 1043.09
Schubbe is staking
Ten vervolge op mijn melding d.d. 28 februari j.l.

ACDI 4% 4057/64

nr.829, heb ik de eer U te berichten, dat de werkstaking bij de Koninklijke Verenigde Tapijtfabrieken te dezer stede op Vrijdag, 16 Maart j.l. beëindigd werd.

Gerevent

De staaksters (17 in getal in plaats van 18 zoals aanvankelijk abusievelijk door de directie werd verklaard) hebben tot de laatste dag van de staking bij de fabriek gepost. In de loop van de middag van 16.3.1951 haalden zij hun rentekaarten aan de fabriek op; allen werden door de directie ontslagen, doch vier van hen werden later weder in dienst genomen, op door de directie vastgestelde voorwaarden.

Stagnatie heeft in bedoeld bedrijf tengevolge van de staking niet plaats gehad.

Door de directie werd met de staaksters geen overleg gepleegd.

Omtrent de achtergrond van de staking, de personalia van de staaksters etc. zult U binnenkort uitvoerig verslag ontvangen.

Einde.

UITTREKSEL

Uit : OD 342.

Naam: MAANDRAPPORTEN OVERIJSSEL

Voor : OD 209⁶

Naam: STAKINGEN(WILDE)

Ag. nr: 104903

Afz. : I.D.Enschede

Datum: 6 Maart 1951

Aard van het stuk: Rapport over de maand Februari 1951, betr.gemeente Enschede

In deze maand deden zich in deze gemeente geen stakingen voor, met uitzondering van een kleine wilde staking bij de textielfabriek Schuttersveld te Enschede op 19-2-51. Gedurende 1 uur werd door 10 arbeiders van de z.g. duivelkamer het werk neergelegd, hetwelk zijn oorzaak vond in een loongeschil. In de betrokken afdeling werken 20 arbeiders, terwijl totaal 1500 arbeiders in het gehele bedrijf werken. Nadat de Uniebonden hadden bemiddeld, ontvingen de arbeiders de gevraagde loonsverhoging. Deze staking had geen politieke achtergrond.

Uitgetr. door: P.v.B.

Op aanwijzing van: B III

Datum: 1 Mei 1951

DIENSTGEHEIM.

Onderwerp: staking

6.414
6 MRT 1951
ACD/104598

Hoogeveen, 3 Maart 1951.

Schutblad is permitteerd

Bij de Hoogeveense Matrassen Industrie, gevestigd aan de Griendtsveenweg 20 alhier, eigenaar J. Beukema, wonende Zuiderweg 7 Hoogeveen is op 28 Februari 1951 een staking uitgebroken, waarbij zeven arbeiders zijn betrokken.

De rest van de arbeiders, die in genoemde fabriek werkzaam zijn, werken normaal door.

Een arbeider, die kort geleden was aangenomen op proef, was per 3 Maart 1951 ontslag aangezegd, wegens ongeschiktheid.

Een andere arbeider, die om gezondheidsredenen niet meer in de verf-spuiterij werkzaam kon zijn, was aangeraden naar ander werk uit te zien, daar hij in een andere afdeling van de fabriek niet kon worden geplaatst. Een datum van ontslag was ten aanzien van deze arbeider niet genoemd.

Beide laatstgenoemde arbeiders hebben op 28 Februari 1951 te onstreeks 16.00 uur de fabriek verlaten; zeven andere arbeiders gingen uit protest met hen uit de fabriek.

Van de stakende arbeiders zijn er vier georganiseerd bij de E.V.C.; de overige bij het N.V.V.

De vakorganisaties N.V.V., C-N.V. en R.K.W. steunen de staking niet. Er werd tussen de stakers en de vakbonden geen enkel overleg gepleegd. De E.V.C. heeft enkele malen aan de directeur verzoekt om een bespreking. Dit is echter geweigerd.

De eigenaar beschouwt de arbeiders als ontslagen.

Ongeregeldheden hebben zich niet voorgedaan. De stakende arbeiders zijn na hun vertrek niet meer in of nabij de fabriek gesignaleerd.

EINDE.

AAN de Binnenlandse Veiligheidsdienst

J a v a s t r a a t 68,

's-G R A V E N H A G E.

Nr.829.

Onderwerp : Werkstaking bij de K.V.T.

Betrouwbaarheid berichtgever : zeer betrouwbaar.

Waardering bericht : zeer betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan de Heer Procureur Generaal fgd.Directeur van Politie te Arnhem.

Arnhem

Ik heb de eer U te berichten, dat in de loop van de middag van 23 Februari 1951, achttien arbeiders van de Koninklijke Verenigde Tapijtfabrieken, Smyrnastraat 3 te dezer stede, het werk hebben neergelegd en tot heden niet hervat hebben.

Bedoelde arbeiders, die allen op dezelfde afdeling werkzaam zijn, staken uit protest tegen de invoering van het vastgestelde, toegelaten tariefloon.

Omtrent het verdere verloop van deze staking zult U mijnerzijds t,z.t. op de hoogte worden gebracht.

Einde.

6414
3 MRT 1951
ACD/104389

UITTREKSEL

Uit : OD 345

Naam: MAANDRAPPORTEN NOORD-HOLLAND

Voor : OD 209⁶

Naam: STAKINGEN (WILDE)

Ag.nr:102993

Afz. : I.D. Amsterdam

datum: Februari '51

Aard van het stuk: Rapport over de maand Januari 1951

OK 209⁶

Een serie verdraaide en leugenachtige berichten bracht o.a. DE WAARHEID over een conflict tussen de Firma A.H.KUIJKEN, atelier voor wasbare kleding, en meerdere daar werksame meisjes. De ATEE en het ANJV toonden zich in deze diligent, echter vergeefs. Hoewel gepoogd werd dit conflict over te hevelen naar andere ateliers, mislukte dit met vlag en wimpel. Op 4 Januari legden van de 34 werkkrachten, 5 meisjes het werk neer. Enige dagen later was het aantal wegloopsters 16. Dit aantal bleef zo tot het eind van het conflict. Op 31 Januari werd het werk hervat. Vier meisjes moesten definitief de laan uit. De overigen kwamen op hangende poortjes terug. De oorzaak was dat de patroon een percentage van het hier gegeven vaste loon inhield, procentueel gelijk aan het de laatste weken onder de maat blijven van de reeds lang vastgestelde en vóórdien uitgevoerde taak. In een en ander werd een poging gezien de productiviteit te remmen, om na het conflict het balletje verder te laten rollen. Opmerkelijk was een dankbrief van de stakingsleiding aan het ANJV, over geboden financiële hulp, opgenomen in JEUGD van 20 Januari.

Uitgetr. door: P.v.B.

Op aanwijzing van: B III g

Datum: 27 April 1951

No: 320-4 9-50

Oldenzaal, 8 December 1950

Onderwerp: Staking in
textielbedrijf H.P. Gelderman
te Oldenzaal.

6.414
18 DEC. 1950
ACD 98770

Ik heb de eer U het navolgende te berichten.

Op Dinsdag 4 December 1950, te omstreeks 13.30 uur, ontstond in de textielfabriek van de N.V. H.P. Gelderman & Zn. te Oldenzaal, namelijk in de afdeling zijdeweaverij, een wilde staking, omvattende 130 zijdeweavers. Oorzaak hiervan was het volgende:

Tot voor ongeveer 10 a 12 dagen geleden, ontvingen de zijdeweavers hun loon berekend naar het aantal picks. Dat aantal wordt aangegeven door middel van een klok op het weefgetouw. Naar kwaliteit werd minder gekeken, dus de arbeider die de meeste picks inleverde ontving het meeste loon. Een wever die zijn machine langzamer liet draaien, teneinde een goed stuk werk in te leveren, ontving minder loon. Aan deze toestand werd een einde gemaakt. Het loon op de aantallen picks werd minder gemaakt en er werd een premie gesteld op het goede ingeleverde werk.

Een en ander was voor die tijd met de fabriekscommissie geregeld. Deze regeling zou als een proef gelden, voor een tijd van 14 dagen. Deze zijdeweavers gingen er accoord mee.

Op Dinsdag 4 December 1950 had een van de zijdeweavers, genaamd Hendrik Bernard Vreriks, geboren te Losser 13 Augustus 1905, wonende te Denekamp Wilhelminadwarsstraat 15 een stuk geweven stof afgeleverd. Bij de voorlopige regeling waren de kwaliteiten ingedeeld in een 1e, 2e en 3e klasse. Het door Vreriks ingeleverde stuk werd gewaardeerd tot de 2e soort, zodat hij dienaangaande ook zijn premie ontving. Volgens Vreriks moest het gewaardeerd worden als 1e soort. Vreriks die er geen genoegen mee nam, liep de weverij in en zette andere wevers aan tot staking. Vreriks is bestuurslid van de Katholieke Arbeiders Beweging, hetgeen indruk maakte op zijn medearbeiders, die vermoedden dat hij wel in het gelijk zou worden gesteld. Dit had tot gevolg dat plm. 130 zijdeweavers het werk staakten. Nog dezelfde dag bemoeide de fabriekscommissie zich er mede. Het door Vreriks ingeleverde werk werd andermaal gewaardeerd, doch het bleef gehandhaafd te behoren tot de 2e soort. Toen de organisatie zich er mee bemoeide werd de zaak bijgelegd en op 8 December 1950 is de staking beëindigd. Deze zaak is nu bij de Directie en de organisatie in onderzoek. Van enige actie van de C.P.N. of van de E.V.C. is niets gebleken. Vreriks staat politiek gunstig bekend. Hij wordt gerekend tot een van de beste arbeiders. Bijzonderheden hebben zich hiermede verder niet voorgedaan.

Aan
Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
Javastraat 68
s GRAVENHAGE.
De Heer Procureur-Generaal
fgd. Directeur van politie te ARNHEM.
Bovenbeekstraat 21.

De Inspecteur van politie,

UITTREKSEL

Uit : OD 342. Naam: Maandrapporten Overijssel.
Voor : OD 209-6. Naam: Wilde Stakingen, No.6.
Ag.nr: 97435. Afz. : I.D.Enschede. datum: 7-11-50.

Aard van het stuk: Maandrapport over October 1950 te Enschede.

Wilde staking bij RAMIE-UNION te Enschede op 9-10-50.

Duur: van 5.- tot 7.30 uur.

Aantal stakers: 5.

Totaal aantal arbeiders: circa 430.

Totaal aantal arbeiders in de betrokken afdeling: circa 100.

Bemiddeling: Unie-banden.

Omschrijving:

Met ingang van Maandag 9 October 1950 zouden de wevers in dit bedrijf van 6 op 8 getouwen gaan werken.

Van de 12 wevers, die op die dag voor het eerst om 5 uur hun werkzaamheden moesten aanvangen, verschenen er maar 7, terwijl de overige arbeiders zoals voorheen om 7.30 uur begonnen. Het gevolg was, dat sommige wevers 8 getouwen, anderen 6 getouwen en enkelen slechts 4 getouwen bedienden. Daar verschillende wevers door het 8 getouwen-systeem van hun machines waren verdrongen, kon het voorkomen, dat zij getouwen gingen bedienen die van een andere wever waren, hetgeen tot gevolg had, dat zij geen productie voor zich zelf maakten en daardoor ~~en daardoor~~ geen of minder loon verdienden.

Omdat zij dit wel aanvoelden, verzochten zij tegen Dinsdagmiddag 10-10-1950 een vergadering met de tariefcommissie in tegenwoordigheid van enige Unie-bestuurders. Gedurende deze vergadering, die door 50 wevers werd bijgewoond hebben de getouwen plm. 10 minuten stilgestaan, doch werden daarna op verlangen van de directie weer in werking gesteld, daar anders geen overleg zou worden gepleegd.

Na een uiteenzetting van de Unie-bestuurders en de tariefcommissie en de positieve verklaring van de zijde van de directie, dat indien bleek, dat het 8 getouwen-systeem voor de werknemers nadelig zou zijn, de tarieven onmiddellijk zouden worden herzien, verklaarden de wevers zich accoord met het nieuwe systeem.

De korte, in de Waarheid van 10-10-50 onder grote kop vermelde "proteststaking", droeg geen politiek karakter.

Uitgetr. door: J.H. Op aanwijzing van: B V.
Datum: 6-1-51.

6.974
24 OCT. 1950
ACD/ 95372

Ik heb de eer U^h EdelGestrenge het volgende te berichten.

Almelo
Op Maandag 9 October 1950 werd door een 20 tal arbeiders van Palthes's Textielveredelingsbedrijven, ahier, allen werkzaam op de filmdrukkerij, het werk neergelegd. Door deze arbeiders werd gestaakt i.v.m. de nieuwe premiereregeling en de z.g.n. 5% warmte-toeslag.

Een à twee weken geleden was op de filmdrukkerij een nieuwe premiereregeling ingevoerd, waardoor het salaris van de arbeiders, aldaar werkzaam, van 1 tot 4 gulden per week achteruit ging.

In verband met de modernisering van het bedrijf was de 5% warmtetoeslag komen te vervallen. Voorheen werd op de filmdrukkerij van warme lucht gebruik gemaakt terwijl dit thans met koude lucht geschiedt. Wat de premiereregeling betreft had de Directie een kleine wijziging, in het voordeel der stakers, toegezegd, waarmede het personeel van de filmdrukkerij evenwel geen genoegen nam. Deze eisten, dat bovendien de 5% warmtetoeslag weer werd ingevoerd.

In de loop van de ochtend hadden de organisaties een onderhoud met de Directie. De Directie wilde echter niet onderhandelen daar zij de staking volkomen "wild" noemde.

In de namiddag van dezelfde dag werden alle stakende arbeiders per expres brief medegedeeld, dat zij wanneer zij de volgende dag het werk niet hervatten, als ontslagen werden beschouwd.

Op Dinsdag 10 October 1950, des morgens om half acht werd het werk op de normale wijze hervat.

Ongeregelheden deden zich tijdens deze staking niet voor.

Voor zover dezerzijds bekend geworden is, had de A.T.E.K. in dezen geen bemoeienis.

20 October 1950

UITTREKSEL

Uit : OD 343

Naam: Maandrapporten Gelderland.

Voor : OD 209⁶

Naam: Stakingen (wilde)

Ag. nr: 91157

Afz. : R.P.Doebinchem

Datum: 7.8.50

Aard van het stuk: Politiek maandrapport Juli 1950.

De staking te Borculo, aan U gerapporteerd bij mijn schrijven dd.14 Juli 1950 no.275/50 is na een tijdvak van ongeveer een week verlopen. Enkele van de stakende meisjes zijn ontslagen of bleven uit zichzelf weg, terwijl een gedeelte weder het werk heeft hervat. Incidenten deden zich niet voor.

Uitgetr. door: HG

Op aanwijzing van: B.

Datum: 17.10.50.

Verbinding no. 49.

H-4/H-6.no. 729. Dienstgeheim.

Onderwerp: Verloop der wilde staking bij
N.V. Stoomspinnerij "Twenthe"
te Almelo.

Co 80754

6414

25 JULI 1950
ACD/09023

Almelo

Co 80754

In aansluiting op mijn schrijven dd. 6 Juli 1950, Dienstgeheim no. 719, heb ik de eer U EdelGestrenge alsnog het volgende te berichten.

Op Donderdag 6 Juli 1950 des morgens om 10.00 uur vergaderden de stakende arbeiders in het gebouw van de E.V.C., Doelenstraat 21, alhier. Op deze vergadering, die onder leiding stond van de landelijke voorzitter van de A.T.E.K., de Heer Frederik Leushuis, geboren te Den Ham, 21 Mei 1903, wonende alhier, Elzenstraat 46, werd een stakingscommissie gevormd. In deze commissie namen zitting: twee leden van de R.K. Textielarbeidersbond "St. Lambertus"; twee leden van de Christelijke Textielarbeidersbond "Unitas"; twee leden van "De Eendracht"; twee leden van de A.T.E.K. en twee ongeorganiseerde arbeiders. Besloten werd de staking voort te zetten en een steunactie voor te bereiden onder de textielarbeiders in Twenthe en in het Zuiden des lands.

Op Vrijdag 7 Juli 1950 des namiddags te 3.00 uur had ten kantore van de N.V. Stoomspinnerij "Twenthe" te Almelo een vergadering plaats. Aan deze vergadering werd deelgenomen door de Directie der N.V. Stoomspinnerij, de afgevaardigden der Uniebonden alsmede door de fabriekskern. Door de afgevaardigden der Uniebonden werd aan de Directie voorgesteld, het voorstel hetwelk de aanleiding tot de staking was, in te trekken. De Directie ging met dit voorstel accoord.

Het vorengenoemde besluit werd bij de portier der fabriek, door aanplakking, bekend gemaakt. Tevens was hierbij vermeld, dat des avonds om 10.00 uur in het schaftlokaal der fabriek een vergadering met de stakende arbeiders zou worden gehouden, op welke vergadering door de afgevaardigden van de Uniebonden dit besluit aan de arbeiders zou worden toegelicht.

Geen der stakende arbeiders was echter op deze aan-

- gekondigde

aangekondigde vergadering aanwezig.

Naar aanleiding hiervan stelde de stakingscommissie zich in verbinding met de fabrieksdirectie en deelde haar mede, dat de stakende arbeiders noch met de afgevaardigden der Uniebonden noch met de fabriekskern wilden vergaderen, doch alleen met de fabrieksdirectie.

Op Zaterdag 8 Juli 1950 deelde de fabrieksdirectie aan de stakende arbeiders mede, dat zij wel met hen wilde vergaderen, doch niet voordat zij het werk hadden hervat. Verder deelden zij mede, dat diezelfde middag in het "Dagblad van het Oosten" een bekendmaking zou worden geplaatst, waarin zou worden medegedeeld, dat het voorstel der directie om in de nacht van Zondag op Maandag te werken, door haar was ingetrokken.

Nadat deze bekendmaking was gedaan hebben alle stakende arbeiders het werk op Maandag 10 Juli des morgens om 5.00 uur hervat.

Door de arbeiders werd nadien nog een poging ondernomen om de dagen waarop gestaakt was, uitbetaald te krijgen, hetgeen door de directie niet ingewilligd werd.

De staking had een ordelijk en rustig verloop en wanordelijkheden hebben zich niet voorgedaan.

21 Juli 1950.

UITTREKSEL

Uit : OD 342

Naam: Maandrapporten Overijssel

Voor : OD 209⁶

Naam: Stakingen.

Ag.nr: 89537

Afz. : Enschede

datum: 10 Juli '50

Aard van het stuk: Rapport over de maand Juni 1950, betreffende de gemeente
Enschede.

6. STAKING bij de Katoenmaatschappij v/h M.v.DAM, fabriek van ka-
toenafval te Enschede.

Duur: van 23-6-50 tot 5-7-50

Totaal aantal arbeiders: 26

Aantal stakers: 19 (mannen en vrouwen)

Oorzaak: Loongeschil.

De arbeiders wensten in tarief te werken, doch dit werd door de directie niet toegestaan. Hierop gingen de arbeiders in staking. Deze staking werd door de EVC gesteund. Geen der Uniebonden stelde zich achter deze staking. Een vertegenwoordiger van "de Bendorcht" (NVV) trachtte bemiddelend op te treden, doch dit had geen resultaat.

Hierna werden de stakers ontslagen.

Aangezien de directie geen nieuwe werkkrachten kon krijgen en de ontslagen arbeiders weer verzocht hadden het werk te mogen hervatten, werden alle stakers weer in dienst genomen onder de oude loonvoorwaarden.

Uitgetr. door: E.L.

Op aanwijzing van: B V

Datum: 23-8-50

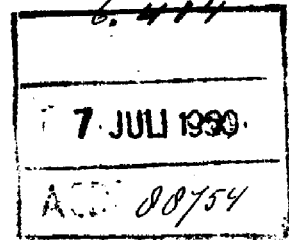

6 Juli 1950.

Almelo

Onderwerp:
 Wilde staking bij de N.V. Stoom-
 spinnerij "Twenthe" te Almelo.

-o-

Ik heb de eer U te berichten, dat op Dinsdag 4 Juli 1950 alle arbeiders van de zogenaamde vóórspinzaal van de N.V. Stoomspinnerij "Twenthe" te Almelo, in staking zijn gegaan. Bij een in verband daarmee ingesteld onderzoek is het volgende gebleken.

In bedoelde vóórspinzaal zijn in totaal ongeveer 170 personen werkzaam (t.w. 40 vrouwelijke en 130 mannelijke personen). Deze werken in drie ploegen en wel in een morgenploeg, een middagploeg en een nachtploeg. De morgenploeg werkt tussen 5.00 uur en 13.30 uur, de middagploeg tussen 13.30 en 22.00 uur en de nachtploeg tussen 22.00 uur en 6.15 uur, met dien verstande dat in de morgen- en middagploeg 48 uren per week en in de nachtploeg 40 uren per week wordt gewerkt.

Daar een deel van de arbeiders ongeschoold was, werkte dit deel alleen in de morgen- en middagploeg, waardoor de andere arbeiders in de vier weken hun werk verrichtten als volgt: 1 week morgenploeg, 1 week middagploeg, 2 weken nachtploeg.

Gebleken was dat in de tijd tussen 5 uur (opkomst morgenploeg) en 6.15 uur (vertrek nachtploeg) geen productief werk werd verricht door de nachtploeg, die om 5 uur de machines overgaf aan de morgenploeg. De directie stelde daarom voor om de arbeiders der nachtploeg te laten werken van 22.00 uur tot 5.00 uur met 15 minuten rust. De nachtploeg zou zodoende slechts 5 keer 6.45 uren is 33.45 uren per week werken. Hieromtrent stelde de directie voor deze ploeg bovendien te laten werken in de nacht van Zondag op Maandag tussen 1.00 uur en 5.00 uur. Dit voorstel, dat niet in strijd is met de C.A.O., werd door de directie met de Unie van Vakbonden besproken en ook door deze Unie goedgekeurd. Toen de andere arbeiders van de vóórspinzaal op Dinsdag 4 Juli 1950 te ongeveer 18.00 uur echter van dit voorstel hoorden, hebben zij direct allen hun machine stopgezet en zijn in staking gegaan, terwijl ook de opkomende nachtploeg en de morgenploeg, toen deze van dit voorstel hoorden, in staking gingen.

Op Woensdag 5 Juli 1950 te ongeveer 14.30 uur had de directie van genoemde Stoomspinnerij wederom een bespreking met de Unie van Vakbonden. Gedurende deze bespreking zijn de stakende arbeiders der middagploeg aan het werk gegaan.

Tijdens deze bespreking stelde de directie voor alle arbeiders in het ploegenstelsel mee te laten rouleren, als volgt: 1 week morgenploeg van 5 uur tot 13.30 uur met 30 minuten rust, 1 week middagploeg van 13.30 uur tot 22.00 uur met 30 minuten rust, 1 week nachtploeg van 22.00 uur tot 5.00 uur met 15 minuten rust, terwijl dan de nachtploeg bovendien zou werken in de nacht van Zondag op Maandag tussen 1.00 uur en 5.00 uur.

Nadat dit voorstel in genoemde bespreking was goedgekeurd werd het aan de arbeiders bekend gemaakt, waarna deze direct de machines weer stop zetten en in staking gingen. Het werk is tot op heden nog niet hervat.

Staking Stoomspinnerij "Twenthe"

Daar de gehele stoomspinnerij draait van het materiaal dat in de vóórspinzaal wordt vervaardigd, zal, wanneer deze staking nog enkele dagen aanhoudt, het gehele bedrijf, waarin ongeveer 500 mannen en ongeveer 180 vrouwen werkzaam zijn, moeten worden stopgezet.

Ongeveer de helft der stakende arbeiders is georganiseerd, waarvan enkele in de E.V.C. De oorzaak van de staking is alleen, dat de arbeiders niet in de nacht van Zondag op Maandag willen werken.

Tot heden hebben zich in en in de omgeving van de fabriek geen onregelmatigheden voorgedaan.

1
1
1

Geheim persoonlijk.

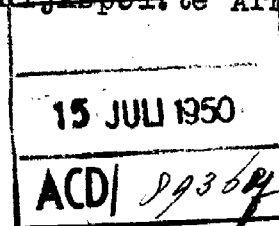
No. : 275/50-doss.B.V.D.

Aan de Heer : Hoofd van de Binnenl.Veil.Dienst te 's-Gravenhage.
Procureur-Generaal, fgd. Directeur v. Politie te Arnhem.
In afschrift aan: de Heer Commissaris der Koningin te Arnhem.
de Heer Gewestelijk Commdt. der Rijkspol. te Arnhem.

Onderwerp : Staking te Borculo.

In antwoord op: ---

Bijlage(n) : ---

Hierbij heb ik de eer Uhoogedelgestrenge/Uedelgrootachtbare te berichten, dat in de namiddag van 12 Juli j.l. te omstreeks 14 uur een staking is uitgebroken onder het personeel van de fa. J.B. ten Bruggencate, confectiefabriek gevestigd aan de Pagendijk, C.58 te Borculo.

In totaal werken bij ten Bruggencate 32 meisjes (naaisters) waarvan er 19 in staking zijn gegaan. De oorzaak van deze staking is gelegen in verlaging van loon.

De werkneemsters verdienden op deze fabriek gemiddeld een stukloon, van f.25.-- tot f.35.-- per week. De laatste week zijn deze lonen ongeveer met f.10.-- per week verminderd. De oorzaak hiervan is, dat de meisjes werden belast met het maken van Broeken in plaats van met het gewone werk, zijnde het maken van schorten, kantoorjassen e.d.

Voor het maken van broeken werd aan de meisjes minder betaald. Na een terzake gehouden bespreking bleek, dat de patroon ook niet genegen was het stukloon van de broeken te verhogen.

Door dertien meisjes wordt met het werk normaal doorgegaan.

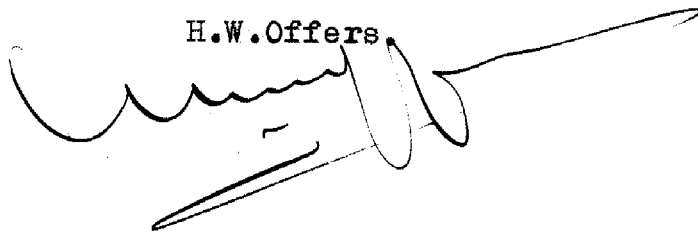
De vakorganisatie, die in deze zaak is gemoeid, zal in overleg met beide partijen, deze zaak trachten op te lossen.

Uitbreiding der staking is thans niet te verwachten.

De bevolking is rustig en aan ongeregeligheden behoeft niet te worden gedacht.

De Districtscommandant,
De Officier der Rijkspolitie te kl.

H.W.Offers

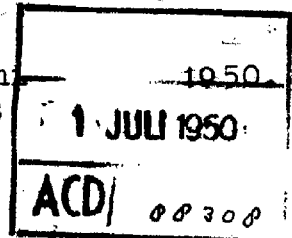

Gemeentepolitie Oldenzaal.

No: 195-4-C-50

Onderwerp: Staking bij de N.V.
W. Kan te Oldenzaal.

00299
Oldenzaal, 29 Jun 1950
Telef: K. 5410 - 333

c. 00299
In verband met mijn schrijven dd: 28 Juni 1950, no: 194/49/50, betreffende bovengenoemd onderwerp, heb ik de eer U te berichten, dat hedenmorgen alle arbeiders weer als normaal hun werkzaamheden hebben hervat.

Er hebben zich tijdens de staking geen bijzonderheden voorgedaan, die het optreden van de politie noodzakelijk maakten.

Van enige actie van de zijde der C.P.N. of E.V.C. is niets gebleken.

Met de verschillende vakorganisaties is momenteel een bespreking gaande, teneinde aan eventuele moeilijkheden of onbillijkheden een einde te maken. Van de zijde der Directie werd verzekerd dat de besprekingen wel met gunstig gevolg gevoerd zullen worden.

De Burgemeester van Oldenzaal,

J. @ *Handwritten signature*

Aan

de Heer Procureur-Generaal,
f. Directeur van politie te Arnhem.
Bovenbeekstraat 21

de Heer Commissaris der Koningin
in de provincie Overijssel te Zwolle.

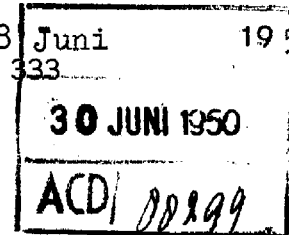
Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst
Javastraat 68
,s GRAVENHAGE.

Gemeentepolitie Oldenzaal.

No: 194-4. 9-50

Oldenzaal, 28 Juni 1950.
Telef: K. 5410 - 333

Onderwerp: betreft staking bij de
N.V. WEKA, textielbedrijven te Oldenzaal.

Op Dinsdag 27 Juni 1950, is in het textielbedrijf van de N.V. W. Kan te Oldenzaal, Directeur is de heer J.Th. de Jager te Oldenzaal, een staking uitgebroken in de afdeling weverij. Een veertigtal wevers zijn in staking gegaan. Enkele wevers, waaronder ook de weversbazen, zijn aan het werk gebleven. Oorzaak van de staking schijnt te zijn, dat voor ongeveer een half jaar geleden een nieuwe loonregeling is ingevoerd, waardoor de wevers, volgens hun zeggen, met veel moeite hun oude loon kunnen behouden. Men wenst dat hierin verandering wordt gebracht.

Volgens een van de stakers is destijds de nieuwe toestand ingevoerd, zonder de fabriekscommissie daarin te kennen.

In het bedrijf van de N.V. W. Kan zijn ongeveer 200 arbeiders werkzaam, dat wil zeggen in de weverij, spoelerij enz. De staking komt alleen voor in de afdeling weverij. Alle andere arbeiders zijn wel aan het werk gebleven.

Het betreft hier een zgn. wilde staking, dat wil zeggen dat de organisaties zich er niet mee bemoeien om deze te steunen. Wel zal van de zijde der organisaties getracht worden het geschil met de directie te regelen en bij te leggen.

Van enige actie van de zijde der C.P.N. of van de E.V.C. is tot op heden nog niets vernomen.

De politie staat regelmatig in contact met de Directie en blijft van het geheel op de hoogte. Ook is contact opgenomen met de fabrieksleiding.

Het vermoeden bestaat dat de staking zich niet verder zal uitbreiden en dat er spoedig een einde aan zal komen.

Van een en ander zal een nadere melding worden verzonden.

De Burgemeester van Oldenzaal,

[Handwritten signature]

Aan

de Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van politie te Arnhem.
Bovenbeekstraat 21

De Heer Commissaris der Koningin
in de provincie Overijssel te Zwolle.

Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst
Javastraat 68
,s Gravenhage.

07342
Apeldoorn 6.414

87390
15 JUNI 1950
ACD/

Verbinding: 31
No. -
Onderwerp: Staking.

14 Juni 1950.

R A P P O R T.

→ 87342

In aansluiting op mijn brief no. - d.d. 13 Juni 1950, heb ik de eer U te berichten, dat de werkzaamheden bij de Vernigde Juete-en Cocosfabrieken van L.J. HIJMEIJER, Kanaal Noord 153 te Apeldoorn, op 13 Juni 1950 te 9.- uur zijn hervat.

Volgens verkregen inlichtingen was het conflict ontstaan, doordat enkele arbeiders niet meer voor de nieuwe tarieflonen wilden werken.

Deze tarieflonen waren vastgesteld door het Raadgevend Efficiency Bureau Bosboom en Hegener te Amsterdam, na overleg met het College van Rijksbemiddelaars te 's-Gravenhage.

Het betrof hier een z.g. wilde staking, waar achter vermoedelijk leden van de E.V.C. stonden, daar de bekende FREDERIK JONGEPIER, geboren te Brielle, 11 Mei 1911, bestuurslid van de E.V.C. wonende te Apeldoorn, Meerkoetweg 14-die niet bij HIJMEIJER werkt-bij de directie van HIJMEIJER nog getracht heeft, deze te bewegen, van de nieuwe tarieflonen af te stappen en weer op de oude voet voort te gaan.

Dit is hem echter niet gelukt, daar de directie in samenwerking met het Unie-bestuur de stakende arbeiders tot andere gedachten heeft weten te brengen, waarop deze weer aan het werk zijn gegaan.

Bedoelde wilde staking is zeer rustig verlopen. "einde".

Aan de Binnenlandse Veiligheidsdienst
te
's-G R A V E N H A G E.

Verbinding: 31.

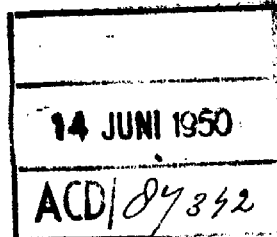
13 Juni 1950.

No.

Onderwerp: Staking.

Apeldoorn

R A P P O R T.

Hierbij heb ik de eer U te berichten, dat dezerzijds is bekend geworden, dat bij de Verenigde Jute-en Cocos-fabrieken van L.J.HIJMEIJER, Kanaal Noord 153 te Apeldoorn, op Zaterdag, 10 Juni 1950 een conflict is ontstaan tussen de directie van voornoemde fabrieken en de werknemers.

Dit conflict, dat volgens tot dusver verkregen inlichtingen is ontstaan door de huidige tarieflonen heeft tot gevolg gehad, dat nadat op Zaterdag 10.6.1950 met de directie een bespreking was gevoerd, welke bespreking geen positief resultaat opleverde, omdat de directeur momenteel in het buitenland vertoeft, dat een zestigtal werknemers in staking zijn gegaan.

Naar aanleiding van deze staking voerde de directie Maandag 12 Juni 1950 een bespreking met de "rijksbemiddelaars".

Wat hiervan het resultaat is geweest, is dezerzijds nog niet bekend.

Van welke bond of personen deze staking is uitgegaan, is evenmin nog vastgesteld kunnen worden, zodat het onderzoek wordt voortgezet en bij rapport zal worden vastgelegd.

U gelieve hierbij een courantenbericht, deze staking betreffende, van het dagblad "Het Vrije Volk" van Maandag 12 Juni 1950, aan te treffen.
"einde".

Aan de Binnenlandse Veiligheidsdienst
te

's-G R A V E N H A G E.

Staking bij Heymeijer

Ongeveer zestig personen, meest wevers, werkzaam bij de Verenigde Jute- en Cocosfabrieken aan het Kanaal te Apeldoorn, zijn Vrijdag in staking gegaan uit protest tegen het invoeren van een nieuw tariefstelsel, dat tot gevolg zal hebben dat de lonen een verlaging ondergaan. Men heeft Zaterdagmiddag een bespreking gehad met de directie, doch aangezien de directie in het buitenland vertoeft, sorteert dit geen effect. Men koesterde het voornemen ook heden het werk nog niet te hervatten, in afwachting van de komst van de hoofdbestuurders der betreffende organisaties.

ge
Ju
Me
wi
So
we
lie
lie
wi
]
gu
ge
on
te
ra
va
we
be
st

UITTREKSEL

Uit : OD 342

Naam: MAANDRAPPORTEN OVERIJSSEL

Voor: OD 209-6

Naam: STAKINGEN (WILDE)

Ag.nr: 87204

Afz. : Verbinding 50

datum: 6-6-50.

Aard van het stuk: Maandrapport Mei 1950 van ID Enschede.

Wilde stakingen-

1. Op de NV Paardehaarweverij A.C.ter Kuile te Enschede (Totaal 60 arb).
Aantal stakers: 25. Duur: 12 tot 15 Mei 1950.
Reden: Een kwestie over het al of niet geopend zijn van een deur tussen weverij en kantoor (zulks met het oog op de warmte). Het lawaai bij het geopend zijn van de deur was hinderlijk voor het kantoorpersoneel.
Verloop: Op 13-5-50 werd alle stakers ontslag aangezegd. Op 15-5-50 wilden allen het werk hervatten. Voor een drietal, dat als raddraaier werd beschouwd, bleef dit ontslag gehandhaafd. Hierbij was de bekende EVCer: Hendrik Frederik SVIERS (16-8-06). Hiermede was de staking beëindigd.
Er vond geen bemiddeling door vakbonden plaats.
2. Op het confectiebedrijf WEHAKA (totaal 22 arbeidsters)
Aantal staksters 7. Duur: Vier uren op 16-5-50.
Oorzaak: er werd minder loon ontvangen, nadat geen toeslag werd berekend op minder goed verricht werk.
Verloop: nadat de staaksters zich met het arbeidsbureau in verbinding hadden gesteld en na enig overleg met de bedrijfsleiding, werd hun de toezegging gedaan, dat bij betere prestaties deze toeslag alsnog met terugwerkende kracht zou worden berekend. Hierna werd het werk hervat.
Er werd geen bemiddeling door een vakbond verleend.

Uitgetr. door: IV

Op aanwijzing van: BV

Datum: 24-7-50

laate van de EVC kwamen (ca. 80 man werden bemiddeld). Een en ander werd de EVC blijkbaar te kostbaar. De staking werd op 13 Maart 1950 opgeheven.

Uiteraard appelleerde de ABWB in Amsterdam per pamflet aan het gevoel van de Bouwvakkers in deze kwestie. Hierbij zij terloops vermeld, dat het in de bouwvakken nog rustig is. De patroonsorganisaties worden van bepaalde kant met misstanden op de hoogte gesteld om tijdig voorhanden zijnde conflictstof weg te nemen.

De ABWB heeft in Amsterdam 3 gesalarieerde hoofdbestuurders, t.w. de bekende Van der LINDEN, WOUDENBERG en Van het SCHIP; bovendien 2 gesalarieerde plaatselijke bestuurders Van NES en zekere SMIT en dan nog bovendien een vrijgesteld controleur GOEDKOOP, waardoor deze organisatie wel een behoorlijk aantal bezoldigden in deze stad bezit om dagelijks de gang van zaken in de bouw te kunnen controleren.

b) Bij Confectie-atelier GERZON-DREESE.

Op 23 Maart 1950 te pl.m. 18 uur brak een wilde staking uit onder 18 van de 32 man personeel van dit atelier. De oorzaak lag in het niet meer geheel uitbetalen van de "inwerkpremie", welke voor de vervaardiging van nieuwe modellen wordt gegeven. Op 29 Maart 1950 werd de staking opgeheven.

c) Bij Confectiefabriek JESSAY & LISSAUER.

Op 27 Maart 1950 te ca. 9 uur legden 29 van de 64 man personeel het werk neer en verlieten de fabriek. De overigen werken normaal door. De oorzaak ligt vermoedelijk in het ontslag aan 2 naaisters, terwijl voor sommige artikelen een hoger maakloon wordt geëist. Deze zaak is nog gaande.

d) Bij de Regenkledingfabriek Firma P. WEINSTOCK.

Hier ging het hele personeel (30 meisjes) op 31 Januari 1950 te 8.15 uur in staking voor de eis: hoger tariefloon. Circa 70% der staaksters is in de EVC georganiseerd. Staking opgeheven op 4 April 1950 door ontslag aan de staaksters.

e) Bij de Was-, Schoonmaak-, Bad- en Zweminrichtingen.

Op 24 Maart 1950 gingen een kleine 70 vrouwen van de gemeentelijke wasserij aan de Haarlemmerweg in staking. Een achttal bleef aan de gang. Deze Vrijdag liep een aan de directie gesteld ultimatum af, waarin een uurloon van 70 cent werd geëist, in plaats van het huidige van 66 cent, waarbij de toeslag voor tariefwerk is inbegrepen.

Hoewel aanvankelijk van een wilde staking werd gesproken, blijkt bij het bezien van het verloop, dit conflict een bewust door de EVC-CPN aangegrepen middel om wat leven in de brouwerij te brengen, vermoedelijk nu het geduld zo op de proef wordt gesteld bij het uitvoeren van daadwerkelijke actie ivm de aankomst van wapenen.

Overleg over deze uurloonverhoging is al geruime tijd gaande tussen het gemeentebestuur en de regering.

"De Waarheid" van 24 Maart 1950 trok zich aan de gang van zaken op en wees op de bestaande ontstemming over het uitblijven der herclassificatie bij andere gemeentebedrijven, zoals Stadsreiniging, Ponten en Veren, technische dienst Tram enz.

Verbinding no.49. Dienstgeheim.
H-4.no. 643.
Onderwerp: Staking bij de fa. Palthe.

B

5.414
5 APR. 1950
ACD/03/05

Ik heb de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

Op Woensdag 22 Maart 1950, legden een twintigtal meisjes, werkzaam op de keuringsafdeling bij het textielveredelingsbedrijf van de fa. Palthe alhier, het werk neer.

De oorzaak van deze staking was gelegen in het feit, dat een zestal goede keursters zouden worden geplaatst naast enkele minder goede keursters. De directie zag zich tot deze maatregel genoodzaakt omreden vele klanten reclames hadden ingediend over de onjuiste en niet tijdige aflevering van de ter behandeling aangeboden goederen. Haar bedoeling was dus om slechtere keursters tot betere te ontwikkelen.

Nadat de directie een onderhoud had gehad met de stakende meisjes en deze waren doordrongen van de noodzakelijkheid van de genomen maatregel werd op Donderdag 23 Maart d.a.v. des namiddags om 3.00 uur het werk hervat.

Noch de Uniebonden noch de A.T.E.K. hebben in dezen bemoeienis gehad.

Wanordelijkheden hebben zich tijdens deze staking niet voorgedaan.

De mededeling in het dagblad "de Waarheid" van Vrijdag 24 Maart j.l. als zou deze staking een gevolg zijn van het feit, dat enkele Hollandse meisjes plaats hadden moeten maken voor Duitse meisjes, is geheel onjuist.

31 Maart 1950

Almeida

( )

(

27 FEB. 1950

ACD/00669

Einde staking in de Bedveren-,
kapok- en matrassenfabriek, fa. H.
Bos, & Zn, Garst no. 4 te Winschoten.-

De op Donderdag, 16 Februari j.l.
uitgebroken staking in bovengenoemde
fabriek is op Dinsdag, 21 Februari j.l.
beëindigd.

Na overleg tussen de E.V.C. en de
werkgever werd besloten, dat de 11
stakende arbeiders weer aan het werk
zouden gaan.

De door de werkgever gestelde
eisen, dat 48 uur per week zou worden
gewerkt in plaats van 45 uur, terwijl
in de 3 uur die per week meer worden
gewerkt ook een evenredig aantal ma-
trassen meer dienen te worden gemaakt,
zijn door de stakers geaccepteerd.

Hiertegenover staat echter, dat
de werkgever aan de 11 stakende arbeiders
het loon over de dagen waarop
niet werd gewerkt, heeft uitbetaald,
terwijl tevens de 3 ontslagen arbeiders
weer werden tewerkgesteld.

In "De Waarheid" van 22 Februari
j.l. staat in dit verband vermeld, dat,
ter ondersteuning van de stakers een
bedrag van f 127.-- werd bijeengebracht.

De staking had een rustig verloop!

Winschoten, 24 - 2 - 1950.

GEWEST ARNHEM der RIJKSPOLITIE
District **DOETINCHEM**
COMMANDANT

Doetinchem, 20 Februari 1950
Dr. Hubernoodstraat No. 5 - Tel. 223

Dienstgeheim

B

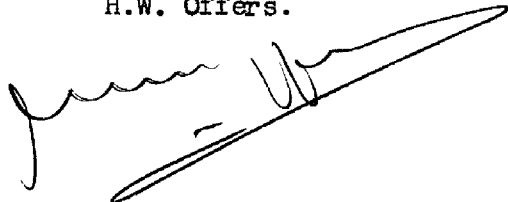
No. : 59/1950 - doss.B.V.D.
Aan de Heer : Hoofd Binnenlandse Veiligheids Dienst
te 's-Gravenhage.
Onderwerp : Procureur-Generaal, fgd. Dir. v. Pol. te Arnhem.
Arbeidsgeschil te Neede.
Antwoord op :
Bijlage(n) : 1.

7.414
21 FEB. 1950
ACD/00465

R. J. Doetinchem

Hierbij heb ik de eer Uhoogedelgestrenge/Uedelgroot-achtbare te doen toekomen een rapport, opgemaakt door de Opperwachtmeester G. van Bruggen, behorende tot de mij o.h. Districtsrecherche, betreffende een arbeidsgeschil te Neede, naar de inhoud waarvan ik U korthedshalve moge verwijzen.

De Districtscommandant,
De Officier der Rijkspolitie 1e klasse,
H.W. Offers.

O n d e r w e r p : Arbeidsgeschil te Neede.

R A P P O R T .

Naar aanleiding van een aan U, door de Groepscom-
mandant der Rijkspolitie te Borculo, gedane mededeling, strek-
kende dat op een fabriek te Neede door een aantal arbeiders
het werk tijdelijk gestaakt was, werd door mij :-----
Gerrit van Bruggen, Opperwachtmeester der Rijkspolitie, inge-
deeld bij het hierboven aangehaalde onderdeel, tevens onbezol-
digd rijksrechercheur, -----
ter uitvoering van Uw opdracht, een onderzoek ingesteld en mo-
ge ik U Weledelgestreng, als resultaat daarvan, het volgende
rapporteren, daarbij opmerkende dat het merendeel der gegevens
werd bekomen van een der Directeuren van nader te noemen fa-
briek, zijnde : -----
Gerhardus Arnoldus ter Weeme, geboren 5 October 1889, wonende
te Neede aan de Stationsweg A 38 en van diens zoon, de procura-
tiahouder :-----
Paul Albert ter Weeme, geboren 24 April 1920, wonende te Neede
aan de Eibergseweg B 622.

Op de Weverij, Ververij en Blekerij van TER WEEME
en ZONEN N.V. te NEEDE werken in totaal ongeveer 400 perso-
nen, mannen zowel als vrouwen.

In de Afdeling Spoelerij, scheerderij en twijnerij
(waarin het nader aan te halen geschil rees) werken ongeveer
50 personen. In die afdeling is het vrouwelijk deel in de
meerderheid.

Mede omdat enige tijd na de bevrijding vrij slecht
speciaal aan vrouwelijk personeel te komen was, betaalde de
Directie--daarbij mede lettend op geleverde prestaties--een
hoger loon dan het volgens de Collectieve Arbeidsovereenkomst
toegestaan was.

Veel werk wordt daar in "stukloon" uitgevoerd en
doordat de routine van het personeel toenam kwamen vrij velen
beduidend boven een normaal loon.

Dit achtte de fabrieksleiding op de duur niet ver-
antwoord en werd o.a. geverbaliseerd terzake het betalen van
te hoog loon, speciaal in de desbetreffende Afdeling v.d. fa-
briek. (Op 7 Januari 1949 werd terzake 300 gulden boete be-
taald)

Over een en ander werd contact opgenomen met de
Regionale Vakraad, zetelende te Enschede, in welk lichaam zowel
de werkgevers-als de werknemers vertegenwoordigd zijn.

Aan
de Heer DISTRICTSCOMMANDANT
der RIJKSPOLITIE
te
DOETINCHEM .

Het gevolg van een en ander was dat men de looncijfers voor de desbetreffende Afdeling liet "bekijken" door een Bureau voor Bedrijfsorganisatie (Berenschot) te Hengelo (O), door welk Bureau, ook voor andere afdelingen van dezelfde fabriek, eerder regelingen waren ontworpen en doorgevoerd.

Na het onderzoek bracht dit Bureau, ook voor de in het geding zijnde Afdeling, nieuwe looncijfers ter tafel. Bij de berekening was rekening gehouden met de terzake vastgestelde regelingen van het College van Rijksbemiddelaars.

Het resultaat was dat een deel der arbeiders (in hoofdzaak meisjes) wat minder zou gaan verdienen.

De nieuwe looncijfers werden aan het personeel bekend gemaakt terwijl tevens bepaald werd dat de veranderingen geleidelijk ingevoerd zouden worden.

Ondanks de mededelingen bleven de arbeiders normaal aan het werk terwijl uit werknemerskringen, met betrekking tot de nieuwe regeling, geen bezwaren naar voren werden gebracht.

De feitelijke resultaten van de loonverandering (voor sommigen vermindering) werden op Woensdag, 8 Februari 1950, omstreeks het middaguur bekend. Toen werden namelijk loonboekjes uitgereikt. De vermindering bleek voor sommigen zo om de 2 á 3 gulden per week te schommelen; ook waren er bij die ongeveer gelijk bleven en ook gingen enkelen iets meer verdienen.

Voor degenen die minder zouden ontvangen betekende dat een tegenvaller. Dit werd zo zwaar opgenomen dat het werk, voor het verdere verloop van die dag, in de bedoelde Afdeling Spoe-lerij e.d., omvattende ongeveer 50 hoofden, niet werd hervat.

Er was wel sprake van solidariteit want ook door degenen, die niet minder zouden gaan verdienen, werd het werk neergelegd.

Omtrent dit stakinkje werd blijkbaar geen overleg met de werknemersorganisaties gepleegd. Waarschijnlijk mede op advies van de "fabriekskern" werd het werk, op 9 Februari 1950, normaal hervat. Deze kern zou te kennen gegeven hebben dat het waarschijnlijk beter geweest zou zijn indien de veranderingen gelijk, dus niet geleidelijk, zouden zijn ingevoerd maar overigens werd van die zijde weinig, in dit verband van betekenis, vernomen.

Tot heden heeft geen der werknemersorganisaties, over een en ander, contact met de fabrieksleiding opgenomen. Mogelijk zal dit binnenkort nog geschieden daar bekend werd dat vake bondsbestuurders in de avond van Woensdag, 15 dezer, een bespreking met de betrokken arbeiders hadden. Het schijnt dat eerstbedoelden niet al te zeer naar de zin van sommige arbeiders gesproken hebben. Men was daarover namelijk geenszins enthousiast zonder dat nog duidelijk bekend werd welk standpunt tenslotte ingenomen werd.

De fabrieksleiding stelt zich op het standpunt dat over de bedoelde veranderingen geen besprekingen meer behoeven plaats te vinden, daar die in elk geval blijven doorgevoerd.

Daarnevens is men bereid aan de vakbondbestuurders alle door hen gewenste en voor hen van belang zijnde inlichtingen te verstrekken.

Van een haatstemming of bepaalde wrijvingen in het openbaar is geen sprake. Over het algemeen wordt plaatselijk over de Heren Ter Weeme, ook door de arbeiders, niet ongunstig geoordeeld.

Niet uitgesloten is dat een paar arbeiders op de aangehaalde fabriek lid van de Eenheidsvakcentrale zijn doch tot heden is daar niet van gebleken. Ook is niet gebleken dat deze organisatie zich, tot heden, met dit conflictje, beziggehouden

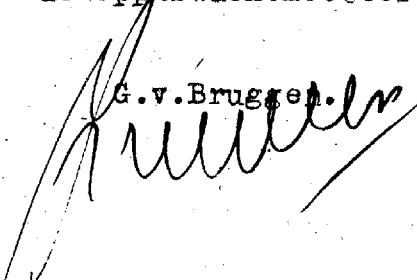
den heeft.

Zoals een en ander zich nu laat aanzien wil het mij, rapporteur, voorkomen dat bedoeld geschil geen ernstig karakter draagt.

Waarvan door mij, op afgelegde ambtseed is opgemaakt, gesloten en getekend dit rapport te Doetinchem op de 16-de Februari 1950.

de Opperwachtmeester,

G.v.Bruggen.

625
T. 419
21 FEB. 1950

ACD/00247

Staking in de Bedveren-,
kapok- en matrassenfabriek, fa. R. Bos,
& Zn., Garst no. 4 te Winschoten.-

In de situatie in genoemd be-
drijf is tot op heden geen verandering
gekomen. Wel is wederom overleg ge-
pleegd tussen de werkgever en de
werknemers, doch dit leverde nog geen
resultaat op.

Blijkens het dagblad "De Waarheid"
d.d. 17 Februari j.l., is het ontslag
van de drie arbeiders teruggenomen,
onder voorwaarde, dat de door de
werkgever gestelde eisen zullen wor-
den nagekomen.

Het is nu gebleken, dat de sta-
kers de steun hebben ontvangen van de
E.V!C. en de N.V.B.. Omtrent de gel-
delijke uitkeringen aan de stakers is
tot op heden niets bekend geworden.

De staking had tot nu een rustig
verloop.

Nadere gegevens zullen t.z.t.
worden gerapporteerd.

Winschoten, 20 - 2- 1950.

Onderwerp: staking E. ter Kuile.

Aantal bijlagen: 4.

7 Februari 1950.

DIENSTGEHEIM.

9 FEB. 1950

ACD/79696

6.424
6.35
6.424
6.151

Ten vervolge op mijn schrijven P 522-b, dd. 3-10-49, betrekking hebbende op nevengevoemd onderwerp, heb ik de eer, Uedelgestrengte te berichten, welke acties na het ontslag van de 16 staaksters op 27-10-49 door de stakingsleiding werden ondernomen.

Aangezien nadien een aantal bijzonderheden bekend werden en één en ander een beeld geeft van de gevoerde tactiek, meen ik goed te doen, hierop alsnog terug te komen.

Na het ontslag van de staaksters bleven deze d.m.v. hun stakingscomité ageren. In mijn vorengenoemd schrijven werden reeds genoemd: een openbare vergadering, die werd belegd, sympathiebetuigingen en solidariteitsgelden van andere bedrijven, toegezegde morele en financiële steun van ANJV en NVB, solidariteitsverklaring van de ATEK-Jeugdraad en een "gezellige bijeenkomst" met de staaksters.

Poging tot uitbreiding.

Omstreeks 4-11-49 werd aan de arbeiders van het bedrijf "Rigtersbleek" te Enschede een pamflet uitgereikt met de bedoeling, dezen tot actie te bewegen. Dit bedrijf zou namelijk grof stoffen hebben geleverd, waardoor E. ter Kuile kon doorwerken. Dit had echter geen succes.

Intimidatie van werkwilligen.

Op 7-11-49 werd aan de arbeiders van E.ter Kuile een pamflet uitgereikt (zie bijlage I), waarin werd gedreigd, de buurtgenoten van een drietal werkwillige arbeiders door middel van een manifest op de hoogte te zullen brengen van het feit, dat dezen de actie van de staaksters rekten door hun onderkruiperswerk. Het pamflet stelde vast: "Als zij na ons manifest lastig gevallen worden door de buurthewoners dan zijn wij daarvoor niet verantwoordelijk". (!)

Het r.k. dagblad "Twentsche Courant" wijdde hieraan een artikel in zijn editie van 8-11-49: "Communistische agitatie in arbeidersbuurten" (zie bijlage II).

Vergadering van het bedrijfspersoneel.

Het stakingscomité riep op 7-11-49 het bedrijfspersoneel op tot een vergadering. Deze werd door slechts 38 personen bezocht. (totaal ca.150). Behalve enige leden van het stakingscomité voerden een tweetal vertegenwoordigers van de ATEK het woord, n.l. Frederik LEUSHUIS (21-5-03) landelijk propagandist en (vermoedelijk Hendrik PLANTING (27-8-16), secretaris van het hoofdbestuur van de ATEK.

In het langdradige betoog van LEUSHUIS was het opvallend dat de naam EVC in het geheel niet werd genoemd. Wel sprak hij steeds over "de organisatie". Zijn betoog was gebaseerd op zijn uitspraak: "Deze strijd tegen het kapitalisme en het ondernemersdom is niet tot een goed einde te brengen zonder eenheid". Hij noemde een aantal voorbeelden in den lande, waar door eenheid resultaat was bereikt.

Hij beval aan, huisbezoeken af te leggen bij nog werkende arbeiders van E.ter Kuile om hen te bewegen, aan de staking deel te nemen. Verder uitte hij enige kritiek op de door de stakingsleiding gevoerde tactiek.

Zijn advies luidde tenslotte: 1. in alle bedrijven comité's oprichten tegen het verrichten van "besmet werk", 2. petitionnementsacties voeren.

PLANTING vroeg zich af, wat er, zoals de stand van zaken nu was, zou moeten gebeuren. Hij riep uit: "Wat zullen ze ertegen doen, als wij ons morgen allemaal opstellen op de straat? Ze komen er met geen paard door als wij, het textielproletariaat, dit niet wensen."

De practijk van zijn actie bleek echter wat gematigder te zullen zijn, toen hij aankondigde dat aan de poort van het bedrijf E.ter Kuile pamfletten zouden worden uitgereikt, evenals in de buurt, waar werkwilligen woonden (zie bijlage III). Deze pamfletten zouden na afloop van de vergadering tezamen met de staaksters worden opgesteld. Even later bleek echter dat deze pamfletten reeds kant en klaar gestencild waren.

PLANTING besloot met: "Laat je niet langer achteruit zetten. Indien men jullie verwijt dat jullie een communistische organisatie vormen, overtuig de anderen dan, dat het hier niet gaat om een communistische organisatie, maar om een algemeen belang."

Aan het slot van de bijeenkomst formuleerde PLANTING een aantal eisen, die door een delegatie uit het gehele personeel aan de directie zouden moeten worden gesteld, n.l.: een onderhoud met de directie, geen loonsverlaging, intrekking van alle ontslagen, stopzetting van het werk van de econoom, het in de oude vorm herstellen van de fabrieks- en tariefcommissie en het niet toepassen van rancunemaatregelen.

Resultaat van actie met steunlijsten.

Op vorenbedoelde vergadering werd bekend gemaakt, dat door het werken met steunlijsten in totaal reeds f 900.- was bijeengebracht, terwijl nog ca. f 250.- in kas was voor het uitbetalen van de staaksters.

Ontslag van leden van het stakingscomité.

Toen hierna door de directie, na verkregen goedkeuring van het Gewestelijk Arbeidsbureau, ontslag werd aangezegd aan het drietal personeelsleden dat deel uitmaakte van het stakingscomité (n.l. BINKHORST, KEELER, REE, genoemd in mijn schrijven P 522-b, dd. 3-10-49) werd aan de poort van het bedrijf E.ter Kuile een - thans door het hoofdbestuur van de ATEK ondertekend - pamflet uitgereikt, waarin tegen "deze schandelijke maatregelen" werd geprotesteerd (zie bijlage IV). De oproep "verheft Uw stem daartegen", had geen resultaat.

Tot goed begrip zij hierbij aangetekend dat dit drietal arbeiders steeds ageerde in het bedrijf, zitting nam in het bovenbedoelde stakingscomité, doch werkwillig bleef, vermoedelijk uit tactische overwegingen, n.l. om beter de overige arbeiders in het bedrijf te kunnen bewerken.

Nadien werd geen nieuwe activiteit van het stakingscomité gesignaleerd.

AAANDE ARBEIDERS VAN E. TER KUILE

W.M.,

Vandaag is het drie weken geleden, dat wij spoolsters, scheersters en inrijgsters in staking gingen tegen een loonsverlaging van f 8-10, die de directie wilde doorvoeren door een bedrijfseconoom nieuwe tarieven te laten vast stellen. Dit is ook bij de wevers gebeurd en ZIJ weten juist nu wat dit betekent.

HOE IS DE STAND VAN ONZE ACTIE, makkers.

In de eerste plaats komen DEZE WEEK alle bommen er af, en dan ??? Jullie weten dat in het bedrijf alle stukjes en brokjes bij elkaar gehaald worden om het bedrijf maar draaiende te houden, maar hiernaan komt een einde. De directie is ook al gedwongen geweest een arbeider te vragen of hij wilde scheren.

DEZE ARBEIDER VOELDE ER ECHTER NIETS VOOR OM AAN ZIJN EIGEN

LOONSVERLAGING MEDE TE WERKEN, DAAROM GING HIJ NIET SCHEREN.

De directie voelt zich nog meer benauwd omdat zij evenals jullie weet dat Woensdag het laatste halve procent toeslag van jullie loon afgaat. Dat was afgesproken toen de proeftijd van 10 weken inging. Woensdag is het dus de laatste dag van deze proeftermijn. En voor het overgrote deel van de arbeiders is dit een verslechtering, waarover de ontstemming met de dag toeneemt.

Voorts hebben wij als staaksters ons in een manifest tot de arbeiders (ders) van Rigtersbleek gewend, die nog bommen maken voor E. ter Kuile. We hebben alleen gevraagd te bedenken dat dit onze staking nodeloos zekt. Wij hebben er bij gezegd dat zij als arbeiders mede te beslissen hebben of zij onze strijd, die ook hun strijd is - evenals die van jullie - nodeloos moeten rekken, ja of neen.

Ook dit zal zijn uitwerking hebben.

Daarbij richten wij ons thans tot de twee inrijgers van E. ter Kuile, die niet tegelijk met ons uit het bedrijf zijn gegaan. Ook ZIJ rekken onze actie, terwijl zij bovendien NU HARDER WERKEN DAN OOIT EN ZELF OVERWERKEN, ook de scheerster. Wij willen met hen praten, maar als dat niet helpt zullen wij in een manifest aan arbeiders in de buurt waar de inrijgers en de scheerster wonen, vertellen wat zij doen.

Geen enkele arbeider zal het nemen dat deze drie personen na voldoende kennis te hebben genomen van ons standpunt onderkruiperswerk doen.

Als zij na ons manifest lastig, gevallen worden door de buurtbewoners dan zijn wij daarvoor niet verantwoordelijk.

Wij meenden dit jullie te moeten mededelen, opdat jullie weten dat onze strijd nog ongebroken is. Er wordt door ons meer georganiseerd. Wij ZULLEN een onderhoud met de directie hebben, hoe dan ook.

Wij willen werken, maar alleen dan als er geen loonsverlaging komt en de directie zich daarvoor garant stelt. Dit moeten ook jullie in het bedrijf aan de directie duidelijk maken.

Het is niet zo makkers, dat wij toch maar meisjes zijn die vandaag of morgen ergens anders gaan werken. WIJ VECHTEN VOOR JULLIE, WIJ VECHTEN VOOR HET BEHOUD VAN HET LOON DAT OP HET OGENBLIK IN DE TEXTIEL OVERAL WORDT VERDEELD, EEN LOON DAT DOOR DE VELE PRIJSSTIJGINGEN IN FEITE VERHOOGD DIENDE TE WORDEN.

Daarom roepen wij jullie op HEDENAVOND onze vergadering te bezoeken om half acht in cafe Munnink, Hoge Bothofstr. Daar zullen wij beter dan in ons manifest jullie kunnen vertellen wat wij willen en moeten doen. Wij rekenen er op dat jullie de steun die wij tot dusverre op zo prachtige wijze van jullie hebben onderhouden zult voortzetten.

Namens de staaksters
De stakingsleiding

Het conflict bij E. ter Kuile & Zn.

Communistische agitatie in arbeidersbuurten

Werkwilligen worden lastig gevallen

Zoals elk arbeidsconflict is ook de wilde staking bij de N.V. Textiel fabriek E. ter Kuile en Zn. te Enschede door de communistische agitators aangegrepen als een middel tot het verwekken van onrust in de Enschedese textielwereld. Dit is niet ongewoon en past volkomen in de communistische tactiek. Tot nog toe probeerden zij echter geen successen te behalen ten koste van hun mede-arbeiders. Hierin is de laatste dagen verandering gekomen, doordat zij werkwillige arbeiders lastig vallen en door provocerend optreden trachten ook deze arbeiders te bewegen het werk ne te leggen. Hiertoe gaan zij pamfletten verspreiden in de buurten, waar de werkende arbeiders(sters) wonen.

STAAKSTERS ONTSLAGEN

De vrouwenlonen in de Twentse textielindustrie vormen al geruime tijd het zorgenkind van de Rijksbemiddelaars, die belast zijn met het toezicht op de lonen in de textiel. De lonen der vrouwen zijn n.l. in Twente hoger dan in Brabant, hetgeen tot ongewenste consequenties kan leiden. Het College van Rijksbemiddelaars heeft daarom een nauwkeurig onderzoek naar de verhoudingen in Twente doen instellen. In het kader hiervan werd er bij E. ter Kuile een arbeids-analyst aangesteld, die de loon- en productieverhoudingen in het bedrijf zou bestuderen. Het personeel, dat in de spoelerij en scheerderij werkte, kon zich met de aanstelling van deze arbeids-analyst niet verenigen, omdat het vreesde, dat dit zou leiden tot een loonsverlaging. Van de achttien personen, die in de betrokken afdelingen werkten, legden daarop vijftien

meisjes en vrouwen het werk neer. De staaksters kregen na enige tijd van de werkgever bericht, dat zij zich op een bepaald uur dienden te melden en anders als ontslagen beschouwd zouden worden. Drie meisjes meldden zich en de anderen gaven de voorkeur aan ontslag.

TERREUR

De staaksters lieten zich beïnvloeden en adviseerden door het communistische raadslid en de E.V.C.-bestuurder Steenberg, die natuurlijk tot het doorzetten van de staking aanspoorde. Hierbij zat kennelijk de opzet voor om de productie van de spoelerij en scheerderij zodanig te verminderen, dat ook de weverij niet meer kon werken. Hierdoor zou door de communistische tactiek nog eens weer veertig man de straat worden ongedreven. Deze geraffineerde opzet slaagde tot nog toe echter nog niet. De drie arbeidsters, die niet aan de staking deelnamen, werkten zo hard als maar mogelijk was en slaagden er in tot nog toe het bedrijf op gang te houden. De communistische agitatie werd dus wel zeer hinderlijk doorkruist door de houding van deze moedige arbeidsters. Het z.g. stakingscomité — een aantal personen, dat zich geheel richt naar de orders van de E.V.C. — heeft nu gedreigd de drie werkenden te provoceren door de verspreiding van pamfletten in de buurten, waar zij wonen. In deze pamfletten wil men aan de „laakbare" houding van de betrokkenen in de buurt bekend maken. En zo werd op een gisteravond gehouden vergadering beweerd: de gevolgen, welke o.m. kunnen bestaan in stuk gezooide ruiten, zijn dan niet voor onze rekening!

MOED GEVRAAGD

Dit is dan de nieuwste terreurtactiek, die de communisten in Enschede op het programma hebben staan. Zij nasten dit laatste wanhoopsmiddel reeds eerder toe in Amsterdam bij wilde stakingen. Het succes was daar afwisselend. In Enschede wil men thans hlijkbaar de proef nemen. De drie arbeidsters van E. ter Kuile en een der staaksters, die gisteren het werk weer hervatte, zullen de spits moeten afbiten. Zij zullen misschien het slachtoffer worden van een grote lastercampagne. Zij zullen moeten bewijzen, dat de Enschedese arbeider de communistische intimidatie niet vreest. Er zal vermoedelijk veel van hun moed gevraagd worden, maar zij weten, dat zij strijden voor een eerlijke zaak en dat de Nederlandse vrijheid hen toestaat te werken als zij zelf niet wensen te staken. In hun strijd tegen de communistische bluff moeten zij zich gesteund weten door alle weldenkende arbeiders van Enschede, die evenzeer belang hebben bij goede arbeidsvoorwaarden als wie ook, maar zich niet voor het communistische karretje laten spannen. De arbeiders zijn bealst wel in staat voor hun rechten op te komen, zonder gebruik te maken van Russische terreur-methodes!

D. J. Enschede

Page III
P 522-c.

Aan de Buurtbewoners van de Lipperkerkstraat.-

Vrienden,

Zoals jullie reeds zullen weten, tracht de directie van E. ter Kuile door het aanstellen van een bedrijfsseconoom, de lonen van de vrouwen op dit bedrijf met f. 8.-- tot f. 10.-- te verlagen.

Tegen deze aanval op ons loon, strijden wij nu reeds 3 weken. Wij vrouwen, werkzaam bij E. ter Kuile, hebben elkaar beloofd niet eerder het werk te zullen hervatten, of de loonsverlaging zal moeten worden ingetrokken en de bedrijfsseconoom zijn verdwenen.

Eén van ons en een buurtbewoner van jullie, n.l.

MEVR. MASSEIJNG, LIPPERKERKSTRAAT 111,

heeft deze belofte gebroken en doet nu onderkruiperswerk, terwijl haar man, volgens haar eigen zeggen, een behoorlijk loon heeft.

Reden, waarom wij menen U te moeten inlichten, welk schandelijk verraad deze vrouw doet, daar dit, gezien het behoorlijke loon van haar man, geheel niet nodig is.

Het stakingscomité
van E. ter Kuile.-

Bijlage IV
P. 522-c.

AAN DE ARBEIDERS VAN E. TER KUILE,

Gisteren werden drie van Uw collega's ontslag aangezegd! In het nauw gebracht door de steeds toenemende ontevredenheid onder het personeel tengevolge van de doorgevoerde verslechtingen, waarvan de staking van de meisjes een duidelijk bewijs is, grijpt de directie naar het uiterste middel om de strijd te breken:

HET ONTSLAG VAN DIE MAKKERS, DIE OPKOMEN VOOR DE BELANGEN VAN DE ARBEIDERS VAN E. TER KUILE!

Verleden week was het kameraad Schipholt, die werd ontslagen. Gisteren werden dire anderen de laan uitgestuurd.

*Amerikanen
die stonden
los van de
staking*

VERHEFT UW STEM TEGEN DEZE SCHANDELIJKE MAATREGELEN!

Belet de directie haar plannen uit te voeren.
Uw ontslagen collega's moeten terug in het bedrijf!
Met nog groter kracht dient de strijd voor verbetering van Uw bestaan, tegen de doorgevoerde verslechtingen te worden gevoerd.
Steunt met alle kracht de staking van de meisjes!

ARBEIDERS VAN E. TER KUILE,

Komt direct bij de aanvang van het werk bijeen in een personeelsvergadering, om gezamenlijk te beraden wat er dient te geschieden.
Kiest een delegatie, die naar de directie gaat, om Uw eisen voor te leggen.

KOMT OP VOOR UW RECHTEN!!

HB.-ATEK,
Oldenzaalsestraat 80,
ENSCHDEDE.

4 Februari 1950.

Onderwerp: Comité's van actie in de
textielbedrijven te Enschede.

B
1
0/209/6

UITTREKSEL	
Uit	: 08-1666
Ag.no:	: 79305
Voor	: 00.209.6

VERTROUWELIJK.

79305

In aansluiting op mijn schrijven No. P 549/50, dd. 25-1-50, betreffende het terzijde vermelde onderwerp, heb ik de eer U edelgastreng te berichten:

De staking bij N.J. MENKO N.V. is op 30-1-50 beëindigd, nadat steeds meer stakers het werk geleidelijk hadden hervat.

Bij de TWENTSCHE TEXTIEL MAATSCHAPPIJ eindigde de staking op 27-1-50.

Inmiddels hebben zich alhier nog de volgende stakingen voorgedaan:

a. N.V. GERP. JANNINK & ZN.

Bij deze firma werd van 26-1-50 tot 30-1-50 door 80 jeugdige arbeiders en vrouwen gestaakt.

De volgende stakers traden bij deze staking op de voorgrond:

Hermiene POOL, geb. 22-12-22 te Nordhorn (Dld.), scheerster, wonende Vijverstraat 2 te Enschede, lid ATEK, in 1948 als kantoorbediende in betrekking op het EVC-bureau alhier;

Trijntje PIEST, geb. 24-2-27 te Enschede, textiel arbeider, wonende Lenrenweg 6 te Enschede, lid NVV;

Johann ten CAPE, geb. 2-9-23 te Winz (Dld.), textiel arbeider, wonende Wattstraat 25 te Enschede, lid ATEK;

Ariena Feichina TIMMERMAN, geb. 5-6-24 te Sleen, spoelster, wonende Hoge Bothofstraat 20 te Enschede, 1948 lid ATEK.

Vorenstaande 4 personen zouden lid van het comité van actie zijn.

b. N.V. BLIJDENSTEIN & CO.

In dit bedrijf werd van 28-1-50 tot 2-2-50 gestaakt. Ook hier betrof het jeugdige werkers en vrouwen.

Het totaal aantal arbeiders van de betrokken afdelingen, waar gestaakt werd, bedroeg 490, terwijl 42 personen in staking gingen.

Op de voorgrond traden:

Peter Hendrik BROEK, geb. 10-3-31 te Enschede, textiel arbeider, wonende Heuwkampstraat 28 te Enschede, lid ATEK, lid CPN-zangvereniging "Morgenrood" en zoon van zeer actief CPNer;

Jacob MARSBERGEN, geb. 23-5-30 te Nieuwer Amstel, textiel arbeider, wonende Voortsweg 115 te Enschede, lid ATEK;

Maarten Frederik WULFF, geb. 20-12-33 te Vlissingen, textiel arbeider, wonende Oostburgweg 62 te Enschede, zoon van CPNer;

P.H. BROEK betoonde zich in 't bijzonder actief en onderhield nauw contact met de leiders van de ATEK.

Genoemde 3 personen maken deel uit van het comité van actie bij Blijdenstein.

Voor zover kon worden nagegaan, heeft geen enkele staking een succes voor de stakers ten gevolge gehad, ook niet bij de Tweentsche Textiel Maatschappij, waar volgens het dagblad "De Waarheid" een overwinning zou zijn bereikt.

Dat "grote successen zijn geboekt" - aldus een alhier verspreid pamflet van de gezamenlijke comités van actie - kan dus dezerzijds niet worden bevestigd.

Over meerdere kwesties inzake het loon van bepaalde categorieën arbeiders is nog overleg gaande.

Voorts werd de indruk verkregen, dat er in het geheel niet gestaakt was, althans in veel geringere mate, indien de EVC zich niet beijverd had om dit strijdmiddel te doen gebruiken.

Wat betreft de comités van actie zij nog opgemerkt, dat Wouter VEENVLIET, geb. 19-7-18, en Hendrikus Gerhardus BIJKERK, geb. 8-10-23, respectievelijk als secretaris en als penningmeester van de gezamenlijke comités van actie optraden.

Bijkerk was in het bijzonder zeer actief. Hij is werkzaam bij Van Heek & Co, staakte zelf niet, doch was vrijwel steeds buiten zijn werkuren aanwezig op de bijeenkomsten van stakers of op het bureau van de EVC alhier. Hij voerde dikwijls het woord op de bijeenkomsten van de stakers, die overigens een rommelige en wanordelijke indruk maakten.

De door de stakers geïnde steungelden werden aan Bijkerk afgedragen.

Door de politie alhier werden 8 personen bekeurd wegens het huis aan huis collecteren ten behoeve van de stakers, zonder de vereiste vergunning.

De U welbekende S. GEUGJES was eveneens dikwijls aanwezig op bijeenkomsten van stakers en bij de ingangen van de fabrieken. Hij werd dan ook aangemerkt als een "leider achter de schermen".

Toen op een van de bijeenkomsten een EVC'er de aanwezigen toesprak en te kennen gaf, dat de EVC de stakers zou steunen, kreeg hij daarna onder vier ogen een reprimande van S. Geugjes, over deze uitlating. Hij had moeten verklaren, dat de EVC de stakers zou bijstaan in de strijd, doch niet dat zij zich achter de staking stelde.

Geugjes vertoeft sedert enige weken te Enschede en zou - volgens een betrouwbare bron - de functie, die Hendrik Jan van der WOLDE, geb. 26-2-98, tot dusver bij de EVC alhier bekleedde, waarnemen. Laatstgenoemde zou voor zijn functie hebben bedankt om een hot op heden niet geheel bekende reden. Naar werd medegedeeld, zou hij "geen kans meer hebben gezien in de chaos erda te scheppen".

De mogelijkheid bestaat ook, dat hij uit deze functie is weggevoerd, aangezien hij geen lid van de CPN zou zijn. Voor de oorlog had hij voor de C.D.U. zitting in de gemeenteraad.

Volgens een uitlating van een vooraanstaand CPN'er alhier, gedaan tijdens een vertrouwelijk gesprek, zouden de comités van actie, niettegenstaande het beëindigen van de stakingen, gehandhaafd blijven en worden uitgebreid over alle afdelingen in fabrieken. Ook NV'ers en leden van de confessionele vakbonden zouden zitting kunnen hebben in deze comités, indien het maar strijdbare personen betrof.

Bestuursleden van de CPN en de EVC zouden opgewekt worden om in- en voor de actie-comités te werken. Door de comités

UITTREKSEL	
UW	: 00 1606
Ag.no.:	49385
Voor	: 00 2096

In sommige bedrijven was men van directiezijde niet op de hoogte met het bestaan van comité's van actie in de bedrijven, b.v. bij Afink - waar maar 15 arbeiders werkzaam zijn - en Gerh. Jannink.

De indruk werd dan ook verkregen, dat men reeds sprak van een actiecomité, zodra één of meer personen enigszins protesteerden tegen het niet volledig doorvoeren van de 5% loonsverhoging.

Dat het aantal "comité's van actie" - in naam althans - zo hoog mogelijk werd opgevoerd, was kennelijk bedoeld voor propaganda, zodat de districtsleider der CPN op de alhier gehouden filmavond der CPN kon opmerken, dat de actiecomité's "als paddestoelen uit grond rezen" en "het verzet algemeen werd".

Dit neemt niet weg dat de acties tot op heden de volgende stakingen tengevolge hebben gehad:

- a. Bij N.V. Wisselink, werd op 12-1-50 van 9 tot 10 uur gestaakt. Het aantal stakers bedroeg 65, terwijl er in het bedrijf totaal 140 arbeiders werkzaam zijn. Het "comité van actie" stelde de eis: onmiddellijk uitbetalen van de 5% loonsverhoging boven de thans bestaande lonen. Deze eis werd o.m. gesteld in een op 12-1-50 verspreid pamflet, namens het actiecomité ondertekend door Van Goor.

Nadat te kennen was gegeven, dat de stakers voornemens waren de staking elke dag een uur te verlengen, werd door de directie schriftelijk ter kennis van het personeel gebracht, dat de arbeiders, die op 14-1-50 zouden staken, de fabriek moesten verlaten en als ontslagen zouden worden beschouwd.

Hierop reageerde "het comité van actie" met een op 14-1-50 verspreid pamflet, waarin opgevoerd werd zich niet aan de dreigementen van de directie te storen en de prachtig begonnen actie voort te zetten.

Nadien werd op dit bedrijf niet meer gestaakt.

- b. Gerhard Jannink & Zn, N.V.

Op Maandag, 23-1-50, werd 1 uur gestaakt door alle wevers (230) van de fabriek Zuiderhagen.

Omdat in een ander bedrijf wel de gevraagde loonsverhoging voor de wevers zou worden uitbetaald, wensten deze wevers eveneens een onmiddellijke beslissing van de directie over deze kwestie.

Bij onderzoek zou zijn gebleken, dat in bedoelde andere fabriek wel een bekendmaking aan de arbeiders was aangeplakt, doch dat de directie van dit bedrijf deze bekendmaking laten zou hebben ingetrokken.

Op 24-1-50 maakte de directie bekend, dat zijn ruggespraak had gehouden met de Uniebonden en dat de wevers gemiddeld 4% loonsverhoging zouden ontvangen.

Nadien werd niet meer gestaakt.

- c. N.V. Ramie Union.

Op 24-1-50 werd in dit bedrijf door een tiental wevers een half uur gestaakt. Het totaal aantal arbeiders bedraagt 430.

Bedoelde wevers kwamen niet in aanmerking voor loonsverhoging, omdat zij reeds een loon ontvingen, dat ver boven het geoorloofde CAO-loon lag.

De fabriekscommissie kante zich tegen de stakingsactie waarna het werk werd hervat. Daarna deden zich geen strubbelingen meer voor.

d. N.J. Menko N.V.

In de spinnerij Roombeek van deze firma brak op 23-1-50 een staking uit onder de throstlers (voor het grootste gedeelte vrouwelijke arbeiders). Het totaal aantal throstlers in deze fabriek bedraagt 635. Een aantal van 129 throstlers ging aanvankelijk in staking, omdat zij niet in aanmerking kwamen voor een loonsverhoging van 5%.

Op 24-1-50 hervatten 25 personen - meest leden van één der Uniebonden - en op 25-1-50 hervatten 29 personen het werk.

De staking duurt nog voort en hierop zal nader worden teruggekomen.

Door deze staking zou het voldoen aan een belangrijke order uit Amerika ernstig worden gestagneerd.

e. Twentsche Textiel Maatschappij.

In dit bedrijf waar totaal 393 mannelijke en 78 vrouwelijke arbeiders werken, brak op 24-1-50 een staking uit, waaraan door 39 vrouwen en meisjes en 49 jeugdige mannelijke arbeiders werd deelgenomen.

Het betrof hier ook weer de kwestie inzake de loonsverhoging.

De staking duurt nog voort en het verloop zal nader worden gemeld.

Volgens een bericht in "De Waarheid" van 25-1-50 zou op 23-1-50 bij de N.V. van Heek & Co een proteststaking van 3 uur hebben plaats gehad.

Dezerzijds kan worden opgemerkt, dat in dit bedrijf niet is gestaakt.

Hoewel de ATEK (EVC) in de veelvuldig verspreide pamfletten nimmer werd genoemd, behoeft er niet aan te worden getwijfeld, dat zij in deze een zeer grote rol speelt.

Bedoelde pamfletten werden zonder uitzondering opgemaakt gestencild en verspreid vanuit het bureau van de ATEK alhier.

Dat de actie vrijwel uitsluitend gestiguleerd wordt door de ATEK, blijkt duidelijk uit het volgende:

Tijdens de op Maandag 23-1-50 gehouden vergadering van bestuursleden van de ATEK te Glanerbrug (gem. Enschede) zei Teunis Stalvenberg, geb. 30-8-16, o.m., dat z.i. de bestuursleden veel te lauw waren. Hij stelde elk bestuurslid persoonlijk verantwoordelijk om de leiding in handen te nemen van de acties, die er in de bedrijven moesten worden gevoerd, ieder bestuurslid in het bedrijf waar hij werkzaam is.

Indien dit niet geschiedde, achtte hij een "grondige schoonmaak" onder de bestuursleden noodzakelijk.

Men moest er aan denken, dat zij te zijner tijd de leiding in de bedrijven moesten overnemen. Daartoe moest ieder zich inwerken, opdat de functie, die hij in het bedrijf zou moeten bekleden, behoorlijk werd vervuld.

De ontevredenheid van diverse arbeiders wordt o.m. veroorzaakt door het feit, dat de definitieve regeling van de nieuwe lonen geruime tijd verft.

De lonen van elke categorie arbeiders moeten afzonderlijk door overleg van werkgevers, Uniebonden en Rijksbemiddelaars worden vastgesteld, hetgeen zeer tijdrovend kan zijn.

Gebleken is, dat steunlijsten zijn uitgereikt, waarmee

in Enschede en omgeving zal worden gecollecteerd, zowel in als buiten de bedrijven, ten behoeve van de stakers bij Menko en de T.T.M.

Behalve de betreffende voormelde stakingen, welke nog voortduren, zal ook over het gehele verloop van de acties inzake de ~~8~~% loonsverhoging nader worden gerapporteerd.

GEWEST ARNHEM der RIJKSPOLITIE

District DOETINCHEM

COMMANDANT

DOETINCHEM, 18 Januari 1950.

Dr. HUBERNOODSTRAAT No. 5 - TEL. K 40 Nr. 223

Dienstgeheim.

No. : 25/1950 - doss. B.V.D.

Aan de Heer : Hoofd v.d. Binnenlandse Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage.
Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie te Arnhem.

Onderwerp : Staking te Neede.

In antwoord op:

Bijlage(n) : 1 rapport.

61414
19 JAN. 1950
ACD/70170

Hierbij heb ik de eer Uhoogedelgestrenge/edelgroot-achtbare te doen toekomen een rapport, betreffende nevenvermeld onderwerp, naar de inhoud waarvan ik U korthalve moge verwijzen.

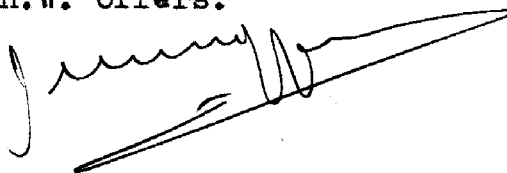
Voorts wordt door mij medegedeeld, dat de staking inmiddels, dd. heden, is opgeheven en het werk weer is hervat.

De Districtscommandant,

De Officier der Rijkspolitie 1e klasse,

H.W. Offers.

Typ:G.
Coll:J,

No: 10 DIENSTGEHEIM.

O n d e r w e r p : Staking van geringe omvang te NEEDE.

R A P P O R T .

Ondergetekenden :-----
Douwe van der Veer, Adjutant der Rijkspolitie, ingedeeld bij de Staf van het District Doetinchem en -----
Gerrit van Bruggen, Opperwachtmeester der Rijkspolitie, ingedeeld bij de Districtsrecherche te Doetinchem, -----
beiden onbezoldigd rijksrechercheur, -----
hebben de eer U Weledelgestrenge het volgende te rapporteren:

"In de loop van devoormiddag van 17 Januari 1950 meldde de Groepscommandant der Rijkspolitie te Borculo (waaronder de gemeente Neede behoort) telefonisch aan het Districtsbureau te Doetinchem dat er op de fabriek van "Ten Hoopen" te Neede een stakinkje uitgebroken was.

Naar aanleiding van deze mededeling werd door ons, rapporteurs, op datum voormeld een onderzoek ingesteld.

Daartoe begaven wij ons o.a. naar de fabriek van de N.V. Katoen- en Linnenweverij v.h. A.J. ten Hoopen en Zoon (Weverijen en Tricotagefabriek) te Neede en spraken aldaar met een der Directeuren, mededelende te zijn :-----
WILLEM JOHAN TER KUILE, wonende te HAAKSBERGEN, Buurseweg B 17.

Deze bevestigde dat aldaar een stakinkje onder personeel lopende was en deelde daaromtrent het volgende mede:--

"- Op onze fabriek werken ongeveer 550 hoofden, mannen zowel als vrouwen; de laatste in hoofdzaak ongehuwd, doch er zijn ook wel enkele gehuwden bij.

In de afdeling "Opmaak en Confectie" van de weverij werken ongeveer 45 á 50 hoofden. Daar zijn ook wel een paar mannen alsook een paar getrouwde vrouwen bij doch het merendeel ^{is} ongehuwde meisjes, wonende te Neede of in de directe omgeving.

In die afdeling is vrij kort geleden een klein loongeschil gerezen. Dat had betrekking op slechts vier meisjes. Die werkten volgens een bepaald tarief, waarin zij eigenlijk niet thuis behoorden en daardoor verdienden zij meer dan zij behoorden te verdienen. Daarover hebben wij met hen gesproken en door hen werd erkend dat zij wat te hoog geclassificeerd stonden. Wij hebben hen toen in een nieuw tarief geplaatst maar dat was blijkbaar niet helemaal naar de zin. Zij zouden toen minder verdienen dan waarschijnlijk toch gedacht was. Deze aangelegenheid was en is nog in onderhandeling, zodat daarover het laatste woord nog niet gesproken was.

Aan

de Heer DISTRICTSCOMMANDANT
der RIJKSPOLITIE
te
DOETINCHEM.

In de kring van de meisjes op eerder aangehaalde Afdeling is ook wat "gepraat" (zo niet geroddeld) over uitlatingen van een bepaalde chef. Deze zou iets hebben gezegd over gepleegde diefstallen maar daarvan is, na onderzoek, niets waar gebleken. Het woord diefstal is zelfs helemaal niet gebruikt.

Intussen is door die Chef een nadere verklaring gegeven doch een en ander heeft blijkbaar niet geholpen.

In de betrokken afdeling is een meisje, genaamd Dinie ten Vaanholt, oud ongeveer 17 jaren, wonende te Neede, A 314, werkzaam. Zij is ongeveer 2 jaren in ons bedrijf en voldeed goed. Zij is een flink meisje, dat haar werk blijkbaar met lust en goed doet.

Alhoewel zij geen Chef werd en niet meer dan haar collega's ging verdienen werd zij toch door ons, sedert een paar weken, met een controlerende functie over haar collega's belast.

Deze controle bestond in hoofdzaak uit tellingen doen.

Voor zij daar definitief aangewezen werd had zij dat werk al eerder, ter assistentie van een ander, gedaan.

Nimmer hebben wij over het optreden van dat meisje klachten gekregen, althans helemaal niet tot vorige week Vrijdag.

Vrijdag namelijk kwam er op die afdeling blijkbaar een zekere onrust onder het personeel. Een der meisjes ging met een lijst onder het personeel rond. Daarop werd tot uitdrukking gebracht dat Dinie ten Vaanholt de fabriek zou dienen te verlaten daar anders de op de lijst tekenenden weg zouden gaan.

De woordvoester van de desbetreffende meisjes was en is voornamelijk C.A. Stokkers, oud ongeveer 22 jaren, wonende te Neede, A 294. Zij is georganiseerd in "De Eendracht" (N.V.V.) en is lid van de bij ons bestaande fabriekscommissie. Het is een pienter meisje, dat haar werk goed tot zeer goed doet.

De actie van de meisjes kwam bij ons "als een donderslag bij heldere hemel".

Mogelijke grieven tegen Ten Vaanholt waren voorgelegd noch aan de Directie noch tegenover vakbondbestuurders noch tegenover de fabriekscommissie, zoals nu wel gebleken is.

Toen er onzerzijds op die lijst van de meisjes niets uit gedaan werd hebben die tot een aantal van ongeveer 30 hoofden het werk neergelegd en zijn Zaterdag d.a.v. niet meer op de fabriek verschenen. De in die afdeling werkzame mannen alsmede daar werkende Duitse meisjes zijn normaal aan het werk gebleven terwijl Ten Vaanholt ook normaal op haar werk gekomen is. Deze Dinie Ten Vaanholt is niet georganiseerd, zij kiest mogelijk meer de zijde van de chefs van haar dan van haar collega's.

Bij een gesprek met de betrokken meisjes, althans met een paar woordvoersters hunner, heb ik hen gezegd dat zij, door aldus te handelen, fout deden. Dat werd wel erkend maar zij voerden aan dat Dinie ten Vaanholt ook fout gedaan had. Ook mij ontging de logica van deze redenering wel wat, gezien dan in het licht van het nimmer klagen over meergenoemde Dinie ten Vaanholt.

De stakende meisjes hebben nu Dinie ten Vaanholt wel als mikpunt gekozen terwijl over een loongeschil e.d. helemaal niet gesproken wordt maar mogelijk acht ik toch wel dat er over de her-classificatie van het eerder bedoelde viertal enige ontevredenheid is blijven hangen.

Gister hebben wij een onderhoud gehad met de vakbondbestuurders van "De Eendracht" (Nationaal Vakverbond); het Christelijk Nationaal Vakverbond en de vertegenwoordigers van de R.K. organisatie, waarbij over de betrokken kwestie onderhandeld is.

Het resultaat daarvan is geweest dat de organisaties besloten de actie van de meisjes niet te steunen. Gebleken is dat de fabriekscommissie daar, in het algemeen, niet achter staat

Natuurlijk hebben wij er over gesproken wat er nu gedaan moet worden, vooral ten aanzien van Ten Vaanholt, over wie de moeilijkheden dan gerezen zijn. Wij, als Directie, oordelen dat het eigenlijk een prestige-kwestie geworden is en wij ten aanzien van dat meisje zeker geen minder prettige maatregelen kunnen nemen, alleen op de eis van de andere meisjes. Voor ons bestaat zeker geen aanleiding iets in haar nadeel of tegen haar wil te doen. Zij deed haar werk steeds goed en was voor haar collega's toch blijkbaar ook niet lastig.

Aan overplaatsing naar een andere afdeling kleven ook wel enige bezwaren omdat wij, zowel uit de fabriekscommissie alsook uit meer persoonlijke gesprekken wel geluiden vernamen, er op neerkomende dat er onder het personeel blijkbaar toch wel een zekere solidariteit met de weggelopenen bestaat. Daarom kon men het Ten Vaanholt op een andere afdeling wel eens wat lastig maken.

Wij hebben al oppervlakkig overwogen haar op het kantoor te nemen, waardoor zij van de dagelijkse omgang met de andere meisjes zou worden ontheven. Tot uitvoering daarvan zijn wij nog niet overgegaan.

De in staking gegane meisjes hebben wij niet ontslagen.

Wij zouden graag zien dat zij weer gauw in ons bedrijf terugkeerden. Het werk stagneert onnodig en veel tijd gaat verloren aan het praten over deze kwestie.

Bij de staking zijn natuurlijk ook meisjes betrokken, die eigenlijk helemaal nog geen ondervinding in ons bedrijf hebben opgedaan daar zij slechts kort bij ons werkten.

Van de zijde van de Eenheidsvakcentrale hebben wij tot heden niets vernomen, voorzover bekend zijn geen leden van die organisatie in ons bedrijf werkzaam.

Terwille van de rust in de bedrijven zouden we ook niet graag zien dat die organisatie ging "stoken", al valt er dan voor ons, in het algemeen, niets te verbergen.

Bij een enquête, in Juli 1949 door de sociaal werkster op de eerder aangehaalde afdeling van ons bedrijf gehouden, bleken dat 19 personeelsleden waren aangesloten bij het N.V.V.; 2 bij het C.N.V. terwijl er 7 bij een R.K. organisatie en 15 ongeorganiseerd waren. Blijkens hun mededelingen hadden 35 personen geen politieke belangstelling. In een toen gegeven conclusie zegt de sociaal werkster van oordeel te zijn dat in de betrokken afdeling prettig werd gewerkt.

Zoals ik reeds aangaf zouden wij graag zien dat deze staking weer tot het verleden behoorde, omdat die --afgescheiden van de werkelijke oorzaak-- op een wel ongunstig tijdstip komt. We staan nu voor het feit dat de lonen van de mannelijke arbeiders, in het algemeen, met 5% zullen worden verhoogd doch deze verhoging zal, weer in het algemeen, aan de vrouwelijke arbeiders niet worden gegeven.

Ik denk dat ons vrouwelijk personeel dit over het algemeen nog niet eens weet maar het zou kunnen zijn dat dit stakinkje aangegrepen werd om te zeggen dat bij ons om die 5% werd gestaakt. Natuurlijk doel ik hier op eventuele acties van de zijde van de E.V.C.

Tot heden bemerken wij in de andere afdelingen van ons bedrijf niets van verminderde producties of een soort sabotage.

Het bedrijf gaat--behoudens in de desbetreffende afdeling--normaal door.

Geen der personeelsleden, buiten de bestuurders van de organisaties, heeft mij over de onderhavige kwestie gesproken." --

Van o.a. de Postcommandant der Rijkspolitie te Neede vernamen wij dat over de bedoelde staking plaatselijk weinig gesproken wordt. Bij hem werd dat pas op 16 Januari 1950 bekend.

Van hem werd voorts vernomen dat door de arbeiders van eerder genoemde fabriek, over het algemeen, niet over het leidinggevende personeel van die fabriek geklaagd wordt. Indien daartoe termen zijn worden de arbeiders door de leden van de Directie behoorlijk te word gestaan e. d.

Onzerzijds werd plaatselijk generlei onrust onder de bevolking waargenomen.

Door de Groepscommandant der Rijkspolitie te Borculo werd dit stakinkje--aldus zijn mededelingen--niet ernstig ingezien.

Zijn oordeel was dat een en ander, nu de vakbonden zich daar niet achter hadden geplaatst, snel verlopen zou.

Een over bedoelde staking handelend bericht uit "Het Vrije Volk" dd. 17 Januari 1950, wordt bij dit rapport overgelegd.

Waarvan door ons, op afgelegde ambtseed, in zesvoud is opgemaakt dit rapport te Doetinchem op de 17-de Januari 1950.

De Opperwachtmeester,

De Adjudant,

G. v. Bruggen.

D. v. d. Veer.

NEEDE.

WILDE STAKING BIJ TEN HOOPEN.

Veertig arbeidsters van den magazijnafdeling der N.V. v.h. A.J. ten Hoopen te Neede hebben Zaterdag het werk niet hervat. Deze wilde staking, waarover geen enkel overleg met de organisatie of de fabriekscommissie was gepleegd, was een gevolg van grieven die gerezen waren tussen de meisjes en enkele toezichthoudende personeelsleden. Een vrouwelijk leidster in de betrokken afdeling zou enkele meisjes beticht hebben van diefstal van stukken textiel, terwijl na onderzoek bleek, dat hiervan geen sprake was. Hoogstens kon een foutieve telling in het geding zijn.

Een mannelijke chef zou de meisjes, die pas een nieuw tarief hadden gekregen, hebben beschuldigd van opzettelijk foutieve opgave van het verwerkte aantal om daardoor te voorkomen, dat mogelijk te veel verdiend zou worden tegen het vastgestelde tarief. Terwijl hij later beweerde, dat ze niet te weinig, doch te veel stukken hadden opgegeven.

Door deze onaangename opmerkingen kwam het Vrijdagavond plotse-ling tot een uitbarsting.

De meisjes deelden aan de fabrieksleiding mede, dat zij niet zouden terugkeren, zolang niet de laatste chefjuffrouw van de afdeling zou zijn teruggenomen.

Maandagmiddag heeft er een bespreking plaats gevonden tussen vertegenwoordigers der bedrijfsunie en de directie en later tussen de bedrijfsunie en de arbeidsters.

De directie bleek niet bereid de betrokken chefjuffrouw uit de afdeling terug te nemen, waardoor de meisjes besloten het werk niet te hervatten.

Onderwerp: een drietal wilde stakingen.

18 October 1949

Valnac.

19 OCT. 1949

ACD/21551

VERTROUWELIJK.

o/rog⁶

1. bij N.V. Textielfabriek E. ter KUILE & Zn. (ca.150 arb.)

aantal stakers: 30 wevers;
stakingsduur : 12 en 13 Sept.1949;

oorzaak : reeds lang bestond bij de directie het plan een nieuw tarief in te voeren, doch daar men een staking vreesde, werd het enige malen uitgesteld. Bij een gehouden tijdoptelling was n.l. vastgesteld dat de productie veel te laag was.

verloop en bemiddeling: Het werk werd neergelegd, toen de nieuwe tarieven in werking traden. De stakers verlieten het bedrijf en stelden hun vakbonden in kennis. De Uniebonden bemiddelden. Na een gehouden stemming onder de stakers, bleek een kleine meerderheid voor hervatting van het werk te zijn. Gebleken is dat zij thans, onder het nieuwe tarief, voor het merendeel een hoger loon ontvangen, doordat zij een hogere productie leveren.

ATEK:

In "De Textielarbeider", orgaan van de ATEK, werd in dit verband opgemerkt dat het contact met de organisaties niet goed genoeg was geweest. Een voortdurende samenwerking en bespreking met de vakbeweging was dringend noodzakelijk geweest. De kernleden moesten echter nooit vergeten, dat ze verbonden waren met werkers in de andere bedrijven en dat de macht van het eensgezinde personeel nog eens onnoemelijk werd versterkt, indien de verbinding met andere werkers hecht was en een grote georganiseerde macht achter hun eiden stond.

2. bij N.V. Van HEEK & CO (ca. 2800 arb. totaal). De staking brak uit in de afdeling wolweverij, waar 52 arbeiders werken in 2 ploegen.

aantal stakers : 52 wevers;
stakingsduur : 27 en 28 Sept.1949;

oorzaak : een loonconflict. De arbeiders waren van mening dat zij, daar hun zwaardere grondstoffen ter bewerking waren gegeven, harder zouden moeten werken, om eenzelfde loon te kunnen halen. Door wijziging van het tarief loon was dit euvel echter reeds ondervanger hetgeen met de fabriekscommissie was besproken, die dit ook kon billijken. De indruk bestond dat het betreffende lid van de fabriekscommissie dit aan de arbeiders niet goed had duidelijk gemaakt.

verloop
en
bemiddeling: Nadat de 26 stakende arbeiders het werk hadden neergelegd, wensten zij een bespreking met de directie, welke hiertoe bereid was, indien eerst het werk werd hervat. De arbeiders gingen daarop in sit-down staking. Vertegenwoordigers van de Uniebonden bemiddelden en adviseerden, eerst het werk te hervatten. Toen zij dit bleven weigeren en de middagploeg zich solidair verklaarde met de eerste ploeg en eveneens in sit-down staking bleef, werd vanwege de directie aan de stakers meegedeeld, dat zij bij volharding in hun houding zonodig met geweld uit het bedrijf zouden worden verwijderd.

De directie verzocht daarop aan de politie, assistentie te verlenen. Toen deze laatste in het bedrijf verscheen, legde een andere afdeling, de dekenweverij, uit protest eveneens het werk neer. Dit duurde echter slechts kort. (28 Sept. 1949). Tenslotte werd het werk onder protest hervat. De Uniebonden bespraken bij hun bemiddeling tevens andere grieven van de arbeiders.

ATEK.

Hoewel een bestuurslid van de ATEK (EVC) buiten het bedrijf werd opgemerkt, in druk gesprek met een aantal arbeiders, heeft de EVC niet getracht, te bemiddelen.

In "De Textielarbeider" (ATEK-organ) werd nadien vermeld dat de actie was gericht tegen het invoeren van nieuwe tarieven, welke een loonsverlaging voor de wevers betekenden. Dit blad berichtte voorts, dat deze staking was gewonnen, daar de arbeid was hervat op de oude voorwaarden. Volgens de Uniebonden was dit laatste onjuist.

3. Bij de TWENTSCHE TEXTIEL MY (TTM) (ca. 450 arb).

aantal stakers: 80 wevers;

stakingsduur : ruim 1 uur;

oorzaak: de aanwezigheid van een tariefopnemer in de weverij en de vrees van de arbeiders, na diens tijdopnemen zwaarder te worden belast.

verloop: De directie besloot, voorlopig deze tijdopneming stop te zetten, waarna het werk werd hervat.

bemiddeling: De Uniebonden bemiddelden.

Bij vorengenoemde drie wilde stakingen waren geen aanwijsbare agitators te noemen.

—————

4 October 1949.

Verbinding Nr.46.

Nr.3741a.

of log 6

Onderwerp : Werkstaking bij de Kon.Ver.Tapijtfabrieken te Deventer.

Betrouwbaarheid berichtgever : zeer betrouwbaar.

Waardering bericht : zeer betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan : de Heer Procureur Generaal fgd.Director van Politie te Arnhem.

Volgnr.

10 OCT. 1949

ACD/7/1366

Deventer

70503

Ten vervolge op mijn melding d.d. 23 September j.l., heb ik de eer U te berichten, dat de werkstaking bij de Koninklijke Verenigde Tapijtfabrieken te Deventer, welke op 20 September j.l. te 14.00 uur aanving en waaraan door 20 arbeiders van de afdeling "spoelerij" werd deelgenomen (in het totaal zijn in bedoeld bedrijf 150 personen werkzaam), op 3 October j.l. beëindigd werd.

Door de stakende spoelsters werd het door de directie gedane compromis-voorstel, op aandringen van de wevers, die vreesden zonder werk te geraken, aanvaard.

Het voorstel omvat een nieuw tarief-systeem, hetwelk bij wijze van proef voor een termijn van vier weken ingevoerd is. Tengevolge hiervan zullen sommige spoelsters een hoger loon kunnen behalen, terwijl anderen hun loon daardoor zullen zien dalen.

Hoewel de spoelsters zulks verzochten, heeft de directie de lonen niet gegarandeerd, doch heeft te kennen gegeven, dat het van de arbeidsprestaties zal afhangen hoeveel men zal verdienen.

Ordeverstoringen hebben zich tengevolge van de staking niet voorgedaan.

Einde.

Verbinding nr.46.

23 September 1949.

Nr.3741.

Onderwerp : Werkstaking bij de Kon.Ver.Tapijtfabrieken te Deventer.

Betrouwbaarheid berichtgever : zeer betrouwbaar.

Waardering bericht : zeer betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan : de Heer Procureur Generaal fgd.Direc-
teur van Politie te Arnhem.

28 SEP. 1949

ACD/ 40503

Deventer

Ik heb de eer U te berichten, dat op 20 September j.l. te 14 uur, bij de Koninklijke Verèinigde Tapijtfabrieken aan de Smyrnastraat alhier, een werkstaking is uitgebroken, welke het gehele personeel van de afdeling "spoelèrij", dat uit ± 20 meisjes bestaat, omvat.

Hoewel slechts een tweetal van de betrokkenen lid zijn van de E.V.C. en het in deze een zgn.wilde staking betreft, bemoeit de E.V.C. zich er mede en heeft de sympathie van de overige ongeorganiseerde werkneemsters verworven.

De aanleiding tot de staking moet gezocht worden in een vonnis van de Politie-Rechter te Zwolle, die de Directie gelast heeft de lonen op de wettelijk toelaatbare hoogte vast te stellen en daarboven geen toeslagen meer te verlenen.

Van de zijde der Directie is daarna een overgangsregeling getroffen, waarmede de werkneemsters van de spoelèrij geen, doch de overige arbeiders wel genoegen namen.

Incidenten hebben zich in verband met de staking, die nog voortduurt, niet voorgedaan.

Einde.

B

Volgno. 70695

30 SEP. 1949

ACD/

Op Maandag, 26 September 1949, te 7.30 uur, ~~brak een wilde~~ staking uit onder de 18 arbeidsters van de afdeling hand-machine breierij in de N.V. Leidse Textielfabriek Gebroeders Van WIJK en Co te Leiden. Deze arbeidsters, speciaal belast met het breien van sokken, hadden vernomen, dat de arbeidsters bij andere firma's meer per dozijn verdienden en verlangden daarom ook een hoger stukloon. Daar de meisjes het maximum door de Rijksbemiddelaar vastgestelde loon reeds verdienen, deelde de directie der fabriek mede, dat loonsverhoging, op grond van bovenstaande, onmogelijk was. De meisjes, die allen ongeorganiseerd zijn, weigerden aan het werk te gaan en verlieten de fabriek.

Bekend werd, dat de E.V.C. afdeling Leiden, zich met de staking bemoeide en de meisjes met steunlijsten en -bonnen liet colporteren. Deze geldinzameling moet echter op een fiasco zijn uitgelopen.

Op Woensdag, 28 September 1949, hadden enige der stakende meisjes een bespreking met de directie der fabriek en besloten werd op Donderdag, 29 September 1949 te 7.30 uur het werk op de oude voorwaarden te hervatten.

Bij onderzoek is gebleken, dat de meisjes inderdaad op laatstgenoemde datum het werk hebben hervat.

Op de afdeling breierij van genoemde fabriek werken 55 vrouwen. Alleen de 18 meisjes van de sokkenbreierij legden het werk neer.

Ongeregeldheden deden zich niet voor.

Leiden, 29 September 1949.

Enschede

VERBINDING 50.

No. P 494A/49.

Onderwerp: staking textielbedrijf
N.V. Bato.

(K) ~~141~~
 B
 Volen
 6 SEP. 1949
 5 September 1949.
 ACD/69160

Naar aanleiding van een in deze gemeente plaats gehad hebbende staking, heb ik de eer Uedelgestrenge het volgende te berichten:

Op Donderdag, 18-8-49, te ongeveer 11.30 uur, brak in het textielbedrijf N.V. Bato, gevestigd Perikweg 97 te Enschede een wilde staking uit. In dit bedrijf zijn totaal 125 personen werkzaam. De staking omvatte 51 mannen en 19 vrouwen.

De aanleiding tot deze staking was een onderzoek, ingesteld door een bedrijfseconoom, naar aanleiding van het feit, dat de vrouwenlonen in dit bedrijf te hoog lagen. De directie wilde nu tevens weten, hoe zij stond met de lonen van de overige werknemers en daarom was overeengekomen, dat de econoom op alle afdelingen van het bedrijf een onderzoek zou instellen. Deze afspraak was gemaakt in overleg met de fabriekscommissie.

Toen dit onderzoek op Donderdag, 18-8-49 in de weverij zou aanvangen, beëindigden de wevers hun werkzaamheden en stelden de directie de eis, dat de econoom de afdeling zou verlaten. De directie gaf te kennen, dat het onderzoek zou worden voortgezet. De wevers bleven zonder werkzaamheden te verrichten tot 17.00 uur in het bedrijf, waarna zij de fabriek verlieten, waarbij bleek dat verschillende arbeiders van andere afdelingen zich bij hen hadden aangesloten.

Op Vrijdag, 19-8-49 hadden de stakers een vergadering waarbij als spreekster optrad: Frederik LEUSHUIS, geb. te Den Ham, 21-5-03, wonende te Almelo, Elzenstraat 46.

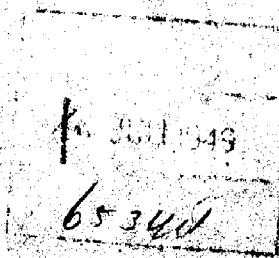
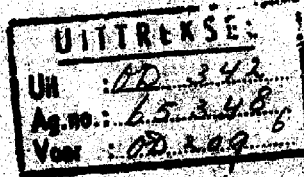
Door bemiddeling van de Unie-bonden werd overeengekomen, dat de werkzaamheden op Zaterdag, 20 Augustus 1949 zouden worden hervat. Door deze bonden werd daaraan de voorwaarde verbonden, dat zij in kennis gesteld zouden worden met het resultaat van het door de econoom ingestelde onderzoek, hetgeen door de directie werd toegezegd.

Bekend is, dat ongeveer 1/3 gedeelte van de bij de staking betrokken arbeiders, aangesloten is bij de E.V.C. (ATEK). Geen der stakers trad evenwel op de voorgrond.

Gebleken is, dat de E.V.C.-bestuurders Leushuis en Hendrik Jan van der Wolde, geb. Meppel, 26-2-98, wonende te Enschede, Brinkstraat 340, zich bij deze korte staking actief betoonden.

aantrekkelijk

Amelo, 2 Juli 1949.

Over de afgelopen maand is van enige verontrustende politieke activiteit in het mij o.n. District niet gehleker.

De verkiezingsacties hebben een rustig verloop gehad.

Van een op 21 Juni 1949 te Overdinkel door de plaatselijke afdeling der C.P.N. belegde openlucht bijeenkomst werd U reeds verslag afgebracht.

Op 3 Juni 1949, in de aanvang van de namiddag, brak bij de firma Jordaan en Zr., textielabriek te Haaksbergen een wilde staking uit.

Het betrof een geschil tussen de directie en de wevers over door de directie aan de getouwlieden gegeven instructie aangaande de werkzaamheden in de weverij.

De staking omvatte 1.250 arbeiders.

Na gehouden besprekingen met de besturen van de organisaties werd besloten het werk op 10 Juni i.e.v. te hervatten.

Op 24 Juni 1949 te 7 uur brak een wilde staking uit op de steenfabriek van de commanditaire vennootschap H.F. Scholten te Borne, waarbij 13 van de 26 arbeiders waren betrokken. Op deze steenfabriek was sedert ongeveer 6 weken een nieuwe machine voor de fabricage van stenen in gebruik genomen. Het personeel, dat deze machine bediende en voorheen naar het aantal stenen dat werd gefabriceerd werd betaald (z.g. stukloon à 2.0,25 per 1000 stuks) ontving bij de bediening van de nieuwe machine het hoogst toelaatbare uurloon (f.0.84), omdat de fabricage aanvankelijk beneden het voorgeen gefabriceerde lag. Nadien kwam het er boven en werd in verband daarmee het vroegere stukloon geeist. De directie wilde, zolang niet voldoende de capaciteit van de nieuwe machine was vastgesteld, op de door de stakers gestelde eisen niet ingaan.

25 Juni d.s.v. te 7 uur werd het werk hervat op de oude voorwaarden.

↳ De toestand kan rustig worden genoemd.

Verbinding 109

21 Juni 1949.

No. Litt. M.1/49 GEHEIM.

Onderwerp: Proces-verbaal contra M. van DILLEN, wonende te TILBURG.

Datum van ontvangstbericht: - - - - -

Betrouwbaarheid bericht : - - - - -

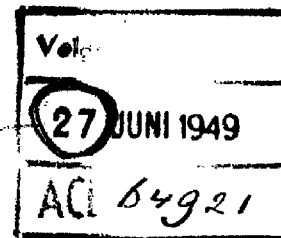
Waardering bericht : - - - - -

Tevens bericht gezonden aan: - - - - -

Medewerkende instanties : "Gene".

Ondernomen actie : "Gene".

Bijlagen : Drie.

od log 6

no 55793

In aansluiting op mijn schrijven dd. 16 Februari, 1 Maart en 8 Maart 1949, genummerd Litt.M.1/49 Geheim, respectievelijk betreffende:

- a. "Wilde staking bij de N.V. J.A. RAIJMAKERS en Co's Textielfabrieken te GEMERT";
- b. "Activiteit van J.H.C. en G.F. SPIJKERS en L.J.H.M. van TURNHOUT te GEMERT";
- c. "G. SPIJKERS";

moge ik U Hoogedelgestrengte ter completering van het dossier hierbij aanbieden:

zie PR

- 1. Een exemplaar "onze Krant", nummer 8 van April 1949;
- 2. een exemplaar van de "Gemertse Courant" van 13 Mei 1949;
- 3. een afschrift proces-verbaal van de Groep Rijkspolitie te GEMERT d.d. 8 Juni 1949 No. 524, contra M. van DILLEN, wonende te TILBURG, naar welker inhoud ik U korthedshalve moge verwijzen.

- - - - - E I N D E - - - - -

L

ONZE KRANT

Redactie-adres
Valkenierstraat 46, Tilburg

UITGAVE VOOR DE TILBURGSE TEXTIELARBEIDERS

De staking bij Verschure-Piron

REEDS geruime tijd waren er bij de firma Verschure-Piron te Tilburg moeilijkheden, doordat van de spinners een onmogelijke arbeidsprestatie werd gevraagd. Dit door steeds verder gaande rationalisatie opvoeren der productie was nog niet genoeg. Ook de tarieven moesten herzien worden en voor dit doel was het bureau van Hegener ingeschakeld. In afwachting van de nieuwe tariefregeling zagen de arbeiders iedere week hun loon reeds met enkele centen verminderen; de loonsverlaging bedroeg reeds meer dan f 1.— per week.

Waar het de arbeiders gelukte een hogere productie te verkrijgen, vond dit niet zijn weerslag in het loonzakje. Integendeel, op het verzoek van de spinners om verhoging van de premie, in overeenstemming met de verhoogde productie, reageerde de baas met de hondse opmerking: als jullie nu meer kunnen spinnen dan vroeger, dan hebben jullie me vroeger altijd bestolen!

Het is begrijpelijk, dat er een ondragelijke toestand groeide. Harder werken, minder loon; nieuwe tarieven in de maak en onhebbelijk optreden van de directie, dat alle perken te buiten gaat.

De druppel, die de emmer deed overlopen, was de verschijning van twee nieuwe bezen, die de gehele dag niets anders hadden te doen, dan de spinners op de vingers te kijken. Onder deze omstandigheden was verder werken onmogelijk. De spinners legden het werk neer en verlieten de fabriek, later sloten de ploegwerkers zich bij hen aan.

Er werd ogenblikkelijk een stakingsleiding gekozen, waarin 2 N.V.V.-ers, 2 K.A.B.-ers, 2 E.V.C.-ers en 2 ongeorganiseerden, benevens 3 ongeorganiseerden namens de ploegwerkers, zitting kregen. Een manifest over het conflict werd uitgegeven, de pers werd ingelicht en de solidariteitsactie werd krachtig georganiseerd. De stakingsleiding heeft de zaken stevig aangepakt. Direct werd een tiental ploegen onder leiding geformeerd, die de steunzaming huis-aan-huis ter hand namen. De resultaten dezer activiteit zijn hoopvol te noemen. Het dagelijkse gemid-

delde, dat aan vrijwillige bijdragen wordt ingezameld, bedroeg de eerste week reeds ruim f 180.—. Hieruit blijkt wel hoeveel sympathie de stakers bij de Tilburgse bevolking ontmoeten, hetgeen natuurlijk voor het bereiken van succes in de actie van het grootste belang is.

De stemming van de stakers is uitstekend. Hun strijdvoudigheid doet het beste voor de toekomst verwachten. Het bericht, dat er bij de directie reeds twee ontslagbewijzen klaar liggen, voor twee twerners die deel uitmaken van de staking, heeft op de strijdlust en het zelfvertrouwen dezer kameraden geen enkele invloed. Dat intimidatie een geliefkoos middel is van de ondernemers is ook aan de Tilburgse arbeiders wel bekend.

De houding van de Uniebesturen kan slechts de grootste verantwoordelijkheid opwekken. Leden van het N.V.V. en de

K.A.B., die zich tot hun organisatie hadden gewend met het verzoek deze rechtvaardige strijd te ondersteunen, kregen het bekende antwoord: eerst weer aan het werk, dan zullen we zien wat we voor jullie kunnen doen.

Dat de moeilijkheden over het loon en over het arbeidstempo reeds meer dan drie maanden bestonden, was deze bestuurs volkomen bekend. Reeds eerder was hun medewerking ingeroepen, doch nog nimmer hadden ze zich ook maar iets gelegen laten liggen aan de belangen hunner leden en aan de onenigheid, die met de directie bestond.

De spinners van Verschure-Piron tonen het juiste inzicht te bezitten. Als de besturen ons in de steek laten, dan treden we zelf op tegen de uitbuiterspraktijken van de baas.

De taande lonen gedogen niet, dat er aan getornd wordt. Actie van de arbeiders kan iedere aanval met succes afslaan, ook al worden ze door de Uniebestuurs in de steek gelaten!

Solidariteit de kracht der arbeiders

In een jarenlange ervaring hebben de arbeiders geleerd, dat het vooral hun onderlinge solidariteit is, die hun grote kracht uitmaakt. De Tilburgse textielarbeiders weten ook hier van mee te praten. Niet alleen bij de staking van '35, maar vooral bij de grote staking in het najaar van '47 was de solidariteit van alle Nederlandse arbeiders met hun strijd en de financiële offers, welke voor de Tilburgse stakers werden gebracht, de grondslag van de overwinning die tijdens de staking van '47 werd behaald.

Wij spreken niet van financiële steun, maar van offers, die werden gebracht door de arbeiders in het land en die de stakingsleiding met de EVC in staat stelden zulke ruime uitkeringen als toen aan de textielarbeiders te verstrekken.

Opnieuw staan nu over het gehele land arbeiders in staking. De oorlogspolitiek van deze KVP- en PodA-regering drukt het levenspeil der Nederlandse werkers steeds verder naar omlaag. Het verzet hiertegen groeit dan ook met de dag. Grote en kleine stakingen zijn pas achter de rug en andere worden momenteel gevoerd. Grote sommen geld zijn nodig om de strijd der werkers voor hun levensbestaan en tegelijkertijd voor de vrede mogelijk te maken.

Het is dan ook met klem, dat wij een beroep doen op jullie, om deze strijd te steunen, zoveel als in uw vermogen ligt. Brengt nu offers, zoals uw mede-arbeiders het ook voor jullie hebben gedaan.

Steunt het Solidariteitsfonds van de EVC. Werkt met steunlijsten van het Solidariteitsfonds. Stelt wekelijks een half of heel uur loon voor de stakende arbeiders ter beschikking. Organiseert in het bedrijf de solidariteit voor uw mede-arbeiders.

In onze volgende krant zullen wij uitgebreid op deze Solidariteitsactie terugkomen.

Zouden zij het werkelijk menen?

IN de Tilburgse Courant van Maandag 28 Febr. j.l. komt de jaarlijkse Vastenbrief voor.

Men is weer heel wat van plan, doch zouden zij het menen. Wij lezen daar:

„In Nederland genieten wij nog een betrekkelijke rust. Maar ook in ons vaderland zijn velen in nood, er zijn rechtvaardige eisen, waaraan nog niet is voldaan, er zijn spanningen, waarvan wij de kracht en de omvang zelf niet kennen.

Jonge, men zou zo zeggen. Als echter de spanningen te groot voor de arbeiders worden en zij gaan in staking om hun **rechtmatige eisen** kracht bij te zetten, dan sluit St. Lambertus rustig zijn poorten. Zij gaan, zoals generaal Winkelman in 1940, rustig op een oor en laten rustig de velen in nood.

Tussen woorden en daden is nog wel een beetje verschil. Wij lezen verder:

„En in verre gewesten staat de bloem van onze jongelingschap gewapend, te midden van broedervolken, aan welke wij de vrede en vrijheid, de waarheid en welvaart willen verzekeren.”

En dat alles met de stengun, en Bommen kan men bij het brengen in de vrede ook zo goed gebruiken. Het lijkt ons wel gezellig voor onze jongelingschap om tot de tanden bewapend tussen broedervolken te staan. Die broedervolken denken er echter anders over. Zie hierover de steeds langer wordende dodenlijsten, en de wrakken-transporten met de Grote Beer. Buitendien kosten ons al de bovengenoemde **weldaden**, welke wij de Indonesiërs brengen, 41% van de begroting.

Als wij deze oorlogsuitgaven eens gingen gebruiken om woningen te bouwen en betere lonen uit te betalen die in een juiste verhouding tot de dagelijks stijgende kosten van levensonderhoud staan?

Als wij voor de oorlogsuitgaven op onze begroting nu eens werkelijk de nood gingen lenigen, welke schier in ieder arbeidersgezin tot het ondragelijke is gestegen?

Als wij onze kinderen eens konden kleden van deze geweldige sommen? Dan zouden de Indische aandeeltjes natuurlijk op de beurs een flinke duikeling maken, en was het couponnetjes knippen gauw uit.

Dan zouden de winsten bij de Hoogovens en de Hembrug direct tot nul komma nul terug vallen.

Dan zouden de speculanten, ontelbare, hun tenten wel kunnen opslaan, en met een kistje negotie het land in kunnen trekken.

Daarom zal de regering verder gaan op het oorlogspad en mag onze jongelingschap zijn leven offeren. Hoe lang nog zullen wij dat tolereren?

Wij lezen verder:

Onder het hoofd Over de Eigendom komt voor dat een ieder het recht heeft persoonlijk eigendom te bezitten, maar Jezus Christus heeft ons gewaarschuwd tegen de rijkdommen der aarde en heeft ons gewezen op de plicht **aalmoezen** te geven.

Wij mogen opmerken dat de arbeiders niet op **aalmoezen** gesteld zijn, doch recht hebben op een loon, dat in overeenstemming is met de behoeften van hun gezinnen. Zij willen zich niet verlagen om aan het eind der week hun hand op te houden en maar af te wachten welke foot men hun wenst te geven. Als ieder het recht heeft persoonlijk eigendom te bezitten, dan is er voor St. Lambertus in Tilburg werk aan de winkel.

Wij hebben n.l. reeds verschillende malen er op gewezen dat de arbeiders bij de Firma Kerstens elke week een bedrag van f. 3.04 onthouden wordt. Tot nog toe heeft de K.A.B. er niets aan gedaan.

Dringt het wel tot de heren door, dat de heer Mutsaers, eigenaar van bovengenoemde firma, zich het persoonlijke eigendom van deze arbeiders wederrechtelijk toeëigent? Wij zouden ook een andere uitdrukking kunnen gebruiken, doch wij nemen aan, dat de bestuurders van St. Lambertus niet achterlijk zijn en ons wel zonder verdere toelichting zullen begrijpen. En nu geen woorden meer maar daden. De arbeiders

van de firma Kerstens rekenen op U. Wij lezen verder:

„Maar verder zal het bezit meer gespreid moeten worden voor al degenen, die deel nemen aan de productie.”

Het klinkt alles heel mooi, maar de arbeiders hebben wel meer mooie woorden gehoord, doch meestal liep het op niets uit. Dit geldt ook voor de middenstand welke langzaam maar zeker de kelder in gaat of figuurlijk de keel wordt dichtgeknepen. Verder:

„.....en moet er absoluut naar gestreeft worden, dat degenen, die deelnemen aan de productie ook deel krijgen aan het bezit.”

Kameraden, als deze woorden waarheid worden, dan zijn wij aan het einde van het jaar allen **bezitters** geworden, en hebben een aandeel van de fabriek in ons bezit. Bij voorbaat gefeliciteerd. Wij zien ons al met een schaar gewapend ons eerste winst-couponnetje knippen. Zou het waar zijn, denken jullie?

Wij zouden zo nog even door kunnen gaan, maar het lust ons niet. Wij zijn al heel blij dat het Episcopaat klare taal heeft gesproken, en wij hopen te mogen aannemen dat de K.A.B., en in het bijzonder de besturen van St. Lambertus, de Vastenbrief in de oren hebben geknoot, en nu bewijzen gaan dat zij de noden der arbeiders hebben leren kennen. Wij weten, zij zijn hardleers, maar elk mens is voor verbetering vatbaar.

En nu K.A.B.-leden, met al Uw noden naar Uw bond, en er zal recht gedaan worden.

Groeiend inzicht

OP een door de K.A.B. uitgeschreven vergadering voor arbeiders in de fabrieken van vleesconserven, chemische preparaten, enz. van Zwanenberg en „Organon” te Oss, werd door de bestuurders (die geassisteerd werden door de geestelijke adviseur van de bond, rector Jansen) een pleidooi gehouden voor de wederinvoering van een premiesysteem.

„Het is zo belangrijk als moeder de vrouw een paar gulden in de week daardoor meer ontvangt,” zo heette het.

Van voor de oorlog wisten de arbeiders verduiveld goed wat dat betekende. Meer winst voor de ondernemer en de „paar gulden” meer in het loonzakje een fata morgana.

Ondanks de protesten van de aanwezigen bleef het bestuur hardnekkig doorharen op het motief „harder werken”, met

het gevolg dat de arbeiders op deze vergadering aanwezig, en bloc de vergadering verlieten.

Natuurlijk kwam er een tweede vergadering. De mensen hier aanwezig (een 30-tal) welke speciaal daarvoor bijeengeroepen waren, konden over bovengenoemd voorstel hun stem uitbrengen.

Wie er tegen was moest opstaan.

Wij weten wat dat betekent. Zij die zich er tegen zouden verzetten zouden vanaf dat ogenblik gedoodverfd zijn, en dus durfden niemand zich van zijn stoel te verheffen.

Dat noemt men nu „democratie”.

Intussen blijkt wel dat ook de katholieke arbeiders de ogen open gaan en dat zij gaan inzien welke rol hun besturen spelen als het er om gaat de winsten van de ondernemers veilig te stellen.

Oorlog of Vrede

DE dreiging wordt steeds groter.. De kapitalistische machthebbers zien geen andere kans meer om zich te handhaven dan door middel van de oorlog. De volkeren echter zijn niet bereid te vechten voor de kapitalisten. Daarom vertelt men de volkeren, dat zij bedreigd worden en zich tegen deze bedreiging moeten verdedigen. Dat wil men tenminste de goegemeene wijsmaken.

Wat is de waarheid?

Sinds 1917, toen de arbeiders van Rusland het vreselijke slavenjuk van het kapitalisme van zich afwierpen, heeft men in de gehele kapitalistische wereld geen ogenblik stil gezeten om Rusland op alle mogelijke wijzen verdacht te maken. Het was er voor de arbeiders o zo slecht. Siberië stond voor ieder open, die niet hoera riep. Deze fabeltjes waren voor de toenmalige arbeiders in de verschillende landen misschien nog toepasselijk, maar tegenwoordig, vooral na de schitterende overwinning van de Sowjetlegers op het Hitler-banditisme, wordt het door geen enkele denkende arbeider, waar ook ter wereld meer au sérieux genomen. Zij weten veel te goed wat zij de Russische legers te danken hebben. Ieder slaakte een zucht van verlichting toen de legers uit het Oosten oprukten naar het Westen. Ieder voelde dat de redding nu komen moest.

Zij is gekomen.

Wij zijn de nazi's nu kwijt, doch hadden ons de toestand na onze bevrijding anders voorgesteld. Alle beloften welke ons zijn gedaan, met de hand op het hart, zijn nu weer vergeten. Onze regering weet niets anders te vertellen dan dat wij **harder moeten werken en daarbij ook noch moeten versoberen**. Met andere woorden: laat je arbeidskracht tot de laatste resten uitbuiten, doch verlang daarvoor niets meer dan een korst droog brood.

De heren „regeerders en economen” weten natuurlijk wel dat de arbeiders er genoeg van hebben om nog langer schraalhans te spelen, en dat alleen om onze ervijanden te laten graaien in de abnormale winsten.

En daarom worden de gedachten afgeleid, en het idee van een nieuwe oorlog aangewakkert.

Wij menen ook te mogen aannemen, dat men werkelijk wil trachten om deze oorlog te beginnen.

En daarom is het wel eens goed om deze zaak verder met elkander te bepraten.

Stalin heeft reeds verschillende malen een aanbod gedaan om te komen tot een blijvende vrede, doch dit werd steevast van de hand gewezen. En heel begrijpelijk. De heren kunnen met een

vrede alleen maar vast lopen met hun „economie”. Een oorlog zal hen weer, al is het maar voor een ogenblikje, de kans geven om de nodige winsten er uit te slepen.

Neen, de oorlogsdreiging gaat niet van de Sowjet-Unie uit, doch van hen die altijd dik aan de oorlog hebben verdiend, en dat zijn de groot-kapitalisten. Willen jullie een bewijs ervan, dat aantonen kan wie de oorlogshitsers zijn?

Hier komt het dan.

Uitgaven in 1949 voor:

	Begroting Nederland	Begroting Rusland
Oorlog, politie	41%	19%
Bevordering industrie landbouw, enz.	3%	34%
Opvoeding, cultuur	7%	13.6%
Soc. voorzieningen	8%	12.8%

De oorlogs-uitgaven van Amerika zijn 15 maal groter dan in 1938/39, en be-

draagt circa 72% van de totale Amerikaanse regeringsuitgaven.

Ons dunkt, dit spreekt boekdelen, en behoeft verder geen commentaar.

Het is dus heel begrijpelijk, dat de arbeiders in de verschillende landen, zoals Frankrijk, Italië, Zwitserland, België en ook Nederland, van hun afkeuring en afschuw blijk geven over deze oorlogsvoorbereiding en met sympathie het Vredescongres te Parijs begroeten. Willen wij niet voor kanonnenvlees dienst doen, dan zullen we met al onze kameraden moeten weigeren om deel te nemen aan een oorlog en de voorbereiding daarvan. Wij hebben onze buik er vol van. Eerst kan men knokken voor de **winstmakers**, en daarna, als men denkt nu een betere wereld veroverd te hebben, dan kan men **harder werken en versoberen**.

Neen kameraden, het moet uit zijn met dat gesol.

Willen de **oorlogswinstmakers** oorlog? Laten zij het dan zelf uitknokken.

Wij willen vechten, doch alleen voor betere wereld en voor betere levensvoorwaarden.

HET CONFLICT BIJ DE ATEK

IN „Textilia” een weekblad voor de textielhandel, komen we de volgende ontbezeming tegen omtrent de staking bij „Atek”:

Tot zover dit bericht.

De bewering, dat de werkgever niet langer de oude lonen kon betalen, is wel heel erg in tegenspraak met de uitspraken van de heer Veder, de directeur van de „Atek” zelf. Deze heeft zijn personeel medegedeeld, dat het niet aan hem lag, maar dat het College van Rijksbemiddelaars hem dwong om de lonen te verlagen.

Fraaier echter nog dan deze uitspraak, is de mededeling, dat, om met de belangen van de werknemers rekening te houden, een nieuw wetenschappelijk tarief werd opgesteld.

Voor vele lezers en lezeressen zal het reeds voldoende zijn om te vernemen, dat dit wetenschappelijke tarief werd vastgesteld door het bureau Berenschot. Voor diegenen, die daaraan nog iets toegevoegd willen zien, het volgende voorbeeld:

Een meisje, dat de borstrokken binnens-te-buiten moet keren en er de mouwen in moet zetten, deed tot nu toe 800 borstrokken per dag. Dat betekent dus per dag 1600 mouwen inzetten. Dat betekent dus 1600 maal per dag dezelfde handeling verrichten. Dat betekent per week ongeveer 9000 mouwen inzetten. Dat betekent per jaar een half miljoen mouwen inzetten. Steeds weer dezelfde greep, steeds

weer dezelfde handeling. Dag in, dag uit, jaar in, jaar uit.

Om met de belangen van dit meisje rekening te houden, werd een nieuw wetenschappelijk tarief opgesteld.

Haar loon werd teruggebracht van 58 gulden op 30 gulden per week. Zij kon met 1600 mouwen per dag een weekloon van 160 gulden halen. Het nieuwe wetenschappelijke tarief werd in het belang van dit meisje zo gesteld, dat zij thans voor 30 gulden per week een dagproductie van 2000 mouwen inzetten moet maken.

Wanneer dan ook gezegd wordt, dat dit nieuwe wetenschappelijke tarief zeker niet ongunstig mag heten, dan is het alleen maar de vraag van welke kant je het bekijkt.

Niet ongunstig mag het heten, indien je bedoelt, dat de winsten van de directie niet ongunstig beïnvloed worden. Niet ongunstig is het voor de directie, dat b.v. de flatlock-naaister inplaats van 60 cent per pak, thans 25 cent per pak krijgt. Maar deze meisjes weigeren het nu eenmaal om in te zien, dat het niet ongunstig is om met grotere arbeidsprestatie minder loon in het loonzakje te ontvangen. Zij weigeren in te zien, dat het hun belang is om de winst van de fabrikant groter te maken. Zij weigeren daarom ook om het werk te hervatten, zolang de directie niet bereid is om haar standpunt te herzien.

Zij zijn daarom vastbesloten om de strijd eensgezind voort te zetten tot de overwinning bereikt is.

Nieuws uit de bedrijven

De Wit's textielabriek te Helmond

DE toestanden, die in dit bedrijf heersen, lijken nog veel op die van tijdens de bezetting. Eigenlijk heet dit bedrijf niet meer De Wit, maar is eigendom van de grote collaborateursfamilie van der Lande uit Geldrop. De scepter op dit bedrijf wordt gewaaid door Berry van der Lande welke knaap na de bevrijding al enkele malen door de B.S. was opgehaald wegens zijn geheul met de moffen. Maar elke keer bleek de macht en invloed van zijn familie groter en sterker dan het recht. De mentaliteit van de moffen is deze Berry van der Lande nog steeds niet afgeleerd en hij loopt dagelijks door de fabriek te vloeken en te tieren op een manier, die elk rechtschapen mens het schaamrood naar de kaken zou doen stijgen.

En alles wat tijdens de bezetting maar met de moffen gehuld heeft kan bij deze knaap werk krijgen. Tientallen N.S.B.-ers en N.A.F.-lieden zijn dan ook op zijn bedrijf werkzaam en bezetten de banen. Vooral de nog jongere meisjes en jongens hebben voor het schunnige optreden van deze van der Lande een grote angst. Hier heerst nog het systeem, dat sigaren en sigaretten voor de „baas" worden meegebracht om te proberen buiten het schootsveld van het gevloek en getier te blijven.

Sinds enige tijd heeft deze van der Lande weer een nieuwe maatregel ingevoerd om de mensen te drillen. Was het vroeger zo dat de tikklommen aan de poort hingen en de arbeiders vijf minuten voor de aanvangstijd moesten tikken, nu hangen de tikklommen op de afdelingen en moeten de arbeiders in werkkleding ook vijf minuten voor de aanvangstijd aftikken. Het is vanzelfsprekend, dat de arbeiders op dit bedrijf de daar heersende moffe toestanden niet kunnen verdragen door voor de „baas" sigaren of andere goederen te brengen. Hier past maar een middel en dat is eenzijdige strijd tegen deze methodes. Eerst van julle fabriekscommissie, dat zij hiertegen optreedt en als ook dat niet nog helpen neemt een voorbeeld aan julle Gemertse kameraden en dwingt door een eenzijdige actie de directie een andere koers te varen.

Gemert heeft julle kunnen tonen, dat als de arbeiders zich eenzijdig verzetten de directie moet capituleren. Maak die Berry van der Lande en zijn soortgenoten duidelijk, dat de tijd van de moffen voorbij is en dat julle niet meer bereid zijn moffen-methodes te accepteren.

Royackers uit Gemert

ZOALS men weet hebben de Gemertse textielarbeiders na veertien dagen staken een volledige overwinning behaald. De voornaamste eisen waren ingewilligd.

De directie, geschrokken door de kracht welke de stakers hadden betoond, zon op middelen om enkele invloedrijke personen uit de staking te kunnen treffen.

Het volgende gebeurde:

De laatste stakersuitkering vond plaats, nadat de arbeiders weer een week aan het werk waren. En ondanks het feit, dat de directie haar spion de „controleur" van Hout voor het uitkeringslokaal had doen postvatten om de arbeiders te intimideren, kwamen alle arbeiders, die recht op uitkering hadden hun geld beuren. Deze uitbetaling was een groot succes en toonde het vertrouwen der arbeiders in de E.V.C., maar was tegelijkertijd een idap in het gezicht van de ondernemer en spion van Hout, die met allerlei intimidatie-pogingen de band tussen de arbeiders en de E.V.C. niet kon verbreken.

Wij wrapak meende de directie twee leden der Fabriekscommissie van hun functie te kunnen ontheffen en wel Dries Royackers en Enoek. Vooral Dries Royackers best een ongekend ver-

trouwen van alle arbeiders, verkregen door steeds op de bres staan voor de belangen van zijn medearbeiders.

Logisch dat de arbeiders van Royackers hun vertrouwen maar dan ook niet in de steek lieten en er krachtig geprotesteerd werd tegen deze maatregel der directie. Opnieuw moest de directie voor de eenzijdige wil der arbeiders buigen en binnen veertien dagen worden bij Royackers nieuwe verkiezingen gehouden voor de fabriekscommissie. Dries Royackers staat natuurlijk weer kandidaat en de arbeiders zullen dan de directie tonen, dat zij zelf beslissen wie hun vertrouwen waardig is en hun zal vertegenwoordigen in de commissie. Dries heeft juist tijdens de staking nog meer het vertrouwen der arbeiders gewonnen en is zeker van zijn overwinning. Ook hier zal de haas moeten bukken voor de groeiende eenheid onder de Gemertse arbeiders.

Tijdens de staking hebben de arbeiders nog iets anders geleerd en dat is, dat zij in de praktijk konden zien, dat zij ook leden in de commissie hadden gekozen, die hun vertrouwen absoluut onwaardig waren. En wij willen met name noemen G. van Schijndel. Hij was het, die zich tijdens de staking terugtrok uit de leiding en op de beruchte Woensdag aan het werk ging. Bij de laatste stakersuitbetaling was van Schijndel toch van plan om geld te gaan beuren, maar de aanwezigheid van spion van Hout voor het uitkeringslokaal was voor hem en zijn broer opnieuw voldoende om terug te krabbelen en opnieuw het eenheidsfront der arbeiders te doorbreken. Wij zijn er van overtuigd dat de arbeiders bij de a.s. verkiezing der fabriekscommissie aan van Schijndel duidelijk zullen tonen dat figuren als hij niet langer meer a.s. spreken op het vertrouwen der arbeiders kunnen maken.

Arbeiders van Royackers het buitenstaande toont, dat de directie en haar handlangers op alle manieren zullen proberen de eenheid welke zij tijdens de staking hebt gewonnen te breken. Deze eenheid echter, en heeft dat niet meer, was de grondslag van julle overwinning bij de staking en deze eenheid zal ook in de toekomst elke aanval van de directie op julle levenspeil onmogelijk moeten maken.

Julle eerste taak is nu om die mensen in de commissie te kiezen, die vooral tijdens de staking hebben getoond, niet met woorden, maar in de praktijk voor julle op de bres te staan.

Spion Van Hout bij Royackers te Gemert

DEZE van Hout voert op de fabriek de titel van „controleur", maar is in werkelijkheid de spion der directie wiens taak het is deze van het doen en laten der arbeiders op de hoogte te houden.

Geen middel is deze knaap te vuil bij zijn werk. Dat kan ook niet anders. Als men weet wie dit ventje eigenlijk is. Voor de oorlog was hij te heroorde om te werken en kwam op een zeer duistere manier aan de knop.

Tijdens de bezetting was deze avonturier moffenvriend en lid van de M.S.B. en was deze verrader de schrik van elke nachtegaarde Gemertse inwoner.

Het zijn juist zulke sujetten, die voor de fabriekanten het best geschikt zijn om als spion en arbeidersverrader op te treden, en die arbeiders in en buiten het bedrijf te intimideren. Tijdens de staking probeerde dit sujet vooral de vrouwen der stakers tegen hun mannen op te zetten om deze weer aan het werk te krijgen. Ook probeerde hij om bij de eerste gezamenlijke stakersvergadering in het café te Händel tot de zolder door te dringen om op die wijze de stakingsvergadering te kunnen afsluiten. Alleen de rechtschapenheid van de caféhouder belemmerde dit snarige plan.

Het wordt de hoogste tijd, dat deze moffenvriend uit het bedrijf verdwijnt. De arbeiders moeten van „beul Ypsenburg" (zo noemen de arbeiders de bedrijfsleider vanwege zijn grote mond en onbeschaamde taal) eisen, dat de spion van Hout uit het bedrijf wordt verwijderd. Als deze eis met dezelfde eenheid van tijdens de staking wordt gesteld, dan zullen ook hierna de arbeiders hun eis doorzetten en een andere rotte plek uit dit bedrijf uitsnijden. Draagt de nieuwe fabriekscommissie op, dat zij aan de directie de eis stelt:

SPION VAN HOUT MOET ERUIT!

Firma Aabe

WIJ vermelden dat nu iedere arbeider in de gelegenheid wordt gesteld om te douchen. De douche-cellen zijn prachtig en het is de moeite waard de cellen eens van binnen te zien. Men kan tegelijkertijd dan een bad nemen, wat naar wij hopen, door velen gedaan zal worden. Mij. v. d. Berg roikt de kaarten uit welke men hiervoor nodig heeft.

Vrienden, maakt er een dankbaar gebruik van.

K.K. Coöperatie „Het Anker"

HIJER werd de winkelchef, twee weken geschorst, omdat hij de moed had zijn vrije middag te nemen. Het is dan ook wel een schandaal als men over zijn EIGEN vrije tijd zo zonder meer beschikt.

Er is natuurlijk ook een verbod om te vloeken. Dit kan men alleen maar goed keuren. Het staat nu eenmaal onbeschoft en getuigt alleen van onopgevoetheid. Het eigenaardige is echter dat de superieuren niet onder dit verbod vallen. Die vloeken daar als dragonders. Dat zit hem waarschijnlijk in het klasseverschil. De arbeiders mopperen er heel erg over de slechte arbeidsvoorwaarden. Het feit dat men te weinig rust heeft en de lonen veel te laag liggen, doet er ook geen goed aan. Ook deze kameraden zullen alleen verbetering kunnen krijgen als zij deze afdwingen. Laat je stemmen eens horen.

Th. de Beer

DEZE bedrijfsleider, een moffe van 22 jaar, treedt hier op als een rasechte dictator. Hij heeft er plezier in de arbeiders te tyranniseren waar dit mogelijk is.

Een verzoek van de arbeiders om de machines langzamer te laten lopen, omdat het voor hen geen doen is in dit tempo te blijven werken, werd geweigerd.

Vrienden, haakt de knop door, laat je tanden zien. Julle kunnen er verandering in brengen, doch dat komt niet vanzelf.

Doeren-Dams

OK hier doet men moeite de tarieven te verscherpen.

Het is zaak om op je talen te passen, en direct van je af te biten. Alleen met gezamenlijke strijd kan loonsverlaging in welke vorm ook voorkomen worden.

Firma Kerjens

DE arbeiders, die hier 60 à 70 uur per week werken (zonder vergumming) zijn beloond met een extra coupon kamgaren voor een herencostuum. Wij noemen dat judasloot.

Bij alle schuld welke de heer Mutsaers al op zich geladen heeft komt ook dit nog. Een vraag mijnheer Mutsaers:

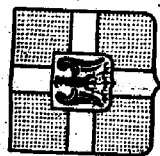
„KNAAGT UW GEWETEN NOG STEEDS NIET?"

Firma Straeter, Zomerstraat

HIJER zijn wevers, die per week ca. 70 uren werken. Dit is erg en afkeurenswaardig. Het wordt echter nog erger als men ook kinderen van 14 à 15 jaren in de gelegenheid stelt dit aantal uren te maken. Dat is een schandde. Kameraden, spreek je afkeuring hierover uit. Sta zulks niet toe en etel je in verbinding met je bond.

Hiertegen moeten maatregelen genomen worden.

gezonden stukken

Een portie vuil werd in Gemert gelost!!

Van de Kath. Textielarbeiders wordt een duidelijk antwoord verwacht!

De E. V. C. kan haar gouden dagen in Gemert nog niet vergeten en unkt naar een vervolg.

Haar nieuwste stunt bestaat uit et per post toezendan van het vieze zegenkrantje „Onze Krant” aan de kath. textielarbeiders te Gemert.

De achterpagina van dit blaadje is oor een groot gedeelte gewijd aan le situatie bij Raijmakers te Gemert, op een manier waar ieder fatsoenlijk en weldenkend mens de neus voor dichtkniipt.

Wij kunnen ons dan ook de moeite van een weerlegging wel besparen, want de leugens liggen er wel zo dik op dat ieder ze er zou uit opvist.

Enkele Gemertse textielarbeiders krijgen lof toegezwaaid (wat een eer ??) maar velen deugen nog niet in hun communistische ogen.

Uit heel hun geschrijf is wel op te maken dat zij niet deelnemen aan de anti-roddele campagne van Pater H. de Greeve. Maar dat is ook al te Rooms. Zij trekken echter gevaarlijke conclusies. n.l. deze: de arbeiders die de karige uitkering van de E. V. C. tijdens en vlak na de staking in ontvangst namen, toonden hierdoor HUN VERTROUWEN IN DE E.V.C.

Wij weten niet of onze kath. arbeiders met deze conclusie accoord gaan, maar wij vermoeden van niet. Een duidelijk antwoord is door velen echter nog NIET gegeven.

Enkele andere conclusies, die we uit hun scheld- en laster-tirade kunnen trekken willen we ook nog even noemen:

1. Wie niet door woord of daad „heil Moskou” roept, is een arbeidersvijand;
  2. Wie hen tegenwerkt is oud-moffenvriend en verrader, ook al is zo iemand oud-illegaal werker;
  3. Met de „overwinning” in Gemert als voorbeeld trachten zij ook elders stakingen uit te lokken;
  4. Als men hen niet onomwonden afwijst, nemen zij brutaalweg aan dat zij het „vertrouwen” hebben.
- HIER MOET EEN EINDE AAN KOMEN . . . .

Dit communistisch gesol met onze kath. arbeiders in Gemert moet afgelopen zijn. Hier moet een duidelijk antwoord gegeven worden aan de knechtjes van Stalin!

Dat kunt gij geven, katholiek textielarbeider!!!!

Zolang gij volhardt in Uw halfslachtige houding, niet als lid katholiek ook lid zijt van Uw katholieke organisatie zullen zij aannemen dat gij het met hen eens zijt en met hun manier van schrijven en werken sympathiseert!

Zolang gij met Uw kath. mede-arbeiders niet mee gaat werken aan de doorvoering der katholieke sociale leer, geeft gij hen de kans om nieuwe moeilijkheden en conflicten te veroorzaken, in Gemert en elders.

Zolang gij, als katholiek arbeider, maar onverschillig blijft toezien hoe anderen hun plicht doen en door Uw afzijdigheid de kracht der Kath. organisaties verzwakt, zolang geeft gij de communisten in Nederland een hoopvolle kans op succes en kunt gij mede-oorzaak zijn van een stijgende communistische invloed met alle noodlottige gevolgen van dien.

Als katholiek en als arbeider moeten wij beginselvast zijn op alle gebied, dus ook op sociaal en politiek terrein. We hebben rechten, maar ook plichten.

Op een van die plichten hebben onze Bisschoppen U in Hun laatste Vastenbrief nog gewezen, als Zij duidelijk en letterlijk zeggen dat het de **PLICHT IS VAN IEDERE KATHOLIEKE ARBEIDER OM LID TE ZIJN VAN VAK- EN STANDSORGANISATIE.**

Gemertse Textielarbeiders, als gij deze communistische ophitsers en lasteraars, deze vrienden van Stalin, eer duidelijk en onomwonden afwijzend antwoord wilt geven, begin dan met Uw plicht te doen als kath. arbeider en geeft U op als lid der K.A.B., als lid van „St. Lambertus”.

Zo'n antwoord zal deze volksvreemde lasteraars volkomen duidelijk maken dat er voor hen niets te winnen is in Gemert en dat er van slapheid en halfheid onder U geen sprake meer is.

UW ANTWOORD ZULLEN WIJ PUBLICEREN!
LAAT HET AFDOENDE ZIJN!

Th. H.

Noot:

Wij vernemen dat door de heer J. v.d. Hout 'n aanklacht is ingediend bij de justitie tegen de verantwoordelijke redacteur van „Onze Krant” ter zake van belediging.

UITVERSLAG
NO 247
L.N. 1390

Kan verwijzen naar

W.O. 1949

Blz L. 115 '49

3. A.B.C. (v/h R.V.N.).

Op Zaterdag 16-4-49 organiseerde de Algemene Bond voor Cultuur een openbare feestavond te Enschede.

| Sprekers (vermoedelijk) Diederik Johan HOPSTEE, geb. 3-2-02.

Aanwzig: ± 150 personen (zaalcap. 500).

Entree: 1.25 per persoon.

Medewerkenden: Tonny van ZWOL, conferencier;

| Nick GODART, accordeon;

| Eddy CANZONE, Napolitaans zanger;

| CHARLES, "de kleine man op de grote bal" en

| Pietro NAKARO, goochelaar.

Steuring: ongewekt.

Om 20.15 uur werd de bijeenkomst geopend door D. J. HOPSTEE, die hierna de artiesten aankondigde.

Het door de artiesten gegeven programma geen politieke tendens. Het publiek betoonde zich dankbaar voor het gebodene dat op behoorlijk weil stond.

Door de heer HOPSTEE een korte toespraak, waarin bij zijn teleurstelling uitte voor de zeer geringe opkomst. De aanwezigen opwekte zich aan te melden als lid van de A.B.C., en de aandacht vestigde op de nag te houden verloting, waarvoor diverse huishoudelijke artikelen als prijzen beschikbaar waren gesteld.

De avond werd besloten met een bal.

4. Staking.

Gedurende deze maand kwam in deze gemeente één wilde staking voor en wel bij de textielabriek "Schuttersveld".

Aanvang: 12 April 1949, te 13.30 uur.

Einde: 14 April 1949, te 11. = uur.

Aanleiding: loonkwestie.

Bemiddeling: Unie-bonden.

Resultaat: werkzaamheden onder oude voorwaarden hervat.

Oorzaak en verloop: een 30-tal afzitters van "Schuttersveld" was reeds enige weken ontevreden met het door hen verdiende loon. Hun klachten zouden - zoals hun door de directie was toegezegd - worden onderzocht. De betrokken arbeiders waren van mening, dat afzitters in andere textielbedrijven hogere lonen verdienden. Aangezien het door de directie ingestelde onderzoek in de ogen van de betrokken arbeiders te lang duurde, legden zij het werk neer, waarna een 28-tal drossers, die door hun werkzaamheden nauw betrokken zijn bij de afzitters, eveneens het werk neerlegde, om niet als "onderkruipers" te worden beschouwd.

De voorzitter der fabriekscommissie, Gradus Hermannus GEWTE, geb. 10-2-95, lid A.T.B.K., verklaarde zich tegen de staking, evenals de overige leden van deze commissie.

Na het uitbreken van de staking werd na een onderhoud van de fabriekscommissie met de directie door de stakers schriftelijk gestemd over het al dan niet doorzetten der staking. De uitslag hiervan was: 36 voor, 16 tegen en 4 blank.

Nadat vertegenwoordigers van de Unie-bonden op Woensdag 13-4-49 bemiddelend waren opgetreden, werd het werk de daarop volgende dag onder de oude voorwaarden hervat.

a. staking
- 6
- 20/49
OK

I. No. 195/'49.

GEHEIM.

co 60606

7209-6

co 60606

Volgno.
Hilversum, 25 April 1949.

26 APR. 1949

ACD/60730

Betreft: Staking bij de N.V. Stoomtapijtfabriek "Nederland"
v/h Johs. van RHIJN te Hilversum.

Ten vervolge op zijn schrijven, I.No-193/'49, dd. 23
April 1949, betreffende bovenvermeld onderwerp, deelt de
Inlichtingendienst te Hilversum mede, dat de staking op
Zaterdag, 23 April 1949, te 21 uur, werd beëindigd.

Het werk werd hervat, terwijl het tariefstelsel werd
ingevoerd, waarbij de stakers zich hebben neergelegd.

Verzonden aan de Centrale Veiligheidsdienst te 's-GRAVENHA-
GE.

GEHEIM.

9209-6

Volgno. 60606

25 APR. 1949

Betreft: Staking spoelders bij de N.V. Stoomtapijtfabriek "Nederland" v/h Johs. van RHIJN, Groest 116 te Hilversum.

De Inlichtingendienst te Hilversum, deelt mede, dat op 19 April 1949, bij de N.V. Stoomtapijtfabriek "Nederland" v/h Johs. van RHIJN, Groest 116 te Hilversum, onder de spoelders een wilde staking is uitgebroken, zulks naar aanleiding van de invoering van het z.g. tariefstelsel voor de spoelders.

Over de invoering van het tariefstelsel voor de spoelders was algehele overeenstemming bereikt tussen de fabrieksleiding, de Uniebonden en de fabriekskern. Voor de wevers in de tapijtindustrie in genoemde fabriek was het tariefstelsel reeds vroeger ingevoerd.

Een aantal spoelders ging hiermede niet accoord en op Dinsdag, 19 April jl. hebben een 25-tal hunner het werk neergelegd.

Een loongeschil komt hier niet in aanmerking, aangezien bij toepassing van het tariefstelsel in het algemeen meer kan worden verdiend, dan bij normaal werken.

Op genoemde fabriek zijn in totaal 125 man personeel werkzaam, waarvan door 100 arbeiders het werk normaal wordt voortgezet.

Tengevolge van de staking is er wel enige wijziging in de werkzaamheden gebracht en thans zijn enkele wevers, die vroeger als spoelders hebben gewerkt, weer als spoelder werkzaam, waardoor een tweetal machines buiten werking zijn gesteld.

Van de stakers is de grootste minderheid lid van de E.V.C. en deze minderheid heeft de anderen, die lid zijn van de Uniebonden of ongeorganiseerd zijn, overgehaald om het werk neer te leggen.

Genoemde E.V.C. leden hebben verklaard, dat de E.V.C. achter de staking staat en dat de E.V.C. zich garant heeft gesteld voor een geldelijke uitkering.

Tot op heden deden zich in geen enkel opzicht bijzonderheden voor en hoewel/bij het begin en het einde der werkzaamheden enkele malen stakers in de omgeving van de fabriek bevonden, vonden geen wanordelijkheden plaats en bleef alles rustig. Politietoezicht wordt uitgeoefend.

Verzonden aan de C.V.D. te 's-Gravenhage.

/ zich

UITTREKSEL

Voor OD 209b Naam STAKINGEN (WILDE)

Origineel in OD 342 Naam Maandrapporten Overijsel

Volgnr. Ag.nr. 59268 Aard van het stuk Maandrapport

Afz. Verbinding no. 50 (Enschede) Datum 4.4.49

3. STAKINGEN

1e. Sitdown-staking bij de Katoenspinnerij Tubantia op 17.3.49.

Duur: 6 uur

Aantal stakers: 15 personen van de middagploeg, bestaande uit 40 man; het totaal arbeiders in dit bedrijf is 700.

Oorzaak: loonkwestie.

Geen bemiddeling

Het werk is op de oude voorwaarden hervat.

2e. Op Dinsdag 29.3.49 werd bij de fabriek Noorderhagen van de fa. N.V. Van Heek & Co. (totaal aantal arbeiders 2400) door een twaalftal speelsters gedurende twee uur gestaakt.

Oorzaak: plm. een half jaar geleden ontvingen de speelsters in verband met slecht te verwerken materiaal een tijdelijke toelage, op voorwaarde, dat, indien zij na verloop van enige tijd met toepassing van een andere techniek weer het oude stuk-loon konden verdienen, deze toelage zou worden ingetrokken. De betrokken speelsters hadden inmiddels een loon bereikt, dat gemiddeld drie gulden per week hoger was dan het oude loon.

Toen de directie, overeenkomstig de gestelde voorwaarden, de toelage introk, gingen de vorenbedoelde speelsters in staking.

In deze werd door geen vakbond bemiddeling verleend. De werkzaamheden werden op de door de directie gestelde voorwaarden hervat.

Uitgetrokken door MS Afd./Sectie ACD/4a Datum 25.5.49

Op aanwijzing van B

B. 58652.

4 April

9.

V. RD.3

G E H E I M

XXXXXX
XXXXXX
XXXXXX

UITGEBOEKT

a/60397

J.Th.Lathouwers.

Hiermede moge ik U berichten dat vóór de van 16-22 Maart 1949 plaats gehad hebbende staking bij de Textielfabriek Ewofa te Eindhoven, er onder het betrokken personeel ontevredenheid was verwekt door zekere! J.Th.Lathouwers, oud ongeveer 30 jaar, wonende te Geldrop, Hoog Geldrop no.36.

Later verklaarde Lathouwers tegenover de directie van het bedrijf, in te zien dat zijn houding hierin niet juist was geweest.

Ik moge U verzoeken mij te willen doen berichten aangaande de personalia, politieke oriëntering en activiteit van betrokkene, terwijl ik tevens gaarne zal vernemen of hij bij enige vakorganisatie is aangesloten.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
namens deze:

Aan de Heer Corpschef van Politie
te
GELDROP.

JG
J.G.Crabbendam.

Eindhoven

PKH

Vol...

28 MRT 1949

ACD/50652

Verbinding : 67.
No. : 441/49 I.D.
Onderwerp : Staking Ewofa.

Datum: 25 Maart 1949

Datum van ontvangstbericht : -
Betrouwbaarheid berichtgever : zeer goed.
Waardering bericht : zeer betrouwbaar.
Tevens bericht gezonden aan : de heer Procureur-Generaal,
te 's-Hertogenbosch.
Ondernomen acties : -
Medewerkende instanties : -

Op Dinsdag, 15 Maart 1949, werd door enige arbeiders van de textiel-fabriek Ewofa, directeur L. de Rooy, te Eindhoven aanmerking op de lonen gemaakt en wel hoofdzakelijk door J.A. van Turnhout, oud ongeveer 55 jaar, wonende te Eindhoven, Schoenerstraat 41 en J.Th.Lathouwers, oud ongeveer 30 jaar, wonende te Geldrop, Hoog Geldrop no. 36. (60397)

Woensdag, 16 Maart 1949, werd naar aanleiding van bovenstaande gestaakt door 11 volwassen personen en 12 zeer jeugdige arbeiders. Hierdoor stond de afdeling weverij van genoemde fabriek stop.

Van de 11 volwassen arbeiders zijn 5 R.K. georganiseerd, 1 N.V.V. (J.A. van Turnhout) de overige 5 onbekend.

Van Turnhout en Lathouwers hebben over de loonkwestie een onderhoud gehad met de directeur, doch zonder resultaat voor de stakers.

Bij onderzoek is gebleken, dat deze staking volkomen ongegrond is. Bovengenoemde stakers verdienen allen het maximumloon van f.46,08. De laatste periode van zes weken echter heeft iedere arbeider van de weverij meer ontvangen dan zijn maximumloon; dit varieerde van f.46,08 tot f.51.- à f.52.-. Bij de laatste uitbetaling op Dinsdag, 15 Maart 1949, heeft de directie bij een enkel geval zich gehouden aan de uitbetaling van het maximumloon. Hierdoor is de staking ontstaan, Daar de arbeiders van mening waren recht te hebben op de lonen, welke zij de laatste zes weken ontvangen hebben, legden zij het werk neer. Van de zijde der directie echter is medegedeeld, dat zij genoodzaakt zijn aan de lonen vast te houden, welke van overheidswege zijn vastgesteld.

De in dit schrijven genoemde van Turnhout was in 1945 lid van de C.P.N., daarna echter tot op heden is nimmer gebleken, dat hij nog lid was of zelfs abonné van de Waarheid.

In deze aangelegenheid echter was van belang te weten, dat bovengenoemde van Turnhout, de vader is van de welbekende districtsleider van de C.P.N., afdeling Brabant, L. van Turnhout. Vermoedelijk is door samenwerking van deze personen, in dit geval vader en zoon, het blad "De Waarheid" van copie voorzien, n.l. van Vrijdag, 18 Maart 1949, waarin wordt voorgesteld alsof een loonsverlaging van f.5.- tot f.8.- heeft plaats gehad, wat in werkelijkheid niet juist is, daar ieder zijn maximumloon ontvangt, terwijl in de Waarheid van Dinsdag, 22 Maart 1949, wederom een geheel onjuist overzicht van de staking wordt weergegeven. De stakers zijn, in tegendeel met hetgeen de Waarheid schrijft, aan het werk gegaan. Tegenover de directie hebben zowel van Turnhout Sr., Lathouwers en nog een paar andere stakers verklaard, dat zij over de gang van zaken op bedoelde fabriek altijd tevreden waren geweest en bij nader inzien dan ook maar weer het werk zouden hervatten, zoals dit dan ook op Dinsdag, 22 Maart 1949, heeft plaats gehad.

OK!
OK

Uit het verder onderzoek is niet gebleken, of de stakingsach-
tergrond door de C.P.N., ofwel door de E.V.C. werd geleid.

De plaatselijke afdeling van de C.P.N. te Eindhoven zag in deze staking niet veel winst, omdat de stakers grotendeels principiëel georganiseerd waren. Een en ander werd op een bestuursvergadering van de C.P.N. besproken, zodat toen waarschijnlijk de E.V.C. is ingeschakeld. Getracht zal worden een en ander precies te achterhalen.

Deze staking heeft verder een rustig verloop gehad. Er werd aan de fabriek gepost, doch niemand van de overige arbeiders, in totaal ongeveer 70, heeft hiervan last ondervonden.

" e i n d e "

Verbinding : 67.
No. : 441/49 I.D. Datum: 25 Maart 1949.
Onderwerp : Staking Ewofa.

Datum van ontvangstbericht : -
Betrouwbaarheid berichtgever : zeer goed.
Waardering bericht : zeer betrouwbaar.
Tevens bericht gezonden aan : de heer Procureur-Generaal,
te 's-Hertogenbosch.
Ondernomen acties : -
Medewerkende instanties : -

Op Dinsdag, 15 Maart 1949, werd door enige arbeiders van de textiel-fabriek Ewofa, directeur L. de Booy, te Eindhoven aanmerking op de lonen gemaakt en wel hoofdzakelijk door J.A. van Turnhout, oud ongeveer 55 jaar, wonende te Eindhoven, Scheenerstraat 41 en J.Th.Lathouwers, oud ongeveer 30 jaar, wonende te Geldrop, Hoog Geldrop no. 36.

Woensdag, 16 Maart 1949, werd naar aanleiding van bovenstaande gestaakt door 11 volwassen personen en 12 zeer jeugdige arbeiders. Hierdoor stond de afdeling weverij van genoemde fabriek stop.

Van de 11 volwassen arbeiders zijn 5 R.K. georganiseerd, 1 N.V.V. (J.A. van Turnhout) de overige 5 onbekend.

Van Turnhout en Lathouwers hebben over de loonkwestie een onderhoud gehad met de directeur, doch zonder resultaat voor de stakers.

Bij onderzoek is gebleken, dat deze staking volkomen ongegrond is. Boven genoemde stakers verdienen allen het maximumloon van f.46,08. De laatste periode van zes weken echter heeft iedere arbeider van de weverij meer ontvangen dan zijn maximumloon; dit varieerde van f.46,08 tot f.51.- à f.52.-. Bij de laatste uitbetaling op Dinsdag, 15 Maart 1949, heeft de directie bij een enkel geval zich gehouden aan de uitbetaling van het maximumloon. Hierdoor is de staking ontstaan. Daar de arbeiders van mening waren recht te hebben op de lonen, welke zij de laatste zes weken ontvangen hebben, legden zij het werk neer. Van de zijde der directie echter is medegedeeld, dat zij genoodsaakt zijn aan de lonen vast te houden, welke van overheidswege zijn vastgesteld.

De in dit schrijven genoemde van Turnhout was in 1945 lid van de C.P.N., daarna echter tot op heden is nimmer gebleken, dat hij nog lid was of zelfs abonneé van de Waarheid.

In deze aangelegenheid echter was van belang te weten, dat bovengenoemde van Turnhout, de vader is van de welbekende districtsleder van de C.P.N., afdeling Brabant, L. van Turnhout. Vermoedelijk is door samenwerking van deze personen, in dit geval vader en zoon, het blad "De Waarheid" van copie voorzien, n.l. van Vrijdag, 18 Maart 1949, waarin wordt voorgesteld alsof een loonsverlaging van f.5.- tot f.8.- heeft plaats gehad, wat in werkelijkheid niet juist is, daar ieder zijn maximumloon ontvangt, terwijl in de Waarheid van Dinsdag, 22 Maart 1949, wederom een geheel onjuist overzicht van de staking wordt weergegeven. De stakers zijn, in tegendeel met hetgeen de Waarheid schrijft, aan het werk gegaan. Tegenover de directie hebben zowel van Turnhout Sr. Lathouwers en nog een paar andere stakers verklaard, dat zij over de gang van zaken op bedoelde fabriek altijd tevreden waren geweest en bij nader insien dan ook naar weer het werk zouden hervatten, zoals dit dan ook op Dinsdag, 22 Maart 1949, heeft plaats gehad.

Uit het verder onderzoek is niet gebleken, of de stakingsach-
tergrond door de C.P.N., ofwel door de E.V.G. werd geleid.

De plaatselijke afdeling van de C.P.N. te Eindhoven zag in deze
staking niet veel winst, omdat de stakers grotendeels principieel
georganiseerd waren. Een en ander werd op een bestuursvergadering
van de C.P.N. besproken, zodat toen waarschijnlijk de E.V.G. is
ingeschakeld. Getracht zal worden een en ander precies te achterha-
len.

Deze staking heeft verder een rustig verloop gehad. Er werd
aan de fabriek gepast, doch niemand van de overige arbeiders, in
totaal ongeveer 70, heeft hiervan last ondervonden.

" e i n d e "

Verbinding nr.46

Nr.1056.

16 Maart 1949.

Onderwerp : werkstaking bij het confectiebedrijf "Decon"
te Deventer.

Betrouwbaarheid berichtgever : zeer betrouwbaar.

Waardering bericht : zeer betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan : Procureur Generaal fgd. Direc-
teur van Politie te Arnhem.

Ik heb de eer U te berichten, dat op Vrijdag, 11
Maart 1949, in de loop van de middag een werkstaking uitbrak
bij de firma "Decon", Polstraat 48 alhier. 34 meisjes, die
werkzaam waren op de naaizaal van dit confectiebedrijf, leg-
den het werk neer, partij kiezende voor een collega, die na
een verschil van mening met de cheffin van de betrokken afde-
ling, ontslagen was. De staking werd gesteund door de E.V.C.
Nadat het N.V.V. had bemiddeld is de staking opgeheven en
werd het werk op Dinsdagmorgen, 15 Maart 1949 weder hervat.
Het ontslag van vorenbedoelde naaister is ingetrokken. Over
doorbetaling van loon gedurende de staking zal nog nader
onderhandeld worden.

Gedurende de staking werd door de meisjes gepost naast het
bedrijfsgebouw. Doordat zij elkaar aflosten waren aldaar
steeds ongeveer 6 meisjes aanwezig. Ongeregeldheden hebben
zich niet voorgedaan.

In genoemd bedrijf zijn ongeveer 50 personen werkzaam.

Einde.

No. Litt. L.2/'49 Geheim.

Onderwerp: Staking bij de N.V. Nederlandse Kleding
Bedrijven te BERGELJK.

Datum van ontvangstbericht : 14 Maart 1949.

Betrouwbaarheid bericht : Betrouwbaar.

Waardering bericht : Betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan: Procureur Generaal,
fgd. Directeur van Politie
te 's-HERTOGENBOSCH. (in duplo)
Gewestecommandant der Rijkspolitie
te 's-HERTOGENBOSCH.

Medewerkende instanties : Gene

Ondernomen actie : Gene.

Bijlagen : --

Ik moge U Hoogedelgestreng het volgende berichten.
Op 11 Maart 1949 te 13.00 uur is een z.g. wilde
staking uitgebroken onder het personeel, werkzaam bij de
N.V. Nederlandse Kleding Bedrijven (in oprichting) te
BERGELJK en waarvan het Hoofdkantoor is gevestigd te
AMSTERDAM.

In het atelier van dit bedrijf wordt confectie-
kleding vervaardigd en van de te BERGELJK in oprichting
zijnde afdeling is de Directeur genaamd W.H. DIJKMAN.

Het totaal aantal werknemers te BERGELJK bedraagt
42.

Na bekendmaking, dat de verrichte werkzaamheden
betaald zouden worden volgens stukloon-tarief, verklaarden
enige arbeidsters bevreesd te zijn, dat dit als gevolg zou
hebben, dat zij het normale grondloon niet meer zouden
kunnen verdienen.

Dertig arbeidsters tussen de leeftijd van 18 t/m
25 jaar legden het werk neer.

Zeven meisjes en vijf mannelijke arbeiders bleven
aan de arbeid.

Zonder dat enige bemiddeling had plaats gehad,
hebben alle staaksters op 12 Maart 1949 het werk op nor-
male wijze hervat.

Door de directie is toen bepaald, dat een toe-
slagpercentage zou worden toegekend, zodat alle werknemers
(sters) in de gelegenheid werden gesteld minstens het nor-
male grondloon te bereiken.

Een gedeelte van het stakende personeel is geor-
ganiseerd bij de Textielarbeidersbond "St. Lambertus", ter-
wijl de overige niet georganiseerd zijn.

Op 14 Maart 1949 heeft tussen de directie en ver-
tegenwoordigers van de Textielarbeidersbond "St. Lambertus"
alsmede enige werknemers een bespreking plaats gehad en het
gerezen geschil kan thans als opgelost worden beschouwd.

De staking had een zeer rustig verloop.

Aanzetting tot -

Volmaakt

16 MRT 1949

ACD/57779

Aanzetting tot- of leiding geven door extreme personen,
wordt dezerzijds uitgesloten geacht.

Onmiddellijk na het hervatten van de werkzaamheden op
12 Maart 1949 is door de directie ontslagen:

OK
----- THEODORA ELISABETH B U R G M A N S, -----

geboren te BERGEIJK, 31-December 1929, ongehuwd, van beroep
naaister, wonende te BERGEIJK, Broekstraat, Wijk A.No.444. Zij
zou tegen jongere meisjes, die blijkbaar onder haar invloed ston-
den gezegd hebben: "Als je gaat werken, stamp ik je in elkaar".

Verder werd zij door de directie er van verdacht een on-
gunstige sfeer te hebben geschapen onder het personeel en sabo-
tage te hebben gepleegd door een knoopaanzetmachine te bescha-
digen.

BURGMANS werd beschreven als een traag arbeidster.
Zij is evenwel niet georganiseerd.

----- E I N D E -----

Urgent met 27 06

G E H E I M .

208/57784

7209 6

Verbinding : no. 67.
 No. : 395/49 I.D. Datum: 14 Maart 1949.
 Onderwerp : Brief, betreffende
 de staking te Gemert.

Datum van ontvangstericht : -
 Betrouwbaarheid berichtgever : zeer betrouwbaar.
 Waardering bericht : zeer betrouwbaar.
 Tevens bericht gezonden aan : de heer Procureur-Generaal,
 te 's-Hertogenbosch.
 Medewerkende instantie : -
 Ondernomen actie : -

Hieronder volgen gegevens uit een brief, geschreven d.d. 28 Februari 1949 door een tot nu toe onbekend persoon, vermoedelijk betrokken bij de onlangs te Gemert gehouden staking. Deze brief was gericht aan L. van Turnhout, wonende te Eindhoven, Archimedesstraat 16.

"Beste Vriend.

"Ik wil namelijk berichten, aldat twee personen van de Fabriekscommissie geschrapt zijn, omdat ze 't geld in ontvangst hadden genomen, dat de laatste keer is worden uitgedeerd, betreffende de nagekomen steungelden. Deze twee personen zijn M. Rooijackers, wonende Heuvel te Gemert en Snoeks.
 "Deze twee personen kent U wel, U zoudt zich het beste met Rooijackers in verbinding kunnen stellen, dat is die persoon, die Penningmeester is van Sint Lambertus. U zoudt dan tevens nog enkele andere personen uit kunnen zoeken, die mede dit geval zouden kunnen bespreken (b.v. J. Rooijackers, W.v. Wanrooy, J.v. Hout en van Hek en Kannelsaars zeker niet vergeten. Nietsmin is deze jongeman nog niet helemaal genezen, zoo goede, dat het mogelijk is, dat hij verstek zal moeten laten gaan.
 " Ik geloof dat Rooijackers die op de Heuvel woont deze week de morgenploeg heeft van Hek van Hout en J. Rooijackers ook de morgenploeg. Verder is hier weinig te beleven op 't moment.

Gegroet en tot kijk
 tekenend.

" e i n d e "

208 209 6

Heerenveen

VERBINDINGSNUMMER 65

=====

V. 57462
11 MRT 1949
A. Afschrift.

15

Op 15 Februari 1949, te omstreeks 10 uur is een "wilde staking" uitgebroken onder het personeel in de N.V. Heerenveense Confectie-industrie, gevestigd te Heerenveen, Gemeenteplein, Directeur : PETRUS ETMANS, geboren te Haarlem, 23 Juli 1908, confectie-fabrikant, wonende te Bussum, Rheinvis Feithlaan no.1.

Van het personeel, bestaande uit ongeveer 50 meisjes, zijn ongeveer 40 in staking gegaan.

Volgens verklaring van de fabrikant hebben de meisjes recht op een grondloon van f 23.- per week. De vorige week waren er meisjes die f 13.- per week hadden verdiend, doch niettemin f 23.- kregen uitbetaald. Andere meisjes welke die week f 19.- hadden verdiend, ontvingen ook f 23.-. Deze meenden daar geen genoegen mede te kunnen nemen, Zij wilden evenals de meisjes die f 13.- hadden verdiend, ook f 10.- toeslag op hun loon hebben.

Volgens verklaring van de arbeidsters houdt de directeur zich niet aan de door hem gedane toezeggingen, wat de arbeidsvoorwaarden betreft.

De staaksters zijn nagenoeg alle georganiseerd in de Bond van Textielarbeiders, Confectiewerkers en Maatkleermakers "De Eendracht". Deze bond is aangesloten bij het N.V.V.

Met het bondsbestuur is vooraf geen overleg gepleegd over de staking.

Op 19 Februari 1949 zal een der hoofdbestuurders met de staaksters een bespreking hebben. Daarna zal vanwege het hoofd bestuur een bespreking worden aangevraagd met de directie van de confectiefabriek.

Einde.

16 Februari 1949

Verbinding: 109.

R.P. Eind ⁵⁵⁷⁹³

1 Maart 1949.

No. Litt: M. ¹/49 GEHEIM.

ONDERWERP: "Activiteit van J.H.C. - en
G.F. SPIJKERS en L.J.H.M. van
TURNHOUT te GEMERT.

82

Vol:
- 3 MRT 1949
ACD/ 56770

Datum van ontvangstbericht: 22 en 25 Februari 1949.

Betrouwbaarheid berichtgever: Zeer betrouwbaar.

Waardering bericht: Zeer betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan: Procureur-Generaal, fgd.
Directeur van Politie te
's-HERTOGENBOSCH (in duplo),
Gewestcommandant der Rijks-
politie te 's-HERTOGENBOSCH,
Hoofd-Commissaris van Politie
te EINDHOVEN.

Medewerkende instantie: Gene.

Ondernomen actie: Plaatselijke Rijkspolitie geïnstrueerd.

Bijlagen: twee.

⁶⁰ ⁵⁵⁷⁹³
In aansluiting op dezerzijds schrijven dd. 16 Februari 1949,
No. Litt: M/49 Geheim, onderwerp: "Wilde staking bij de N.V.J.A. RAYMA-
KERS en Co's Textielfabrieken te GEMERT" en mijn telefonische meldingen
dd. 22 en 25 Februari 1949, moge ik U Hoogedelgestrengte het volgende be-
richten.

Op 22 Februari 1949 te 15,40 uur, werd door:

----- Martinus Wilhelmus PETERS, -----
geboren te GEMERT, 16 November 1913, gehuwd, textielwever, wonende te
GEMERT, Deel, Wijk A. No. 234i (genoemd op bladzijde 4 van het aan het
hoofd dezes aangehaald schrijven), vanuit EINDHOVEN een telegram ont-
vangen van:

----- Josephus Henricus Cornelis SPIJKERS, -----
geboren te TILBURG, 1 October 1904, gesalarieerd bestuurder van de E.V.
C., tevens gemeenteraadslid te TILBURG voor de C.P.N., wonende te TIL-
BURG, Stedekestraat No. 81 (zie bladzijde 2 sub. 2 van reeds vermeld
schrijven), naar welker inhoud ik U korthedshalve moge verwijzen (Zie
bijlage I met rood potlood).

De inhoud van dat telegram werd onmiddellijk doorgegeven aan:

----- Antonius Marinus van MELIS, -----
geboren te GEMERT, 2 Mei 1909, bijgenaamd "De Baron", gehuwd, pluche-
wever, wonende te GEMERT, Kruseind, Wijk A. No. 235 (zie bladzijde 7 en 8
van meergenoemd schrijven).

Het originele telegram werd mij door een vertrouwensman ter
hand gesteld.

Onder de wevers van de N.V.J.A. RAYMAKERS en Co's, textielfa-
brieken te GEMERT, werd daarop de inhoud van dit telegram verspreid.

- Het -

Het was daarom dan ook een publiek geheim, dat op 23 Februari 1949 nog een nabetaling zou plaatsvinden aan hen, die deel hadden genomen aan de staking bij reeds genoemde N.V. van 31 Januari tot en met 14 Februari 1949.

De uitbetaling zou plaatsvinden ten huize van A.M.MELIS voornoemd.

In de morgen van 23 Februari 1949 vervoegde zich aan de woning van A.M.MELIS te GEMERT reeds genoemde J.H.C.SPIJKERS in wiens gezelschap zich nog een persoon uit TILBURG bevond, die later bleek genaamd te zijn:

----- Gijsbertus Franciscus SPIJKERS, -----
geboren te TILBURG, 10 April 1908, in de wandel genaamd "Bert Spijkers" gesalarieerd bestuurder van de E.V.G., wonende te TILBURG, Van Alkama-
destraat No.11 (geen familie van J.H.C.SPIJKERS voornoemd).

Gedurende die voormiddag werden in de woning van- en door A.M.MELIS in tegenwoordigheid van de beide genoemde "SPIJKERS" en in de namiddag was daarbij bovendien tegenwoordig:

----- Lambertus Joannes Henricus Maria van TURNHOUT, -----
geboren te WOENSEL(thans gemeente Eindhoven), 25 Juni 1918, fractie-
leider van de C.P.N. in de gemeenteraad te EINDHOVEN, tevens bestuurs-
lid van de E.V.C., Afdeling EINDHOVEN, wonende te EINDHOVEN, Archime-
desstraat No.26 (zie bladzijde 2 onder sub. 1 van meer aangehaald
schrijven) aan een 80tal wevers, die deel hadden genomen aan meerbe-
doelde staking, bedragen van respectievelijk f.8,00, f.12,00 en
f.20,00 uitbetaald.

Voor de ontvangst van die bedragen moest door betrokkenen worden getekend.

Van 69 wevers, die op 23 Februari 1949 een z.g.nabetaling van steun in verband met de staking werd uitgekeerd, konden de namen worden genoteerd(Zie bijlage II met rood potlood).

Na de uitbetaling van de nagekomen steungelden had nog een bespreking plaats in de woning van meergenoemde A.M.MELIS.

Gedurende deze bespreking werd overeengekomen, dat:

- 1e. Antonius Marinus van MELIS, voornoemd, en
- 2e. Adrianus van HEK, geboren te GEMERT, 13 November 1912, gehuwd, bontwever, wonende te GEMERT, Deel, Wijk A.No.225, hun ontslag zouden vragen bij de N.V.J.A.RAYMAKERS en Co's, textielfabrieken te GEMERT, terwijl
- 3e. Lambertus van den CROMMENACKER, bijgenaamd "Bloemen", (zie bladzijde 2 van reeds meeraangehaald schrijven) en
- 4e. Antonius OTTEN, geboren te GEMERT, 25 October 1906, gehuwd, van beroep betonvlechter, wonende te GEMERT, Deel, Wijk A.No.226, elders werk zouden verkrijgen.

Met een zekere Siem KORPER (E.V.C.bestuurslid te ENSCHEDE) van wien verdere gegevens onbekend zijn, zouden zij in contact worden gebracht.

S.KORPER zou zorgdragen, dat zij te ENSCHEDE tewerk werden gesteld en hun nadere instructies geven.

De personen genoemd onder sub. 1 t/m 4 werd een weekloon van f.50,00 gegarandeerd met om de 14 dagen vrij reizen naar GEMERT. Na deze bespreking zijn Van TURNHOUT en beide "SPIJKERS", omstreeks 18,30 uur, in de richting EINDHOVEN vertrokken.

Van MELIS en Van HEK hebben bereids hun ontslag gevraagd, terwijl CROMMENACKER en OTTEN reeds door hun werkgever waren ontslagen in verband met hun provocerend optreden. .

*20
blijkt
aan-
selve*

Daar genoemde vier personen door mij in staat worden geacht saboterend op te treden, zijn door mij op 28 Februari 1949 telefonisch de personalia van hen doorgegeven aan het Hoofd van de betrokken Afdeling van de Centrale Veiligheidsdienst.

Mijn aandacht blijft op het gesignaleerde geval en genoemde personen gevestigd.

-----E I N D E .-----

AFSCHRIJF TELEGRAM.

I

Adres: M. PETERS,
Deel A.234¹

beleg 56/70

GENERT.

Inhoud telegram:

Aangenomen te Eindhoven. Ontvangen te Genert.	Telegram nummer	Aantal woorden	Datum en tijd van a) zending, (b) ontvangst	Opgenomen door "Onleesbaar paraaf"
	395	26	a.) 22/2 1949 b.)	14,45 15,40

Morgen 23/2 uitbetaling van nog binnen gekomen
steungelden 10.30 uur voormiddag uitbetaling
middagploeg 15.30 uur n. m. uitbetaling morgenploeg
waarschuw s.v.p. de mensen

SPIJKERS

Voor eensluidend afschrift.
Verbinding 109.

*100
H. J. M. Spijkers*

Fabrieksnummer.	Naam	Voorletters	Woonde te GEMERT (straat)	Wijk, letter en nummer	Beroep:
1239	Verbakel	J.A.	Commandeurstr.	B.321	Flucheweaver
1330	Hok v.	Adr.	Deel	A.225	Bontweaver
1193	Starken	F.	Prins Hendriklaan	B.345	Flucheweaver
1175	Roeljaekers	Andrien	Heuvel	C.205	"
1358	Roeljaekers	A.	Binderseind	C.68	"
1235	Verhappen	J.M.	Binderseind	C.62	"
1429	Kandelaars	H.A.	Kapelaanstr.	B.268	"
1435	Martinali	W.	Haag	A.75 f	"
1187	Kandelaars		Kapelaanstr.	B.268	"
1310	Bressers	Joe. H.	Virmundtstr.	B.201	Jaeg.
1167	Bressers	A.J.	Virmundtstr.	B.213	Fluche-wit
1309	Martinali	J.	Commandeurstr.	B.305	Fluche-blauw
1260	Smits	G.	Kapelaanstr.	B.263	Bont-jaeg.
1119	Schajk v.	A.	Dandubeldenweg	B.292	Fluche-wit
1216	Vernoulen	C.	Haag	A.35	Bontweaver
1272	Verstappen	H.	Haag	A.36	"
1169	Gruijters	J.	Haag	A.18	Fluche-blauw
1185	Roeljaekers	J.	Kruiseind	A.259	Bontweaverij
1128	Baggermans	W.	St. Annastr.	B.117	Fluche-blauw
1209	Schoepers	A.J.	Dandubeldenweg	B.92	Bontweaver
1143	Gruijters	Herman	Haag	A.13a	Fluche-blauw
1362	Beenaerts	A.J.	Haag	A.16	Bontweaver
1174	Wetten v.	H.	Bevardijk	A.300	"
1308	Smeeke	A.Th.H.	Haag	A.13	"
1341	Roeljaekers	F.H.J.	Dandubeldenweg	B.293	Fluche-wit
1176	Roeljaekers	M.P.	Dandubeldenweg	B.293	"
1383	Burg v.d.	P.A.	Haagdijk	A.11	Bontweaver
1440	Spek v.d.	A.H.	Dandubeldenweg	B.291	Flucheweaver
	Spek v.d.	G.	Dandubeldenweg	B.291	Ontslagen
1181	Maas	H.	Heuvel	C.43	Bontweaver
1413	Hout v.	H.	Handelseweg	D.81c	Flucheweaver
1122	Wijns	A.J.	Deel	E.5	Bontweaver
1142	Pesters	A.H.	Deel	A.242	Flucheweaver
1131	Starken	Joe.	Prins Hendriklaan	B.345	"
1182	Baggermans	J.J.	St. Annastr.	B.71a	Fluche-blauw
1133	Gruijters	J.	Haag	A.13a	Flucheweaver
1172	Hout v.	J.	Handelseweg	D.81a	Fluche-jaeg.
1148	Gruijters	H.	Deel	E.14	Fluche-blauw
1204	Kiladonk v.	P.H.	Haag	A.64	Bontweaver
1194	Heuvel v.d.	C.J.	Haag	A.17	Fluche-blauw
1430	Deussen v.	G.J.	Virmundtstr.	B.329	Fluche-wit
1219	Verhagen	J.J.	Handel	D.18	Bont-jaeg.
1324	Schajk v.	J.	Handelseweg	B.93	Fluche-wit
1270	Roeljaekers	Th.	Deel	A.235	Fluche-jaeg.
1198	Liechout v.	A.	Haag	A.68	Fluche-wit
1280	Versluisen	W.H.	Deel	A.232	"
1407	Hees v.	Th.	Heuvel	C.44	Bontweaver
1462	Smits	Th.J.	Wilhelminalaan	B.362	Flucheweaver
1150	Smits	J.Th.H.	Wilhelminalaan	B.362	"
1376	Gourts	A.G.	Heuvel	C.202	"
1325	Erviden	A.H.	Lodderdijk	E.38	"
1327	Pesters	P.J.	Commandeurstr.	B.304	"
1461	Hees v.	G.	Heuvel	C.44	"

Fabrieks- nummer	Naam	Voorletters	Woonende te CEMENT (straat)	Wijk, letter en nummer	Beroep
1199	Schijdel v.	B.	Oudestr.	C.196	Fluche-jaag
1262	Gourts	M.G.	Deel	A.243	Fluche-wit
1261	Pesters	M.W.	Deel	A.234	Fluche-blauw
1354	Wilbers	L.G.	Virmundstr.	B.204g	Bontwever
1127	Kerkhof v.d.	M.J.	Zandstraat	G.258	"
1165	Kerkhof	J.	Zandstraat	C.258	Fluche-wit
1138	Helis v.	A.H.	Kruiscind	A.259	Fluche-blauw
1149	Berle v.	Ant.	Kerkstraat	B.228	"
1300	Berle v.	Arn.	Virmundstr.	B.204d	Fluche-jaag
1144	Grujters	L.	Hopveld		"

Woonende te

1391	Dijsselbloem	L.A.	BOEKEL	C.158	Bontwever
1279	Dijsselbloem	M.J.	BOEKEL	C.158	"
1351	Dijsselbloem	M.L.	BOEKEL	C.149	"
1386	Dapperens	G.	BOEKEL	A.29	Fluche-wit
1415	Dapperens	P.J.	BOEKEL	A.29	Bontwever
1389	Dapperens	J.G.	BOEKEL	A.29	"

Voor oorsluitend afschrift.
Verbinding 109.

STAATSBEDRIJF DER PTT

VERKORTINGEN VOOR BETAALDE DIENSTAANWIJZINGEN

D = Dringend	PC = Kennisgeving Ont- vangst	GP = Poste Restante
RPx = Antwoord betaald x (bedrag)	TC = Collationnering	MP = Eigenhandig
XP = Bode betaald	TR = Telegraaf Réstant	LX = Geluktelegram
		RM = Overneming

NOTA HET RIJK VERGOEDT GEEN SCHADE, VEROORZAAKT DOOR HET IN HET ONGEREDE RAKEN, DE VERMINKING OF DE VERTRAGING IN DE OVERKOMST VAN EEN TELEGRAM

TELEGRAM

Borley 56440

(a) AANGENOMEN TE (b) ONTVANGEN TE	TELEGRAM NUMMER	AANTAL WOORDEN	DATUM EN TIJD VAN (a) AANNEMING, (b) ONTVANGST	DIENST- BIJVOEGSELS	OPGENOMEN DOOR				
<div style="font-size: 2em; font-weight: bold; margin-bottom: 5px;">N</div> <div style="font-size: 1.5em; font-weight: bold; margin-bottom: 5px;">Gemert</div>	395	28	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">a 22/194</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">1445</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">b 2/194</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">1540</td> </tr> </table>	a 22/194	1445	b 2/194	1540		<div style="font-size: 2em; font-weight: bold;">R</div>
a 22/194	1445								
b 2/194	1540								

*Morgen 23/2 uitbetaling van nog tijnen gekomen
 stemgeldes 10.30 uur voormiddag uitbetaling
 middagploeg 15.30 uur n.m. uitbetaling morgenploeg
 Wachschub p.o.p. de menschen*

DRAAD OF TOESTEL- NUMMER:	VERZEND UW TELEGRAMMEN VIA „HOLLANDRADIO P T T”	MOD T17*(KL) - L 2946 - '47 NADruk IS VERBODEN
------------------------------	--	---

TELEGRAMADRES: FL. 12.— PER JAAR. TELEGRAMMEN
OP LUXE FORMULIER: BINNENLAND 40 CENT EXTRA.
BUITENLAND 50 CENT EXTRA. AANBIEDING EN AF-
LEVERING PER TELEFOON VAN ALLE TELEGRAMMEN:
KOSTELOOS; AFSCHRIFT KOSTELOOS IN DE EERST-
VOLGENDE POSTBESTELLING.

VIA „HOLLANDSche PTT”
DE NATIONALE WEG VAN TELEGRAMMEN

89164

M. Peters

Deel A 234

Gemert

Fabrieks- nummer.	Naam	Voorletters	Wonende te GEMERT (straat)	Wijk, letter en nummer	Beroep:
1239	Verbakel	J.A.	Commandeurstr.	B.321	Plucheweaver
1330	Hek v.	Adr.	Deel	A.225	Bontweaver
1153	Sterken	F.	Prins Hendriklaan	B.345	Plucheweaver
1175	Rooijackers	Andries	Heuvel	C.205	"
1358	Rooijackers	A.	Binderseind	C.68	"
1235	Verhappen	J.M.	Binderseind	C.62	"
1429	Kandelaars	H.A.	Kapelaanstr.	B.268	"
1435	Martinali	W.	Haag	A.75 f	"
1187	Kandelaars		Kapelaanstr.	B.268	"
1310	Bressers	Jos.H.	Virmundtstr.	B.201	Jacq.
1167	Bressers	A.J.	Virmundtstr.	B.213	Pluche-wit
1309	Martinali	J.	Commandeurstr.	B.305	Pluche-blauw
1260	Smits	C.	Kapelaanstr.	B.263	Bont-jacq.
1119	Schajjk v.	A.	Dendubbeldenweg	B.292	Pluche-wit
1216	Vermeulen	C.	Haag	A.35	Bontweaver
1272	Verstappen	M.	Haag	A.36	"
1169	Gruijters	J.	Haag	A.18	Pluche-blauw
1185	Rooijackers	J.	Kruiseind	A.259	Bontweverij
1128	Baggermans	W.	St.Annastr.	B.117	Pluche-blauw
1209	Scheepers	A.J.	Dendubbeldenweg	B.92	Bontweaver
1143	Gruijters	Herman	Haag	A.13a	Pluche-blauw
1362	Boonaerts	A.J.	Haag	A.16	Bontweaver
1174	Wetten v.	H.	Beverdijk	A.300	"
1303	Snoeks	A.Th.H.	Haag	A.13	"
1341	Rooijackers	P.M.J.	Dendubbeldenweg	B.293	Pluche-wit
1176	Rooijackers	M.P.	Dendubbeldenweg	B.293	"
1383	Burgt v.d.	P.A.	Haageijk	A.11	Bontweaver
1440	Spek v.d.	A.M.	Dendubbeldenweg	B.291	Plucheweaver
	Spek v.d.	G.	Dendubbeldenweg	B.291	Ontslagen
1181	Maas	M.	Heuvel	C.43	Bontweaver
1413	Hout v.	M.	Handelseweg	D.81c	Plucheweaver
1122	Wilms	A.J.	Deel	E.5	Bontweaver
1142	Peeters	A.M.	Deel	A.242	Plucheweaver
1131	Sterken	Jos.	Prins Hendriklaan	B.345	"
1182	Baggermans	J.J.	St.Annastr.	B.71a	Pluche-blauw
1133	Gruijters	J.	Haag	A.13a	Plucheweaver
1172	Hout v.	J.	Handelseweg	D.81a	Pluche-jacq.
1148	Gruijters	H.	Deel	E.14	Pluche-blauw
1204	Kilsdonk v.	P.M.	Haag	A.64	Bontweaver
1154	Heuvel v.d.	C.J.	Haag	A.17	Pluche-blauw
1430	Deursen v.	G.J.	Virmundtstr.	B.329	Pluche-wit
1219	Verhagen	J.J.	Handel	D.18	Bont-jacq.
1324	Schajjk v.	J.	Handelseweg	D.93	Pluche-wit
1270	Rooijackers	Th.	Deel	A.235	Pluche-jacq.
1198	Lieshout v.	A.	Haag	A.68	Pluche-wit
1280	Vereijken	W.H.	Deel	A.232	"
1407	Hees v.	Th.	Heuvel	C.44	Bontweaver
1462	Smits	Th.J.	Wilhelminalaan	B.362	Plucheweaver
1150	Smits	J.Th.M.	Wilhelminalaan	B.362	"
1376	Geurts	A.G.	Heuvel	C.201	"
1325	Bruisten	A.M.	Lodderdijk	E.38	"
1327	Peeters	P.J.	Commandeurstr.	B.304	"
1461	Hees v.	C.	Heuvel	C.44	"

Fabrieks- nummer	Naam	Voorletters	Wonende te GEMERT (straat)	Wijk, letter en nummer	Beroep
1199	Schijndel v.	B.	Oudestr.	C.196	Pluche-jacq
1262	Geurts	W.C.	Deel	A.243	Pluche-wit
1261	Peeters	M.W.	Deel	A.234	Pluche-blauw
1354	Wilbers	L.G.	Virmundtstr.	B.204g	Bontwever
1127	Kerkhof v.d.	M.J.	Zandstraat	C.258	"
1165	Kerkhof	J.	Zandstraat	C.258	Pluche-wit
1138	Melis v.	A.M.	Kruiseind	A.253	Pluche-blauw
1149	Berlo v.	Ant.	Kerkstraat	B.228	"
1300	Berlo v.	Arn.	Virmundtstr.	B.204d	Pluche-jacq
1144	Gruijters	L.	Hopveld		"

Wonende te

1391	Dijsselbloem	L.A.	BOEKEL	C.158	Bontwever
1279	Dijsselbloem	M.J.	BOEKEL	C.158	"
1351	Dijsselbloem	H.L.	BOEKEL	C.149	"
1386	Dapperens	G.	BOEKEL	A.29	Pluche-wit
1415	Dapperens	P.J.	BOEKEL	A.29	Bontwever
1389	Dapperens	J.G.	BOEKEL	A.29	"

Voor eensluidend afschrift.
Verbinding 109.

9209 b

No.: 220 ID.

18

26 Februari 1949.

Volgno. 56699

- 2 MRT 1949

Onderwerp: Staking bij de N.V. Textielindustrie "Emmen" te EMMEN.

ACD

Betrouwbaarheid berichtgever: Zeer betrouwbaar.

Waardering bericht: Zeer betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan: De Procureur-Generaal, fgd Directeur van Politie bij het Gerechtshof te Leeuwarden en aan de Commissaris der Koningin in de provincie Drente.

Medewerkende instanties: Geen.

Ondernomen actie: Geen.

Ten vervolge op het rapport dd. 22 Januari 1949, No. 202 ID, Verbinding no. 94, betreffende de staking van het personeel bij de N.V. Textielindustrie "Emmen" te EMMEN, moge worden medegedeeld, dat binnen 14 dagen, nadat de staking was uitgebrosen, alle stakenden zich weer bij het bedrijf hadden gemeld om weer aan het werk te kunnen gaan. Zoals reeds onmiddellijk was overwogen, zijn de meerderjarige stakende werknemers niet weer aangenomen, de minderjarige stakende werknemers wel.

Eveneens zijn ontslagen FROUWKJE OTTENS en KLAASJE VAN OOSTEN, beide genoemd in het rapport van 22 Januari 1949.

Omtrent deze personen is het navolgende bekend geworden:

FROUWKINA MARIE OTTENS, geboren te Velsen, 28 Januari 1934, is een inwonende dochter van de los-arbeider PAUWEL OTTENS, wonende te VALTHE C 179, gemeente ODOORN. Zij belijdt geen Godsdienst en is communistisch georiënteerd. Iedere gelegenheid om propaganda te kunnen maken voor een z.g. verbetering van de maatschappelijke toestand der arbeiders, wordt door haar aangegrepen.

PAUWEL OTTENS, haar vader, is voorzitter van de afdeling VALTHE der EVC en vermoedelijk aangesloten lid van de CPN. Hij is een actief propagandist voor de EVC en een goed spreker.

Het gezin OTTENS staat op een laag zedelijk peil. Dientengevolge wensen de inwoners van VALTHE en omgeving geen omgang met de leden van dit gezin, waardoor hun communistische propaganda hoegenaamd geen succes heeft in hun naaste omgeving.

Voor welke persoon uit ENSCHEDE Frouwkina een lijst van de verschillende, in de Textielfabriek te Emmen verdiende lonen heeft samengesteld, is niet kunnen worden vastgesteld.

JAN VAN OOSTEN, geboren te Emmen, 17 Augustus 1923, van beroep veenarbeider, en KLAASJE VAN OOSTEN, geboren 6 Januari 1934 te Emmen, zijn inwonende kinderen van STOFFER VAN OOSTEN, wonende Straat I no. 20 te EMMER-COMPASCUUM, gemeente EMMEN.

JAN VAN OOSTEN is lid van de CPN, lid van de EVC en lezer van het dagblad "De Waarheid". Op politiek gebied treedt hij nogal op de voorgrond, terwijl hij zeer vermoedelijk een bestuursfunctie vervult in de afdeling Emmer-Compascuum der CPN.

KLAASJE VAN OOSTEN is eveneens de communistische beginnellen toegedaan. Of zij lid is van de CPN of een der nevenorganisaties, kon niet worden vastgesteld. Zowel Jan van Oosten als zijn zuster Klaasje staan ter plaatse niet ongunstig bekend.

De vader STOFFER VAN OOSTEN, geboren 6 December 1900 te Emmen, van beroep veenarbeider, is lid van het Districtsbestuur voor Drente van de CPN, lid van de EVC en abonné op "De Waarheid".

De familie VAN OOSTEN is zeer gekant tegen iedere vorm van Godsdienst. Geen der leden van dit gezin zijn, voor zover hier kan worden nagegaan, terzake van enig misdrijf met de politie of Justitie in aanraking geweest en op zedelijk gebied zijn op hen geen aanmerkingen te maken.

Einde.

OK

OK
(aanmelden)

OK

OK

OK

h

UITTREKSEL

Voor OD 209⁶ Naam Stakingen (wilde).
Origineel in OD 348 Naam Maandreporten Noord-Brabant.
Volgnr. Ag.nr. 56687 Aard van het stuk Maandoverzicht v.l.2.49 t/m 28.2.4
Afz. Tilburg. Datum 1.3.49.

In het begin van de maand werden bij enige textiel fabrieken alhier, namens de algemene textiel- en kledingsbond, aangesloten bij de EVC aan de arbeiders pamfletten uitgereikt. Deze bond die voorheen genaamd was, afdeling kleding en textiel aangesloten bij de EVC afd. Tilburg is nu schijnbaar omgedoopt in Algemene Textiel en Kleding Bond, afd. Tilburg. Hierin zouden zitting hebben de door mij meermalen genoemde personen A.C.M. Galle, wonende Veesstraat 61, alhier, M. van Dillen, Valkenierstraat 46, alhier en J.H.J. van Lieshout, wonende Heemskerckstraat 25, alhier. Op enige textiel fabrieken, alhier, is door leden van de CPN en EVC getracht om de arbeiders te bewegen het werk neer te leggen en zich solidair te verklaren met de stakende arbeiders in de textiel te Gemert, echter zonder resultaat. Evensens is getracht bij meisjes werkzaam op de confectie fabriek N.V. Max Straten, Plushaven, alhier, te staken en zich solidair te verklaren met de arbeiders(sters) der Hollandia fabrieken te Amsterdam, doch ook zonder resultaat.

Uitgetrokken door V.P. Afd./Sectie a.o.d. IV B Datum 24.3.49
Op aanwijzing van

G.M.

B

28 Februari 1949.

No. Litt. N. 16. Geheim/Gr. G.D. 320.

Bijlage: 55n.

Onderwerp: Staking te Gemert.

Volano.

- 3 MRT 1949

ADD/ 56685

Te Uwer informatie doe ik U
hierbij toekomen een uittreksel
uit een rapport, opgemaakt door X,
betrekking hebbende op een "wilde
staking" te Gemert.

C.S.

Aan:

Chef Generale Staf,
t.a.v. Hoofd Sectie G.3.B.

Hoofd C.V.D. —

typ:MH.

c l: 8

G.V.D. Nr. 14tt M/49 Geheim/Personlijk.

Datum van het bericht:

17 Februari 1949.

Rapporteur:

Van wie is het bericht afkomstig:

contactman.

Betroonbaarheid berichtgever:

meer betrouwbaar.

Betroonbaarheid bericht:

betrouwbaar.

BERICHT.

Op 10 Februari 1949 werd mij door contactman medegedeeld, dat in Gemert op die datum een staking was uitgebroken onder het personeel van de N.V. J.A. Raymakers, en Co's Textiel Fabrieken.

Op Vrijdag 11 Februari bleek dat er bij genoemde N.V. 155 wevers in staking waren.

Oorzaak van deze staking is een boertastelsel dat de N.V. heeft ingevoerd, omdat er veel, doch slechts productie werd gemaakt. Men was verplicht om op elke fout een boete te stellen.

De invoering van dit boertastelsel heeft men ingevoerd buiten de organisaties om.

De staking is begonnen op Maandag 31 Januari j.l. Toen hebben 24 blauwwerkers het werk neergelagd. Deze week hebben 155 werknemers gestakt. Op Donderdag 10 Februari j.l. waren de werknemers weer aan het werk gegaan. In de namiddag van 10 Febr. is men opnieuw gaan staken. Volgens het contact bestond de mogelijkheid, dat op Maandag 14 Febr. de staking een eind zou nemen.

De staking is een "wilde staking". In zoverre is zij niet van betrekking. Rechter moet het verontrustend genoemd worden, dat twee leden van de C.P.N. de leiding in handen hebben genomen. Het zijn een zekere van Turnhout, lid van de Gemeenteraad van Hinderhoven en iemand uit Tilburg, genaamd Spijker.

Dezelfde dag, dat de staking was uitgebroken waren deze lieden reeds in Gemert om de leiding in handen te nemen. Het is nog niet bekend of deze lieden zijn gesproken ofwel, dat deze staking door hen is voorbereid. Opmerkelijk is, dat het oorspronkelijk stakingscomité werd gevormd door de leden van de fabriekscommissie.

Nu op het moment zijn de oorspronkelijke stakingsleiders reeds vervangen door andere personen, die communistisch zijn ingesteld. Toen op Donderdag 10 Febr. j.l.

de morgenploeg met het werk was aangevangen, hebben de stakingsleiders de overige werknemers van de namiddagploeg bewerkt. Naar verluidt werd aan de stakers een weekloon van f. 3.— per week en f. 1.20 per week voor ieder kind gegarandeerd. De uitbetaling van het stakingsgeld op 11 Febr. schijnt echter tegengevallen te zijn. Vanwaar dat men vermoedde, dat de staking een spoedig einde zal nemen.

De staking kan tot gevolg hebben, indien zij lang zal duren, dat het bedrijf in Helmond in moeilijkheden geraakt. Ook is het gevaar niet denkbeeldig, dat de staking zich uitbreidt over de bedrijven in Helmond. Bij de H.T.M. te Helmond waren reeds biljetten verspreid.

Op 12 Febr. stonden ook weer 4 jonge mannen met biljetten in de nabijheid van de fabriek. Thans is het rustig in het bedrijf. Over het algemeen geven de werknemers blijk, dat zij niets op hebben met deze stakingsactie.

Uit dit alles blijkt, hoe overgevoelig de toestand is.

Een en ander wordt nader onderzocht. Hieromtrent volgt bericht.

Heerenveen

Bericht van aanvang staking
met ontvangers B 2 013

Verbindingsnummer

Volgno.
- 1 MRT 1949
ACD 56978

B

Hierbij deel ik U mede, dat de staking in het confectiefabriek Petman, gevestigd aan het Haringspad te Heerenveen op Zaterdag 19 Februari 1949 is geëindigd.

5 Meisjes kregen een reprimande er is echter niemand ontslagen.

Enige arbeidsvoorwaarden zullen door een "vaste kern" gevormd uit het personeel, met de directie worden geregeld.

Einde

26 Februari 1949

*In tele. overzending met 10 H reed op 10/3.49
bleek dat daar wel een bericht was aangevonden
der staking was verzonden. Het was geantwoord
op 16 Febr. 49.*

*De staking was begonnen op 15/2. 49; van het totaal 50
meisjes bestaande personeel; waren er 40 in staking
gegaan. Voornamelijk een loon kwestie, verband houdende
met de vaststelling van CAO-loon. Vrijwel allen zijn
in het NVV georganiseerd. Doordat overleg met hun bond
bestuur, waren de meisjes de actie begonnen* 2072

Verbindingsnummer

Op 19/2. 49 zal een bespreking

tussen de stakende en een deel van

het bondsbureau plaats vinden

op mijn verzoek zal afschrift van

dit bericht (van 12. 49) nogmaals aan

CV D. van der Meer toegezonden

B 2 013

26 Februari 1949

UITTREKSEL

Uit : **OD 1635**

Naam: **BERICHTEN ID EINDHOVEN.**

Voor : **OD 209-6**

Naam: **STAKINGEN (Wilde).**

Ag.nr: **55994**

Afz. : **Verbinding 67**

datum: **19-2-49.**

Aard van het stuk: **Mededelingen.**

Op Vrijdag, 18 Februari 1949, zijn bij mijn dienst de volgende gegevens binnengekomen.
VAN TURNHOUT en SPIJKERS (Tilburg) zijn op 16 Februari 1949 door het Hoofdbestuur van de CPN naar Amsterdam geroepen (ontboden) inzake de staking te Gemert, wjl de staking Maandag, 14 Februari 1949 was opgeheven.

Uitgetr. door: **I.V.**

ACD 4b

Op aanwijzing van: **B III G**

Datum: **5-4-50.**

209/6

Verbinding : no. 67.
 No. : 143/49.
 Onderwerp : Mededeling.

Datum: 16 Februari 1949.

 Datum van ontvangstbericht :
 Betrouwbaarheid berichtgever : goed.
 Waardering bericht : goed.
 Tevens bericht gezonden aan : de heer Procureur-Generaal,
 te 's-Hertogenbosch.
 Medewerkende instanties :
 Ondernomen actie :
 -----

21 FEB. 1949

ACC. 55058

Op Zaterdag, 12 Februari 1949, te omstreeks 19.00 uur, waren in pand no. 37 aan de Kalmoesstraat te Eindhoven (woonhuis van Bock) aanwezig:

work 5.02

NEED - DE VALK - GERRITSEN - WILLEMS - ANSEMS, met de bedoeling een steunactie te ondernemen voor de stakers te Gemert. Deze avond werden tevens tien stakers uit Gemert verwacht, die bij deze actie hun medewerking zouden verlenen. Aangezien deze personen echter niet waren gekomen, is van de actie afgezien.

Bovengenoemde actie zou eveneens plaats hebben gehad diezelfde middag te omstreeks 13.00 uur onder leiding van WILLEMS (zie mijn schrijven van 12 Februari 1949, no. 127/49 I.D.), doch ook deze is niet in die vorm doorgegaan, daar de stakers uit Gemert niet aanwezig waren. Wel zijn toen door genoemde Willems aan de fabriek van Baekers-Raaijmakers te Eindhoven pamfletten verspreid. Dit waren dezelfde pamfletten, welke reeds in Uw bezit zijn. De rede van het niet opkomen van de stakers uit Gemert is niet bekend; zelfs GEERT DE VALK, mede-organisator van de staking te Gemert, kon hieromtrent geen verklaring geven.

Tot op heden heeft de steunactie voor bovengenoemd doel te Eindhoven ongeveer f.130.- opgebracht.

Uit betrouwbare bron werd Maandag j.l. omtrent Gemert nog het volgende gemeld:

"Hedenmorgen hebben de stakers te Gemert het werk hervat. Daarna is het stakingscomité met de Directie van de fabriek Raaijmakers in bespreking gegaan en werd de eis gesteld, dat de Directie het boetstelsel in zou trekken, terwijl anders bij afwijzing van die eis, Maandagmiddag om 15 uur weder de staking zou worden hervat.

Op Vrijdag, 11 Februari 1949, zou door van TURNHOUT aan het stakingscomité zijn medegedeeld, dat hij bij het doorzetten van de staking de stakers voor een half jaar een uitkering garandeerde van f.50.- per week plus Kinderbijslag. Hij heeft verder verteld, dat hij momenteel voor dit doel reeds f.3200.- in zijn bezit had en verder nog wel kans zag een bedrag van b.v. f.800.- in Eindhoven bijelkaar te krijgen. De som van f.3200.- zou afkomstig zijn van een steunactie uit Twente."

*aand
 in
 van Turnhout*

Inmiddels bleek, dat de staking niet is hervat.

" e i n d e "

Verbinding: 109.

16 Februari 1949.

No. Litt. M¹/49 GEHEIM.

Verz.
18 FEB. 1949
ACD/ 55793

ONDERWERP: "Wilde staking bij de N.V. J.A. RAYMAKERS en Co's, Textielfabrieken te GEMERT".

Datum van ontvangstbericht: 1 en 5 Februari 1949.

Betrouwbaarheid berichtgever: zeer betrouwbaar.

Waardering bericht: zeer betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan: Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie,
te 's-Hertogenbosch (in duplo).
Gewest-Commandant der Rijkspolitie te 's-Hertogenbosch.
Hoofd-Commissaris van Politie te Eindhoven.

Medewerkende instanties: Gene.

Ondernomen actie: Plaatselijke Rijkspolitie geïnstrueerd.

BIJLAGEN: "ZES".

In aansluiting op mijn telefonische meldingen van 1 en 5 Februari 1949 moge ik U Hoogedelgestrenge het volgende berichten.

Reeds omstreeks medio Januari 1949 deed onder de arbeiders van de Naamloze Vennootschap J.A. RAYMAKERS en Co's Textielfabrieken te GEMERT het gerucht de ronde, dat een conflict tussen de werknemers en genoemde N.V. dreigende was.

Op Maandag, 31 Januari 1949, verschenen 12 wevers, werkzaam in de plucheweaverij, zonder opgaaf van reden niet op hun werk.

De volgende dag, 1 Februari 1949, verschenen 24 wevers uit die plucheweaverij niet op hun werk.

Het wegblijven van deze 24 wevers veroorzaakte enige stagnatie in het bedrijf.

Uit een ingesteld onderzoek bleek, dat meerbedoelde 24 arbeiders de bij die N.V. nieuw ingevoerde boeteregeling onaanvaardbaar achtten en daarom van hun werk waren weggebleven.

Ondanks het feit, dat tussen de Directie van de N.V. en de bestuurders van de Vakorganisaties, noch met de Fabriekscommissie bij meergenoemde N.V. omtrent deze materie besprekingen waren gevoerd, wensten de 24 wevers van de plucheweaverij het werk niet te hervatten.

-Enige-

Enige dezer arbeiders hadden voordien reeds om ontslag gevraagd, hetgeen zij thans opnieuw deden, doch dit werd hun geweigerd op grond van het bepaalde in artikel 6 van het Besluit van 5 October 1945, houdende vaststelling van het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945 (Staatsblad F.214).

Volgens de Directie van genoemde N.V. werden door de wevers zodanig slecht geweven goederen afgeleverd, dat zij, om dit euvel te bestrijden, zich genoodzaakt hadden gezien de reeds bestaande boeterogeling te verhogen.

De wevers, die het werk hadden neergelegd, voerden daartegen aan, dat door de slechte grondstoffen en het in die fabriek toegepaste z.g. jaagsysteem voor productieverhoging, het ondoenlijk was zonder fouten te weven, daar iedere plucheweaver twee of drie weefgetouwen moest bedienen.

De staking had een rustig verloop, terwijl de te GEMERT gestationeerde Rijkspolitie diligent was.

In de avond van 4 Februari 1949 werden, omstreeks 23.00 uur, een viertal personen waargenomen, die zich bij het verlaten van de fabriek tussen de arbeiders voegden.

De identiteit van deze personen is tot heden niet vastgesteld kunnen worden. Wel werd op 4 Februari 1949 de extremist Lambertus van den CROMMENACKER (bijgenaamd "BLOEMEN"), geboren te STOPPENBERG (Dld), 14 Januari 1915, gehuwd, grondwerker, wonende te GEMERT, Handel Wijk D.91c aldaar gezien.

Op Zaterdag 5 Februari 1949 te 6.00 uur verschenen 70 wevers uit de plucheweaverij op hun werk.

Eén der wevers, tevens lid van de Fabriekscommissie, genaamd: Antonius Theodorus Henricus SNOEKS, geboren te TILBURG, 17 Januari 1914, van beroep wever, wonende te GEMERT, Haag A. No. 113e, voegde de aanwezige wevers uit de plucheweaverij toe: „Houdt maar op, het wordt toch betaald. Je hoeft er niet over in te zitten“.

Daarop verlieten 70 wevers de fabriek, terwijl de ploeg van 70 man, die te 9.00 uur moesten aanvangen, niet op het werk verscheen.

Alhoewel bedoelde 164 arbeiders zich in de loop van die morgen in de bebouwde kom van de gemeente GEMERT ophielden, gaf hun aanwezigheid niet de minste aanleiding tot stoornis van de openbare orde.

In de voormiddag van 5 Februari 1949, omstreeks 11.15 uur, had een vergadering van de stakende arbeiders plaats in de verlofslocaliteit van J. van LIEROP te HANDEL (gemeente Gemert), die als een politiek dakloze moet worden beschouwd.

Bedoelde vergadering werd bezocht door ruim 100 personen, terwijl o.m. het woord werd gevoerd door:

- 1e. X Lambertus Joannes Henricus Maria van TURNHOUT, geboren te WOENSEL (thans gemeente Eindhoven), 25 Juni 1918, fractieleider van de C.P.N. in de gemeenteraad te Eindhoven, tevens bestuurslid van de E.V.C., Afdeling Eindhoven, wonende te EINDHOVEN, Archimedesstraat No.16;
- 2e. X Josephus Henricus Cornelis SPIJKERS, geboren te TILBURG, 1 October 1904, gesalarieerd bestuurder van de E.V.C., tevens gemeenteraadslid te Tilburg voor de C.P.N., wonende te TILBURG, Stedekestraat No.81;
- 3e. X Leonardus Hubertus Wilhelmus van ROIJ, geboren te GEMERT, 25 Maart 1910, van beroep wever, statenloos, wonende te GEMERT, Commandeurstraat, Wijk B.No.320 (genoemd in dezerzijds schrijven dd. Mei 1948, Litt.Q/1948 Geheim, onderwerp: "Sit-downstaking bij de N.V.J.A.RAYMAKERS en Co's, Textielfabrieken te GEMERT).

Hoofdzakelijk werd het woord gevoerd door Van TURNHOUT (ad.1), die de aanwezigen mededeelde, dat het hoofddoel van de-

ze vergadering was een steunactie tot stand te brengen ten behoeve van de stakers en zoveel mogelijk geld te verzamelen.

Alle in Nederland werkende textielarbeiders zouden volgens spreker deze actie steunen.

In verband met de steunactie deelde spreker de vergadering mede: „De staking wordt betaald”.

Aan het slot van zijn betoog werden de aanwezigen aangemaand zich kalm te gedragen, niet te mopperen en te gehoorzamen aan de door de autoriteiten te geven bevelen.

Hierop volgde een kalm applaus van de aanwezigen.

SPIJKERS (ad.2) hield daarop een korte toespraak, waarna de ROIJ (ad.3) nog naar voren bracht, dat hij diverse malen reeds zijn ontslag had gevraagd, doch dat hem dit niet werd verleend.

Het geheel had een rustig en kalm verloop.

Te omstreeks 12,15 uur was deze vergadering afgelopen. Na afloop van deze vergadering werd door de aanwezigen een lijst getekend. Waarvoor deze tekening moest geschieden was niet te achterhalen. De algemene indruk was echter, dat getekend werd om in aanmerking te komen voor ondersteuning.

Van TURNHOUT begaf zich daarop met zijn tweewielig motorrijtuig, merk "N.S.U.", voorzien van het provinciaalkenteken N.-75625, in de richting Eindhoven.

Waar SPIJKERS bleef is niet achterhaald kunnen worden.

Volgens bekomen inlichtingen heeft Van TURNHOUT zich op 5 Februari 1949 per motorrijwiel begeven naar het Partijbestuur van de C.P.N. te ALSTERDAM om financiële steun en opdrachten voor de actie te GEMERT te ontvangen. (Zie ook CO. 552111)

Van deze tocht is hij op 6 Februari 1949, omstreeks 3.00 uur, in EINDHOVEN teruggekeerd.

Op de in de namiddag van 6 Februari 1949 te EINDHOVEN gehouden huishoudelijke vergadering van de C.P.N., deelde:

Thomas Gerardus Antonius SANDERS, geboren te Stratum, 26 Februari 1915, wonende te EINDHOVEN, Distelstraat No.6, mede, dat tot zijn spijt partijgenoot Van TURNHOUT verhinderd was op deze vergadering het woord te voeren, daar hij belast was met de leiding van de actie, die te GEMERT gevoerd werd door de textielarbeiders.

Terloops werd er op gezinspeeld, dat de Partij f.4000,- á f.5000,- beschikbaar stelde voor deze actie en dat de bij de actie betrokken wevers op een ondersteuning van f.35.- á f.40.- per week konden rekenen.

In de avond van 6 Februari 1949 zijn Van TURNHOUT en SPIJKERS in het café van J.de WIT te HANDEL (gemeente Gemert) geweest, doch daar zij in die localiteit geen publiek naar hun smaak aantroffen, vertrokken zij kort daarop.

De nacht van 6 op 7 Februari 1949 hebben zij doorgebracht in de woning van Lambertus van den CROMMENACKER vernoemd.

Op 7 Februari 1949 werden te GEMERT verspreid een pamflet en een steunlijst (zie bijlage I en II).

In de namiddag van die datum zijn Van TURNHOUT en SPIJKERS tussen 14.30 en 16.30 uur vertrokken in de richting EINDHOVEN.

Van de zijde van de N.V.J.A.RAYMAKERS en Co's, Textiel-fabrieken HELMOND + GEMERT werd in de voormiddag van 8 Februari 1949 te GEMERT een pamflet verspreid (zie bijlage III).

Door het stakingscomité Raymakers te GEMERT was bekend gemaakt, dat die voormiddag wederom een vergadering zou plaatsvinden in het café van J.van LIEROP te HANDEL.

Van LIEROP, die op 4 Februari 1949 niet begreep wat de bedoeling van die vergadering was, doch later tot de conclusie kwam, dat de leiding in handen van extremistische personen was, wilde aanvankelijk zijn localiteit niet meer ter beschikking stellen en verzocht assistentie van de politie om, indien no-

Acc
nummer
OK
kaart

III
P.D. 1706
OK
55381
14/2

dig, kracht aan zijn wens bij te zetten.

Met medeweten van de politie heeft hij zijn localiteit voor het gevraagde doel nog éénmaal ter beschikking gesteld, opdat het gesprokene zou kunnen worden achterhaald.

Op 8 Februari 1949, omstreeks 10.30 uur, verscheen Van TURNHOUT per motor, terwijl SPIJKERS, omstreeks 11.10 uur, per autobus ter plaatse verscheen.

Voor de aanvang van deze vergadering bevonden zich ruim 100 wevers van genoemde N.V., die het werk hadden neergelegd, in de verlofslocaliteit van J. van LIEROP te HANDEL.

Kort vóór de aanvang van deze vergadering kwam de Zeereerwaarde Heer Pastoor van de parochie HANDEL, genaamd BREKELLANS, meerbedoelde localiteit binnen.

Van TURNHOUT begaf zich naar de pastoor en wilde hem een hand geven. De pastoor wilde aan deze beleefdheidsvorm ontkomen en bood nonchalant zijn linkerhand aan, kennelijk met de bedoeling om hem te negeren.

Van TURNHOUT nam dit als een belediging op en zeide gewend te zijn een rechterhand te geven.

Hiermede was dit incident afgelopen en tot een gesprek tussen de pastoor en Van TURNHOUT is het niet gekomen.

Vervolgens trachtte de pastoor de aanwezigen te overreden om aan het werk te gaan, hetgeen echter op een fiasco uitliep.

Omstreeks 11.20 uur werd de vergadering geopend door: Martinus Wilhelmus PETERS, geboren te GEMERT, 16 November 1913, gehuwd, textielwever, wonende te GEMERT, Deel Wijk A.No.2341, die voor de aanvang van deze vergadering een beperkt aantal exemplaren van "ONZE KRANT", Nummer 8 - Februari 1949, Uitgave voor de Tilburgse Textielarbeiders, Redactieadres: Valkenierstraat 46, TILBURG, had verspreid.

Na een inleidend woord door PETERS, gaf deze onmiddellijk het woord aan "Vriend SPIJKERS" uit TILBURG.

Het betoog van SPIJKERS kwam in het kort hierop neer. Allereerst werd door hem het door de Naamloze Venootschap J.A.RAYMAKERS te GEMERT verspreide pamflet ontzenuwd.

Door deze manifestatie gaf volgens spreker de N.V. blijk van haar zwakte met betrekking tot de thans gevoerde actie.

De collectieve arbeidsovereenkomst tussen werknemer en werkgever was volgens hem te beschouwen als een vodge papier.

De textielfabrieken te TILBURG, BORNE, ENSCHEDE, HENGELO e.a. werden daarbij als voorbeeld gesteld.

Volgens spreker werd door de Regering en door de fabrikant een aanval gedaan op het loon van de arbeiders.

Het ging in feite niet om het bedrag dat als weekloon werd ontvangen, doch wat men onder de thans heersende omstandigheden daarvoor kon kopen.

De huidige structuur van de Regering was zodanig, dat door huurverhoging en opdrijving van prijzen dit als een aanslag op de uitbetaalde lonen kon worden beschouwd, alzo als een loonsverlaging.

Als tweede loonsverlaging kon men de opgelegde boeten in de fabrieken aanmerken.

Dit laatste werd aangehaald in verband met het gestelde in het pamflet van de N.V. waarin o.m. werd gesproken over lonen van f.50.- á f.60.- per week, doch waarvan een beduidend bedrag o.m. werd ingehouden voor opgelegde boeten.

Volgens spreker was deze actie niet te betitelen met de woorden "Wilde Staking", doch moest worden gezien als een actie, zuiver uitgaande van de werknemers om aan hun eisen kracht bij te zetten.

Eveneens was dit een "stukje strijd", waarbij de arbeiders blijk konden geven, dat zij in staat waren iedere ge-

-wilde-

naam orgaan
op kaart brengen

wilde actie te winnen.

Door hem werd medegedeeld, dat door pers en radio, waarover de arbeiders niet konden beschikken, alles gedaan werd om deze actie te niet te doen.

Als eerste eis was het daarom voor de arbeiders noodzakelijk, dat een orgaan werd uitgegeven al was het slechts bij wijze van een gestencild pamflet.

Dit was volgens spreker het machtigste wapen van en voor de arbeider.

SPIJKERS was volgens eigen mededeling tot 1940(?) lid geweest van de Rooms-Katholieke bond voor textielarbeiders "St. Lambertus", voor welk lidmaatschap hij zich nu nog schaamde.

Daarna deelde spreker de vergadering mede, dat te TILBURG gedurende het conflict bij de A.B.fabrieken een bedrag van f.114.000.-- aan de arbeiders was uitgekeerd, die bij dat conflict betrokken waren.

Door het publiek werd maar al te dikwijls en geheel ten onrechte een organisatie verward met een politieke partij.

ATEK

SPIJKERS kwam volgens zijn zeggen op telegrafisch verzoek van een organisatie, waarvan hij aanvankelijk de naam niet noemde, doch deze later aanduidde met de E.V.C. (Eenheid Vak Centrale), die evenwel niets te maken had met politiek.

Hij spoorde de aanwezigen niet uitdrukkelijk aan om toe te treden als lid van enige organisatie; wel was het hem bekend, dat het N.V.V. haan gelden had belegd in de Engelse oorlogsindustrie, waarvan zij jaarlijks 25% dividend uitgekeerd kreeg, met als gevolg, dat daarvan aan de arbeider een grijs-groen pakje werd gegeven om oorlog te voeren.

Tot slot stelde SPIJKERS aan de aanwezigen de vraag of zij bezwaar hadden tegen zijn aanwezigheid of tegen die van Van TURNHOUT of van hen beiden.

In bevestigend geval zou hij of Van TURNHOUT of beiden zich onmiddellijk terugtrekken.

Vanuit de vergadering werd hierop niet gereageerd.

Vervolgens viel SPIJKERS diverse malen in herhaling op het door hem gesprokene en verzocht ten slotte de vergadering zich pertinent uit te spreken over hun aanwezigheid al dan niet bij dit conflict.

Door de vergadering werd deze uitdrukkelijk gestelde vraag met een flauw "Ja" beantwoord, waaruit door SPIJKERS en Van TURNHOUT werd geconcludeerd, dat zij als leiders van deze actie door betrokkenen werden geaccepteerd.

Daarna deelde SPIJKERS de aanwezigen mede, dat hij en Van TURNHOUT, namens de bij deze actie betrokken arbeiders, in contact wensten te treden met de Directie van de N.V.J.A.RAY-MAKERS en Co's Textielfabrieken, waarbij de volgende punten naar voren zouden worden gebracht en besproken:

- 1e. afschaffing boetestelsel;
- 2e. afschaffing boeteaftrek (dit gaf desondanks volgens spreker de fabrikant toch de bevoegdheid tot boete voor "opzettelijke fouten");
- 3e. gelijk loon voor alle wevers;
- 4e. twee getouwenstelsel voor de blauw- en voor de witwevers;
- 5e. geen rancunemaatregelen;
- 6e. doorbetaling van de stakingsdagen (Zie De Waarheid van Maandag 7 Februari 1949).

Deze laatste eis moest worden gesteld om daardoor aan te tonen, dat de werknemers niet de schuld waren van deze actie. Uit ervaring was SPIJKERS gebleken, dat, hoe harder

-hij-

hij werkte, hoe minder hij verdiende, aldus hoe meer getouwen, hoe meer fouten, hoe minder loon.

Alvorens te besluiten, werd medegedeeld, dat op 9 Februari 1949 te 11.00 uur wederom een vergadering zou plaatsvinden voor nadere beraadslaging en voortzetting der actie.

Na afloop werden de aanwezigen uitgenodigd om te tekenen voor het verlet op Maandag en Dinsdag (6 en 7 Februari).

Door 35 bij dit conflict betrokken wevers werd niet getekend.

De leiding van het "Stakingscomité" bestaat uit: SPIJKERS uit TILBURG, Van TURNHOUT uit EINDHOVEN, M.W.PETERS (raddraaier), J.GRUIJTERS, A.ROOYACKERS, G. van SCHIJNDEL, W.BAGGERMANS, L.HENDRIKS, J.van HEK, allen wonende te GEMERT en H.RENDERS, wonende te BOEKEL.

Daar ter kennis werd gebracht, dat het voornemen bestond om de verlofslocaliteit van J.van LIEROP te HANDEL grondig te vernielen, indien door hem nog een vergadering werd toegelaten, die onder leiding stond van de reeds eerder genoemde personen, zijn maatregelen genomen om gewelddadig optreden te voorkomen. Door J.van LIEROP werd zijn localiteit niet meer ter beschikking gesteld. In verband met het feit, dat het niet onmogelijk was dat deze actie zich ook zou uitbreiden tot de fabrieken van de N.V.J.A.RAYMAKERS te HELMOND en GELDROF, zijn de Commissaris van Politie te HELMOND en de Corpschef te GELDROF terzake ingelicht.

In de avond van 8 Februari 1949 had in het patronaatsgebouw te GEMERT een bespreking plaats met enige stakende georganiseerde arbeiders.

Kapelaan HURKMANS als geestelijk adviseur had hierbij de leiding, terwijl de Heer HEIJNEN, Hoofdbestuurslid van de R.K.Bond voor Textielarbeiders "St.Lambertus", eveneens aanwezig was om het een en ander te bespreken.

Gedurende deze bespreking kwam nagenoeg het voltallige stakingscomité binnen.

Aanvankelijk vielen van weerszijden harde woorden, doch ten slotte werd overeengekomen, dat men op 9 Februari 1949 het werk wederom zou hervatten.

In de voormiddag van 9 Februari 1949 zijn ongeveer 70 wevers aan het werk gegaan.

Reeds om 8.00 uur was Van TURNHOUT in GEMERT en vertelde tegen een ieder die het maar horen wilde, dat hij "gevraagd" was om naar GEMERT te komen en zich nu niet zo maar aan de kant liet zetten.

Omdat J.van LIEROP de toegang tot zijn localiteit aan een ieder weigerde, zijn zij, die bij dit conflict geïnteresseerd waren, naar de woning gegaan van M.W.PETERS te GEMERT, Deel Wijk A.No.234¹.

Hier werd tot laat in de middag vergaderd in het bijzijn van SPIJKERS en Van TURNHOUT.

Na afloop van deze vergadering werd te GEMERT een pamflet verspreid door het "Stakingscomité" (zie bijlage IV).

Algemeen werd aangenomen, dat op 10 Februari, op enkele uitzonderingen na, het werk bij genoemde N.V. op normale wijze zou worden hervat.

De namiddagploeg van 9 Februari kwam echter niet op en op 10 Februari d.a.v. bedroeg het aantal stakers wederom 164. De oorzaak hiervan is tot heden nog niet achterhaald.

In de voormiddag van 10 Februari 1949 werd door een tot heden onbekend gebleven persoon een ruit vernield van de woning-

ning van H. van der LAAR, wonende te GEMERT, Pandelaar, zijnde een werkwillige wever van de N.V.

In de loop van 10 Februari 1949 werd te GEMERT een pamflet verspreid vanwege de Nederlandse Katholieke Kleding- en Textielarbeidersbond "St. Lambertus" (zie bijlage V).

Op 10 Februari werden te HELMOND en op 11 Februari 1949 te EINDHOVEN pamfletten verspreid (zie bijlage VI).

Aangezien de Commissaris van Politie te HELMOND reeds was ingelicht werd door mij kennisgeving hiervan achterwege gelaten.

De Heer Hoofd-Commissaris van Politie te EINDHOVEN werd door mij onverwijld telefonisch met de verspreiding van deze pamfletten in kennis gesteld.

In de avond van laatstgenoemde datum, ¹¹⁻²⁻⁴⁹ te 19.00 uur, werd vanwege de Nederlandse Katholieke Kleding- en Textielarbeidersbond "St. Lambertus" een openbare vergadering gehouden in het patronaatsgebouw te GEMERT.

Deze vergadering werd geleid door de Weleerwaarde Heer HURKMANS, kapelaan te GEMERT, terwijl als sprekers optraden de Hoofdbestuurleden van genoemde bond, t.w. HEIJNEN uit HELMOND, Zonnehofstraat No.1 en de WOLF uit AMSTERDAM en Van DOMMELEN uit TILBURG.

Deze vergadering werd bezocht door ongeveer 80 stakers. Kapelaan HURKMANS gaf gedurende deze vergadering ruiterlijk toe, dat hij in deze een foutieve daad had gesteld door te oordelen over zaken waarvan hij geen kennis had.

Het falen van de door hem ondernomen actie om de staking te doen eindigen werd dan ook toegeschreven aan de onoordeelkundige inmenging van genoemde kapelaan.

De houding die de kapelaan gedurende deze vergadering aannam werd door de aanwezigen ten zeerste geapprecieerd ondanks het feit, dat in deze de belangen der arbeiders niet op de juiste wijze waren behartigd.

Alhoewel van de zijde der sprekers op hervatting der werkzaamheden werd aangedrongen, sprak de vergadering zich daaromtrent niet uit.

Tenslotte werd overeengekomen, dat op Zaterdag, 12 Februari 1949 te 14.00 uur, op dezelfde plaats een verdere bespreking zou plaatshebben tussen het Hoofdbestuur van de reeds genoemde bond en de stakers.

Omstreeks 22.30 uur was deze vergadering, die een zeer kalm en ordelijk verloop had, afgelopen.

In de voormiddag van 12 Februari d.a.v. werd ten huize van en door meergenoemde M.W. PETERS te GEMERT in het bijzijn van SPIJKERS en Van TURNHOUT aan 18 stakers (z.g. blauw-wevers) een bedrag als ondersteuning uitgekeerd variërend van f.27,50 tot f.30,-.

De overigen kregen niets uitgekeerd, daar zij volgens SPIJKERS en Van TURNHOUT nog een tegoed van de fabriek hadden, hetgeen aan deze bereids was uitbetaald.

Het niet uitbetalen van ondersteuning aan de overige stakers had tot gevolg, dat deze zich bedrogen gevoelden door de stakingsleiding en hun mening aan een ieder, die dit horen wilde, luide kenbaar maakten.

Door het stakingscomité was in de loop van de week aan postwissels (uit Enschede één van f.1500,-) en op andere wijze een bedrag van f.3200,- ontvangen ter ondersteuning van de stakers te GEMERT.

Met deze wijze van uitbetalen kon zelfs M.W. PETERS zich niet verenigen met als gevolg, dat het secretariaat-penningmeester overging naar Antonius Marinus van MELIS, bijge-
-naam-

*Verzamelde
het hierbovenstaande
A.T.E.K. - E.V.C.*

op kaart

naamd "De Baron", geboren te BOEKEL, 2 Mei 1909, gehuwd, plu-cheweaver, wonende te GEMERT, Kruiseind Wijk A.No.235.

Alhoewel door SPIJKERS en Van TURNHOUT gedurende de uitbetaling diverse argumenten naar voren werden gebracht om het niet uitbetalen aan allen te rechtvaardigen, had dit niet het door hen beoogde resultaat.

De te GEMERT op 12 Februari 1949, omstreeks 14.00 uur, gehouden vergadering werd bezocht door ongeveer 135 stakers.

Als sprekers traden op de reeds genoemde HEIJNEN uit HELMOND en een zekere MOS uit ENSCHDE. Ook door de wnd.Burges-meester van GEMERT, de Heer HEEREVELD, werd een kort woord tot de aanwezigen gesproken.

Gedurende deze vergadering werd met algemene stemmen besloten de werkzaamheden op 14 Februari 1949 aan te vangen.

Deze beslissing werd genomen, naar aanleiding van het feit, dat door de sprekers aan de vergadering was kenbaar ge-maakt, dat de Directie van de N.V. bepaalde maatregelen als foutief hadden erkend en verder een open oog en oor had voor de moeilijkheden der werknemers in haar bedrijf.

Genoemde directie was genegen de eventuele bestaande misstanden na bespreking op te lossen, doch stelde als eis dat eerst de werkzaamheden door allen moesten worden hervat.

Staande de vergadering werd een commissie voor deze besprekingen samengesteld, bestaande uit : A.Th.H.SNOEKS, G. van SCHIJNDEL(lid stakingscomité), A.ROOYACKERS(lid stakings-comité), L.HENDRIKS(lid stakingscomité), terwijl als plaatsver-vangende leden werden aangewezen H.GRUIJTERS en J.ROOYACKERS, allen wonende te GEMERT.

Deze commissie deelde de vergadering mede, dat zij gedurende de besprekingen de belangen van de wevers, alsmede de bestaande grieven uitvoerig naar voren zouden brengen en zouden trachten bestaande ongewenste toestanden uit de weg te ruimen.

Omstreeks 15.30 uur was deze vergadering, die een or-delijk verloop had, geëindigd.

SPIJKERS en Van TURNHOUT waren inmiddels in de rich-ting EINDHOVEN vertrokken en door hen is tot heden geen enkele openlijke actie ondernomen.

Op 14 Februari 1949 hebben alle stakers het werk weer hervat en in de namiddag had reeds een bespreking plaats tus-sen de Directie en de door de stakers gekozen commissie. Als eerste resultaat van de besprekingen is te melden, dat de nieuwe strafboeteregeling voorlopig voor vier weken is uitge-steld.

In verband met het ploegenstelsel kan worden bericht, dat vanaf 15 Februari bij de N.V.J.A.RAYMAKERS en Co's, Textiel-fabrieken te GEMERT, weder normaal wordt gewerkt.

De Directie van genoemde N.V.wenst ten koste van al-les haar productie te verhogen, hetgeen in een bedrijf als het onderhavige, waar een sfeer van onderling wantrouwen heerst, bij het minste aanleiding kan geven tot een al of niet gerecht-vaardigd conflict.

Volgens de heersende opvatting wordt het niet uitge-sloten geacht, dat als gevolg van dit wantrouwen na korte of langere tijd een nieuw conflict kan worden verwacht.

De politiek delinquent L.H.W.van ROIJ in dit schrij-ven genoemd, is op 9 Februari 1949, toen hij zijn werkzaamheden had hervat op zijn herhaald verzoek ontslag verleend.

Door de extreme pers zal wellicht het mislukken van deze staking worden toegeschreven aan de deelname van enige voormalige politieke delinquenten, die zitting hadden in de leiding.

Dezerzijds zij gemeld, dat geen voormalige politieke delinquent zitting had in het stakingscomité.

DGSE. No.: _____
 CRT.: Volk's Krant
 DATUM: 11-2-49
 PAR.: _____

12

In Gemert

De staking van de 155 wevers bij de N.V. J. A. Raymakers en Co. textiel-fabrieken in Gemert is uitgebroken naar aanleiding van de aankondiging der invoering van een boete-regeling. Toen die aankondiging werd gedaan, gingen 25 wevers zondag in er staken. Het communis-sche raad van Land-hoven Van Turnhout en zijn collega Stijkers uit Tilburg, wakkerden het vuurtje aan en nu staken 155 wevers. Het bestuur van de Katholieke Tex-tielarbeidersbond staat op het stand-punt, dat de invoering van de boete-regeling zonder overleg met de organi-saties fout is. Er zijn dus grieven, maar deze hadden best in overleg tussen de werkgever en de organisaties opgelost kunnen worden. Een staking was daar-voor zeker niet nodig en zij staat het voeren van onderhandelingen alleen maar in de weg.

*14/2 opgebonden
 waerde herinnert*

6

169

16-2-49
577

55058

DOSS. No.:

CRT.: Volkskrant

DATE: 10-2-'49

AR.:

Wilde staking in Gemert
(Van onze verslaggever)
 GEMERT, 8 Feb. — Bijna N.V. J. A. Raymakers & Co's textiel fabriek alhier is een wilde staking uitgebroken. Ongeveer 300 wijkers hebben zich opgeleerd. De staking is het gevolg van een nieuw ontwerp van de werking. Het bestuur van de Textielarbeidersbond Sint-Jansland staat afwijzend tegenover deze staking.

No. 202 ID.

Onderwerp: Staking bij de N.V. Textielindustrie "Emmen" te EMMEN.

Volgen

24 JAN. 1949

ACD/ 53967

Naar aanleiding van een mededeling, dat een staking zou zijn uitgebroken bij de N.V. Textielindustrie "Emmen" te EMMEN en dat aldaar actie zou worden gevoerd door de E.V.C., is een onderzoek ingesteld, waarbij het navolgende is gebleken:

Door de N.V. Textielindustrie "Emmen" wordt een textiel-fabriek geëxploiteerd aan de Weerdingerstraat 205 te EMMEN. In deze fabriek werken gemiddeld 120 vrouwelijke arbeiders en 15 mannen. De lonen, in deze branche uit te betalen, zijn geregeld in de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Textiel-industrie 1947-1948, welke overeenkomst thans nog van kracht is.

In deze collectieve arbeidsovereenkomst zijn uurlonen vastgesteld, afhankelijk van de leeftijden en de groepen, waarbij het personeel is ingedeeld. Wanneer niet in uurloon, doch in stukloon wordt gewerkt, moeten volgens de overeenkomst (art. 18 en 19) de stuklonen zodanig worden vastgesteld, dat volslagen werknemers tenminste 10% boven de vastgestelde uurlonen kunnen verdienen; evenwel mogen zij niet meer dan 20% boven deze uurlonen uitkomen.

Ingevolge deze richtlijnen was door bovengenoemde N.V. voor de afdeling "Handbrei" - waarin 29 vrouwelijke arbeiders werkzaam zijn - het loon als volgt vastgesteld:

voor elk dozijn gebreide kousen (sokken) f 2.65, terwijl een premie van 8% over het gehele loon werd uitbetaald, wanneer de werknemer per week 8 dozijn gereed maakte.

Bij controle was de bedrijfsleider gebleken, dat de gemiddelde lonen, berekend en uitbetaald volgens deze richtlijnen, aanmerkelijk lagen boven het ingevolge de Arbeidsovereenkomst toelaatbare loon. Uit een drietal steekproeven bleken de volgende cijfers:

I.	arbeidster mag volgens de Arbeidsovereenkomst maximaal verdienen per week f 13.44 + 20% =	f 16.13
	Gemiddelde verdienste per week gedurende de laatste 6 weken waren	f 16.80
II.	arbeidster mag verdienen	f 16.13
	Gemiddelde verdienste	f 21.00
III.	arbeidster mag verdienen	f 21.89
	Gemiddelde verdienste	f 26.30

In verband met deze omstandigheden werd besloten om de lonen dusdanig te verlagen, dat mocht worden aangenomen dat zij kwamen te liggen in de omgeving van het maximaal toelaatbare loon. Mitsdien werd het stukloon vastgesteld op f 2.40 per dozijn met eveneens een premie van 8% als voorheen. Met redenen omkleed werd dit op Zaterdag, 15 Januari 1949 aan de 29 arbeidsters van die afdeling medegedeeld.

Maandag, 17 Januari 1949 verscheen het grootste gedeelte van de arbeidsters in de fabriek. Nadat over een en ander enige tijd was gesproken, verlieten van de afdeling "Handbrei" 21 arbeidsters de fabriek; de overige 8 arbeidsters werkten normaal door. Aan 3 stakenden is door de bedrijfsleider onmiddellijk ontslag aangezegd, omdat daarmee ook reeds eerder moeilijkheden waren geweest. In de loop van Maandag, Dinsdag en Woensdag zijn van de 18 stakenden nog 6 vrijwillig teruggek

zodat op dit moment (Donderdag, 20 Januari 1949) nog 12 personen staken. Deze personen zijn de volgende:

alleen op kaart

- 1 LENA VOSKUIL, geb. te Emmen, 21-5-1930, wonende Hoofdkanaal Wz 92 te Emmer-Compascuum, gemeente Emmen;
- 1 GEERTRUIDA VOSKUIL, geb. te Emmen, 6-11-1931, wonende Hoofdkanaal Wz 92 te Emmer-Compascuum, gemeente Emmen;
- 1 FROUKJE WIERINGA, geb. te Emmen, 27-10-1926, wonende Gruinten 5 te Emmer-Compascuum, gemeente Emmen;
- 1 WIECHERTJE KUIPERS, geb. te Emmen, 4-10-1931, wonende Verlengde Oosterdiep Wz 23 te Barger-Compascuum, gemeente Emmen;
- 1 ANTJE van der TUUK, geb. te Emmen, 22-10-1930, wonende Kanaal A Zz 26 te Emmer-Compascuum, gemeente Emmen;
- 1 ANTJE POEDE, geboren te Odoorn, 5-7-1927, wonende Valthe C 206, gemeente Odoorn;
- 1 MARCHIEN DE GROOT, geb. te Emmen, 29-10-1929, wonende Westelijke Doorsnee Zz 41 te Emmer-Compascuum, gem. Emmen;
- 1 STIENTJE AKKER, geb. te Emmen, 29-9-1930, wonende Randweg 31 te Emmen;
- 1 JELTJE BRUINSMA, geb. te Emmen, 3-12-1930, wonende Oostelijke Doorsnee Nz 36 te Emmer-Compascuum, gem. Emmen;
- 1 ELIZABETH NIEMEIJER, geb. te Emmen, 26-11-1932, wonende Randweg 27 te Emmen;
- 1 ANNA BUURS, geb. te Emmen, 13-7-1926, gehuwd met GEBERT KIEWIET, geb. te Odoorn, 24-6-1923, wonende Noordveenkanaal Nz 40 te Nieuw-Weerdinge, gemeente Emmen.

Door de leiding wordt overwogen, de meerderjarige werknemers - ook wanneer deze alsnog vrijwillig zouden terugkeren - niet weer in dienst te nemen.

ok 1

Volgens geruchten zouden meerdere arbeidsters van deze fabriek hedenmorgen op het stationsplein zijn aangespoord niet aan het werk te gaan. Hiervan is echter nog geen bevestiging gekregen. Wel heeft een der stakende arbeidsters (F. Wieringa) in gezelschap van JAN VAN OOSTEN, geboren te Emmen, 17 Augustus 1923, van beroep veenarbeider, wonende Straat I 20 te Emmer-Compascuum, gemeente Emmen, hedenmorgen voor de fabriek gepost om de werkenden aan te sporen ook te gaan staken. Het is niet bekend, dat deze activiteit resultaat heeft gehad.

ok 1

Ook in de fabriek wordt ondergronds gewroet. Door een der arbeidsters, genaamd FROUKJE OTTENS, wonende te Valthe C 179, gemeente Odoorn, wordt een lijst samengesteld van de verschillende lonen, die in de fabriek worden verdiend. Volgens uitlatingen van deze Ottens wordt deze lijst opgemaakt op verzoek van een persoon uit ENSCHEDE. De naam van deze persoon is niet bekend geworden.

ok 1

Propaganda voor staking wordt thans nog gemaakt door de in de fabriek werkende KLAASJE VAN OOSTEN, wonende Groenedijk Zz 20 te Emmer-Compascuum, gemeente Emmen, zuster van bovengenoemde Jan van Oosten.

Algemeen bedrijfsleider-procuratiehouder van de N.V. Textielindustrie "Emmen" is AART KELDERSMANS, geboren te 's-Gravenhage, 26 Februari 1921, wonende te Emmen, Weerdingerstraat 206.

In de overige afdelingen wordt normaal doorgewerkt.

Een nader rapport betreffende de ontwikkeling der toestand in deze fabriek zal worden opgemaakt.

Einde.

UITTREKSEL

Voor ⁶ OD 209 ..... Naam Stakingen (wilde).....
Origineel in OD 342 ..... Naam Maandrapporten Overijssel.....
Volgnr. Ag.nr. 51022 ..... Aard van het stuk Rapport over Nov.1948 betr.Gem.
..... Enschede. Afz. Enschede. Datum 3.12.48.

BEDRIJVEN.

In de bedrijven was het in de afgelopen maand rustig. "De Waarheid", dd.23.11.48 deelde in een artikel "Havetex ontslaat" mede, dat op het bedrijfje HAVETEX, Handelsvennootschap in Textielproducten, waar ca. 35 man werkzaam is, -voor het merendeel EVC-ers- een viertal arbeiders was ontslagen, waarbij het opvallend zou zijn geweest, dat een tweetal hiervan tot de meest actieve vakbewegingsmensen behoorden en kernleden waren.

Bij onderzoek bleek, dat het hier betrof een tweetal EVC-ers. Een van hen: Antonius Hendrikus KLOPPENBORG, geb. te Enschede 4.9.20, is plaatselijk CPN-functionaris.

De reden van de ontslagen was gelegen in slapte in het bedrijf. In het bedrijf werd hierover actie gevoerd, hetgeen tot resultaat had, dat de zaak werd voorgelegd aan een Arbitrage-commissie, die de directie in het gelijk stelde.

Het ontslag werd gehandhaafd. Hierop werd door de arbeiders gedurende 1 uur uit protest gestaakt op 2.12.48.

Uitgetrokken door H.d.G. .... Afd./Sectie ACD 4b. Datum 4.2.49.

Op aanwijzing van .....

Volgno.

18 NOV. 1948

ACD/ 49003

/ Fabriek van

Op Vrijdag, 12 November 1948 te 18 uur, zijn 60 van de 62 arbeiders, van de afdeling Weverij, der N.V. Koninklijke Nederlandse/wollen dekens v.h.J.C.Zaalberg en Zoon te Leiden, in staking gegaan.

Het betrof hier een wilde staking, welke niet door enige organisatie werd gesteund.

De oorzaak der staking was, de invoering van stukloon.

Voordien werkten de wevers op een vast loon, ongeacht hetgeen door hen werd geproduceerd. Voor het aanmaken van een bepaald soort deken had de directie der N.V. stukloon ingevoerd. De arbeiders die de eerste week na deze invoering beneden het vroegere vaste loon kwamen, werden die week toch uitbetaald als voorheen. Omdat de arbeiders die minder hard hadden gewerkt vermoedelijk van gedachten waren, dat de directie ook de volgende week dezelfde gedragslijn zou volgen, hebben zich gedurende die week niet ingespannen om hun productie te verhogen. Bij het uitbetalen van het loon op Vrijdag, 12 November 1948 te 18 uur, (dit was tijdens het schaftuur van de middagploeg) ontdekten deze arbeiders, dat de directie nu het stukloon had aangehouden en zij, omdat zij minder hadden geproduceerd, minder loon ontvingen dan hun vorige vaste loon. De arbeiders die normaal hadden gewerkt kwamen echter boven hun vaste loon uit. Zij die minder hadden ontvangen waren ontevreden en legden het werk neer. Uit solidariteit volgden de andere arbeiders het voorbeeld van hun collega's. Ook de volgende dag, Zaterdag, 13 November 1948, werd niet gewerkt. De arbeiders wilden geen stukloon en verlangden het vaste loon weer terug.

Op Zaterdag, 13 November 1948, had des namiddags een vergadering plaats met de afgevaardigden der Uniebonden, in welke vergadering door de arbeiders werd besloten aan de directie te vragen het vaste loon weer uit te betalen.

De directie der N.V. heeft de wens van de stakers ingewilligd en op Maandag, 15 November 1948 werd het werk normaal hervat.

Van enige actie van de zijde der E.V.C. is bij dit conflict niets gebleken.

Ongeregeldheden kwamen niet voor.

17 November 1948. ✓

UITTREKSEL

Voor OD 209-6 Naam Stakingen (Wilde)

Origineel in OD 342 Naam Maandrap. Overijssel

Volgnr. Ag.nr. 48903 Aard van het stuk maand rapport

Afz. Gem. Enschede Datum 2.11.48

STAKINGEN

Op Vrijdag, 8.10.48 brak te 9.30 uur in de fabriek "Transvaal" van de fa. Van HEEK & Co te Enschede een wilde staking uit.

Aantal stakers: 70 (alle wevers). Het totaal aantal arbeiders bij de fabrieken van VAN HEEK & Co bedraagt plm. 2800.

Daar der staking: 6½ uur.

Aanleiding: op Donderdag, 7.10.48 werd een persoon aangewezen, die controle zou houden op de z.g. "draadbreuk" in de weverij. De wevers wilden zich niet op de wijze gecontroleerd zien en gingen in staking. De directie wenste niet aan het verzoek om een bespreking met de stakers te houden te voldoen voordat het werk werd hervat. Dit laatste geschiedde te 16 uur. De "draadbreuk-controle" bleef gehandhaafd. Vakbonden verleenden geen bemiddeling. Bepaalde personen traden niet op de voorgrond. De uren waarin gestaakt werd, zijn niet uitbetaald.

Op Donderdag 28.10.48 werd gedurende anderhalf uur om dezelfde reden gestaakt in de weverij van de fabriek Noorderhagen van de fa. VAN HEEK & Co. Ook deze staking leverde geen resultaat op. Alle wevers (90) namen aan de staking deel.

Uitgetrokken door GH Afd./Sectie acc/4 Datum 5-1-49

Op aanwijzing van B

No. 4948b-48.

Onderwerp: Arbeidsconflict.

471040
Dubbel

Volgno.
- 7 OCT. 1948
ACD/47186

Amsterdam, 30 September 1948.

Te Uwer informatie zij medegedeeld, dat op 29 dezer in het Gummikledingbedrijf TITWELL, gevestigd Rechtboomsloot 26c, alhier, een arbeidsconflict uitbrak.

Hierbij zijn 14 of 15 vrouwelijke werkkrachten betrokken.

De oorzaak is gelegen in de van overheidswege vastgestelde nieuwe lonen, die lager liggen dan te tot dusver uitbetaalde.

De zaak is voorgelegd aan het College van Rijksbemiddelaars.

F2.

P.S. Dit conflict is op 1.10.48 geëindigd. Personeel op voet van oude regeling weer aan het werk gegaan. Geen bijzonderheden.

UITTREKSEL

Voor OD 209⁶ Naam WIKX Wilde staking
Origineel in OD 342 Naam Maandrapport Overijssel
Volgnr. Ag.nr. 45429 Aard van het stuk
Afz. Enschede Datum 2.9. 48.

Wilde staking bij de Boekelose Stoomblekerij N.V.
te Boekelo, gem, Enschede

Per 12.8.48 tot 27.8.48

Aantal stakende personen: 34 vrouwelijke arbeiders

Aanleiding: reeds enige tijd heerste onder de arbeidsters van genoemde firma ontevredenheid, daar zij naar werd beweerd, minder loon ontvingen dan andere textielarbeidsters in soortgelijke bedrijven. De arbeidsters stelden daarom aan de directie de eis: hoger loon en hoger tarief loon. Aangezien de directie niet aan deez eis kon voldoen, daar de lonen der vrouwen reeds in sommige gevallen boven het door de C.A.O. toegestane plafond liggen, en zij reeds een waarschuwing had ontvangen van de CEDEC, werd op Donderdag 12-8-48 door 34 arbeidsters besloten in staking te gaan. Door de fabriekskern alsmede de textielbonden "St Lambertus" en "de Eendracht" werd de staking afgekeurd en de directie in het gelijk gesteld.

Gedurende de staking hadden verschillende conferenties met de staaksters plaats welke echter niet tot enig resultaat leidden. Wel bleek na enige dagen dat de mening onder de staaksters verdeeld waren, en enkele wel weer aan het werk wilden gaan doch door een soort valse schaamte daarvan werden weerhouden. Gebleken is, dat de EVC pogingen in het werk heeft gesteld om contact op te nemen met de staaksters, het geen echter slechts in zoverre gelukte, dat enkele staaksters een ondersteuning ontvingen.

Deze ondersteuning werd betaald door Herman Lansink, geboren te Hengelo 11-1-87, penningmeester der EVC, werkzaam bij Fa. Hazemeijer te Hengelo en door Hendrik Cornelis HENSEMA, geboren te Beerta 14-7-03, arbeider K.N.Z. (Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie)

Het merendeel der staaksters wilde echter van een inmenging der EVC niets weten.

Op Donderdag 26 Augustus 48 werd na een gehouden bijeenkomst met de staaksters besloten:

1. staking met ingang van 17-8-48 opgeheven
2. werkzaamheden onder oude voorwaarden hervat
3. uithet personeel zouden 3-4 meisjes worden gekozen, die de bestaande klachten zouden onderzoeken en deze verder met de directie bespreken. z.o.z.

Uitgetrokken door I.V. Afd./Sectie IVB Datum 23-2-49

Op aanwijzing van B III h

4. dat door de directie geen loon betaald wordt voor de
dagen, gedurende welke werd gestaakt.

UITTREKSEL

Voor OD 209 (6) Naam Stakingen (Wilde)

Origineel in OD 342 Naam Maandrapport Overijssel

Volg nr. Ag. nr. 42978 Aard van het stuk Maandrapport.

Afz. Rijkspol. Almelo Datum 4.8.1948

Op 21 Juli 1948, des middags brak op de fabriek van de firma JORDAAN en Zn te Haaksbergen een wilde staking uit, waarbij het geheele personeel, met uitzondering van de bazen en het kantoorpersoneel, was betrokken (700 man). Op 22 Juli 1948 werd het werk hervat. Doordat er een geschil ontstond met de werkgevers over de uitbetaling van de zgnvacantie-gelden werd het werk neergelegd. Op aanraden van de fabriekskern werd het werk hervat, waarna nader overleg zou plaats vinden.

Uitgetrokken door GH Afd./Sectie ACD/4 Datum 23.8.48

UITTREKSEL

Voor OD 209~~8~~ Naam WILDE STAKINGEN.

Origineel in OD 348 Naam NOORD BRANBANT MAANDRAPPORTEN.

Volgnr. Ag.nr. 39561 Aard van het stuk
Gewest 's-Hertogenbosch
Afz. Distr. Breda. Rijkspolitie Datum 1.6.48

Behoudens een 2-daagse staking op 6 en 7 Juni van 106 Belgische fabrieksarbeidsters in de textielfabriek H. van Puyenbroek N.V. te Goirle (veroorzaakt door het ontslag van een Belgische terzake wangedrag), aan welke staking door de fabrieksleiding weinig waarde werd gehecht, weshalve deze niet ter kennis van de Politie is gebracht en niet is gepubliceerd, vonden geen stakingen plaats.

Uitgetrokken door ACD 4 Afd./Sectie Datum 16.7.48

Op aanwijzing van B V

UITTREKSEL

Voor 0^u 209 6. Naam Wilde stakingen
Origineel in PD 6466 Naam Boogers, I.M.C.
Volgnr. Ag.nr. 39098 Aard van het stuk mel ing staking textielfabriek
Afz. G.M. Datum 23.6.48

Op 2 Juni 1948 werd bij de N.V.H.-van Puijenbroeks textielfabrieken te Goirle een Belgische confectienaaister ontslagen wegens het voeren van communistische propaganda onder haar collega's en o.m. het veroorzaken van overlast. Kort voor haar ontslag had zij tijdens de schafturen ongeveer 200 Belgische arbeidsters van genoemde fabriek toesproken. De volgende dag zijn 104 Belgische arbeidsters van deze fabriek in staking gegaan. Zij eisten dat het ontslag van bedoelde arbeidster, genaamd Irma Maria Clara Boogers, ingetrokken zou worden. Deze eis werd door de Directie afgewezen, evenals de geeiste extra-loontoeslag.
De staking werd 9 Juni 1948 opgeheven, zonder dat door de stakers enig resultaat is bereikt.

Uitgetrokken door EQ Afd./Sectie ACD-4 Datum 2.8.48
Op aanwijzing van .....

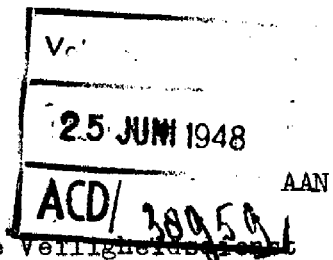
Geheim K.II.no. 234.

Onderwerp: Staking matrassenfabriek "Eversleep"

het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

Javastraat 68

's-Gravenhage.

OPGELEGD

Naar aanleiding van een op Zaterdag 12 Juni j.l. uitgebroken staking in de matrassenfabriek "Eversleep", eigenaar de Heer J.Th.Schiphorst, gelegen aan de Paralelweg, alhier, is dezerzijds een onderzoek ingesteld en kan het volgende worden gerapporteerd.

Reeds jaren is op de fabriek "Eversleep" werkzaam een persoon genaamd: Hermanus Waanders, van beroep matrassenwever, wonende alhier, Bosstraat 26. Met de Paasdagen 1948 moest genoemde persoon in een ziekenhuis alhier worden opgenomen om een maagoperatie te ondergaan. Hiervan was hij thans zover hersteld, dat hij met ingang van Maandag 14 Juni j.l. weder voor halve dagen mocht werken. Toen hij zich op Zaterdag 12 Juni j.l. te plm. 10.00 uur aan de fabriek vervoegde om een en ander aan zijn patroon mede te delen, zeide deze hem "je kunt Maandag weer beginnen maar je moet er op rekenen, dat het over 2 & 3 weken voor het laatst is". Waanders vroeg hierop aan zijn patroon de reden van het ontslag, waarop Schiphorst hem antwoordde: "Jij hebt mij bij het Tribunaal aangebracht en dergelijke mensen wil ik niet langer meer in mijn bedrijf zien". Toen Waanders hierna de fabriek in wilde gaan om een en ander aan zijn medearbeiders mede te delen werd hem dit door Schiphorst verboden. Nadat Waanders andermaal, tegen de wil van de eigenaar, de fabriek wilde ingaan, werd hij door deze vastgegrepen. Een neef van de eigenaar dit ziende pakte Waanders van achteren beet en zette hem op straat. Zijn medearbeiders gingen met deze handelswijze niet accoord en een 15 tal van hen verliet eveneens de fabriek. Vier bleven er aan het werk.

Waanders voornoemd hierover gehoord, verklaarde als volgt:
"Ik ben vanaf de oprichting in de matrassenfabriek "Eversleep" alhier, werkzaam. Het is geen patroon om bij te werken. Zolang ik bij hem werk tracht hij het loon van alle arbeiders zodanig te drukken, dat wij practisch niet in ons levensonderhoud kunnen voorzien. Ik heb dan ook al vele arbeiders zien komen en gaan. Mijn patroon werd met de bevrijding gearresteerd terzake verdacht van het verraden van inwoners der gemeente Almelo aan de S.D. en het leveren van goederen aan diverse Duitse instanties. Over een en ander heb ik een schriftelijke verklaring afgelegd tegenover het Tribunaal te Almelo. Deze schriftelijke verklaring is bij de behandeling van de zaak Schiphorst voor het Tribunaal aan hem voorgelezen. Na de bevrijding werd een beheerder over de zaak aangesteld. Schiphorst, die reeds lang weer in vrijheid was gesteld mocht toen in zijn zaak niets uitrichten zonder voorkennis van zijn beheerder. Gedurende die tijd ondervond ik alsmede mijn medearbeiders, dan ook niet de minste last van de zijde van Schiphorst. Op 5 Juni j.l. werd het beheer over zijn zaak opgeheven en had hij (Schiphorst) weer vrij spel. Vanaf Pasen j.l. ben ik niet in de zaak werkzaam geweest vanwege mijn maagoperatie. Toen ik mij op 12 Juni 1948 des morgens aan de fabriek meldde en mijn patroon mededeelde, dat ik met ingang van 14 Juni weer voor halve dagen mocht werken zeide deze tegen mij, dat ik zulks kon doen maar dat ik dan naar ander werk moest uitzien omdat ik met 2 & 3 weken mijn ontslag kreeg omreden ik over hem een verklaring had afgelegd tegenover het tribunaal. Ook mijn medearbeider ge naamd Kamst, die momenteel met T.B.C. te bed ligt, zou volgens Schiphorst hetzelfde lot wachten wanneer deze zich hersteld op de fabriek zou melden. Nadat Schiphorst mij het ontslag had aangezegd wilde ik de fabriek ingaan om een en ander aan mijn medearbeiders mede te delen. Dit werd mij door Schiphorst verhanderd en met behulp van zijn neef ben ik de straat opgezet. Ongeveer een 15 tal arbeiders

"ders verlieten hierop de fabriek zodoende te kennen gevende, dat zij zich "met de handelwijze van Schiphorst niet konden verenigen. Meer kan ik U in "deze niet verklaren".

Nadat zich de Unie van Vakverenigen in de gerezen kwastie had gemengd, zijn allen, met uitzondering van Waanders voornoemd, op Dinsdagmorgen 15 Juni weer aan het werk gegaan. Waanders is inmiddels op een andere fabriek tewerkgesteld kunnen worden, terwijl de overige arbeiders zo spoedig mogelijk zullen trachten ander werk te krijgen, omreden het onder Schiphorst voor de werknemers onmogelijk is te werken.

De staking had een rustig en ordelijk verloop en de E.V.C. had in deze geen bemoeienis.

Almelo, 18 Juni 1948

Het Hoofd van de Plaatselijke Inlichtingendienst

GEWEST 's-HERTOGENBOSCH
DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT EINDHOVEN
COMMANDANT

B
EINDHOVEN, 27 Mei 1948.
RAIFFEISENSTRAAT 7
TELEFOON K 4900 - 3785

OPGELEGD
29.MAI.1948
ACD/36538

NO. Litt. Q.1./1948 Geheim.
ONDERWERP: Sit-downstaking bij de N.V. J.A.Raymakers
BERICHT OP: & Co's Textielfabrieken te Gemert.
BIJLAGE(N) : - 1 -

Ik moge U Hoogedelgestrenge het navolgende te berichten.
In de maand April 1948 hadden diverse besprekingen plaats
tussen de Regionale Commissie voor Oost-Brabant van de Vak-
raad voor de Textielindustrie in verband met een meningsver-
schil, gerezen tussen de Directie van de N.V. J.A.Raymakers
en Co's Textielfabrieken, gevestigd te Helmond en de werk-
nemers in het bedrijf van deze N.V. te Gemert, betreffende
het in de plucheweaverij te bedienen aantal getouwen, onder-
scheidelijk voor de vervaardiging van verschillende artikelen

Omtrent de in het onderhavige geval genomen beslissing
van genoemde vakraad, moge ik U korthedshalve verwijzen naar
bijgaand afschrift van de beslissing van de Vakraad voor de
Textielindustrie dd. 13 April 1948, No.VRT. 6234/331/vG/Soh,
Betreft "tweegetouwenstelsel". (Zie bijlage I)

Het gevolg van deze beslissing was, dat er nieuwe ta-
rieven werden vastgesteld door het Ingenieursbureau te Am-
sterdam ("B.E.D.A.U.X.") onder goedkeuring van de Vakraad
voor de Textielindustrie en de Textielwerknemersbonden.

Bij de vaststelling van de nieuwe tarieven werd met de
bezetting van de weefgetouwen rekening gehouden en is het
noodzakelijk gebleken, dat in enkele gevallen voor bepaalde
kwaliteiten weefstoffen op meer getouwen kon worden geweven
dan voorheen het geval was.

De in de plucheweaverij werkzame arbeiders konden zich
niet onmiddellijk verenigen met de door de Vakraad genomen
beslissing en het gerucht deed de ronde, dat er een algemene
staking zou uitbreken, ingaande 3 Mei 1948.

De stromingen dienaangaande waren in meergenoemde fa-
briek zeer verdeeld en het overgrote deel der arbeiders
sprak er zich over uit om de beslissing van de Vakraad te
eerbiedigen en aan het werk te blijven.

Bij geruchte werd vernomen, dat de E.V.C., Afdeling Hel-
mond, interesse had bij een eventuele staking in genoemd be-
drijf en te kennen had gegeven de stakers financieel te wil-
len steunen, indien zij tegen de beslissing van hun vakbonden
in, toch in staking zouden gaan.

In de te Gemert gevestigde afdeling van de N.V. J.A.
Raymakers & Co zijn in totaal 325 personen werkzaam, waarvan
90 in de plucheweaverij.

Op Maandag 3 Mei 1948 bij de aanvang van de dagelijkse
arbeid, gingen twee arbeiders (wevers) van de plucheweaverij
in de z.g. sit-downstaking en wel P.van Hout, wonende te
Boekel, Logt A.no.12 en L.H.W.van Roy, wonende te Gemert,
Commandeurstraat Bn.no.320.

AAN De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te E i n d h o v e n .
=====

- Genoemde -

Genoemde werknemers kwamen steeds op tijd op hun werk doch bleven - zonder enige arbeid te verrichten - bij de voor hen bestemde weefgetouwen zitten.

Aan de hand van diverse uitlatingen kon worden geconcludeerd, dat de bedoeling van deze Sit-downstaking was de N.V. te dwingen genoemde arbeiders te ontslaan, waartoe deze echter niet bereid was.

Als motief voor het niet geven van dit ontslag werd door de directie aangevoerd, dat het in het onderhavige geval zeer goede wevers betrof, terwijl ook nog de overeenkomst werd geëerbiedigd, die tot stand gekomen was tussen de textielfabrikanten te Helmond onderling, om geen wevers van elkander over te nemen, die om hun ontslag vroegen of daarop aandrongen, zonder volledige toestemming van de betrokken werkgevers.

Reeds de eerste dagen van deze sit-downstaking werd het gerucht verspreid, dat de stakers financieel gesteund zouden worden, doch dat die steun niet zou worden gegeven door de Textielarbeidersbond "St.Lambertus" te Gemert of een der andere samenwerkende organisaties.

Slechts een klein aantal arbeiders van genoemde N.V. waren bereid een gering bedrag van hun loon te geven voor het levensonderhoud van deze stakers en hun gezinnen.

Op 10 Mei 1948 werd meergenoemde sit-downstaking uitgebreid met nog twee wevers van de plucheweaverij, te weten: J.M. Eggermans, wonende te Gemert, Molenstraat B. no. 71a en M.W. Peters, wonende te Gemert, Haag No. A.59.

Teneinde genoemde arbeiders voldoende te kunnen steunen werd een verzoek aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gemert gedaan voor het houden van een geldinzameling, doch de daartoe vereiste vergunning werd geweigerd.

Alhoewel door de E.V.C. er op aangedrongen werd deze staking voort te zetten, was uitbreiding niet te verwachten, zodat voor de sit-downstakers financiële steun, volgens hun zeggen, door de E.V.C. werd geweigerd.

Op Zaterdag 15 Mei 1948 verklaarden meergenoemde stakers hun werkzaamheden op 18 Mei d.a.v. volledig te zullen hervatten en boden hun verontschuldiging aan bij de bedrijfsleider van de N.V. Op Dinsdag 18 Mei 1948 is het werk in de plucheweaverij in zijn volle omvang hervat en alles heeft sinds dien een normaal verloop.

Gedurende de gehele sit-downstaking van 3 Mei tot en met 15 Mei 1948, heeft zich in noch buiten de fabriek enig incident voorgedaan en van politiezijde is niet opgetreden behoeven te worden.

Alhoewel door mij een uitvoerig onderzoek is ingesteld naar de aanzetters tot deze staking, heeft dit tot op heden nog geen resultaat opgeleverd. Mochten mij evenwel gegevens dienaangaande bereiken, dan zal een en ander U onverwijld worden gerapporteerd.

Omtrent de deelnemers aan deze sit-downstaking zij het navolgende gemeld:

1) 1. PETRUS VAN HOUT, geboren te Boekel 15 December 1914, wonende te Boekel, Logt A. no. 12.

Van Hout is gehuwd met Maria Reijnders en heeft twee kinderen van respectievelijk 5- en 2 jaar oud.

Op 5 November 1946 trad hij in dienstbetrekking bij de N.V. J.A. Raymakers en Co's te Gemert. Hij is een enigszins brutaal en ontevreden arbeider, die echter zijn vak goed verstaat, waarom dan ook van hem meer geduld wordt dan van anderen.

Tot heden toe heeft hij op politiek gebied nimmer van zich doen spreken en trad ook nooit op de voorgrond. Hij komt niet voor in de politie-administratie of in de administratie van de Politieke Recherche Afdeling.

Alhoewel niets omtrent zijn politieke instelling bekend is, zal de aandacht op hem gevestigd blijven.

XI 2.
11

LEONARDUS HUBERTUS WILHELMUS VAN ROY, geboren te Gemert 25 Maart 1910, van beroep wever, stateloos, gehuwd, wonende te Gemert, Commandeurstraat B. no. 320.

Hij is gehuwd met Martha Relou, uit welk huwelijk zeven kinderen zijn geboren, waarvan de oudste 17 jaar en het jongste 2 maanden is.

Hij heeft zijn staat van Nederlanderschap verloren door vrijwillig in vreemde krijgsmacht (Waffen S.S.) te treden.

Van 7 Mei 1945 tot en met 21 Januari 1947 is hij geïnterneerd geweest en bij beslissing van de Heer Officier Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch is hij voorwaardelijk in vrijheid gesteld met een proeftijd van 3 jaar, met ontzetting uit het actief en passief kiesrecht voor de tijd van 10 jaar.

Vóór 10 Mei 1940 stond hij te Gemert bekend als te zijn lid van de C.P.N., doch thans is daarvan niets te achterhalen.

Momenteel laat hij zich niet uit omtrent zijn politieke instelling en aangenomen kan worden, dat hij op aandringen van verschillende arbeiders in sit-downstaking is gegaan, omdat deze geen bezwaar hadden dat hij in de fabriek terugkeerde, toen hij in vrijheid werd gesteld.

Hij heeft dan ook te kennen gegeven, dat hij zich moreel verplicht gevoelde ook iets voor die arbeiders te moeten doen, omdat deze zijn gezin van de ondergang gered hadden door geen bezwaar te maken tegen zijn terugkeer in de fabriek.

XI 13.
11

JOSEPHUS MARINUS BAGGERMANS, geboren te Gemert 29 Januari 1914, gehuwd, nationaliteit Nederlander, van beroep wever, wonende te Gemert, Molenstraat B. No. 71a.

Hij is gehuwd met Antonia Bloemers, uit welk huwelijk 2 kinderen zijn geboren, die thans respectievelijk 8- en 5 jaar oud zijn.

Baggermans is een zeer brutaal, opstandig en ontevreden persoon, die reeds diverse malen bij de N.V. J.A. Raymakers is werkzaam geweest, doch om zijn goede arbeidsprestaties steeds werd teruggenomen.

Over het algemeen wordt hij aangemerkt als "de Raddraai-er" bij ieder meningsverschil tussen de werkgever en werknemers bij genoemde N.V.

Omtrent zijn politieke instelling is niets met zekerheid te zeggen en kan worden gerangschikt onder de categorie politiek-daklozen. Voorheen trad hij op politiek gebied nimmer op de voorgrond en deed dienaangaande ook nooit van zich spreken.

Gedurende deze sit-downstaking heeft hij zijn ontslag gevraagd, doch dit werd hem geweigerd. Hij komt niet voor in de politie-administratie of in de administratie van de Politieke Recherche Afdeling.

XI 14.
11

MARINUS WILHELMUS PETERS, geboren te Gemert 16 November 1913, nationaliteit Nederlander, gehuwd, van beroep wever, wonende te Gemert, Haag A. no. 59.

Hij is gehuwd met Johanna Cornelia Overdevest, uit welk huwelijk 3 kinderen zijn geboren, die thans respectievelijk 4 jaar, 2 jaar en 2 maanden oud zijn.

Hij is een kalm en rustig persoon, die zich echter tot deelneming aan de sit-downstaking heeft laten ompraten, doch het eerste te kennen gaf zijn werkzaamheden te zullen hervatten.

Op politiek gebied heeft hij nimmer iets van zich doen horen. Ook gedurende de bezetting was zijn houding en gedrag goed te noemen. Hij is iemand, die momenteel voor politieke vraagstukken geen interesse heeft.

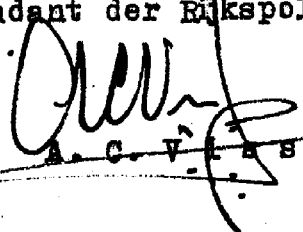
In de politie-administratie, noch in de administratie van de Politieke Recherche Afdeling komt hij voor.

Alle verengenoemde arbeiders hebben een weekloon van f.45.-, waarbij de wettelijke kinderbijslag niet is inbegrepen.

De in deze omschreven sit-downstaking heeft momenteel mijn volle aandacht en mochten mij inlichtingen van enig belang ter kennis komen, dan zal U dit onverwijld worden gerapporteerd.

Over deze staking en het verloop daarvan is telefonisch kennis gegeven aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage.

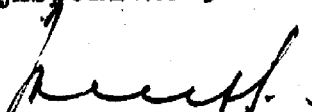
De Adjudant der Rijkspolitie,

A. C. V. A. S. e. r. s.

Gezien en met 1 bijlage doorgezonden aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage.
vdH.

EINDHOVEN, 27 Mei 1948.

DE DISTRICTSCOMMANDANT,
De Dirigerend Officier
der Rijkspolitie 3e klasse,

H. W. Weerts.

In afschrift aan:

De Heer Procureur-Generaal
fgd. Directeur van Politie
te 's-HERTOGENBOSCH (in duplo);

De Heer Gewestcommandant
der Rijkspolitie
te 's-HERTOGENBOSCH.

Tilburg, 13 April 1948.

Aan de Directie van de N.V. J.A.Raymakers
en Co's Textielfabrieken Helmond;

aan de Fabriekse commissie van de Fabriek te
Gemert van de N.V. J.A.Raymakers en Co's
Textielfabrieken;

aan de Nederl. R.K. Textielarbeidersbond
"St. Lambertus", Districtskantoor Helmond,
Binderseind 28.

Nr. VRT. 6234/331/vG/Sch.
Betreft: Tweegetouwensysteem.

De Regionale Commissie voor Oost-Brabant van de Vakraad
voor de Textielindustrie,

gevolg gevend aan een haar door genoemde vakraad verstrekte
opdracht om namens de Raad uitspraak te doen in het meningsverschil
gerezen tussen de Directie van de N.V. J.A.Raymakers en Co's Tex-
tielfabrieken, gevestigd te Helmond, en de werknemers in het be-
drijf van de N.V. te Gemert, betreffende het in de plucheweaverij te
bedienen aantal getouwen, onderscheidenlijk voor de vervaardiging
van verschillende artikelen,

gezien het door het Bureau Bedaux uitgebrachte ingenieurs-
rapport, bevattende de resultaten van een speciaal onderzoek, in-
gesteld naar de mogelijkheden van het bedienen van meer getouwen
in de plucheweaverij van Raymakers te Gemert en gehoord de daarep
verstrekte toelichtingen vanwege de Distictie van Raymakers en
door de Heer Ir. E. Verjans van het Bureau Bedaux,

kennis genomen hebbende van het standpunt der betrokken
werknemers middels vertegenwoordigers van de arbeidersorganisaties
St. Lambertus en de Eendracht, die zich ter plaatse van de situatie
op de hoogte hebben gesteld,

overwegende, dat, in zoverre de bezwaren van de werknemers
voortkomen uit vrees, dat vooroorlogse toestanden, waarbij soms
overbelasting van de arbeiders voorkwam, zouden terugkeren, aan
deze bezwaren hun grond is ontnomen, doordat in tegenstelling tot
vroeger, toen de arbeiders geen recht tot meespreken hadden wat
betreft het aantal te bedienen machines, thans in de Collectieve
Arbeidsvereenkomst uitdrukkelijk is bepaald, dat het aantal te be-
dienen machines aan redelijke grenzen moet worden gebonden, zulks
ter beoordeling van de vakraad, waarin de arbeiders een gelijke stem
hebben als de werkgevers,

spreekt uit:

1e. dat zij op goede gronden overtuigd is van de objectiviteit en
de juistheid van het door het Bureau Bedaux uitgebrachte inge-
nieursrapport en dan ook van mening is, dat het aantal te bedie-
nen getouwen, dat volgens dit rapport mogelijk wordt geacht, blijft
binnen de grenzen van een redelijke arbeidsprestatie;

2e. dat derhalve de betrokken werknemers ingevolge Collectieve Ar-
beidsvereenkomst verplicht zijn de hun in overeenstemming met
de conclusies van dit rapport opgedragen werkzaamheden naar hun
beste vermogen en op erdelijke wijze te verrichten;

3e. dat het naar het oordeel van de Commissie een rechtmatig ver-
langen is van de werknemers in het bedrijf te Gemert, dat zij
door middel van een voor hen begrijpelijke schriftelijke uiteenzet-
ting in kennis worden gesteld van de inhoud van het rapport van
het Bureau Bedaux, reden waarom de commissie van de Directie van

Raymakers vraagt, dat deze een duidelijk beknopt exposé zal publiceren, waarin aan de werknemers althans in grote lijnen en in zoverre dat zonder kennis van de wetenschappelijke grondslagen van het Bedaux-systeem mogelijk is, duidelijk wordt gemaakt, op welke gronden en onder welke voorwaarden het bedienen van twee machines voor blauwwerk en drie machines voor witwerk voor bepaalde kwaliteiten mogelijk wordt geacht;

4e. dat de commissie het voorts wenselijk acht, dat de Directie enkele werknemers uit het bedrijf te Gemert in de gelegenheid zal stellen zich ook van de wetenschappelijke grondslagen van het Bedaux-systeem op de hoogte te stellen en de Directie daarom uitnodigt, daartoe strekkende maatregelen te nemen;

5e. dat de Commissie ter meerdere zekerheid, dat de rechtmatige belangen der arbeiders door de toepassing van het twee- resp. drie-getouwensysteem niet wordt geschaad, van de Directie Raymakers vraagt, dat deze haar gedurende de eerste drie maanden na inwerking van dit systeem periodiek op de hoogte zal stellen van de praktische toepassing daarvan, met name wat betreft de feitelijke prestaties van de werknemers en de door hen verdiende lonen;

vertrouwt, dat deze door haar naar eer en geweten ingevolge de bepalingen der Collectieve Arbeidsovereenkomst gedane uitspraak zowel door de betrokken werknemers als door de Directie van Raymakers zal worden aanvaard en door ieder, voor zover hem aangaat loyaal zal worden uitgevoerd,

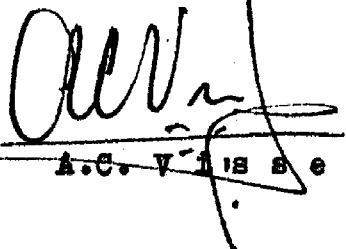
besluit deze uitspraak ter kennis te brengen van de Directie van Raymakers, van het Districtskantoor Helmond van de R.K. Textielarbeidersbond St. Lambertus en van de fabriekscommissie van het bedrijf van Raymakers te Gemert, voor wat deze laatste betreft met het verzoek de volledige inhoud daarvan aan alle betrokken werknemers bekend te maken.

Namens de Regionale Commissie voor
Oost-Brabant van de Vakraad voor de
Textielindustrie,

(A.J.A. van Gerwen)
Directeur van het Bureau.

Voor eensluidend afschrift,
EINDHOVEN, 25 Mei 1948.

DE DISTRICTSCOMMANDANT,
Dirigerend Officier der
Rijkspolitie 3e klasse,
n.d. De Adjudant der Rijkspolitie,

A.C. V i s s e r s .

UITTREKSEL

Voor OD 209-6 Naam STAKINGEN(Wilde)

Origineel in OD 342 Naam MAANDRAPPORTEN OVERIJSSSEL

Volgnr. Ag.nr. 32542 Aard van het stuk

Afz. ID Enschede Datum 3.4.48

Wilde staking bij de HAVETEX, een handelsvennootschap in textiel-
producten te Enschede.

Duur: 22.3.48 tot 24.3.48.

In totaal zijn op dit bedrijf 35 arbeiders werkzaam. Een groot
percentage van deze arbeiders zou lid van de EVC zijn.

Aanleiding: een onenigheid, ontstaand in een handgemeen ontstaan
door een meningsverschil over het noteren van de gemaakte uren,
tussen een chef en een tweetal arbeiders, genaamd:

Hette van SEYEN, geb. te Ooststellingwerf, 15.6.218, won. te
Enschede, Gronausevoetpad 27 en diens broer

Jan van SEYEN, geb. te Ooststellingwerf, 14.12.28, won. te Enschede,
Lippinkshofweg 12.

Genoemd tweetal arbeiders, die door de directie van het bedrijf
als raddraaiers en leden van de EVC worden aangemerkt, werd ont-
slagen, waarop alle in het bedrijf werkzame arbeiders in staking
gingen.

De EVC, die in deze bemiddelde, stelde de directie in het gelijk,
waarop het werk werd hervat.

Uitgetrokken door EQ Afd./Sectie AED-4b Datum 19.10.48

Op aanwijzing van

Hilversum, 26 Februari 1948.

BUREAU B

4.3.48

3 - MRZ. 1948

ACD/30545

Met betrekking tot het schrijven, dd. 24 Februari 1948, No. 29265, Onderwerp: Staking bij de N.V. Tapijtfabriek v.d. BRINK, GEHEIM, bericht de Inlichtingendienst te Hilversum, het volgende:

De staking, welke op Donderdag, 5 Februari 1948, bij Corn. v.d. BRINK's Tapijtfabrieken N.V. alhier, uitbrak, was een wilde proteststaking, waaraan door 60 wevers van de 250 op de fabriek werkzame arbeiders werd deelgenomen.

De staking duurde slechts enkele uren, namelijk van 14 tot 17 uur.

De oorzaak van de staking was een - volgens de wevers - onrechtmatig gegeven ontslag aan een arbeider, die geweigerd had in ploegverband te werken.

Bij een onder de wevers gehouden stemming om door middel van een proteststaking te demonstreren tegen dit ontslag waren van de 65 uitgebrachte stemmen, 59 voor staking en 6 tegen.

In feite was dit conflict terug te brengen tot agitatie rond het ploegenstelsel, dat echter reeds 1½ jaar geleden in toepassing was gebracht en ook door de z.g.n. Uniebonden aanvaard, doch waartegen onder de wevers bezwaren bestaan en waarmede zij, zoals zij zeggen, nimmer accoord zijn gegaan.

Van de stakers waren 13 lid van de E.V.C.. De overigen waren lid van de z.g.n. Uniebonden of ongeorganiseerd. De bij de E.V.C. aangesloten wevers zijn of lid van de C.P.N. of daarmede sympathiserende.

Een bepaalde stakingscomité of agitators was of waren bij dit conflict niet betrokken. Wel was door de E.V.C.-leden de hulp ingeroepen van de voorzitter van de E.V.C. te Hilversum, de heer HEIJINK, Martinus, geboren te Zutphen, 14 Juni 1902, wonende Prof. Kochstraat 15 te Hilversum, die nog getracht heeft te bemiddelen en over het ontslag van de arbeider een onderhoud heeft gehad met de Directeur van het Gew. Arbeidsbureau alhier.

Niettegenstaande het ontslag van de arbeider, die geweigerd had in ploegverband te werken, gehandhaafd is gebleven, evenals het werken in ploegverband, zijn de protesterende stakende arbeiders, rustig weer aan het werk gegaan en tot op heden hebben zich op genoemde fabriek geen conflicten, in welken vorm ook, voorgedaan.

Verzonden aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst, Javastraat 68 te 's-Gravenhage.

• 29265.

V. TZ.3.

GEHEIM

UITGEBOKT

24 Februari 8.

OPGELEGD

Staking bij de N.V.Tapijtfabriek van de Brink.

*Kennings P.V.
003*

Naar aanleiding van Uw ongenummerd ongedagtekend schrijven, waarin mij verslag werd gedaan van een op 6 dezer te Uwent gehouden propaganda-vergadering der E.V.C., heb ik de eer U te verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent het verloop van de daarin vermelde staking bij de N.V.Tapijtfabriek van de Brink.

Bij Uw antwoord zal ik o,m. gaarne in kennis worden gesteld met het totaal aantal bij deze fabriek werkzame arbeiders en het gedeelte van hen, dat aan de actie deelneemt, alsmede met de politieke oriëntering, e.q. activiteit van de agitators en - eventueel - de leden van het stakingscomité.

Tevens zal ik het op prijs stellen te vernemen welke vakorganisaties - buiten de E.V.C. - zich mogelijk vóór deze staking uitspreken.

Voorts moge ik U verzoeken mij, indien de actie inmiddels reeds mocht zijn verlopen, de einddatum en de resultaten van de staking te willen doen berichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze?

J.G.Crabbenam.

an de Heer Commissaris
in Politie,

I L V E R S U M.

Plaatselijke Inlichtingendienst
Almelo.

GEHEIM. K.II No.183.

Almelo, 20 Februari 1948

OPGELEGD

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's Gravenhage

Volgno.

21.FEB.1948

BUREAU B

AD 19901

Hierbij heb ik de eer U HoogEdelGestrenge te

doen toekomen, een rapport over een sit-down staking bij de N.V.

Palthe's Textkolveredelingsbedrijven te Almelo, op 18 Februari 1948.

Het Hoofd van de Plaatselijke
Inlichtingendienst:

1.

Naar aanleiding van bekomen inlichtingen betreffende een gerezen conflict bij N.V. Palthe's Textielveredelingsbedrijven te Almelo, is dezerzijds een onderzoek ingesteld, als resultaat waarvan het volgende wordt gerapporteerd:

Op de strijkafdeling van genoemd bedrijf zijn ongeveer 80 meisjes werkzaam. Als chef van deze afdeling trad tot voor kort op JOHANNES GERHARDUS ROBBERHAAR, geboren te Stad-Almelo, 11 Mei 1893, wonende te Almelo, Hofstraat 3, godsdienst R.K., gedurende 33 jaar in dienst van de N.V. Palthe.

Op Donderdag, 12 Februari 1948 werd van de zijde der personeelsleiding aan Robbenhaar voornoemd medegedeeld, dat aan zijn afdeling een vrouwelijke chef, genaamd Mejuffrouw van Veen, wonende te Enschede, zou worden toegevoegd, belast met een nieuw ingestelde keuring op ingeleverde werkstukken. Robbenhaar gaf hierop te kennen, dat hij met de aanstelling van Mejuffrouw van Veen niet accoord ging, daar hij deze toevoeging beschouwde als een uiting van ontevredenheid over zijn beleid als afdelingschef.

Op Vrijdag, 13 Februari 1948 verscheen Robbenhaar, uit protest tegen genoemde aanstelling, niet op de fabriek. Mejuffrouw van Veen was des morgens echter wel op de strijkafdeling aanwezig. De strijksters weigerden onder haar leiding aan het werk te gaan. Enige arbeidsters stelden zich die zelfde morgen in verbinding met Robbenhaar voornoemd, die hen adviseerde rustig het werk te hervatten. De strijksters besloten toen het werk te hervatten, doch niet onder leiding van Mejuffrouw van Veen voornoemd. Deze voorwaarde werd door de personeelsleiding voorlopig geaccepteerd, waarna het werk eenige dagen normaal werd uitgevoerd, echter zonder chef op de afdeling.

Op Dinsdag, 17 Februari 1948 waren alle meisjes om 7.30 uur, de vastgestelde aanvangstijd, op de strijkafdeling aanwezig, doch inplaats van met de werkzaamheden te beginnen, gingen allen op de in de strijkzaal aanwezige tafels en stoelen zitten. Eerst om 8.15 uur, nadat de personeelschef op de afdeling was geweest, werd met het werk een aanvang gemaakt. Des avonds, toen de werktijd was geëindigd, besloten de strijksters, de volgende dag wel op de fabriek te komen, doch niet te werken.

Op Woensdag, 18 Februari 1948 waren alle tijdig op de strijkafdeling aanwezig, doch er werd niet gewerkt. Zij hielden zich rustig en alles verliep ordelijk.

Hedenmorgen werd in de fabriekscantine door de fabriekskern een vergadering belegd met de stakende meisjes. Toen door leden der fabriekskern was toegelicht, dat het niet de bedoeling van de personeelsleiding was geweest, Mejuffrouw van Veen in de plaats van Robbenhaar aan te stellen, doch naast deze, voor een nieuw in te voeren controle-systeem, gingen de strijksters hiermede accoord. Mejuffrouw van Veen en Mejuffrouw Theodora Smit, werden als afdelingschefs geaccepteerd en het werk werd na afloop van de vergadering normaal hervat.

Robbenhaar voornoemd heeft tegenover de personeelsleiding te kennen gegeven, dat hij zijn ontslag zou indienen. Hij heeft tot op heden het werk niet hervat.

Als voornaamste agitator in dit conflict wordt genoemd, HERMANN STEIJNIS, geboren te Gronau (Old), 7-5-1898, van beroep perser, wonende te Almelo, Nieuwstraat 98, geen godsdienst, Nederlandse nationaliteit, die een persoonlijk vriend van Robbenhaar voornoemd is. Vermoedelijk is Steijnis lid van de E.V.C.

— Ook de bedrijfsleider, JAN HENDRIK BOKHOVE, geboren te Stad-Almelo, 3-7-1878, wonende te Almelo, Bornerbroeksestraat 17, die over veertien dagen wordt gepensionneerd, wordt genoemd als agitator in deze kwestie. Hij is eveneens een persoonlijk vriend van Robbenhaar. Godsdienst N.H. en niet georganiseerd.

De personeelsleiding van de N.V. Palthé is van mening, dat Robbenhaar voorneemd weinig gezag heeft over het personeel op zijn afdeling, reden waarom genoemde Mejuufrouw van Veen speciaal opgeleid is om Robbenhaar bij te staan in de leiding van de strijkafdeling.

Almelo, 19 Februari 1948.

UITTREKSEL

Voor ..... OD 209 b. .... Naam WILDE STAKINGEN .....

Origineel in ..... OD 342 ..... Naam MAANDRAPPORTEN OVERIJSSSEL .....

Volg. nr. .... Ag. nr. 28811 .... Aard van het stuk .....

..... Afz. I.D. ENSCHEDE ..... Datum 3-2-48 .....

- b. Op 20 Januari 1948 werd bij de textielfabriek van de N.V. Rigtersbeek v/h G.J. Van Heek en Zn., door 200 arbeiders gedurende een halve dag gestaakt.
- Op dit bedrijf, waar ca 1000 arbeiders werkzaam zijn, werd door de directie aan kantoorpersoneel, touwbazen, smeden en timmerlieden een gratificatie toegekend, buiten de aan alle op dit bedrijf werkzame arbeiders verleende gratificatie van 2%, welke volgens de bestaande bepalingen over het jaar 1947 mocht worden verstrekt. Opvallend hierbij was, dat b.v. sommige smeden wel, anderen geen extra-gratificatie ontvingen.
- Door de Uniebonden werd naar aanleiding van de bestaande ontevredenheid hierover op 16 Jan. j.l. een bespreking gevoerd met de Fabrikantenvereniging, waarbij ook de E.V.C. aanwezig was. Deze bespreking leidde niet tot een resultaat. De werkgevers bleken op het standpunt te staan, dat de lonen van de bazen die niet in de C.A.O. zijn vastgelegd, over het algemeen veel minder sterk zijn gestegen dan die van de arbeiders. Een extra-gratificatie aan dit personeel zou dus een scheve toestand rechtzetten, aldus deze zienswijze.
- Op 20 Januari 1948 werd daarop door ca. 200 arbeiders het werk neergelegd. Op advies van de Uniebonden en ook van de E.V.C. werd na een halve dag het werk hervat.
- Bekend is nog geworden dat gedurende de staking een telefonisch onderhoud heeft plaats gehad tussen de E.V.C. en de secretaris van bovengenoemde Fabrikantenvereniging. Laatstgenoemde zou daarbij aan de E.V.C. hebben te kennen gegeven, dat over de gedurende 1947 uitgekeerde gratificaties niet meer gesproken zou worden, doch dat de Fabrikantenvereniging wel bereid was, overleg te plegen over deze materie over het jaar 1948.
- De E.V.C. heeft daarop een vergadering belegd, waar een aantal arbeiders bijeenkwamen en waar door F. Leushuis (Hoofdbestuurslid Land.Bedr.groep Kleding- en Textielnijverheid der E.V.C.) het woord werd gevoerd. De houding van de directie werd afgekeurd en betiteld als: willekeur. Er werd echter niet openlijk geadviseerd om te staken.
- Er traden geen agitators op de voorgrond.
- c. Op 30 Januari 1948 zijn in een der textielfabrieken van N.J. Menko N.V. (fabriek Roomweg) een 23 tal meisjes werkzaam in de afdeling "Voorbereiding" in staking gegaan.
- Zij eisten meer loon, doch de directie wenste onder geen enkele voorwaarde aan deze eis te voldoen, omdat men reeds, wat betreft de lonen der vrouwelijke arbeiders, boven het loonplafond lag.
- Op 29 Januari 1948 werden de Uniebonden in het geschil gemengd. Men kon echter niet tot overeenstemming komen, waarop bedoelde meisjes de volgende dag in staking gingen.
- Op 2 Februari 1948 hebben zij het werk hervat, doch na enkele

Uitgetrokken door ..... JW ..... Afd./Sectie ACD 4 ..... Datum ..... Z.O.Z. 22-4-48 .....

uren verlieten zij opnieuw het bedrijf.
Geen enkele erkende organisatie staat achter de staaksters.
Voor zover bekend, de E.V.C. evenmin.
Het overgrote deel van de meisjes is ongeorganiseerd.
Bij voortduring van de staking bestaat de mogelijkheid, dat
een gedeelte van de weverij zal moeten worden stil gelegd.
Van enige politieke activiteit is tot op heden niet gebleken.
Het verloop van de staking, die nog voortduurt wordt nader ge-
rapporteerd.

UITTREKSEL

Voor OD 209 (6) Naam Wilde Stakingen (textiel-Bedrijven)

Origineel in OD 342 Naam Maandrapport Overijsel.

Volg nr. Ag. nr. 28551 Aard van het stuk Politieke toestand.

Afz. Gemeentepolitie Oldenzaal. Datum 31-1-148.

Op Woensdag 28 Januari 1948 is een kleine staking uitgebroken in de textielfabriek van de firma W.KAN te Oldenzaal. Deze omvat ongeveer een dertigtal arbeiders en arbeidsters. Deze staking houdt geen verband met de politiek. Deze is ontstaan doordat de firma aan een arbeidster ontslag heeft gegeven omdat zij onrechtmatig van haar werk thuis was gebleven. Dit veroorzaakte ongenoegen bij de medearbeiders en arbeidsters, vandaar dat een gedeelte van het werkvolk het werk heeft neer gelegd. Het is echter te voorzien dat zeer binnenkort de stakers weer hun werk zullen aanvangen. Ongeregeligheden deden zich bij gelegenheid van deze staking niet voor.

Uitgetrokken door G. H. Afd./Sectie A.C.D. 4 Datum 18-2-148.

Enschede, 26 Januari 1948

Volgno. ~~SECRET~~

28. JAN. 1948

Inlichtingendienst.

No. P/230-48.

GEHEIM.

Onderwerp: staking A.H.Pleij.

B
BUREAU B

18-1-48

ACD/28236.

Ik heb de eer Uedelgestrenge te berichten, dat op Vrijdag, 9 Januari j.l., een wilde staking uitbrak bij de firma A.H.Pleij, een naaigarenfabriek alhier.

De aanleiding tot deze staking was ontevredenheid over de verstrekte textielproducten aan de arbeiders. Genoemde firma heeft eveneens een confectiebedrijf in Glanerbrug (gem. Enschede). Naar de mening van de arbeiders was op dit laatste bedrijf de textielverstreking beter.

In de naaigarenfabriek zijn totaal 55 personen werkzaam, waaronder 12 mannen.

Bij de staking waren 40 personen (w.o. 3 mannen) betrokken.

Volgens mededeling der directie is men in staking gegaan, zonder voordien enige eis of ultimatum te hebben gesteld. Wel had men zijn ontevredenheid geuit over het steeds en uitsluitend verstrekken van naaigaren.

De fabriekscommissie in dit bedrijf bestaat uit 6 personen, waarvan 4 als uiterst links werden aangemerkt. De voorzitter van deze commissie, genaamd HERMANUS KAMMÖLER, JOHANNES geboren 8.6.1916 te Enschede, wonende te Enschede, Oosterstraat 17, wordt in dit bedrijf als de agitator beschouwd, in het bijzonder bij deze staking. Hij is lid van de E.V.C. en vermoedelijk eveneens van-- of sympathiserend met de C.P.N. Hij is statenloos en heeft van November 1941 tot Maart 1942 in het concentratiekamp te Amersfoort vertoefd. Op 7.5.1942 werd hij voor de duur van 1 jaar uit de bewakingsgebieden aan de Oost- en Zuidgrens gezet, in verband met poging tot verboden uitvoer van goederen. In 1944 werd proces-verbaal tegen hem opgemaakt terzake van het plegen van straatschenderij. In dit jaar werd hij gedwongen in Duitse militaire dienst te gaan. Gedurende de bezetting ontving hij extra brandstoffen en levensmiddelen. Vanaf de bevrijding tot September 1945 is hij in Nederland geïnterneerd geweest.

Hij is gehuwd, doch leeft thans gescheiden van zijn vrouw en heeft een verhouding met Johanna ter Riet, geboren 6.3.'15, twijnster, wonende te Enschede, Wattstraat 15, die eveneens lid is van de E.V.C. en van de fabriekscommissie in genoemd bedrijf.

Op een door Kammler ingediend verzoek tot voortgezet verblijf in Nederland werd dezerzijds gunstig geadviseerd aan de Rijks vreemdelingendienst.

A A N :
Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te
's-GRAVENHAGE;

De Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie
te
A R N H E M.

De stakers gaven na 1 dag staken te kennen, dat zij op Zaterdag, 10 Januari 1948, het werk wensten te hervatten, onder voorwaarde, dat het loon over de uren, gedurende welke gestaakt was, zou worden uitbetaald. Dit werd door de directie geweigerd.

Intussen bleek, dat de stakers begonnen waren met een steunactie. De door middel van steunlijsten gecollecteerde gelden konden worden afgedragen aan de op dit bedrijf werkzaam zijnde textielarbeidster Maria Josephina ten BOS-GRASHOF, geboren te Lonneker, 28.3.1915, godsdienst R.K., wonende te Enschede, Pluimstraat 93. Laatstgenoemde is tot op heden op geen enkel gebied op de voorgrond getreden. Zij is een zuster van de bekende communiste Antonia Geertruida Kempers-Grashof, geboren te Enschede, 15.6.1905, wonende te Enschede, Hofstedeweg 109, 19e candidate der C.P.N. voor de gemeenteraadsverkiezing 1946.

De vakbonden werden in deze niet aangezocht hun bemiddeling te verlenen.

Na een bespreking met de directie werd tenslotte op Vrijdag, 16 Januari 1948, het werk volgens bekomen inlichtingen onder de oude voorwaarden hervat.

Gebleden is, dat ongehuwde arbeiders, die met een steunlijst hadden gecollecteerd, F 7.50 hebben uitgekeerd gekregen, terwijl de andere ongehuwden F 5.- ontvingen. Het bedrag, dat aan gehuwden werd uitgekeerd is niet bekend geworden. Het grootste deel der arbeiders is ongehuwd.

Zoals gewoonlijk wijdde het dagblad "De Waarheid" een aantal artikelen aan deze staking en verklaarde, dat deze gewonnen was.

In het nummer van Zaterdag, 24 Januari 1948, deelde men echter mede, dat het R.T.B. bezwaar had gemaakt tegen de voorgenomen verhoging van textielverstreking, n.l. van F 7.50 op F 15.- per drie maanden.

De firmant merkte in verband met de moeilijkheden in zijn bedrijf op, dat grote textielbedrijven elkaar door ruiling van producten behulpzaam zijn, zodat de textielverstreking voor de arbeiders in deze bedrijven gunstiger is.

Aangezien in zijn bedrijf slechts garen wordt vervaardigd en dit artikel als ruilmiddel niet zeer gewild is, baart elke periodieke textielvoorziening aan de arbeiders de directie zorgen

De Commissaris van Politie,

No. 3967

Onderwerp:

"Werkstaking bij de C.V.Erven Ankersmit, te DEVENTER."

Volgno.	OPENBEG
24 DEC 1947	
ACD/26651	

R A P P O R T.

BUREAU B

19-12-47

Terzake nevenstaand onderwerp heb ik, JOHANNES VAN STRAATEN, hoofdagent van politie der gemeente DEVENTER, de eer UEdelgestrenge beleefd het volgende te rapporteren:

Op Maandag, 15 December 1947, van 7.30 tot 17.30 uur, staakten 12 tot 15 meisjes, werkzaam bij de C.V.Erven Ankersmits Katoenfabrieken te DEVENTER, afdeling spinnerij, het werk. Ten gevolge hiervan waren nog enige andere, mannelijke, werkkrachten gedwongen tot werkloosheid. De aanleiding tot deze staking was het optreden van een werkbaas, PENN genaamd die zich door enige van zijn maatregelen het ongenoegen van de meisjes op de hals had gehaald. Zij eisten de verwijdering van baas PENN uit de fabriek, stelden zich in verbinding met de E.V.C. en besloten, na een vergadering, op Dinsdag 16 December 1947 weer normaal het werk te hervatten, in afwachting van de uitslag van het overleg tussen de directie en de E.V.C. Wanneer op Vrijdag, 19 December 1947, aan de eis van de meisjes niet was voldaan, zouden zij wederom het werk neerleggen.

Op Vrijdag, 19 December 1947, te 11.30 uur, staakten + 40 meisjes van de afdeling spinnerij het werk, omdat aan bedoelde eis geen gevolg was gegeven, ten gevolge waarvan + 40 andere arbeidsters noodgedwongen het werk moesten neerleggen. De Staking duurde verder de gehele dag, doch op Zaterdag, 20 December 1947, werd het werk normaal hervat. De directie van de fabriek is gedeeltelijk aan het verlangen van het personeel tegemoet gekomen, door PENN, voornoemd, te ontlasten van de sociale aangelegenheden van het personeel en deze werkzaamheden op te dragen aan een onderbaas.

Waarvan door mij is opgemaakt, getekend en gesloten, dit rapport, te DEVENTER, 20 December 1947.

Aan de Heer
Commissaris van Politie,
te DEVENTER.

J. Straaten

Gezien en doorgezonden aan:

de Heer Commissaris der Koningin in de provincie Overijssel

te ZWOLLE

de Heer Procureur-Generaal fgd.Directeur van Politie te ARNHEM.

de heer Burgemeester van DEVENTER.

de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's GRAVENHAGE.

Deventer, 22 December 1947.

De Commissaris van Politie,

J. Straaten

Onderwerp: Beëindiging staking textiel-industrie.

OPGELEGD

Voorz.

17 DEC 1947

ACD/26430

BUREAU B

18-12-47

R A P P O R T.

Ondergetekende Johannes Jacobus Vrinssen, Brigadier van Politie Ower Administratie heeft de Ser U Edelgestrenghe belooft het navolgende te rapporteren.

Op Vrijdag 12 December 1947 des namiddags te 3 uur had er een vergadering plaats van stakende textielarbeiders in de zaal van cafe van Ierland aan de Stevenszandsestraat no. 46 alhier.

Op deze vergadering die onder leiding stond van het stakings-comité waren aanwezig plus minus 400 personen.

De vergadering werd geopend door de voorzitter A.C.M. Gallé, wonende de Veestraat no. 61 alhier, die na de aanwezige welkom te hebben gezeten het woord gaf aan M. van Dillien, secretaris van het stakings-comité wonende Valkenierstraat 45 alhier. Spreker zegt dat hij met Carper op 10 December 1947 een onderhoud heeft gehad met de Directie van de Aa Be fabriek. Kijk eens vrienden, heb ik heb het met jullie al besproken er zal worden uitbetaald tot aan het plafondloon en wanneer de toestemming er is zouden wij ook het andere krijgen. Er zal een spaarpotje worden gevormd waarin de gelden zullen worden gestort die boven het plafondloon worden verdiend. Dit zal dan beschikbaar worden gesteld voor ziekte en andere noodgevallen. Over deze gelden zal dan de ondernemingsraad beschikken. Maar er is verzocht deze gelden nog een tijd te laten staan en hier niet aan te komen, want als de toestemming wordt verkregen van de Rijkbeniddelaar zullen deze gelden worden verdeeld. Wij moeten echter voorzichtig zijn met ons spaarpotje dat het niet door bepaalde personen wordt uitgeput. Spreker wilde volgens zijn zeggen kort zijn want hij verwacht een sternaloop van interrupties.

Hierna werd het woord gevoerd door Carper, lid Bondsbestuur E.V.C. uit Twente en dese sprak ongeveer als volgt: Wanneer men onderhandelt met een ondernemer, dat je dan werkelijk weet te luisteren om dan te weten te komen wat voor de arbeiders van het grootste belang is. Toen ik van morgen de verschillende meningen had gehoord, zijn Bartje Gallé en ik nogmaals naar de Directie gegaan en bij dit onderhoud hebben wij de Directie gevraagd: Zijt gij bereid dat geld in een fonds te storten en te beamen dat het geld persoonlijk eigendom van de arbeiders blijft waarop de Directie antwoorde, het loon dat hierin kost blijft eigendom van de arbeiders.

De Directie van de Aa Be heeft mij verzekerd dat zij achter de arbeiders staat en eenieder zou het recht hebben de gelden in het fonds te controleren. Wij kunnen jullie niet alles zeggen want dat zou jullie arbeiders schade berokkenen. Wanneer jullie aan het werk gaan ben dan waaksam, gaat niet verbreekt het bedrijf in maar blijf eensgezind. zo je dat bent geweest tijdens de staking, want er komt een nieuwe

Aan de Heer

Commissaris van Politie
teT I L B U R G.

ondernemingsraad, die jullie gelden moet uitbetalen. Zorg er voor als deze wordt gekozen dat diegene worden gekozen die jullie vertrouwen waardig zijn. De vorige week zei de Directie de kop is er of wij willen niet meer met jullie onderhandelen, doch nu wil men wel onderhandelen dat betekent dat er geen reden is om de strijd te verbreken. Het is echter niet gelukt behalve dan met de Eendracht. Voor deze schandelijke manier van optreden moet een woord van protest klinken aan het adres van St. Lambertus. De samenstellers van het nieuwe C.A.O. durven de klachten van de arbeiders niet te verdedigen, St. Lambertus drukt de arbeiders in de hoek, ze voeren de politiek van de landsoverheid door om de kapitalisten veilig te stellen. Zij hebben gedacht de honger drijft de arbeiders wel weer de fabriek in. Dit is hun echter niet gelukt dank zij de hulp van mijn organisatie. Laten wij toen een te zijn in en buiten het bedrijf, dan zijn wij in staat dat onze eisen werkelijkheid worden. Strijd en stel eisen aan de orde bij alle instanties en dwing Uw eisen af.. Dan bespreekt hij de eisen die moeten worden gesteld om Tilburg van de 1e in de 2e loonklasse te voeren en de uitgave van een tatielocourant die binnenkort voor Tilburg zal verschijnen. Hierna werd nog door verschillende sprekers het woord gevoerd, de een brengt hulde aan het stakingscomité en de E.V.C. terwijl andere bespraken hoe zij in het pak waren gedaan, zoals zij het noemden met een fluwelen bandje, doch men wist niet of de stakingsleiding hierna schuld had. Over het algemeen meende men dat zij niet verder waren gekomen als toen zij de fabriek uitgingen, afgesien het sociale fonds. Hierna zou een stemming worden gehouden waarbij het opvallend was dat het stakingscomité dat eerst tegen schriftelijke stemming was nu schriftelijk wilde laten stemmen. Doof een persoon die op het podium sprong en schijnbaar half dronken was zeide dat men democratisch moest blijven en niet schriftelijk stemmen. Hierna werd gevraagd of zij die tegen verder staken waren moesten opstaan. Bijna alle aanwezigen gingen hierop staan. Hierna werd door het stakingscomité medegedeeld dat alle arbeiders bij de staking betrokken op Maandag 15 December 1947 aan het werk te gaan. Nadat A.C.M. Gallé de arbeiders had bedankt voor het vertrouwen dat zij hadden gesteld in het stakingscomité en de hoop had uitgesproken dat men ook dat vertrouwen in hem in de fabriek zou stellen, werd nog gesproken door Corper die een meer propagandistische rede hield voor de E.V.C. Op Maandag 15 December 1947 hebben alle arbeiders op de Aa Be fabriek en eveneens op de fabriek van Kersten de werkzaamheden hervat, zodat de wilde stakingen op 5 November en op 17 November 1947 uitgebroken bij Aa Be fabrieken Koningshoeven alhier en bij Kerstens, Mechtildestraat alhier als beëindigd kunnen worden beschouwd. Opvallend was dat het stakingscomité dat zich steeds heeft uitgesproken de staking vol te houden tot het bittere einde en dat hun eisen zouden zijn ingewilligd, thans een heel andere houding aannamen en de arbeiders aanspoorde de werkzaamheden te hervatten.

De vergadering eindigde te omstreeks 17.30 uur en had een rustig verloop.

Voor lezsluidend afschrift
Tilburg, 16 December 1947
De Commissaris v. Politie

[Handwritten signature]

Tilburg 15 December 1947

De Rapporteur,

[Handwritten signature]

J.J. Vrinsen.

OPGELEGD

Volgno.
10 DEC 1947
ACD/25807

BUREAU B

11-12-47

R A P P O R T.

*zie voor verdere
actie CD 140
ag nr. 27203
en 32670*

Ondergetakende Johannes Hendrikus Leonardus Manders,
Inspecteur van Politie Over Administratie, heeft de eer Uedel-
gestrengt beloofd het navolgende te rapporteren:

Op 6 December 1947 te 10.00 uur werd in de zaal van
café Van Ierland aan de Stevensandestraat te Tilburg een ver-
gadering gehouden door de stakers van de AaBé-fabrieken, de
lakenfabriek van Kersten en de Wollenstoffenfabriek De Rooij-
Van Dijk, allen te Tilburg. Deze vergadering stond onder leiding
van het stakingscomité (voorzitter: A.C.M. Gallé).

Aanwezig waren + 300 personen.

De vergadering werd geopend door Gallé voornoemd.

Hij begon met naar voren te brengen dat de ondernemings-
raad van de AaBé-fabrieken van mening was dat hij (Gallé) niet
de geschikte man was om de staking te leiden, na de staking zou
dus tot het kiezen van een nieuwe ondernemingsraad, waarvan hij
tot nu toe deel uitmaakt, moeten worden overgegaan en de arbei-
ders zouden, zo zegt spreker, dan wel weten wie zij zouden kie-
zen. Spreker deelt mede aan de directie van de AaBé-fabrieken
het voorstel te hebben gedaan om hetgeen door de arbeiders wordt
verdiend boven het in het C.A.O vastgestelde loon, in een fonds
te storten dat zou worden aangewend ter leniging van de sociale
need waarin sommige arbeiders eventueel komen te verkeren door
huiselijke omstandigheden, ziekten enz. Dit voorstel zou zijn
verworpen. Voorts deelt spreker mede dat bij Swagemakers-Caesar,
textielfabriek te Tilburg, de oude lonen nog worden uitbetaald.
Wat op deze fabriek kan, kan ook elders, aldus concludeert spre-
ker, dus moet de staking worden doorgeset tot de strijd is ge-
wonnen. Vervolgens verzoekt hij een der arbeiders van de Wollen-
stoffenfabriek De Rooij- Van Dijk, alwaar de arbeiders na be-
sprekingen met de directie besloten Maandag 8 December aa. het
werk te hervatten, de vergadering mede te delen welke resulta-
ten de staking hen had opgeleverd.

Een onbekend gebleven arbeider van deze fabriek deelde
mede dat overeengekomen was dat de lonen die het loon-plafond
zouden overschrijden slechts tot dit plafond zouden worden uit-
betaald. Het overige zou echter in een fonds, als hierboven
door Gallé bedoeld, worden gestort en bij eventuele toestemming
van de Rijksebemiddelaars aan de arbeiders worden uitbetaald.
Voorts deelde spreker mede dat overeengekomen was door deze
groep arbeiders dat door hen 1% van het premieloon zou worden
afgestaan ten behoeve van de stakers in de andere textielbedrij-
ven.

*ek
W.H.V.*

Vervolgens werd het woord gevoerd door de secretaris
van het stakingscomité M. van Dillen.

Deze spreker laakt sommige stakers die op andere wijze
bijverdiensten trachten te verkrijgen.
Van de + 100 arbeiders (voornamelijk wevers) van de AaBé-fabrieken
die in de week van 1 tot 6 December het werk hervat hebben
zouden er volgens spreker zijn die niettemin getracht hadden
van de aan de stakers uitgekeerde steungelden een uitkering te
krijgen.

Aan den Heer
Commissaris van Politie
te
TILBURG.

Volgens spreker wil de directie van de Wollenstoffenfabriek De Rooij-Van Rijk meer aan de arbeiders uitbetalen wanneer hier-
toe slechts toestemming wordt verkregen.

Spreker verklaart dat met de Vakbond besprekingen zijn gevoerd en dat zo spoedig mogelijk contact zal worden gezocht met het N.V.V., de "Eendracht" en "St. Lambertus" want, zo zegt spreker, ook in deze organisaties heeft men ontdekt dat er iets hapert. Spreker verklaart voorts dat het stakingscomité zich in verbinding heeft gesteld met den "burgervader". Spreker zijde dat men tot bescheid had gekregen dat men eerst maar eens de fabriek moest ingaan voordat men met den burgemeester kon praten.

Volgens spreker verstaat de "burgervader" zijn plicht als vader niet, want hij moet voor zijn kinderen opkomen wanneer zijn kinderen in moeilijkheden verkeren.

Spreker bespreekt de reacties onder de arbeiders die in de loop van deze week het werk hervat hebben en zegt dat zij niet, als andere arbeiders, in aanmerking kwamen voor een St. Nicolaascedan-
tje voordat ook de andere stakers het werk zouden hebben hervat. De reacties van de staking in Tilburg elders in het land besprekende zegt spreker dat de stakers in Tilburg momenteel in de vuurlinie staan. Deze vuurlinie, aldus spreker, mag niet ineen-
storten want dan zijn we allen verloren. Daarom krijgen wij ook van andere arbeiders in het land geld gestuurd om onze zaak te steunen. Volgens spreker levert een actie in Twente gehouden voor de stakers in Tilburg deze week wellicht f 12000.- op en volgende week waarschijnlijk f 15000.-. In Amsterdam, zo zegt spreker, wil men de kinderen van de Tilburgse stakers opnemen om de strijd te vergemakkelijken.

K.V.

Daarna werd het woord gevoerd door Korper, vrijgestelde van de E.V.C.

Hij spoorde aan de staking te blijven voortzetten totdat evenals bij De Rooij- Van Dijk en Jansen- de Horion, concessies aan de arbeiders zouden worden gedaan.

Volgens spreker zouden Maandag, 8 December en Dinsdag, 9 December a.s. door de E.V.C. wederom besprekingen worden gehouden. Hij spoorde de stakers aan als een man achter de stakings-leiding te staan.

Vervolgens werd het woord gevoerd door een onbekend gebleven spreker uit de mijnstreek, die een uiteenzetting gaf over de algemene bond van arbeiders in het mijnbedrijf.

Nadat personen werden gevraagd voor het vormen van een initiatief-comité om te komen tot een Algemene Bond voor textiel-
arbeiders en bekend was gemaakt dat men zich hiervoor kon opgeven bij Wentink (penningmeester stakingscomité) werd tenslotte het woord gevoerd door J.A.M. Spijkera, wonende te Tilburg, Jan Scharp-
straat 9.

K.K. K.A.V. x

hier 47251 in P.D. 5525
moet zijn G.F. Hylkes

Spreker heerde de arbeiders die in de voorbije week het werk hadden hervat en spoorde aan tot voortzetting van de staking om te komen tot zodanige lonen dat in de toekomst de arbeider in staat zou zijn van zijn loon een paar gulden over te leggen.

De vergadering had een rustig verloop.

Op 8 December 1947 hebben alle stakende arbeiders van de Wollenstoffenfabriek De Rooij - Van Dijk het werk hervat.

Tilburg, 8 December 1947.

De Inspecteur.

Gasien:
De Commissaris v. Politie

J.H.L. Manders.

UITTREKSEL

Voor ..... **OD 209** ..... Naam ..... **WILDE STAKINGEN** .....
Origineel in **OD 342** ..... Naam ..... **MAANDRAPPORTEN OVERIJSEL** .....
Volg nr. .... Ag. nr. **25530** ..... Aard van het stuk .....
..... Afz. **ID Enschede** ..... Datum **2-12-47** .....

6. STAKING.

Op 5-11-47 brak op het confectiebedrijf N.COHEN aan de Ledeboerstraat alhier onder het uit 16 personen bestaande personeel (naaisters) een wilde staking uit, waaraan door alle personeelsleden werd deelgenomen. Het werk werd op 10-11-47 hervat.

Oorzaak: het vaststellen-tariefloon voor een nieuw te vervaardigen artikel, hetgeen volgens het personeel te laag was.

Resultaat van de staking: nihil.

Slechts de E.V.C. bemiddelde. Van politieke agitatie was geen sprake.

Uitgetrokken door ..... **JW** ..... Afd./Sectie ..... **ACD** ..... Datum **26-1-48** .....

Onderwerp: Staking textielindustrie.R A P P O R T.

Ondergetekende Johannes Jacobus Vrinssen, Brigadier van politie Over administratie heeft de eer Edel-Gestrenge beleefd het navolgende te rapporteren;

Op Zaterdag 29 November 1947, des voormiddags te onstreeks 10 uur had er een vergadering plaats van stakende textielarbeiders in de zaal van café van Ierland, Stevenszandsestraat No. 46 alhier.

In de zaal waren aanwezig ongeveer 600 personen.

Deze vergadering stond onder leiding van het stakingscomité waarvan er een twaalftal achter de bestuurstaafel hadden plaats genomen. Deze vergadering werd geopend door A.C.M. Gallé, wonende te Tilburg Veestraat no 61, die het woord gaf aan N. van Dillen wonende te Tilburg Valkenierstraat no. 45. Deze spreker zei dat er onder de stakers een aantal personen waren die een fluistercampagne voerden. In de Zaanstreek waar hij vandaan kwam noemde men zulke kerels "ballen gehakt" en men vrast ze op. Hij hoopte dat het donkere Zuiden nog eens zou worden verlicht en dat de stakers niet zouden luisteren naar die personen die valse parelen uitstrooien. Hij verzocht de personen die deze laster uitstrooien op de proppen te komen dan zou hij ze wel antwoorden.

Dan deelt hij mede met nog vier andere leden van het stakingscomité een bezoek te hebben gebracht aan de Vakraad doch dat hij maar alleen werd toegelaten en een onderhoud heeft gehad met een zekere Heer Horsten. Deze had hem gezegd dat de goedkeuring van de Rijksbemiddelaars voor de uitbetaling van het te goed, zoals dit achter op de loonsakjes staat vermeld er nog niet was en dit zou volgens de Heer Horsten een bewijs zijn dat de prestatie niet hoog genoeg was opgevoerd.

Ook hadden zij een onderhoud gehad met de Rijksbemiddelaar, doch deze zouden hebben gezegd dat de prestatie op de fabriek niet in overeenstemming was met de productie doch er zouden mogelijkheden zijn indien de productie zou worden opgevoerd.

Dan doet spreker een voorlezing van een voorstel betreffende tarieflozen dat zal worden ingdiend bij de Vakraad en Rijksbemiddelaars. De uiteenzetting over deze tarieflozen was echter niet te volgen vanwege het rumoer in de zaal maar er zou in ieder geval nog over gesproken worden met deskundigen van verschillende afdelingen. Verder deelde hij nog mede dat er stakende arbeiders bij de Directie waren geweest om te verzoeken of zij s.v.p. weer mochten komen werken.

Vervolgens werd het woord verleend aan een zekere van Huijgevoort die hoopt dat men hem vrij zal laten uitspreken en niet zal zeggen "gooi hem de zaal uit". Spreker wilde Dillen mededelen dat er geen arbeiders bij de Directie zijn geweest om werk doch voor een ontslagbe-

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te

T I L B U R G.

bewijs daar zij op een ander wilden gaan werken. Wij zijn verdeeld de fabriekspoort uitgegaan aldus spreker doch laat ons eensgezind de poort binnengaan. Trekken wij ons niets aan van de kletspraatjes die hier verkocht worden en ik weet zeker dat de patroon achter ons zal staan. Laat ons dus Maandag a.s. allen aan het werk gaan en de de patroon staat dan achter ons.

Dan wordt door een onbekende spreker het woord gevoerd, die zei-
de dat wat van Dillen heeft gezegd betreffende zijn "ballen gehakt"
een bedreiging was aan het adres van de arbeiders. Hij is het eens
met spreker van Huijgevoort en is er van overtuigd dat de Directie
het te goed zal uitbetalen en hij wil schriftelijke stemming over het
al of niet aan het werk gaan. Vervolgens werd het woord nog gevoerd
door een der leden van het stakingscomité die een onderhoud zou heb-
ben gehad met de Heer Jansen, vrijgestelde van St. Lambertus. Deze
zou aan hem hebben gevraagd "wie heeft jullie buiten gezet", waarop
hij zou hebben geantwoord "niemand" wij zijn zelf gegaan, waarop
Jansen zou hebben gezegd "dat communistisch gedoe". Dan begint hij te
schelden op St. Lambertus, H.H. Geestelijken, fabrikanten en de pers
die er allen aan zouden medewerken de arbeiders te drukken.
Hij zegt dat aan enige arbeiders door St Lambertus steun wordt gege-
ven, doch hiervoor moeten deze wroeten, teneinde de staking te bre-
ken. Het is nog steeds zo zegt spreker "houden jullie ze dom, wij
zullen ze wel arm houden. Spreker zegt in Heerlen te zijn geweest
teneinde te onderzoeken hoe daar de Bond van arbeiders in het mijn-
bedrijf werkt. Hiervan kan eenieder lid worden en er wordt niet ge-
vraagd van welke Godsdienst je bent. Hier werken Katholieken, Chris-
tenen en Communisten naast elkaar. Het zijn geen werkers die je met
een sigaar in de mond tegen het komen. Hij beveelt ook soortgelijke
bond voor textielarbeiders aan.

Dan wordt het woord nog gevoerd door J.A.K. Spijkers, wonende
te Tilburg Jan Scharpetraat 9.

Deze spreker vraagt waarom er geen mensen komen van andere or-
ganisaties om ons toe te lichten. Deze werken liever achter de scher-
men om verdeeldheid te zaaien. Dan bespreekt hij hoe mensen met een
achterom geld in handen wordt gespeeld, want deze strijd aldus spre-
ker moet worden gebroken al kost het duizende guldens. Vervolgens
wordt er door hem gesproken over de stemming. Hij zeide dat er voor
personen schriftelijk gestemd moest worden, doch dat zulks voor za-
ken niet nodig was. Hij vroeg hierna aan hen die tegen schriftelijke
stemming waren op te staan, en de hand in de hoogte te steken. Het
grootste gedeelte der aanwezigen stond op en stak de hand in de hoog-
te. Vervolgens vroeg hij aan hen die waren voor voortzetting der
staking op te staan en de hand in de hoogte te steken. Ongeveer 35
der aanwezigen bleven zitten en onder degenen die stonden waren er
ook die de hand niet in de hoogte staken. De vergadering werd daerop
rumsorig en er werd heen en weer geroepen zodat een ogenblik de moge-
lijkheid aanwezig was dat deze vergadering werd verstoord. Alles
verliep echter nog goed.

Uit een en ander kon men echter opmaken dat een groot deel der
stakers het vertrouwen in het stakingscomité heeft verloren en dat
een groot deel der arbeiders niettegenstaande dat zij door opstaan
en hand opsteken zich voor voortzetting der staking hebben verklaard
graag aan het werk wil gaan.

G E Z I E N:

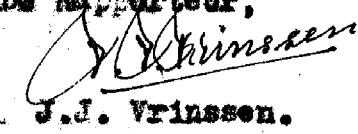
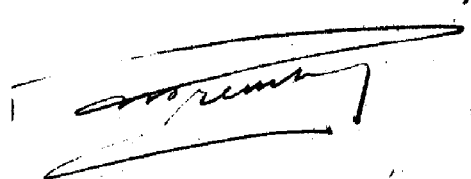
Commissaris van Politie,

Tilburg, 1 December 1947.

De Rapporteur,

J.J. Vrinssen.

*V.N.V.
in 47251 in
D. 5525. stuk
van G.J.F. Spijkers.*

TILBURG.

21 NOV. 1947

ACD/25/43

No. 98.

B

Onderwerp: Staking in de textielindustrie.

BUREAU B

21-11-47

R A P P O R T

Ondergetekende Johannes Hendrikus Leonardus Manders, inspecteur van politie Over Administratie, heeft de eer UEdel-Gezondheid beleefd het navolgende te rapporteren.

Op 19 November 1947 te onstreeks 13.30 uur brak een wilde staking uit onder de arbeiders, werkzaam op de lakenfabriek van Kersten in de Mechtildestraat 2 te Tilburg.

Van de ± 122 op deze fabriek werkzaam zijnde arbeiders legden ± 50 arbeiders, allen behorende tot de afdeling spinnerij, het werk neer.

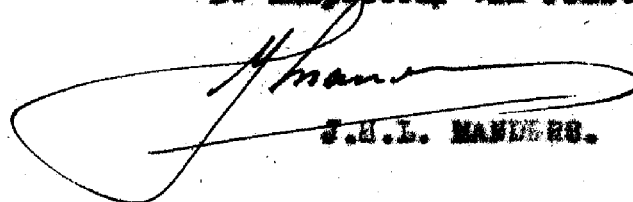
De bij de afdeling weverij werkzaam arbeiders, die aanvankelijk ook tot staken geneigd waren, hebben het werk niet neergelegd.

Op 19 November 1947 werd in de namiddag het werk neergelegd door ± 25 arbeiders van de afdeling spinnerij bij de Wallenstoffenfabriek van de Boei van Dijk, Weirkestraat 177. Bij laatstgenoemde fabriek zijn ± 200 arbeiders werkzaam. Door Directie en stakers worden besprekingen gehouden en tot overeenstemming en beëindiging der staking te komen.

Er deden zich geen onregelmatigheden voor.
Daarvan door mij is opgemaakt dit rapport.

Tilburg, 20 November 1947

De Inspecteur van Politie

J.H.L. MANDERS.

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
TILBURG.

Onderwerp: Staking in de textielindustrie.

Volgno. 090160

15 NOV. 1947

ACD 24457

BUREAU B

17-11-47

24353. 11-11-47
C.O. 22995

R A P P O R T.

Ondergetekende Johannes Jacobus Trinsen, Brigadier van politie Uwer administratie heeft de eer Udgelgestronge beleefd het navolgende te rapporteren:

Naar aanleiding van een door mij opgemaakt rapport d.d. 12 November 1947, no. 94, waarin wordt vermeld dat in een vergadering van stakers besloten werd, dat alle arbeiders werkzaam bij de C.V. Wollen flanel, Wollen stoffen en Wollen dekenfabriek Aan De, Koningshoeven no. 57 alhier, op Vrijdag 14 November 1947 de werkzaamheden zouden hervatten kan ik Udgelgestronge rapporteren, dat de stakers heden morgen hun werk niet hebben hervat doch dat de 650 arbeiders bij dit conflict op genoemde fabriek betrokken, blijven doorstaken.

Hoewel door het stakingscomité was besloten op donderdag 13 November 1947 des namiddags te 14 uur in vergadering bijeen te komen ten einde bovengenoemd standpunt ~~uit te spreken~~ om de werkzaamheden te hervatten aan alle arbeiders bij het conflict betrokken mede te delen, is deze vergadering gehouden in de voormiddag te 10.30 uur van genoemde datum, zodat ik bij bedoelde vergadering niet ben tegenwoordig geweest.

Bij een door mij ingesteld onderzoek is gebleken, dat na heftige discussie's op deze vergadering aan de stakers is geadviseerd de werkzaamheden niet te hervatten. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat in eerste instantie door de Directie aan de arbeiders de toezegging zou zijn gedaan dat aan de arbeiders werkzaam in de afdeling spinnerij van genoemde fabriek over een week het te goed socaals dit zijde achterzijde op hun loonsakje staat vermeld zou worden uitbetaald terwijl het te goed socaals dat vermeld staat op de achterzijde van de loonsakjes van de wevers over drie weken zou worden uitbetaald. Dit laatste betreffende, het te goed van de wevers zou de Directie nu hebben herroepen en thans hebben gezegd dat de uitbetaling van het te goed van de wevers nog wel twee à drie maanden op zich zou laten wachten. Dit nu wordt door de arbeiders als een tactiek van de Directie beschouwd.

Men beschouwd dit als wil de Directie op deze wijze de arbeiders van de spinnerij eerst binnen halen met de bedoeling dat de rest van de arbeiders dan wel zal volgen. Volgens bekomen inlichtingen door mij rapporteur via de Directie wordt mij medegedeeld dat de Directie op het standpunt staat, dat indien de arbeid wordt hervat het te goed aan de arbeiders zal worden uitbetaald zo spoedig als men hiervoor vergunning heeft bekomen aan de rijkbestuurders. Het standpunt van de stakers is, zo spoedig mogelijk uit betaling van het te goed een eerder niet aan het werk. Dit is de Directie schriftelijk medegedeeld, en doch hierop had men geen antwoord ontvangen. Heden Vrijdag 14 November

3-7-47
17-11-47
200
10.430

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te

TILBURG.

1947 werden in de zaal van Café van Ierland, Stevensandestraat alhier steungelden uitbetaald aan de stakers.
Dese zouden se wordt zij medagedeeld als volgt zijn geregeld;
Voor personen beneden de leeftijd van 16 jaar f. 10.-. per week, van 16 tot 19 jaar f. 15.-. per week, van 19 en hogere leeftijd voor onghewent. 21.50 per week en voor gehuwden f. 35.-. per week plus 20 cent per dag en per kind.

De arbeiders houden zich rustig en aanspreekelingen of ongeregelheden komen niet voor en na de vergaderingen of het tekenen van de presentielijst gaan zij rustig naar huis.

De 25 jeugdige arbeiders die in wilde staking zijn op de fabriek van Beka aan de St. Jozefstraat alhier hebben, alhoewel het over-eenstemming was bereikt betreffende het loongeschil en was afgesproken dat zij op 13 November 1947 de werkzaamheden zouden hervatten, dit niet gedaan.

De redenen waarom zij de werkzaamheden niet hebben hervat zijn echter niet bekend, vermoedelijk zijn zij in sympathiestaking voor de arbeiders van de Aa Be fabriek.

Gilburg, 14 November 1947

J. J. Vrinszen
J. J. Vrinszen.

GEMEENTE-POLITIE TILBURG

No. 272.

met 1 bijlage

Bericht op missive

d.d.

209

TILBURG, 7

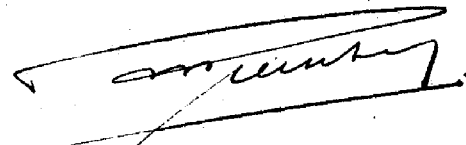
Volgno.

10 FEB 1947

ACD/10654

Ik heb de eer U EdelGestrenge hierbij te doen toekomen een rapport nr 39 mijner administratie betreffende een op 5 Februari jl uitgebroken wilde staking bij de firma M. AELLEN alhier.

De Commissaris van Politie,

BUREAU B

Nummer:	
Datum:	11-2-47

Aan den Heer Hoofd van den
Centraal Politie Dienst
Jansstraat 60

15-11-1947

TILBURG

No. 39

BUREAU B

Nummer:

Datum:

11-2-47

ONDERWERP: Staking Wollenstoffenfabriek M. AELEN.

R A P P O R T

*****

Op Woensdag 5 Februari 1947 te omstreeks 15.00 uur, is er een wilde staking uitgebroken onder de arbeiders van de voorspinnerij der Wollenstoffenfabriek van de Firma M. AELEN, gelegen aan de Eisenstraat No: 39 alhier.

Op deze fabriek zijn werkzaam 150 arbeiders. Uit een ingesteld onderzoek is gebleken dat de reden van deze wilde staking de navolgende zijn.

Op bovengenoemde fabriek bestaat een zogenaamde Fabriekscommissie, bestaande uit 6 personen, die zijn gekozen door en uit de arbeiders.

Deze commissie was aan de beurt van aftreden, zodat een nieuwe commissie gekozen moest worden, doch alle oude leden waren herkiesbaar.

Onder de leden der commissie bevond zich een persoon, die hoewel hij de meeste stemmen had verkregen, niet als lid van genoemde commissie werd aangenomen, omdat hij niet was georganiseerd.

Dit was niet naar den zin van een deel der arbeiders die toen een nieuwe verkiezing eischte, waarbij werd medegedeeld, dat de bedoelde ongeorganiseerde indien hij herkozen werd als lid van bovengenoemde fabriekscommissie toe zou treden tot de organisatie.

Door de Directie en het bestuur van de organisatie "St. Lambertus" werd niet gecordeeld, dat er nog een nieuwe verkiezing zou plaats hebben.

Hierop zijn 22 arbeiders van de Afd. voorspinnerij instakking gegaan en hebben de fabriek verlaten.

Voor dat zij zich vertijderde deelden zij aan de directie mede, dat de arbeiders werkzaam bij de firma Thomas de Beer 3 mud brandstoffen hadden gekregen en dat ook zij steenkolen moesten hebben, daar de fabrieken vol gestopt worden met steenkolen en de arbeiders geen brandstoffen hebben.

Door het gboetste deel van de arbeiders, werkzaam op genoemde fabriek werd deze staking afgekeurd en als ongemotiveerd beschouwd.

Van de stakende arbeiders zou de eene helft zijn georganiseerd bij de fabrieksarbeidersbond "St. Lambertus" alhier, terwijl de andere helft niet is georganiseerd.

Er is uit niets gebleken dat bij deze staking leden van de B.V.O. of C.P.N. betrokken zijn.

Op Vrijdag 7 Februari 1947 te omstreeks 8 uur hebben de stakende arbeiders zich aan de fabriek gemeld en zijn onder eenig protest weer aan het werk gegaan, doch het grootste deel van deze arbeiders hebben tegen over 8 dagen hun ontslag aangevraagd.

De directie is niet voornemens aan de arbeiders brandstoffen te verstrekken, daar sulks niet mag, doch indien er op meerdere fabrieken brandstoffen sullen worden verstrekt zouden zij tensinde engeneegen te voorkomen hier ook niet buiten kunnen blijven.

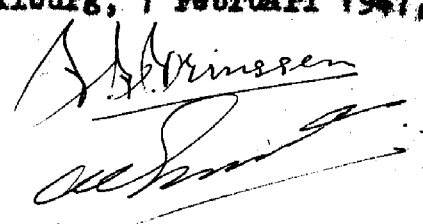
Bij deze staking hebben zich geen incidenten voorgedaan en alles had een rustig verloop.

Aan

den Heer Commissaris van Politie

te

Tilburg, 7 Februari 1947,

T I L B U R G.

P 61-47.

Onderwerp: Staking Enschedesche
Katoenspinnerij.

209

R

Enschede, 4 Februari 1947.

Volgens 1947.

8 FEB. '47

ACD/10536

Nummer: *W/B*

Datum: *4-2-'47*

Onder teezending van bijgaande courantenuitknipsels, betreffende de in deze gemeente plaats gehad hebbende wilde staking in de Enschedesche Katoenspinnerij (E.K.S.) aan de Riggersweg, heb ik de eer U EdelGestrenge het navolgende te berichten.

Van de zijde der directie werd omtrent deze staking het volgende medegedeeld. Tussen de textielfabrikanten alhier bestond sinds 1 Augustus 1946 de mondelinge overeenkomst, de arbeiders voor 5% van hun bruto-salaris aan textiel te verstrekken. De E.K.S. hield zich steeds aan deze afspraak en verstreekte textiel, w.o. wollen stoffen, aan de arbeiders, niettegenstaande zij, zelf uitsluitend katoenen stoffen producerend, moeilijk aan wollen stoffen kon komen.

Van overheidswege is bepaald, dat aan de arbeiders, ingaan de 1 Januari 1947, maximaal voor 3% van het bruto-salaris aan textielproducten ter beschikking mag worden gesteld.

Aangezien een gedeelte van het vrouwelijke personeel met deze 5% van het loon nog niet voldoende gespaard had, om hiermede de beschikbaar gestelde textiel te betalen, werd dit gedeelte aangezegd - aldus de directie - dat bedoelde 3% hiervoor ook benut kon worden.

Het vrouwelijke gedeelte van het personeel nam er geen genoegen mee zolang op textiel te moeten wachten en ging Maandagmorgen, 27 Januari 1947, in staking. Het betrof hier een 30-tal vrouwen en meisjes. Het gehele personeel van de E.K.S. bestaat uit ongeveer 150 personen.

Dinsdagmorgen d.o.v. stemde de directie toe, direct de bedoelde wollen stoffen te verstrekken, aangezien haar gebleken was, dat meerdere fabrikanten zich niet aan de overeengekomen 5% hadden gehouden, doch zij weigerde de helft van het loon over de uren, gedurende welke gestaakt was, te betalen.

De vrouwen gingen daarom weer in staking en de directie moest om technische redenen, als gevolg van deze staking, ongeveer 75 arbeiders van het werk uitsluiten.

De plaatselijke afdelingen van de vakbonden kantten zich tegen deze wilde staking.

Opmerkelijk was, dat de E.V.C. zich zeer actief toonde in het verlenen van haar bemiddeling. Door deze bemiddeling, waarbij de vertegenwoordigers van de E.V.C. zich, volgens de directie, correct en juist hadden gedragen, is op Zaterdag, 1 Februari 1947, op een fabrieksconferentie besloten, Maandagmorgen d.o.v. de werkzaamheden te hervatten, met het motief, dat de vrouwen de verantwoordelijkheid voor een voortgezette staking niet op zich wensten te nemen, nu de 75 uitgesloten arbeiders de dupe dreigden te worden.

A A N
Het Hoofd van de Centrale Veligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

De directie heeft daarop toegezegd, de gedupeerden 80% van het loon als wachtgeld uit te betalen, over de periode waarin zij uitgesloten waren geweest.

Volgens de directie traden de volgende werknemers tijdens de staking op de voorgrond:

1. Antje Martha Schuitert, geb. te Enschede, 4-8-1914, textiel, arbeidster, gehuwd met O. Bruinsma, won. te Enschede, Hulstmaatweg 166;
2. Karst van Dijk, geb. te Odoorn, 8-3-1916, afzetter in textielfabriek, won. Tubantiastraat 36 te Enschede;
3. Martinus Marinus Agterbosch, geb. te Enschede, 25-11-1913, los-arbeider, won. Lonnekerweg 39 te Enschede.

K. van Dijk is lid van de Chr. Geref. Kerk en M. M. Agterbosch die niet tot een kerkgenootschap behoort, is aangesloten bij de E.V.C.

GEMEENTE-POLITIE TILBURG

A. No 232.

met 1 bijlage

Bericht op missive

d.d.

TILBURG, 3

Volgno.
Februari 1947
4 FEB 47
ACD/104/13

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen een aan mij uitgebracht rapport n° 38 betreffende een wilde staking, welke op 31 Januari jl. is uitgebroken in de wollenstoff-fabriek van F.B. van den Bergh aan de St. Josephstraat te Tilburg.

De Commissaris van Politie,

[Handwritten signature]

Mr. Meurs
1-2-47
U
6/2-47

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	5-2-47

Aan den Heer

Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst
Javastraat 68
te 's GRAVENHAGE.

GEMEENTE - POLITIE

TILBURG.

NR. 38

Onderwerp: Staking Wollenstoffen-
fabriek "B.K.F.B. van den Bergh.

R A P P O R T.

Op 31 Januari 1947 des namiddags te omstreeks 17 uur, is er een wilde staking uit gebroken onder het personeel van de afdeling spinnerij op de Wollenstoffenfabriek en flanelfabriek van Frederik B. VAN DEN BERGH, gelegen aan de St. Josephstraat alhier.

Op deze fabriek werken ongeveer 450 personen. Op genoemden datum werd door het personeel van de afd. spinnerij het werk gestaakt, terwijl de machines bleven door draaien.

Enige personen van genoemde afdeling spinnerij spraken de arbeiders toe en spoorde hen aan het werk naar te leggen, indien de patroon niet aan de navolgende eischen te genoest kwam:

Dat aan de arbeiders steenkolen voor huisbrand verstrekt werden, omdat dat de meeste gezinnen zonder huisbrand voor verwarming waren. En dat de arbeiders een coupon kangaren stof moest worden verstrekt voor een nieuw pak, was de eisch.

De thans geldende premie moet verhoogd worden, daar de arbeiders in verband met de afwezigheid van vele stakke medewerkers bij verschillende machines behulpzaam moeten zijn en daardoor de voor hen geldende premie minder werd, waardoor zij nadeel ondervinden.

Dat zij niet langer wenschten te werken dan 48 uur per week en geen 53 uur, zoals thans het geval is.

Omstreeks 17 uur van genoemden datum verlieten ongeveer 120 arbeiders van de afdeling spinnerij de fabriek, met de mededeeling dat zij deze week reeds 48 uur hadden gewerkt en dat zij geen 53 uur meer werkten en eerst Maandag 3 Februari 1947 te 8 uur het werk zouden hervatten, waarna zij zich naar huis hebben begeven.

Door den patroon van de "B.K." fabrieken is aan deze arbeiders, is aan deze arbeiders bekend gemaakt, dat hij bereid is de huishoudens 1 H.L. brandstoffen (okes) van de voorradige fabrieksbrandstof te verstrekken, alhoewel dit strikt genomen niet mag, doch sulks te doen om geen productie van textiel, die voor het volk zoo hard noodig is, te laten verloren gaan.

Een coupon kangaren stof, kan en mag onder geen enkele voorwaarden worden gegeven.

Wat het derven van de soogenamde premie betreft, sou de directie laten onderzoeken en indien mocht blijken, dat de arbeiders nadeel hadden ondervonden, sou dit worden vergoed.

De werktijd van 53 uur per week is in overleg met de fabriekscommissie ingevoerd, met toestemming van de daartoe bevoegde autoriteiten.

De staking, die als een wilde staking kan worden beschouwd, staat geheel buiten de betrokken organisaties en ook buiten de fabriekscommissie, die de staking ten sterkste afkeurd.

Er hebben zich geen samenschelingen of andere incidenten voorgedaan, zoodat alles een rustig verloop had.

Aan

den Heer Commissaris van Politie

te

T I L B U R G.

Op 3 Februari 1947 te onstreeks 8 uur hebben allen bij de staking betrokken arbeiders het werk weer hervat, doch eenige der leiding gevende personen van deze staking, dreigde indien de arbeiders van deze staking financiële nadelen mochten ondervinden, zij Woensdag 3 Februari 1947, wederom in staking zouden gaan.

Bij een door ons rapporteurs ingesteld onderzoek is gebleken, dat geen der arbeiders die hebben gestaakt aangesloten zijn bij de F.V.C. de meeste hunner zijn niet georganiseerd.

Door leden van de C.P.N. die op deze fabriek werkzaam zijn, werd deze staking veroordeeld als een ongemotiveerde staking.

Tilburg, 3 Februari 1947.

A. Minssen
J. A. van der Wal

Onverantwoordelijke vrouwen en meisjes dupeeren 80 arbeiders

ONTACTISCH OPTREDEN VAN DE DIRECTIE

Uit

Reeds in ons blad van gisteren maakten wij melding van de staking, welke Maandag j.l. bij de Enschedesche Katoenspinnerij is uitgebroken. Hierbij zijn 80 vrouwen en meisjes betrokken, die werkzaam waren in de droszaal. Deze wilde actie heeft tot gevolg gehad, dat pl.m. 80 arbeiders door de directie der E.K.S. zijn uitgesloten met alle gevolgen van dien.

Reeds maanden geleden werd het personeel van de Enschedesche Katoenspinnerij toegezegd, dat zij een lap stof zouden ontvangen. Meermalen werd om verstrekking van de beloofde goederen verzocht, doch de werkgever meende hieraan niet te kunnen voldoen omdat hij zich gebonden voelde door de voorschriften en de onderlinge afspraak met het personeel ten dezen. Na Nieuwjaar werd echter aan verschillende de lap stof wel gegeven. De vrouwen en meisjes stonden er nu op, dat zij het goed zouden ontvangen. De directie maakte hen duidelijk, dat zij aan dit verzoek geen gevolg kon geven, omdat zij anders buiten de bepalingen en de gemaakte afspraak om zou handelen. De meisjes hebben zich er toen bij neergelegd. De tijd vorderde en van het beloofde zag men niet. Zaterdag j.l. zijn de vrouwen en de meisjes weer naar de directie gegaan en hebben gevraagd om de goederen te verstrekken. Andermaal werd dit verzoek afgewezen. Maandagmorgen om elf uur deed men nog eens een poging, doch ook nu weer zonder resultaat. De vrouwen en meisjes hebben daarop onmiddellijk het werk neergelegd.

Den daarop volgenden dag — Dinsdag — gaf de Directie te kennen, dat ze aan de wenschen van de staaksters wilde tegemoet komen. Deze wilden het werk hervatten, mits de verloren uren zouden worden uitbetaald. Tijdens de besprekingen hierover verklaarde het betrokken personeel, dat ze bereid waren de helft van de gestaakte uren voor eigen rekening te nemen, zoodat de werkgever slechts twee uren had te betalen. Dit voorstel werd van de hand gewezen. Als gevolg van deze staking zijn thans 70 à 80 arbeiders door de directie uitgesloten.

De Bedrijfsunie heeft zich omtrent de gevolgen van deze staking voor het mannelijk deel van het personeel met de directie in verbinding gesteld. Deze bleek niet van zins om verder aan de eischen van de staaksters tegemoet te komen. Zij onttrok zich aan de verantwoordelijkheid voor de nadeelige gevolgen, welke uit deze staking voor de arbeiders voortvloeien. Blijkens een publicatie aan het Gewestelijk Arbeidsbureau werd door den secretaris van de Twentsch-Geldersche Fabrikantenvereniging, mr. v. Eck, aan den directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau officieel meegedeeld, dat er bij de Enschedesche Katoenspinnerij werd gestaakt. Over de gevolgen, voortvloeiende uit deze wilde actie voor zoover het het mannelijke deel van het personeel betreft, had gisterenmiddag een bespreking plaats tusschen de Bedrijfsunie en den dir. van het Gewestelijk Arbeidsbureau, over de bemiddeling van de uitgesloten arbeiders. Besloten werd deze kwestie op zeer korten termijn aan den Directeur-Generaal van den Arbeid en den Minister van Sociale Zaken voor te leggen, die in dezen een beslissing zullen nemen. De wet op de arbeidsbemiddeling van 1930 verbiedt de bemiddeling van stakers en staaksters. De vraag komt nu aan de orde of dit verbod geldt voor al het personeel werkzaam in een bedrijf waar gestaakt wordt ofwel dat dit alleen van toepassing is op degenen, die het werk hebben neergelegd, dus niet toepasselijk zijnde op de uitgesloten arbeiders.

De Bedrijfsunie heeft zich niet achter deze actie gesteld. De vrouwen en meisjes hebben onverantwoordelijk gehandeld en daardoor 70 à 80 arbeiders gedupeerd. Niettemin kunnen wij ons zeer goed verplaatsen in den toestand, waarin deze arbeiders verkeerden en begrijpen best dat zij tot deze staking zijn ge-

komen. Desalniettemin is een staking uit den boeze, vooral omdat de textielvoorziening zich in zoo'n netelige positie bevindt en meerdere arbeiders nu de wrange vruchten van het hanteeren van dit machtsmiddel kunnen plukken.

De directie van de Enschedesche Katoenspinnerij heeft de verantwoordelijkheid voor de nadeelige gevolgen voor de arbeiders, welke door haar werden uitgesloten tengevolge van deze staking, van zich afgeschoven. Toch zijn wij van meening, dat ook de werkgever in zekeren zin voor deze actie aansprakelijk kan worden gesteld. Herhaaldelijk heeft zij de verzoeken van haar personeel van de hand gewezen om reden, dat zij zich gebonden achtte door de bepalingen en de gemaakte afspraak. Toen éénmaal de staking was uitgebroken, was de directie bereid, de goederen te verstrekken. Waarom was de directie na deze actie niet gebonden aan bepalingen en afspraken? En als zij deze op zij heeft geschoven, waarom deed zij het dan niet op het veelvuldig verzoek van de vrouwen en de arbeiders. Moest het dan eerst tot een actie komen?

Wij vinden de handelwijze van de zijde der directie weinig tactvol. Deze staking had door tactisch optreden kunnen voorkomen worden; daarvan zijn wij overtuigd.

Wij zijn benieuwd hoe deze onverkwikkelijke kwestie zal eindigen. Wij zouden een dringend beroep willen doen zoowel op de staaksters als op de directie de meeste toegewijheid te willen betrachten teneinde zoodoende tot een zoo: gunstig mogelijk oplossing van dit conflict te kunnen geraken. Beide partijen mogen ervan doordrongen zijn — zooals overduidelijk in dit geschil blijkt — dat de onschuldigen de klappen krijgen.

Z.O.Z.

Textielarbeidsters zijn zich van hun verantwoordelijkheid bewust

In de vergadering van de staaksters van de E.K.S., gehouden op 31 Januari 1947 werd na langdurige discussies en, op grond van het feit, dat op de staaksters de verantwoordelijkheid rustte voor de uitgesloten arbeiders, waaronder verschillende gehuwden en vaders van grote gezinnen, die op geen enkele wijze in de termen konden vallen voor ondersteuning of bemiddeling via het arbeidsbureau, door de betrokkenen besloten de staking op te heffen en hun eisen van uitbetaling van de stakingsuren te laten vallen.

Zij verklaarden uitdrukkelijk aan den vertegenwoordiger van den werkgever, dat zij niet gewicht waren voor de Fabrikantenvereniging, maar dat zij slechts na duidelijke uiteenzetting van de bestuurders van de Eenheidsvakcentrale en van de Fabriekscommissie op Maandag 3 Februari het werk weer zouden hervatten, echter op voorwaarde, dat geen enkele ran-

ENSCHEDÉ

cunemaatregel zou worden getroffen. Deze voorwaarde werd door den werkgever ingewilligd.

In laatste instantie zegde de werkgever toe, dat, nu gebleken was dat de staaksters zich van hun verantwoordelijkheid ten opzichte van de uitgesloten arbeiders bewust waren, aan deze gedupeerde arbeiders 80 pct. van het loon zou worden uitbetaald over de uren, waarop niet gewerkt was.

De verstrekking van de beloofde textielgoederen zal normaal voortgang vinden.

Waarheid, 3-2-47.

Staking bij E.K.S. opgeheven

Na verschillende besprekingen, die gisterenmiddag in het schaftlokaal van de E.K.S. tussen de E.V.C. met de staaksters en de uitgesloten arbeiders en de directie plaats vonden, werd overeenstemming bereikt.

Maandag a.s. zal het werk worden hervat.

Naar wij nog vernemen hebben de staaksters, zich van hun verantwoordelijkheid bewust, de eis tot uitbetaling van de uren die gestaakt werden, om de beloofde textiel te verkrijgen, laten vallen. Ten aanzien van het beschikbaar stellen van deze textiel werd volledige overeenstemming bereikt. Over enige andere punten zullen hedenmorgen de besprekingen nog verder worden gevoerd.

Hierop komen wij Maandag a.s. nog nader terug.

De Waarheid, 1-2-1947.

C.V.D.

Vriezenveen, 17 December 1946.

Br.No.145/-46-Geheim.

Onderwerp: "Wilde staking bij Textiel-
fabriek N.V.Rigtersbleek
te Enschede."

0.209 DP
BEG.
acc/8752

In aansluiting op mijn schrijven No.143/-46-Geheim, dato 16 December 1946, betreffende de staking bij de textiel-fabriek N.V.Rigtersbleek te Enschede, heb ik de eer U HoogEdel-Gestrenge beleefd te berichten, dat deze staking op Maandag, 16 December 1946 weer beëindigd is. Bij deze staking waren een 60 tal arbeiders, hoofdzakelijk vrouwen, betrokken.

A a n
an Heer Hoofd van den
C.V.D.

Mr. Muis
[Signature]

J.

s - G R A V E N H A G E .

C. V. D.

Vriezenveen, 16 December 1946.

Br.No.143/-46-Geheim.

Onderwerp: "Wilde staking Textielfabriek
N.V.Rigtersbleek te Enschede."

17
aco/8643

Van. Muntz

0 209

Hiermede heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd het volgende te berichten.

Op Vrijdag, 13 December 1946, is in de Textielfabriek N.V.Rigtersbleek, v.h. G.J. van Heek en Zonen te Enschede een staking uitgebroken onder het personeel van de voorspinnerij.

De Directie van N.V.Rigtersbleek heeft pogingen in het werkgesteld om haarnpersoneel ook van goederen te voorzien, die niet in de fabriek gemaakt worden. Zoo is overeengekomen met enkele confectiefabrikanten, dat dit personeel bij den gewonen winkelier tegen inlevering van textielpunten kleeding kan kopen. Daarbij is vastgesteld, dat een man 60 punten moet inleveren voor een costuum en een vrouw 40 voor een mantel.

Deze hoeveelheid punten wordt door het personeel van de voorspinnerij te hoog geacht. Alle pogingen van de Directie om dit verlaagd te krijgen zijn mislukt. Niettegenstaande alle medewerking van de Directie is het personeel van de voorspinnerij tot staking overgegaan. Deze staking wordt noch door de vakbonden, noch door de fabriekscommissies gesteund, zoodat het derhalve een "wilde staking" is.

(Handwritten mark)

J.

A a n

len Heer Hoofd van den

C.V.D.

's-GRAVENHAGE.

Plaatselijke Inlichtingendienst
Almelo.-

(K)

Almelo, 11 December 1946

93

Kabinet: II no. 44

OD 209

12.12.46
acc/8540

besluit
07.

De in Uw schrijven dd. 5 December 1946,
no. B-5618 bedoelde personen zijn:
Hendrik Planting, geboren 27 Augustus 1916 te Emmen, textielarbeider (ontslagen als spinnersbaas), gehuwd, N.H., wonende te Almelo, Bornerbroekschestraat 208;
Gerrit Hendrik Uilenberg, geboren te Stad-Almelo, 16 April 1902, textielarbeider, gehuwd, N.H., wonende te Almelo, Irisstraat 21;
Gerhardus Johannes Steffens, geboren 15 Maart 1891 te Rijssen, wever, gehuwd, R.K., wonende te Almelo, Hantermansstraat 4.

Aan: het Hoofd van den
Centralen Veiligheidsdienst,
Javastraat 68.,
's-Gravenhage.-

Het Hoofd van den
Plaatselijken Inlichtingendienst,

?

Kortbehoort

29 NOV.

494

C. V. D.

Vriezenveen, 27 November 1946.

Br.No.124/-46-Geheim.

Onderwerp: "Proteststaking, enz."

Bijlagen : "Drie rapportjes."

B 5618

Ingesloten heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd te doen toekomen een drietal rapporten, blauwgemerkt No.1, 2 en 3, mij verstrekt door mijn medewerker "K".

Ten aanzien van het rapport, blauwgemerkt No.1, wil ik veronderstellen, dat door de varkenshandelaren wel is uitgelaten, dat hun bond geadviseerd heeft om de "onlusten" voortgang te doen vinden, doch dit zal wel moeten worden verstaan als "blijven protesteeren tegen de Overheidsmaatregelen". Het wil mij voorkomen, dat de hoofdbestuursleden van dezen bond zich wel niet aan opruiing schuldig zullen maken. Mogelijk dat één of ander plaatselijk bestuurslid iets dergelijks eigener beweging gezegd heeft. Bij navraag kon door mij niet worden vastgesteld door wien deze uitlating gebezigd werd.

Voor de beide andere rapporten verwijs ik U.H.E.G. naar den inhoud.

U.

J.

A a n
den Heer Hoofd van den

C. V. D.

's-GRAVENHAGE.

Br.No. /-46

Onderwerp: Algemeen Overzicht.

(K) N 101

B 5618

R A P P O R T

zw1

te Almelo

Uilenberg
persoonlijk
bedankt →

Hiermede heb ik de eer U Weledelgestrenge beleefd het volgende te rapporteren.

Volgens afgelegde verklaringen van E.V.C. leden, hebben meerdere bestuursleden de E.V.C. afd. Textiel, wegens onderlinge onenigheid als bestuurslid bedankt. Hierdoor bestaat dit bestuur slechts uit 4 personen, genaamd: Planting voorz., Leushuis, G.Steffens, Hartemansstraat 4, te Almelo en Uilenberg. Op Vrijdag 29 November 1946 zullen in een ledenvergadering der E.V.C. nieuwe bestuursleden worden gekozen.

Doordat enige varkenshandelaren tot een geldboete veroordeeld zijn, wegens het mishandelen van C.C.D. controleurs bij de jongste onlusten op de vee-markten in Twente, was door de varkenshandelaren onderling besloten dat deze kosten gezamenlijk gedragen zou worden. Volgens verklaringen afgelegd door enige varkens handelaren, worden de opgelegde boetes aan de veroordeelde varkenshandelaren terug betaald door den Bond van Varkenshandelaren, waarin deze georganiseerd zijn.

Tevens zou door de bestuursleden van voormelden Bond aan haar leden mondeling geadviseerd zijn, dat deze onlusten doorgang moesten vinden, tot de eisen der varkenshandelaren ingewilligd waren.

Bij de Leuwarder Textiel, gelegen aan de Veldkampsweg te Almelo, trachten op Donderdag 14 November 1946, leden der E.V.C. de overige arbeiders aan te zetten om het werk neer te leggen. Als argument en leuze werd hiervoor door hen gebruikt: "De Unie van Vakbonden hebben ons aan de firma verkocht". Hierin zijn zij echter niet geslaagd, doordat een zeer groot deel der arbeiders/sters niet georganiseerd zijn en van de vorige gehouden staking alleen maar financiële verlies hebben ondervonden. Verreweg het merendeel der arbeiders/sters was tegen het neerleggen der werkzaamheden.

0-0-0-0-0

22 November 1946

Br.No. /-46

Onderwerp: Proteststaking bij de
Firma ten Cate, Textiel-
fabriek te Almelo.

N° 2

35618

(K)

RaA PPORT

Hiermede heb ik de eer U Weledelgestrenge beleefd het volgende te rapporteren.

Op Donderdag 21 November 1946 des namiddags, zijn door de arbeiders der afdeling voorspinneren bij de Fa. ten Cate, Textielfabriek te Almelo, gedurende een half uur de machines uit protest stopgezet. De reden hiervoor was dat in de kleedkamer van deze afdeling, herhaaldelijk goederen worden vermist. Hiervan wordt door de arbeiders verdacht den heer B. de Winter, die deze kleedkamer moet schoonmaken. Het vermoeden onder de arbeiders, dat ~~de~~ B. de Winter tevens als handlanger van de Directie optreedt, door deze over de arbeiders in te lichten, was aanleiding om op Donderdag 21 November j.l. van de Directie te eisen, dat deze de toegang tot de kleedkamer geweigerd moest worden. Deze eis ging gepaard met stopzetting der machines. Na een bespreking met enige Directieleden, werd door de Directie de toezegging gedaan, dat zij zou trachten voor deze werkzaamheden een ander geschikte persoon, te vinden en deze hiervoor in de plaats te zetten.

Hiermee gingen de protesterende arbeiders accoord, waarna allen het werk hebben hervat.

0-0-0-0-0-0

ORPS RIJKSPOLITIE
WEST A R N H E M

m. Gemeentelijk Pol. Corps Oldenzaal.

B5501

Oldenzaal, 21-11-,46 22

302

(K)

1543/46 --

erw: Staking bij de firma H.P.Gelderman
te Oldenzaal.

Op Dinsdag 19 November 1946 werd mij bekend dat bij de firma H.P.Gelderman te Oldenzaal, textielfabrikanten, een wilde staking was uitgebroken, die zijn oorzaak zou hebben uit het feit, dat door een der firmanten aan een arbeider in de afd: kunstzijdeweverij, een geldboete had opgelegd van f.l.-wegens een fout in een stuk geweven stof. Hiertegen werd door den betrokken arbeider geprotesteerd, hetgeen dadelijk oversloeg op de andere arbeiders in die afdeeling, met gevolg dat de andere morgen plm. 200 arbeiders staakten. Het geheel is rustig verlopen. Hedenmorgen, 21 Nov. 1946 zijn, volgens verkregen inlichtingen al de arbeiders weer aan het werk gegaan.

Van eenige politieke ondergrond is hier geen sprake.

Volgens verkregen inlichtingen, hebben de organisaties op textielgebied zich niet achter de stakende arbeiders geplaatst.

U
t Hoofd van den
Veiligheidsdienst
Astraat 68
s GRAVENHAGE.

De Commandant van het v.m. gemeentelijk
Politiecorps te Oldenzaal.
Th. Padberg.

Th. Padberg.

C. V. D.

Vriezenveen, 13 November 1946.

14 NOV.

Br.No.111/-46-Geheim.

Onderwerp: "Verwachte staking bij de
fa. ten Cate te Almelo."

J
B 5201 (R)

209

B 5226
↓

In aansluiting op mijn schrijven No.108/-46-Geheim, dato 12 November 1946, betrekking hebbende op de proteststakingen in de textielfabriek van ten Cate te Almelo, heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd het volgende te berichten.

In een onderhoud, dat ik op Dinsdag, 12 November 1946, met één der Heeren van de Directie van de firma ten Cate te Almelo mocht hebben, werd mij medegedeeld, dat de vorige week inderdaad een algemeene staking in het vooruitzicht lag. De toestand heeft zich sindsdien gewijzigd in gunstigen zin. De proteststakingen zijn beëindigd en van een algemeene staking is thans geen sprake meer, niettegenstaande aan de eischen van de arbeiders niet is voldaan.

In onze fabriek is werkzaam Reinder JONGSMA, geboren 1 October 1893 te Oude Horne (Frlid), van beroep twistspinner, wonende Irisstraat 40 te Almelo, lid der E.V.C., tevens Kernlid in de fabriek en vermoedelijk wel communist. Deze man heeft zeer veel invloed op het personeel. Hij heeft alles in het werk gesteld om de staking algemeen te doen worden. Het is een prima werkmán en een zeer slimme kerel, die niet gemakkelijk te vangen is. Wij zouden hem graag kwijt zijn.

*Carte
check.*

J.

W. M. M. J.

A a n

den Heer Hoofd van den

C. V. D.

's - G R A V E N H A G E .

C. V. D.

Br. No. 108/-46-Geheim.

Onderwerp: "Staking Firma ten Cate,
Textielfabriek te Almelo."

Bijlagen: "Eén rapport."

209
B5116
58.
3 NOV
Vriezenveen, 12 November 1946.

(K)

Bijgevoegd heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd te doen toekomen een rapport over de proteststaking bij de firma ten Cate te Almelo. Tot op heden beperkt zich deze staking tot één uur per dag, doch het is te verwachten, dat een algemeene staking het uiteindelijk gevolg zal zijn. Dit rapport werd mij verstrekt door mijn medewerker "K". Het Cdv. Almelo is met den inhoud van dit rapport op de hoogte.

A a n

den Heer Hoofd van den

C. V. D.

J.

's - G R A V E N H A G E.

Br.No. /-46

Onderwerp: Proteststaking bij de Firma
ten Cate, textielfabriek te
Almelo.

Ⓢ
B. 5226
R A P P O R T

Hiermede heb ik de eer U Weledelgestrenge beleefd het volgende te rapporteren.

Door de arbeiders en kernraad van de Firma ten Cate, textielfabriek te Almelo, werkzaam in de afdelingen Spinnerij 1 en 2 en Weftspinnerij, is in verband met het conflict, door mij gerapporteerd in het Bedrijfs-Overzicht van October 1946, op Vrijdag 1 November '46 een bespreking aangevraagd bij de Directie met vier arbeiders, hetgeen door de Directie werd toegestaan. Deze kernraad bestaat uit de volgende leden:

H. Uilenberg, wonende Gravenstraat 49, te Almelo. Lid der E.V.C.
Reinert Jongasma, wonende Gravenstraat te Almelo. Lid der E.V.C.
Willem van Goor, wonende ??? . Lid der E.V.C.
H. Veenhuizen, wonende Spreeuwenstraat 90, te Almelo. Lid der E.V.C.
G. Stevens, wonende Hantemansstraat 4, te Almelo. Lid der E.V.C.
Ter Brugge, wonende Baniersweg 31, te Almelo. Lid der E.V.C.
Abram de Winter, wonende Wondestraat te Almelo. Lid der E.V.C.

Toem vier bovenvermelde personen genaamd: H. Uilenberg, Reinert Jongasma, Willem van Goor en H. Veenhuizen zich voor deze bespreking bij de Directie voegden, verklaarde deze slechts met drie personen te willen confereren. De afgevaardigde kernleden weigerden dit echter, daar zij met vier personen de bespreking wilden bijwonen, waardoor de bespreking geen doorgang heeft gevonden, daar beiden partijen op hun standpunt bleven staan. Door de arbeiders werd het standpunt van den kernraad goed gekeurd, om niet met minder dan 4 personen de bespreking bij te wonen.

Door de Directie is aan deze afgevaardigden verklaard, dat zij geen besprekingen over het conflict wilden voeren, wanneer deze zo veeleisend zouden blijven. Hierop is door de afgevaardigden geantwoord, dat zij nog wel "een ander paard op stal hadden" en wel verder zouden zien. Op aandrang van de E.V.C. leden is door de arbeiders een één urige proteststaking uitgeroepen op 1, 4, 5, 6, en 8 November 1946. Hieraan wordt door circa 100 arbeiders deelgenomen. De reden van deze proteststaking is dat de Directie een bespreking met 4 afgevaardigden zal erkennen.

De aan deze proteststaking deelnemende arbeiders zijn voor het grootste deel lid van de E.V.C., ter de rest ongeorganiseerd of lid is van één der drie samenwerkende organisaties n.l. Het C.N.V., N.V.V. en R.K. V.W. De leden van drie voornoemde organisaties hebben tot op heden een algemene staking kunnen tegen houden, welke de E.V.C. leden echter willen invoeren. De proteststakingen zullen nog voortduren, doch verwacht wordt dat een algemene staking zal worden doorgevoerd, wanneer over dit standpunt geen nadere overeenkomst gesloten wordt.

3 0 OCT.

OD 209

R A P P O R T .

3 0 OCT.

BWDH3

Naar aanleiding van een oneenigheid tusschen een 19-jarig ateliermeisje en haar chef, heeft op Donderdag 17 October 1946 een wilde staking plaats gehad in de kleedingfabriek van de firma Grol te Groningen, die eenige uren heeft geduurd. Op het atelier van deze fabriek was reeds geruimen tijd werkzaam Geertruida Nekkema, geboren te Groningen 21 Februari 1927, wonende te Groningen Irislaan 87/b. Dit meisje verzuimde dikwijls haar werk op de fabriek en bleef om allerlei onbelangrijke gevallen zonder voorkennis van haar chef thuis. Hierin vond de bedrijfschef, den Heer Vuurmans, aanleiding om haar met inachtneming van de geldende opzegginstermijn te ontslaan. Het meisje heeft toen haar werkzaamheden terstond neergelegd doch wilde de fabriek niet verlaten. Toen elke poging, om haar op een rustige wijze de fabriek uit te krijgen mislukte, is een agent van Politie er bij gehaald. Daar het meisje ook nu niet voor rede vatbaar was en zich met kracht tegen den Politie-man verzette, is zij met geweld uit de fabriek verweiderd. Dit had tot gevolg, dat ongeveer twee derde van het personeel op het atelier het werk neerlegde en naar huis ging. Deze proteststaking omvatte ongeveer 150 personen.

De volgende morgen is het werk door allen hervat. Het bewuste meisje is niet teruggekeerd.

G r o n i n g e n, 25 October 1946.

Firma Grol ligt plat

Door onverantwoordelijk optreden van een agent

Gistermiddag is door het onverantwoordelijke optreden van een agent, die blijkbaar zijn opleiding in Schalkhaar genoten had op 'n jong meisje wilde toepassen 'n spontane proteststaking uitgebroken onder het personeel van de kledingfabriek van de firma Grol aan het Eemskanaal.

Verleden week was een meisje van de naaizaal niet op het werk verschenen door moeilijkheden thuis, waar de moeder ziek was geworden.

Toen iemand van het personeel haar kwam opzoeken en verlangde, dat zij weer aan het werk zou gaan weigerde zij dit, omdat zij het huisgezin niet in moeilijkheden wilde laten zitten. Het gevolg was, dat zij met ingang van de volgende week werd ontslagen.

Weer terug, kreeg zij geen werk aangewezen, waardoor zij als stukwerkster niets kon verdienen. Toen zij hierover haar verontwaardiging uitte, verzocht de aanwezige zaalchef haar de zaal te verlaten. Dit weigerde zij. De sterke arm werd opgebeld, die weldra in de vorm van een agent verscheen. Dit

agentje verzocht op zijn beurt het meisje de zaal te verlaten, hetgeen zij wederom weigerde. Toen schoot den agent waarschijnlijk het geleerde te Schalkhaar door het hoofd, hij pakte het meisje beet en sleurde haar met geweld de zaal uit.

Bij deze geweldpleging scheurde hij haar o.a. de knopen van de jurk. Het personeel was over het gebeurde zo verontwaardigd dat zij allen hun jas aantrokken en het gebouw verlieten.

Het is nog niet bekend, wanneer zij weer aan het werk zullen gaan. De directie, tot wie wij ons om inlichtingen wendden, wenste ons echter van haar zijde geen inlichtingen te geven, zolang de zaak nog in onderzoek is. Hoe het ook zij, wij vertrouwen erop, dat de autoriteiten dit agentje behoorlijk aan het verstand zullen brengen, dat de leiders van een regime, dat dergelijke praktijken in toepassing bracht, onlangs zijn opgehangen.

Hedenmorgen hebben de arbeiders bij de firma Grol in overleg met de E.V.C. het werk hervat.

"Kon weigerde" De Wankel"
"Dit onkenullige incident!"

C. V. D.

Br. No. 97/-46-Geheim.

Vriezenveen, 26 October 1946.

Onderwerp: "Staking bij de Firma
Palthe te Almelo."

Bijlagen: "Eén rapport."

Hiermede heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd te doen toekomen een rapportje over een wilde staking bij de firma Palthe, Chemische Wasscherij en Ververij te Almelo.

Hoewel deze staking slechts $1\frac{1}{2}$ uur geduurd heeft en overigens van geen belang voor Uwen dienst is, zoo meen ik toch voor doorzending te moeten zorg dragen, ten einde U.H.E. G. bekend te maken met de eigenaardige rechten van het personeel.

J.

A a n

n Heer Hoofd van den

C. V. D.

GRAVENHAGE.

Br.No.15/46

Onderwerp: Wilde staking bij de
Firma Palthe te Almelo.

R A P P O R T

Hiermede heb ik de eer U Weledelgestrenge beleefd het volgende te rapporteren.

Op Zaterdag 12 October 1946, des morgens te 7.30 uur, weigerden plm. 50 arbeidsteren der Firma Palthe, Chemische Wasserij en Ververij te Almelo, het werk te hervatten, naar aanleiding van het volgende.

Aan deze arbeidsteren, welke als strijkster bij voornoemde firma werkaam zijn, wordt des Zaterdag te toegestaan om meegebrachte goederen vanaf 11.-- uur te strijken. Op Zaterdag 12 October j.l. moesten de meegebrachte goederen bij den Portier worden afgegeven. Hierna kon bij den afdelingschef een bon voor deze goederen worden gevraagd, waarop de meegebrachte goederen om 11.-- uur van den Portier kon worden gehaald om te strijken. Deze maatregel is door de firma genomen om te beletten, dat goederen geruild worden met fabrieksgoederen, diefstal te bemoeilijken, en om te verijdelen dat de persoonlijke goederen reeds voor 11.-- uur worden gestreken.

Met dezen nieuwen maatregel gingen deze arbeidsters niet accoord en weigerden de goederen bij den Portier af te geven. Zij verklaarden niet eerder de fabriek te zullen betreden, dan wanneer deze maatregel ook ingevoerd was voor het kantoor, chefs en bazen personeel. Door dezen werd volgens hen, zelfs mantels en overjassen geveerd en gewassen zonder deze te laten boeken, terwijl dit ooglukkig werd toegelaten door de Directie.

Na een bespreking met de Directie over dit conflict, weigerden deze de genomen maatregel te herroepen, hoewel ook de afdelingschef en bazen der afd. strijksaal hiervan voorstanders waren. Dit was voor een 50 tal arbeidsters aanleiding om tot plm. 9.-- uur buiten de fabriek te blijven.

Te plm. 9.-- uur is met de Directie overeengekomen dat de goederen bij den Portier zouden worden afgegeven en het werk zou worden hervat, in afwachting van verdere te nemen maatregelen door de Directie.

Hierna hebben alle stakende arbeidsters het werk hervat. Voormelde staking werd niet gevoerd op initiatief der E.V.C..

0-0-0-0

17 October 6.

B 4406

GEHEIM

R. C.W.

70, 72
6 en 7 Oct. '46
Rapporten

Naar aanleiding van Uw vraag, gesteld in Uw hierneven genoemd schrijven No 70 deel ik U mede dat op toezending van de rapporten als door U bedoeld, zeer zeker prijs wordt gesteld. Van Enschede mocht ik een dergelijk maandrapport betreffende stakingsacties ontvangen, doch de andere door U genoemde plaatsen zondendeze tot nu toe niet. Wel vermelden deze plaatsen dergelijke acties in het kort in het maandoverzicht betreffende den toestand in de betrokken gemeente.

Aan den Heer,

J.F. Jansen

Wijk III No 377

Het Hoofd van den
Centralen Veiligheidsdienst
namens ^vdezen
de Luitenant-Kolonel:

Vriezenveen

J.G. Crabbendam

C. V. D.

B 4406

Spaken

Vriezenveen, 7 October 1946.

11001.

Br.No.72/-46-Geheim.

Onderwerp: "Staking Textielfabriek
Firma ten Cate te Almelo!"

Bijlagen : "Eén rapport".

Ingesloten heb ik de eer U HoogEdelGestrenge te doen
toekomen een rapport over de staking bij de Textielfabriek, Firma
ten Cate te Almelo, welk rapport U.H.E.G. werd toegezegd in mijn
schrijven No.70/-46-Geheim, betreffende "Stemming in fabrieken
te Almelo", dato 6 October 1946.

J.

A a n
den Heer Hoofd van den
C.V.D.

's - G R A V E N H A G E .

R A P P O R T

Op Dinsdag 1 October 1946, des namiddags, is in de spinnerij van de Firma ten Cate, textiel-fabriek te Almelo, een staking door 5 verdeelstoel-arbeiders uitgebroken. Het gevolg was, dat op Woensdag 2 October '46, plm. 20 krassenarbeiders door de ontstane stagnatie geen werk hadden en door de Directie naar huis werden gezonden. Op Donderdag 3 October '46 zijn ruim 200 arbeiders der voorspinzaal door de Directie naar huis gezonden, daar deze niet meer konden werken, vanwege de staking der vijf verdeelstoel arbeiders.

De oorzaak van het conflict is een loontarief kwestie. Volgens de richtlijnen der C.A.O. is aan deze 5 verdeelstoel arbeiders een minimum loon gegarandeerd van 72 cent per uur. Doordat zij echter op de verdeelsteelen werken in tariefloon, kunnen zij 84 à 85 cent per uur halen. Een van deze arbeiders moet per week echter enkele uren ander werk verrichten, waarvoor de firma ten Cate hen het minimum loon van 72 cent per uur uitbetaald. De stakende arbeiders eisen nu dat ook voor dit werk 84 à 85 cent per uur moet worden uitbetaald.

Door de Unie van Vakbonden is medegedeeld, dat door haar deze wilde staking ten sterkste wordt afgekeurd, doch dat zij wel van mening is dat de verdeelstoel-arbeiders, bij eventueel ander werk, recht hebben op het niet door de firma ten Cate verstrekte tarief loon.

Op Donderdag 3 October 1946, des namiddags is door de Unie van Vakbonden aan de Directie der firma ten Cate voorgesteld het gemiddeld tariefloon te betalen tot 17 October a.s. om het loonverschil op de te houden vakraad voor te leggen en hierin een beslissing te nemen. Hiermee ging de Directie echter niet accoord.

Op Donderdag 3 October '46, des avonds in een bijeenkomst van de Directie, de 5 verdeelstoel arbeiders en afgevaardigden van het personeel is besloten, dat aan de stakende verdeelstoel-arbeiders het gegarandeerd loon van 72 cent per uur zal worden uitbetaald. Beslist de Vakraad dat de arbeiders in hun recht staan, dan zal met terugwerkende kracht het gemiddelde tariefloon van 84 à 85 cent per uur uitbetaald worden. Dit is accoord bevonden door de 5 verdeelstoel arbeiders, waardoor deze op Vrijdag 4 October '46, des morgens het werk hebben hervat. In de loop van dezen dag hebben ook de overige arbeiders welke door de ontstane stagnatie door de Directie naar huis waren gezonden, het werk hervat.

Voormelde staking is niet door de E.V.C. voorbereid en droeg een algemeen karakter. Na het uitbreken der staking is echter wel door een klein aantal E.V.C. leden, welke eveneens bij de firma ten Cate werkzaam zijn, een poging gedaan om de arbeiders welke door de Directie naar huis werden gezonden te bewegen om aan de staking deel te nemen. Dit is echter niet gelukt en tot 5 personen beperkt gebleven. Hiernaar zal door mij een nader onderzoek worden ingesteld en zo spoedig mogelijk worden ingezonden.

C. V. D.

Wilde G. J. van
Vriezenveen, 6 October 1946.

Br.No. 70/-46-Geheim.

3 4406

Onderwerp: "Stemming in fabrieken te Almelo."

OCT.

Bijlagen : "Twee rapporten."

Hiermede heb ik de eer U HoogEdelGetrenge beleefd een tweetal rapporten te doen toekomen.

Het eerste rapport (blauwgemerkt No.1) geeft een overzicht hoe te Almelo geageerd werd op de stakingsactie te Amsterdam, in verband met de uitzending van militairen naar Indië.

Het tweede rapport is een algemeen overzicht over de stemming onder de arbeiders in de fabrieken te Almelo in de maand September. (Blauwgemerkt No.2.)

Mochten deze rapporten van direct belang zijn voor Uwen dienst, zoo zou ik dit gaarne van U.H.E.G. willen vernemen, ten einde te trachten de H.H. Commissarissen van Politie te Enschede, Hengelo, Deventer en Zwolle te bewegen om eveneens dergelijke maandoverzichten te willen inzenden.

Voorts deel ik U.H.E.G. mede, dat in de Textielfabriek van de firma Ten Cate te Almelo vijf personen instaking zijn gegaan, ten gevolge waarvan een heele afdeeling het werk moest neerleggen. Deze staking was "wild" en is weer opgeheven, daar een nadere beslissing in dit conflict op 17 October 1946 genomen zal worden. Officieel werd deze staking niet door de vakbonden gesteund, doch leden van de E.V.C. hebben wel getracht de hervatting van het werk tegen te houden. Over deze staking zal U.H.E.G. ten spoedigste nog een afzonderlijk rapport worden ingezonden.

De in bovenvermelde rapporten voorkomende namen heb ik laten controleeren en voor zoover zij niet in overeenstemming waren met de opgaven, zullen deze alsnog nader worden bekeken.

A a n

den Heer Hoofd van de

J.

C. V. D.

Javastraat 68.

's - G R A V E N H A G E .

zie OD 217
de de 10e 11e 12e 13e 14e 15e 16e 17e 18e 19e 20e 21e 22e 23e 24e 25e 26e 27e 28e 29e 30e 31e 32e 33e 34e 35e 36e 37e 38e 39e 40e 41e 42e 43e 44e 45e 46e 47e 48e 49e 50e 51e 52e 53e 54e 55e 56e 57e 58e 59e 60e 61e 62e 63e 64e 65e 66e 67e 68e 69e 70e 71e 72e 73e 74e 75e 76e 77e 78e 79e 80e 81e 82e 83e 84e 85e 86e 87e 88e 89e 90e 91e 92e 93e 94e 95e 96e 97e 98e 99e 100e
Verlagen
Verlagen over de gemeente
Gemeenten aan niet in p.

Voor een maandelijks overzicht in de fabrieken hier ter stede ontrent eventuele conflicten en de stemming der arbeiders, bereikten mij de hier volgende rapporten.

Firma Scholten, -toen Maatschappij

Onderstaande personen behoren tot de bedrijfskernraad der Firma Scholten, Deze personen zijn uit de arbeiders gekozen en eventuele klachten of conflicten voor de arbeiders met de directie te bespreken.

Johannes 23.4.96 Almelo

Hulkenkruiser
J. Hulsink, wonende Biezenstraat 59, te Almelo. Voornoemde behoort tot den N.A. Godsdienst. In het jaar 1945 op de bevrijding werd door voornoemde Hulsink propaganda gevoerd voor de N.V.C., door hiervan plandjetten voor zijn woning te hangen, terwijl hij tevens als lid was ingeschreven. Later is door Hulsink het N.V.C. lidscap bedankt en overgegaan naar de N.A.G.V. G... **...**, wonende Sornbroekse straat 329, te Almelo voornoemde Bolk is lid der N.V.C. en vermoedelijk tevens lid der C.P.N. - De Waarheid.

*Frans Frederik, 11.4.02 Almelo
Hulkenkruiser*

A.W. Briene, wonende Vogelstraat 48, te Almelo. Voornoemde Briene was tijdens de bezetting lid van het Nederlandse Arbeids Front en Sociaal-voorman bij de Firma Scholten.

*Brend Willem, 1.11.12
Zwolle 24 deuren*

B. Kamp, wonende Keigerweg 10, te Almelo. Voornoemde Kamp is lid der N.V.C. en vermoedelijk tevens lid der C.P.N. - De Waarheid.

*Bernardus Kamp, 28.11.13
Almelo, 24 deuren*

H. Frederiks, wonende Lindenstraat 16, te Almelo. Voornoemde Frederiks is lid der N.V.C.

*Hendrikus, 28.12.00
Heino, mever*

J. Heimink, wonende Violierstraat 75, te Almelo. Voornoemde Heimink is lid der N.V.C.

Johan, 9.4.00 Almelo

J.G. Wesselaar, wonende te Alborgem 321, wem. Tubbergen. Nadere gegevens zijn hiervan niet bekend.

*Alberdina, 11.12.06
Frans, 11.11.08 Almelo
gehuwenbaas.*

Anny Wesselaar, wonende Lohofstraat 70, te Almelo. Nadere gegevens zijn hiervan niet bekend.

G. Lagendijk, wonende Lohofstraat 59, te Almelo. Voornoemde Lagendijk is lid der N.V.C.

Door bovenvermelde kernraad zijn op woensdag 25 September 1946, besprekingen gevoerd over het aannemen van twee sollicitanten, te weten:

1. **Walter Jansen**, wonende Lohofstraat 71, te Almelo. Voornoemde Jansen was voor 1940 werkzaam bij de Firma Scholten, doch heeft in bezettingstijd dienstgenomen als Wachterman in Duitse militairen dienst. De bedrijfsraad heeft tijdens de bespreking met de directie verklaard, dat zij geen bezwaren had en voornoemde Jansen wederom in dienst te stellen van de Firma Scholten.

2. Tegen den tweeden sollicitant genaamd Schoemaker, wonende te Almelo, die in bezettingstijd bij de Firma Scholten ontslag heeft genomen en hierna als voorman op een Duitse fabriek in Duitsland heeft gewerkt. Almelo arbeiders welke in deze Duitse fabriek tewerk gesteld waren, bij overtredingen of sabotage heeft verraden en bij verzuim deze uit hun woningen heeft ghaald, zijn door den kernraad bevestigd.

Door de kernraad is aan de directie verklaard, dat voornoemde Schoemaker niet voor als arbeider bij de Firma Scholten aangeworven kon worden, daar dit door de overige arbeiders niet geaccepteerd zou worden. In naam van de overige arbeiders is door de kernraad verklaard,

dat zij zich tegen dienstneming van Schoemaker tot het uiterste zal verzetten.

Overigens zijn bij de firma Scholten door het personeel geen ontevredenheden naar voren gebracht. De stemming onder de arbeiders is over het algemeen goed te noemen.

Firma Palte, Chemische Wasscrij en Ververij.

Door de arbeiders werden hier zeer veel aanmerkingen gemaakt op het uitgeven van de z.g. foute rijwielbanden. Deze rijwielbanden worden van Directie zijde aangewezen aan die arbeiders welke buiten een vooraf getrokken cirkel waren. Hierover heerst echter onder de arbeiders zeer veel ontevredenheid daar de toewijzing zeer wisselvallig plaats heeft en hiervan meerdere keren wordt afgeweken. Volgens verklaring der arbeiders wordt aan bepaalde personen, welke voelal tot het bezet personeel behoren, hiervan verstrekt, waarop zij volgens den vooraf getrokken cirkel geen recht hebben. Tevens worden afdelingsbazen in bezit van nieuwe banden gesteld, welke dagelijks met een nieuw rijwiel met zeer goede banden naar de fabriek rijden en deze dus voor direct gebruik niet nodig hebben. Arbeiders, welke een groter afstand naar de fabriek moeten afleggen, aan deze bazen worden niet in bezit gesteld van banden. Door de arbeiders zijn hierover bij de Personeelsafdeling herhaalde klachten kenbaar gemaakt, hier wordt dan verklaard dat de rijwielbanden door den Distributie dienst Almelo worden aangewezen, hetgeen door de Directie niet kan worden herroepen. Bij den distributie kring zijn hierover inlichtingen gevraagd, waaruit bleek dat deze banden geheel buiten de distributie om door de Directie worden teegewonen.

De ontevredenheid onder de arbeiders over de banden toewijzing is bij voornoemde firma Palte zeer groot. In hoeverre deze ontevredenheden gerechtvaardigd zijn, kan door mij niet worden beoordeeld. Een feit is echter dat meerdere arbeiders hebben gedreigd niet eerder te zullen terug komen, dan wanneer zij de banden waarop zij recht hebben, in hun bezit hadden. In meerdere gevallen werden hen hierop banden verstrekt. Overigens hebben zich in dit bedrijf geen conflicten voorgedaan, welke op ontevredenheid van het personeel duiden.

Firma Ten Cate, Textielfabriek

Onderling worden hier door de arbeiders klachten naar voren gebracht over de lonen welke beneden het peil der overige textiel fabrieken liggen. Volgens hun mening worden de lonen opzettelijk beneden de overige overige textiel bedrijven gehouden, om de arbeiders uit te buiten, daar de productie, volgens hen, zeer goed is. Hierover zijn al meerdere reclames naar de Directie gezonden, hetgeen nog geen resultaten heeft opgeleverd.

Door de arbeiders wordt verwacht, dat in den komenden winter het ploegen stelsel zal worden ingevoerd. Hiertegen zullen zij zich, volgens hun verklaringen, tot het uiterste verzetten, daar dit in de huishouding der arbeiders hogere kosten mede brengt aan licht, brandstof enz., welke naar verhouding niet worden vergoed. Ook het feit dat het ploegen stelsel zeer onaangename werktijden met zich medebrengt, is oorzaak dat zij hiettege-

zeer sterk zullen ageeren. Opmerkelijk is, dat onder deze arbeiders in de afgelopen 2 maanden de ontevredenheden minder zijn geworden, dan voorheen het geval was. Volgens het binnen gekomen rapport heerst hier een zekere stakingsmoeheid. Was voordien een conflict ontstaan tussen arbeiders en Directie, dan werd veel gauwer met staking gedreigd, dan thans het geval is. Ook het grote aantal E.V.C. leden, dat in dit bedrijf vertegenwoordigd zijn, blijken iets van een reactionair karakter te hebben ingeboet.

Firma Bendien, Confectie fabriek.

In dit bedrijf worden door de arbeidsters herhaalde klachten geuit over de te lage loonstandaard vergeleken bij de overige confectie bedrijven hier ter stede. Dit is de enigste klacht welke mij vanuit dit bedrijf bereikte. Bij de Directie zijn hierover reeds vele klachten binnen gekomen, die in sommige gevallen wel verbetering brachten, doch in het algemeen blijven deze onder het verlangde loonpeil, zoals deze bij de confectiebedrijven Smits en Venema heersen. Dit heeft tengevolge dat maandelijks door een klein aantal arbeidsters getracht wordt ontslag te krijgen, om in een ander bedrijf het werk te hervatten.

Ontevredenheden, welke aanleiding zijn tot een staking in de toekomst worden hier momenteel niet waargenomen. Het leden aantal der E.V.C. is naar verhouding van het aantal der arbeiders zeer gering, terwijl deze volkomen door de Directie genegeerd worden.

Firma Hedeman, Textielfabriek

In dit bedrijf worden, volgens verklaringen der arbeiders, de laagste lonen uitbetaald der textielfabrieken hier ter stede. Hierover zijn dan ook herhaalde ontevredenheden, welke aan de Directie kenbaar worden gemaakt. In vele gevallen wordt hierin echter geen verbetering gebracht. Hierdoor hebben in de afgelopen maanden meerdere arbeiders wederom ontslag genomen daar de loonstandaard te laag was. Het feit dat hier een zeer gering aantal arbeiders lid is der E.V.C. en deze hoofdzakelijk buiten Almelo woonachtig zijn, geeft de verwachting dat hier niet naar het wapen van staking gegrepen zal worden.

Uit de overige bedrijven hier ter plaatse, bereikten mij geen klachten of conflicten.

POLITIE
TE
ENSCHEDÉ

B 4/4/00 *Overseer*

ENSCHEDÉ, den 9-10-1946

Typ. v.d.B.

No. 332/10

11 OCT. (K)

Ik heb de eer U bijgaand
te doen toekomen een overzicht
van stakingen te Enschede in de
maand September 1946.

Coll:

De Commissaris v. Politie,

J. W. van

h *M*

AAN:

den Heer Hoofd Centr. Veiligheidsdienst
Javastr. 68

te

's-Gravenhage.-

AS

No. 332/10.

OVERZICHT VAN STAKINGEN TE ENSCHEDE IN SEPTEMBER 1946.

Textielfabriek Scholten.

Wegens tekort aan arbeidskrachten had de directie van de fabriek enige Drentse meisjes in dienst genomen. Van de zijde der directie werd voor kosthuizen gezorgd. Omdat deze meisjes nagenoeg geheel zonder behoorlijke kleding waren, heeft de directie ieder twee stel ondergoed en een lap stof doen toekomen.

De Enschedese meisjes meenden op dit laatste ook recht te hebben en verzochten hier om. Ze kregen de mededeling, dat zij tegen betaling en de afgifte van de benodigde textielpunten textiel zouden kunnen ontvangen. De Enschedese vrouwelijke arbeidskrachten accepteerden dit niet en dienden hun ontslag in, waarop door de directie niet werd ingegaan. De "fabriekskern" werd ook in deze zaak gekend.

Tenslotte gingen de Enschedese meisjes in staking. Totaal hebben 132 meisjes gestaakt.

De vakbonden, uitgezonderde de EVC, hebben zich er mee bemoeid. Op Vrijdagmorgen 19 September 1946 is het werk na 1½ week staking weer hervat.

Van politieke actie is bij deze staking niets, bemerkt.

Op de voorgrond tredende figuren waren er niet.

Van het totaal aantal arbeiders bij de fabriek Scholten is slechts een klein percentage aangesloten bij de EVC.

Bijde Firma Van Heek & Co hebben omstreeks 15 Sept. ongeveer 500 vrouwelijke werkkrachten enige dagen gestaakt.

De mannen hadden enige tijd geleden een costuum gekregen.

De vrouwen eisten daarom een mantel, doch deze werd in verband met de nieuwe van Regeringswege gekomen voorschriften niet gegeven.

Hoewel de toekomstige Rijksregeling aan de staaksters bekend werd gemaakt, waren deze naar hun mening, bij de toepassing van deze regeling, nog te kort geschoten bij de mannen en bleven nog enige dagen in staking.

De "contact-commissie" - welke in een bewogen zitting met de stakende vrouwen confereerde - stelde voor het werk te hervatten. Zelfs bekende communistische werkkrachten adviseerden hiertoe, doch twee op de voorgrond tredende "dames", die op ordinaire wijze toespraken hielden, hebben de vrouwen weten te bewegen nog enige dagen in staking te blijven. Tenslotte hervatten allen omstreeks 23 September het werk.

Bedoelde "dames" zijn:

G. Slieuwke Gerritsen geb. Hettinga, geb. te IJlst, 6-1-12, won. Galvanistraat 9 te Enschede, gehuwd met Heinrich Gerritsen, geb. te Coesfeld (D.), 21-8-12, wever.

S. Gerritsen-Hettinga beweerde een adres te kunnen aanwijzen, waar de staaksters zich konden vervoegen om ondersteuning. Ze werd een maal door de directie der fabriek terzake diefstal van textiel onderhouden. Haar echtgenoot is een bekende van de recherche.

P. Roelofje Bijkamp-Blaauw, geb. te Assen, 2-3-06, won. Bultsweg 228 te Enschede, gehuwd met Hein Nijkamp, geb. 16-5-06.

H. Nijkamp is 2e voorzitter van de Afd. VII der CPN "De Waarheid" te Glanerbrug (gem. Enschede).

Handwritten notes:
Kantoor
[Signature]

Tijdens de staking trachtte men een "huis aan huis"-lijst-collecte te organiseren t.b.v. de staaksters, doch dit mislukte omdat de sympathie van de bevolking nihil was.

Zie voor de proteststakingen tegen uitzending van militairen naar Indonesië bijgaand rapport, d.d. 25-9-1946.

Op 26-9-1946 is het werk algemeen hervat.

Enschede, 7 October 1946.
De rapporteur,

(J.D.Mos.)

Betreffende:
Proteststaking tegen uitzending
van militairen naar Indonesië.

R A P P O R T.

Ik, ondergetekende, Jan Dirk Mos, agent van politie te Enschede, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, heb de eer U Edelgestrenge beleefd het volgende te rapporteren omtrent de te Enschede gehouden proteststakingen tegen uitzending van militairen naar Indonesië.

Tot heden, Woensdag 25 September 1946, 16 uur, is mij na informatie bij de directies der grootste bedrijven het volgende bekend geworden.

Bij de Spinnerij Oosterveld aan de Goolkatenweg staakt nagenoeg het genele personeel, zijnde 200 personen.

Bij de N.V. Van Heek & Co is het aantal stakers door de directie niet te schatten, aangezien dit textielbedrijf uit 4 grote afdelingen bestaat en men tot heden hiervan nog geen overzicht kon krijgen. Minimum wordt dit op 300 geschat doch niet onwaarschijnlijk wordt geacht, dat het aantal stakers dubbel zo groot is.

Ongeveer 75 personen staken bij de N.V. Bliidenstein & Co aan de Oosterstraat. In deze fabriek staken ook nog een 20-tal vrouwelijke werkkrachten, meest jongere. Deze laatste staken om een loonskwestie.

Van de N.V. N.J. Menko (en Roomkeek) staakt momenteel 20% van het aantal werkkrachten, eveneens meest jongere, zijnde ongeveer ⁷⁵ personen.

⁷¹²⁵ Bij Wisselink's Textiel Mij, fabriek Bleekweg, zijn 75 personen in staking, zijnde eveneens 75% van het aantal werkkrachten in deze fabriek.

Aangenomen moet worden, dat in Enschede totaal ruim 1000 personen in staking zijn gegaan.

In bovengenoemde bedrijven hebben zich geen incidenten voorgedaan.

Bij de overige grote bedrijven, zoals Schuttersveld, Holland, Gebr. Jannink en Scholten, werd niet gestaakt.

Omstreeks 14 uur hedenmiddag verzamelden zich ongeveer 250 stakers in de omgeving van het stadhuis, blijkbaar om de aankomst van Zijne Excellentie, den Minister van Binnenl. Zaken, bij te wonen, doch er deden zich geen bijzonderheden voor.

In de stad is het overigens rustig.

Enschede, 25 September 1946.
De rapporteur,

A A N
Den Heer Commissaris van Politie
te
ENSCHUDE.

Onderwerp: einde staking bij Van Heek & Co.

Volgno.

12 NOV. 1947

ACD/24/213

In aansluiting op hetgeen is vermeld in het rapport P 192a/47, blz. 2 en het maandrapport R 67, blz. 6, punt g, betreffende de wilde staking op textielfabriek van de fa. Van Heek & Co. alhier, heb ik de eer, U Edelgestrenghe het volgende te berichten:

Op Maandag, 3-11-47, was de directie genoodzaakt, een 100-tal mannelijke en vrouwelijke arbeiders naar huis te zenden, als gevolg van de staking. Deze zogenaamde uitgeslotenen vergaderden nog diezelfde dag met vertegenwoordigers van de Bedrijfsunie, waarbij op verzoek van enige arbeiders vertegenwoordigers der EVC (plaatselijk) aanwezig waren. Deze bijeenkomst had hoofdzakelijk ten doel, vast te stellen op welke wijze de uitsluiting dezer arbeiders was geschied. Geen der uitgeslotenen bleek genegen, het werk der stakers - z.g. bezmet werk - te verrichten.

Op Woensdag, 5-11-47 werd vergaderd door vertegenwoordigers van de Bedrijfsunie en van de EVC met de uitgeslotenen en de stakers. Wederzijds werden de ingenomen standpunten uiteengezet. De stakers bleven echter vasthouden aan hun eisen. Op Vrijdag, 7-11-47 vond opnieuw een dergelijke vergadering plaats, waarbij de landelijk voorzitter van de Bedrijfsunie, J.A. Middelhuis, als zijn zienswijze te kennen gaf, dat de oplossing van dit conflict binnen het raam van de CAO diende plaats te vinden en dat in verschillende afdelingen van de fabriek zeer zeker verbeteringen waren te bereiken. Dit alles was zeer goed mogelijk, zonder naar het middel staking te grijpen. De stakers handhaafden hun ~~zwaar~~ eisen en de vertegenwoordiger van de EVC, Leushuis, aanvaardde geen verantwoordelijkheid voor een loonsverlaging, ongeacht het feit, of de lonen boven het toegestane maximum zouden moeten komen bij een plaats vindende verhoging.

Nadien had een bespreking plaats van de directie van Van Heek & Co. met: de fabriekscommissie, vertegenwoordigers van de Vakraad en van de EVC. Dit had tot resultaat, dat wegen werden gevonden, om binnen het raam van de nieuwe CAO de lonen zo ver omhoog te brengen, dat in geen geval meer sprake zou zijn van een geringer bedrag in het loonzakje dan voorheen. De verhoging zou gelden met terugwerkende kracht vanaf 13 October j.l.. De lagere lonen zouden meer verhoogd worden dan de toplonen. De loonsverhoging zou ook gelden voor de arbeiders, die staakten, zodra zij hun werk zouden hervatten. Dit hield dus in, dat de stakers hun eerste eis ingewilligd zagen. De tweede eis: het niet betalen van de f1.- pensioenpremie, vooraleer de werking van het pensioenfonds bij reglement was vastgelegd, werd niet ingewilligd.

Noch de Vakraad, noch de directie van de fabriek wilden verder iets weten van een door de fabriekscommissie uit te oefenen toezicht op de voor het pensioenfonds gestorte gelden.

In de dagbladen werd hierop bekend gemaakt, dat op Maandag, 10-11-47 het gehele bedrijf weer in werking zou worden gesteld.

Alle arbeiders hebben op laatstgenoemde datum het werk hervat

AAN: Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,

's - G R A V E N H A G E.

00 209

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

's-GRAVENHAGE, 26 November 1947.
Javastraat 68.

No. 24308

G E H E I M

Verslag van een op 10 November 1947 te Tilburg gehouden bijeenkomst van stakers bij de AaBe wollen stoffen- en wollen dekenfabriek te Tilburg.

Deze vergadering zou om 14 uur aanvangen, doch in verband met besprekingen tussen Directie en fabriekscommissie en de uitslag van de stemming van het personeel van de afdeling weverij der AaBe-fabriek kon de vergadering eerst te omstreeks 15.30 uur worden geopend.

Achter de bestuurstafel hadden behalve de leider der vergadering, Albertus Cornelius Maria GALLÉ, geb. te Tilburg 17-6-1902, wonende te Tilburg, een tiental leden van het stakingscomité plaats genomen. Aanwezig waren ruim 350 personen.

Gallé deelde de uitslag van de stemming onder wevers mede en riep allen op de strijd voort te zetten. Hij was er van overtuigd, dat de arbeiders, indien zij eensgezind bleven en bereid waren voor de goede zaak een offer te brengen, deze strijd zouden winnen. Met verheffing van stem deelde hij mede, dat "ook de scharenslijper van Heek & Co te Enschede niet had willen toegeven, maar dat hier de arbeiders de strijd hadden gewonnen. Hij wekte de toehoorders op de verkoop van steunbonnen met alle energie aan te pakken en verkondigde dat de E.V.C. f.2000.- had bijgedragen voor steun aan de leden. Dit bedrag zou echter onder alle stakers procentsgewijze worden verdeeld.

Wervolgens voorde Josephus Hendricus Cornelis Spijkers, geb. te Tilburg 1-10-1904, won. te Tilburg, het woord, die mededeelde, dat volgens het Nieuwsblad van het Zuiden alle aanwezigen communisten zouden zijn. Dit blad had n.l. in verband met deze vergadering geschreven: "De communisten vergaderen". Een arbeider, die voor zijn rechten opkomt, zou, aldus spreker, botweg "communist" genoemd worden. Volgens hem zouden er dan in Nederland miljoenen communisten zijn en zouden er nog velen volgen "want in heel het land zullen de conflicten zich ophopen en dan worden de arbeiders, die voor hun bestaan strijden, communist".

Hij hekelde voorts de plaatselijke pers, die geen berichten van het stakingscomité zou willen opnemen om de juiste oorzaak van het conflict aan haar lezers voor te leggen. "De tijd zal echter komen, dat de pers bij het stakingscomité zal komen bodelen om inlichtingen", meende hij.

Tenslotte zei spreker, dat hij het stakingscomité met raad en daad terzijde zal staan.

De vergadering, welke slechts korte tijd duurde, werd hierop gesloten.

C.V.D.

VERZONDEN, AAN:

Z.E. de Minister-President.

Z.E. de Minister van Binnenlandse Zaken.

Z.E. de Minister van Justitie.

De Heer Comm. der Koningin in de Prov. Noord-Brabant.

De Heer Hoofd Afd. III B van de Generale Staf.

De Heer Hoofd Sectie III, M.I.D., Marinestaf.

De Heer HoofdCommissaris van Politie te Amsterdam.

De Heer HoofdCommissaris van Politie te Rotterdam.

De Heer HoofdCommissaris van Politie te Den Haag.

De Heer HoofdCommissaris van Politie te Utrecht.

De Heer HoofdCommissaris van Politie te Groningen.

De Heer Commissaris van Politie te Enschede.

OD 2096

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

's-GRAVENHAGE, 26 November 1947.
Javastraat 68.

No. 22995

Onderwerp: Stakersvergadering
te Tilburg.

G E H E I M

Verslag van een op Vrijdag 7 November 1947 te Tilburg
gehouden vergadering van stakers bij de Wollenstoffenfabriek
N.V. "Beka" te Tilburg.

De vergadering, welke omstreeks 10.30 uur door Albertus
Cornelius Maria GALLÉ, geboren te Tilburg, 17-6-1902, werd ge-
opend, werd bezocht door ruim 300 personen. Aan de bestuurstafel
hadden behalve Gallé tevens plaats genomen: Josephus Adrianus
Maria SPIJKERS, geb. te Tilburg 22-11-1901, wonende te Tilburg,
een zekere HORBEN, alsmede een drietal personen, vermoedelijk
arbeiders van de "Beka"-fabriek.

Gallé hield een rede van ongeveer de volgende inhoud:

"Wij waren na de bevrijding bereid flink te werken. Als
gevolg van onze prestaties zijn wij nu gekomen aan een loons-
verlaging. In de vergadering op de AaBe-fabriek heb ik herhaal-
delijk gezegd, dat wij geen vertrouwen hebben en mogen hebben
in de Rijksbemiddelaars. Nu is de tijd gekomen om ons te ver-
zetten tegen de Tilburgse fabrikanten en zo wij dit niet doen,
zullen wij loonsverlaging op loonsverlaging moeten slikken. De
Regering wenst textiel, want het is een exportartikel en export
betekent deviezen". Spreker brak vervolgens een lans voor hogere
lonen. Mocht het niet mogelijk zijn de lonen te verhogen, dan
adviseerde hij "terugroeping van onze jongens uit Indonesië",
wat een besparing zou betekenen van 6 tot 7 miljoen gulden per
dag. Met verheffing van stem riep hij uit: "Dat zijn deviezen".
Een eerste vereiste om de strijd naar behoren te kunnen voeren,
achtte hij de vorming van een "flink stakingscomité, dat leiding
bij de staking kan geven". Gallé vroeg de toevoorders of een of
meer hunner het woord wilden voeren, waarop een zekere SPIJKERS
naar voren trad.

Hij deelde mede eerst sedert korte tijd van de AaBe-fabriek
werkzaam te zijn. Spreker deelde mede, dat aan de achterzijde van
de loonzakjes der arbeiders hun tegoed werd vermeld en vroeg
zich vervolgens af, waarom dit tegoed niet werd uitbetaald. Z.i.
berustte dit op onwil der directie, aangezien toen men deze had
gevraagd waarom deze gelden niet werden uitbetaald, de directie
hierop

VERZONDEN AAN :

Z.E. de Minister-President.

Z.E. de Minister van Binnenlandse Zaken.

Z.E. de Minister van Justitie.

De Heer Comm. der Koningin i/d Prov. Noord-Brabant.

De Heer Hoofd Afd. III B van de Generale Staf.

De Heer Hoofd Sectie III, M.I.D., Marinestaf.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Amsterdam.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Rotterdam.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Den Haag.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Utrecht.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Groningen.

De Heer Commissaris van Politie te Enschede.

hierop niet had geantwoord. "Er schuilt hier een addertje onder het gras. Wij zijn sufferts geweest, dat wij vorige week niet hebben gestaakt. Wij zijn echter door de directie op sleeptouw gehouden." Hij beëindigde zijn toespraak met de stakers veel succes toe te wensen bij hun actie en verzekerde hun zijn medewerking.

J.H.C. Spijkers hield hierop een toespraak, waarin hij o.m. zei:

"Het is vanzelfsprekend, dat ik mij nog gebonden gevoel aan de arbeiders, waarmede ik 30 jaren lief en leed heb gedeeld. Ik heb jullie strijd steeds gevolgd en medegestreden. Mijn textielarbeidershart dwingt mij om hier te komen. In bijna geen enkele industrie zijn de productiecijfers zo hoog als in de textielindustrie. Nu komt echter de C.A.O. met een gevoelige loonsverlaging. Zullen wij ons hierbij neerleggen? Het is onze plicht voor vrouw en kinderen te zorgen. In de arbeidersklasse heerst diepe beroering en men tracht de stemming der arbeiders te remmen en te breken. Ik zal zover als jullie dat willen mijn morele steun aan de staking geven. Plaats U eensgezind achter de door U gekozen leiding. Jullie moeten de fabrikanten dwingen het oude loon te betalen. Jullie kunnen op mijn morele en financiële steun rekenen en zullen nimmer tevergeefs bij mij aankloppen".

De vergadering beantwoordde deze rede met een daverend applaus.

Vervolgens werd het woord gevoerd door een der hoofdbestuursleden der E.V.C., vermoedelijk genaamd Horben. Deze hield een rede van ongeveer de volgende inhoud:

"Wat zijn de oorzaken van de conflicten in de textielindustrie? De hoofdzaken zijn de loonpolitiek van de Regering. Hierin moet verandering komen. Indien de prijzen volgens mededeling van het N.V.V. niet omlaag gaan, moet er een derde loonronde komen. Alle lasten en moeilijkheden van de tegenwoordige tijd worden gelegd op de schouders van de werkende klasse. De arbeiders hebben vooraan gestaan in de strijd tegen de Duitsers en staan thans vooraan bij de wederopbouw. Wij zijn bereid offers te brengen, maar ook de fabrikanten dienen hiertoe bereid te zijn. De nieuwe C.A.O., welke niet vooruitstrevend is, wordt gebruikt om de loonstop-politiek te handhaven. Men wil de lonen van de textielarbeiders gelijk stellen met de lonen van de overige arbeiders in Nederland."

Hierna besprak hij de stakingen bij de firma Van Heek & Co. te Enschede. Volgens spreker was de E.V.C. bereid medewerking te verlenen bij de oplossing van het conflict, waarbij evenwel de eis werd gesteld, dat de nieuwe C.A.O. geen loonsverlaging mag inhouden. "Wij staan volledig achter jullie strijd en zullen met al onze middelen deze steunen. Wij moeten echter rekening houden met moeilijkheden, want wij bezitten geen miljoenen in onze kas. Wij zeggen tot de andere organisaties, die voldoende geld bezitten: "Opent de kassen voor de stakers".

"Wij moeten in de eerste plaats er naar streven, dat het te vormen stakingsecomité zich in verbinding zal stellen met de fabrikanten en de Rijksbemiddelaars, opdat de meest gunstige resultaten verkregen kunnen worden. Niet tegen elkaar, maar met elkaar strijden, den is niemand in staat dit blok te breken en zullen wij de loonstop-politiek kunnen tegengaan."

Hierna werd de aanwezigen gevraagd of enigen humor bereid waren

waren in het stakingscomité zitting te nemen, waarvoor zich ongeveer 15 personen aanmeldden. Het ligt in de bedoeling der stakers in elke fabriek een stakingscomité te vormen, uit welke verschillende comités het plaatselijk stakingscomité zal worden gevormd. Laatstgenoemd comité zal zich dan in verbinding moeten stellen met een nog samen te stellen landelijke commissie.

Aan het einde van de vergadering spoorde Gallé de toehoorders aan de arbeiders van de andere fabrieken op te wekken de op die dag 's avonds om 8 uur te houden vergadering van stakers bij te wonen, waarna de bijeenkomst werd gesloten.

C.V.D.

UITTREKSEL

Voor OD 209 ..... Naam STAKINGEN (Wilde.)
Origineel in OD 342 ..... Naam Maandrapporten Overijssel
Volg nr. .... Ag. nr. 22728 ..... Aard van het stuk .....
..... Afz. ID Enschede ..... Datum 1.11.47

a. Wilde staking bij de Textielfabriek Firma E. ter Kuile & Zn.N.V. (145 arb.), uitgebroken op 7.10.47.

Aantal stakers; 6

Oorzaak: loonkwestie.

Aanleiding: een der arbeiders, een zeer goed vakman, ontving loonsverhoging.

Een aantal arbeiders verlangde hierop verhoging van hun uurloon van 75 op 85 cent. De Directie was genegen tot verhogen tot 78 cent, hetgeen overeenkwam met het advies, gegeven door de Bedrijfscommissie. Bedoelde arbeiders namen hiermee geen genoegen, waarop 6 arbeiders in staking gingen. Zij bekleedden sleutelposities in het bedrijf, zodat door hun staken reeds spoedig het grootste deel der weverij stil lag. De fabriekscommissie steunde de stakende arbeiders niet.

Daarop vervoegden zich een of meer stakers bij de EVC, die hen evenmin steunde, waarop zij zich wendden tot het plaatselijk bestuur van het NVV. Dit bestuur bemiddelde, waarop het werk werd hervat op 9.10.47. De door de Directie toegezegde verhoging tot 78 cent werd gegeven.

De voornaamste agitator was: Johannes Jacobus Ree, geb. te Hengelo (O) 3.11.10. reiniger, won. te Enschede, Willem de Clercqstraat 37, waarschijnlijk lid der EVD.

Op 16.10 verscheen in "De Waarheid" een bericht over deze wilde staking, getiteld: "Loonsverhoging afgedwongen door textielarbeiders". Hierin werd het voorgesteld, alsof het gehele bedrijf aan de staking had deelgenomen. Verder werd beweerd, dat door de directie een nieuwe tariefregeling was ingesteld. De directie noemt dit een pertinente leugen, daar zij deze eis zonder meer had afgewezen.

d. Wilde-staking bij Bredere's-Bouwbedrijf, -geveestigd

e. Een drietal wilde stakingen op de Textielfabriek "Schuttersveld" (totaal 1100 arbeiders), uitgebroken op 24.10.47.

1. Een achtstal kolentremmers staakten gedurende een halve dag. Zij wensten een vast grondloon van f. 42.50 per week. Tot op heden was hun loon afhankelijk geweest van de hoeveelheid te lossen kolen. Zij hadden voor de staking een voor hen gunstig moment afgewacht. Er stonden 20 ton kolen voor de fabriek, en 20 ton aan het station. Door de directie werd hun loon vastgesteld op 71 cent per uur plus 20% premie.

2. een 22-tal drossers en drolsters (vr. arb.) wensten hetzelfde loon te ontvangen als de drossers en drollers (mnl. z.o.z.)

Uitgetrokken door B&G ..... Afd./Sectie ACD 4 ..... Datum 9.12.47

arb.) op dit bedrijf, daar zij dezelfde arbeid verrichtten. Daar de CAO loonsverschillen aangeeft voor deze categorieën arbeiders, wenste de directie hierop niet in te gaan. Deze arbeiders gingen daarop Maandag 27.10.47 in staking, nadat ook de eis, dat ook de EVO bij de te voeren besprekingen met vertegenwoordigers van de Bedrijfsunie aanwezig zou zijn, werd afgewezen.

Het werk werd op 28.10.47 hervat, nadat de directie aan de stakers had toegezegd, dat hun arbeid zou worden verlicht, o.a. door de inschakeling van een zgn. bayerboer (mnl.hulp), terwijl het loon over de dag waarop was gestaakt, aan hen zou worden uitbetaald.

3. een aantal ambachtlieden (smeden, koperslaggers, en metaalarbeiders) gingen op 24.10.47 enige uren in staking, omdat soortgelijke arbeiders op een andere textielfabriek in Enschede een hoger uurloon zouden ontvangen. Bij een ingesteld onderzoek door de voorzitter van de fabriekscommissie bleek dit echter niet het geval te zijn, waarna de werkzaamheden werden hervat. De vakbonden verleenden geen bemiddeling.

f. Wilde staking bij de Twantse Textielfabriek. (totaal ong. 400 arb.)

Op 28.10.1947 braken op dit bedrijf een tweetal kleine stakingen uit, die een uur duurden. Er werd gestaakt van 12-13 uur door 16 krassers en van 14.30-15.30 uur door 18 ruwers.

De reden was gelegen in de invoering van de nieuwe pensioenregeling, waardoor de arbeiders f.l. per week moeten betalen. De kwestie werd door de bespreking van de arbeiders met de fabriekskern en de bedrijfsleiders opgelost, zonder dat enige vakbond bemiddeling verleende.

Volgens mededeling van de bedrijfsleider is het feit, dat de arbeiders de berekeningen volgens de nieuw ingevoerde loonregeling (CAO) niet begrijpen. de oorzaak van de stakingen. Er traden geen personen op de voorgrond.

g. Wilde staking bij de Firma Van Heek & Co (2400 arbeiders).

Onder verwijzing van hetgeen is vermeld in rapport No.P/192a-47, blz. 2,5e al., zij vermeld, dat de aldaar genoemde 40 levers nog steeds in staking zijn. (werkzaam bij de fabriek "Kremersmaten" van dit bedrijf.)

De staking op 25.10.47 uitgebroken op de spinnerij "Noorderhagen" van deze firma, welke reeds was genoemd in laatstgenoemd rapport, heeft zich inmiddels uitgebreid, en omvat thans een 60-tal arbeiders. De in dit rapport bedoelde EVO'er, die hier het eerst als agitator optrad, nadat hij met twee afgevaardigden van de EVO had gesproken, is genaamd Brugt van der Schaaf, geboren te Lonneker, 22.10.19, drosser, won. te Enschede, Broekheenseweg 76. Deze nam eveneens deel aan de proteststaking op dit bedrijf in Juli 1947 (tegen politieele actie in Indie).

Opgemerkt zij, dat de stakers op dit bedrijf, in totaal dus ong. 100 arbeiders, in staking zijn gegaan, zonder vooraf aan te dringen op enige bespreking over hun grieven.

De werkzaamheden op het hele bedrijf worden steeds meer gestagneerd door de staking in de spinnerij "Noorderhagen", aangezien een groot gedeelte van het bedrijf afhankelijk is van de productie van deze spinnerij.

Op verzoek van de Bedrijfsunie doet de directie meeite, het bedrijf op gang te houden, om te voorkomen, dat de werkwillige arbeiders worden gedupeerd.

Op een bespreking, die op 27.10 werd gehouden tussen de stakers en vertegenwoordigers van de Bedrijfsunie, werd geen resultaat bereikt.

Zie verder volgende blz.

UITTREKSEL

VERVOLG

Voor OD 209 ..... Naam .....

Origineel in ..... Naam .....

Volg nr. .... Ag. nr. 22728 ..... Aard van het stuk .....

..... Afz. .... Datum .....

De indruk werd gewekt, dat met staakt "om te staken". Bekend is geworden, dat als voorzitter van het stakingscomite optreedt: Albert ten Donkelaar, genoemd in dit overzicht onder 3b, terwijl als tweede voorzitter fungeert: Piet Venerius, geb. 16-4-17, textielarbeider, wonende te Enschede, Lippinkshofweg 46. Door dit comite werd een aantal steunlijsten aan stakende arbeiders uitgegeven, die hiermede in bepaalde wijken huis aan huis collecteerden ten behoeve van de stakers. Een afschrift van een dergelijke steunlijst gaat hierbij.

Door de politie alhier werd een viertal collectanten bekeurd, terzake het collecteren zonder vergunning. In totaal werd ~~hier~~ bij hen f.55- in beslag genomen.

Op 31-10-47 werd door afgevaardigden van de Bedrijfsunie en de stakers vergaderd. Op verzoek van het stakingscomite werden een tweetal afgevaardigden van de EVC, Frits Leushuis uit Almelo en Planting uit Borne, ter vergadering toegelaten, onder de door de Bedrijfsunie gestelde voorwaarde, dat uitsluitend over de staking bij Van Heek & Co. zou worden gesproken.

Het stakingscomite eiste een loonsverhoging, ongeacht de tot nu toe betaalde lonen, en wenste geen gulden te storten voor het pensioenfonds, zolang de werking hiervan niet reglementair was vastgelegd. Voorts deelde dit comite mede, geen besluit op staande voet te willen nemen, doch na een onderlinge bespreking op een door stakers te beleggen vergadering wel zulks te zullen doen. Het genomen besluit zou dan aan vertegenwoordigers der Bedrijfsunie worden medegedeeld.

Volgens bekomen inlichtingen wordt verwacht, dat dit besluit zal zijn: doorgaan met staken.

Van de zijde der directie van Van Heek & Co. werd vernomen, dat deze genoodzaakt zal zijn, het gehele bedrijf op Maandag, 3.11.47 stil te leggen.

AFSCHRIFT STEUNLIJST.

Voor de staking in de Twentse Textielindustrie, tegen de loonsverlaging. Deze staking werd geleid door arbeiders, georganiseerd in de Unie en ongeorganiseerden.

Naam	Bedrag	Naam	Bedrag.
------	--------	------	---------

Uitgetrokken door B&G

De stakingsleiding, bestaande uit:

Hatholieken

Afd./Sectie M.V.V. Datum .....

E.V.C.

Ongeorganiseerden.

UITTREKSEL

Voor PD 209 ..... Naam STAKINGEN (Wilde) .....

Origineel in OD 430 ..... Naam Toestand textielbedrijf .....

Volg nr. .... Ag. nr. 22521 ..... Aard van het stuk Rapport .....

..... Afz. ID. Enschede ..... Datum 25.10.47 .....

Bij de fa. van Heek & Co (2400 arbeiders) werd op Donderdag 23-10-47, het loon te 17 uur uitbetaald. Na deze uitbetaling waren diverse groepjes arbeiders in discussie over de nieuwe C.A.O. en heeft een gedeelte van de arbeiders de fabriek ong. 15 minuten voor het einde van de werktijd (17.30 uur) de fabriek verlaten.

Op Vrijdagmorgen, 24.10.47, is door allen het werk hervat, met uitzondering van een aantal wevers (40) (volgens de directie hoofdzakelijk leden der EVC, die tot de bestbetaalde arbeiders behoorden en tengevolge van de nieuwe CAO geen financieel nadeel ondervonden).

Op Vrijdag 24-10, vervoegden zich des namiddags twee personen bij de portier ~~bij~~ van de fabriek der N.V. van Heek & Co., gelegen aan de Noorderhagen te Enschede, met het verzoek een aldaar werkende arbeider (EVC lid) te mogen spreken (in verband met een ziektegeval).

Deze EVC er verwijderde zich van de fabriek en heeft zich enige tijd onderhouden met bedoelde personen, kennelijk afgevaardigden van de EVC.

Opmerkelijk was, dat door agitatie van deze EVC er in genoemde fabriek een dertigtal spinners op Zaterdagmorgen, 25-10, het werk neerlegde.

Volgens mededeling der Directie bestaat de mogelijkheid, dat bij een voortduren van de staking in de spinnerij vrijwel de gehele fabriek zal moeten worden stilgelegd, aangezien andere afdelingen met materialen moeten werken, afkomstig uit de ~~weverij~~ spinnerij.

Madere bijzonderheden omtrent genoemde actie tegen de CAO en eventuele agitatoren zullen zo spoedig mogelijk worden bericht.

Zojuist (12.30 uur) komt het bericht, dat bij alle uitgangen van de fabrieken van de N.V. van Heek & Co pamfletten aan de arbeider werden uitgereikt.

Uitgetrokken door B&G ..... Afd./Sectie ACD 4 ..... Datum 8.12.47 .....

TILBURG.

No. 85.

Leg

BUREAU B	
14-10-47	

OPGELEGD

Volgno.

14 OCT. 1947

ACD/22130

R A P P O R T.Onderwerp: wilde staking bij de N.V. van Dooren en Dams.

Op 10 October 1947 des voormiddags te omstreeks 8 uur is er een wilde staking uitgebroken onder de Belgische arbeiders, werkzaam op de textielfabriek van de N.V. van Dooren en Dams, gelegen Korvel no. 8 alhier.

Op genoemde fabriek zijn werkzaam 536 arbeiders en arbeidsters waaronder zich bevinden 52 Belgische arbeiders, die in verband met een tekort aan arbeidskrachten aldaar zijn tewerk gesteld.

Volgens verklaring van de personeelchef genaamd, Johannes Immens wonende te Goirle Tilburgseweg no. 180 is de oorzaak van deze wilde staking de navolgende: Van deze 52 Belgische arbeiders zijn er 12 te werk gesteld in de afd. Spoelerij en verdienen aldaar een weekloon van plus minus F.45.-, de overigen hadden een tariefloon. Daar er inmiddels jeugdige krachten waren te werk gesteld, die het werk van volwassenen best kunnen overnemen daar de werkzaamheden in de afd. spoelerij worden verricht merendeels door jeugdige personen en meisjes worden gedaan, had men besloten de Belgische arbeiders voor een proeftijd van 6 weken te werk te stellen in de afd. weverij teneinde hen tot wever op te leiden daar men in de afd. weverij krachten te kort kwam. Het tariefloon in de weverij zou dan voor hen zijn F. 0.72 per uur met twee cent per uur verhoging om het half jaar tot 16 jarige leeftijd.

De Belgische arbeiders hadden er echter geen zin in om als wever te worden opgeleid en bleven maar liever bij hun werk wat zij voorheen verrichtten.

De Directie heeft toen besloten de lonen in de afd. spoelerij met 10 procent te verlagen. Dit was niet naar de zin van de Belgische arbeiders die hierover bleven mokken.

Nadat er bij de personeelchef herhaaldelijk klachten waren binnengekomen dat een der Belgische arbeiders genaamd Charles Ravers, wonende Tramstraat no 19 te Turnhout garens op de fabriek zou weg haken en deze dan zou bezorgen aan een adres in de Diepenstraat alhier, besloot de personeelchef voornoemd hem op 9 October 1947 eens te volgen, teneinde zich eens te overtuigen naar welk adres hij zich in de Diepenstraat zou begeven, daar hij zich met een gevulde tas in de omgeving van de fabriek ophield.

Daar het niet mogelijk was hem te volgen daar hij schuw links en rechts om zich heen keek en hij vermoedelijk de personeelchef had gezien, bleef hij plotseling staan en ging niet verder meer. De personeelchef Immens is toen naar Ravers gegaan en heeft hem gevraagd of hij een mocht zien wat of hij in die tas met zich voerde, waarop Ravers tegen hem zeide, dat laat ik je op straat niet zien, ga dan maar mee naar de fabriek. Even later voor zij aan de fabriek waren liet Ravers echter zien wat zich in de tas bevond en toen bleek dat dit Belgisch garen (twee strengen) en suiker was, doch geen garen af-

Aan den Heer

Commissaris van Politie
teT I L B U R G.

konstig van de fabriek van van Dooren en Lams.

Nadien zijn er harde woorden gevallen tegenover elkaar met het gevolg dat Ravers zich beklaagde bij de Directie over het optreden van Immens, die hem voor een dief zou aanzien, terwijl Immens een klacht bij de Directie indiende over het brute optreden van Ravers.

Het zou weer vergeten en vergeven worden indien Ravers aan de personeelchef zijn excuus zou aanbieden. Dit weigerde hij te doen nadat hem hiervoor meermalen de gelegenheid was geboden, waarna hij door de Directie werd ontslagen.

Op 10 October 1947 gingen alle Belgische arbeiders, op vier na, (dese bevonden zich reeds in de fabriek) in sympathie-staking en eisten dat Ravers weer zou worden tewerk gesteld, waarvan men echter niets wilde weten.

Nadat de arbeiders zich in verbinding hadden gesteld met de arbeidsbeurs verzamelden zij zich voor de fabriek.

Er is tevergeefs getracht in contact te komen met een der Directeuren, Henk van Dooren, terwijl tevens getracht is met de bedrijfschef Immens beide partijen tot elkander te brengen, doch zonder resultaat. Bedoelde arbeiders is toen de mededeling gedaan of de fabriek binnen te gaan of naar België te vertrekken. Een tiental dezer arbeiders is toe de fabriek ingegaan terwijl de overige 38 arbeiders er voorkeur aan gaven naar België terug te keren.

De 38 Belgische arbeiders zijn daarna over de grens gebracht terwijl hun grenspassen zijn ingenomen. Deze zullen worden opgezonden aan de gendarmerie te Turnhout, met verzoek de grenspassen in te trekken.

Voorts zal in contact getreden worden met het Gewestelijk Arbeidsbureau te Tilburg teneinde tot intrekking der werkvergunningen ~~xxx~~ van betrokken stakers over te gaan.

Er hebben zich bij deze staking geen ongeregeligheden voorgedaan. Volgens verklaring van Immens zou Charles Ravers, communis-
tisch zijn georiënteerd, zulks was hem meerdere malen door zijn medearbeiders medegedeeld.

Tilburg, 10 October 1947

De Rapporteur,

No. 3.

Plaatselyke Inlichtingendienst

ALMELO.

ALMELO, 27 Augustus 1947

Geheim No. 123.

Volgno.

28 AUG 1947

ACD/ 20630

UITGEBOLN OPGELEGD

BUREAU Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

Javastraat No. 68

's-GRAVENHAGE.

29-8-47

Ik heb de eer U het navolgende te berichten.

In verband met de T.T. motorwedstryden op Zaterdag, 16 Augustus 1947 in Tubbergen, werd door verschillende meisjes, werkzaam by N.V. Bendien's Confectiefabrieken te Almelo, aan de Directie verzocht om dien Zaterdag vry te krygen of anders des Zaterdags om 11.00 uur het werk te beëindigen.

De Directie wilde dit echter niet toestaan, daar dit by de andere fabrieken ook niet gedaan werd. Dit besluit is aan de afdelingschefs medegedeeld om dit aan het personeel door te geven. Tevens werd er by gezegd, dat als de meisjes toch wegbleven, de strengste maatregelen genomen zouden worden en dat dit zeer zeker de verstrekking van textielstof zou betreffen.

Niettemin zyn op Zaterdag, 16 Augustus 1947 ongeveer 30 meisjes uit de omgeving Tubbergen thuis gebleven. Daarop is in de afgelopen week aan bedoelde 30 meisjes medegedeeld, dat zy de toewyzing textielstof over het derde kwartaal 1947 niet zouden ontvangen.

Inmiddels was aan deze meisjes bekend geworden, dat enkele personen dien dag wel vry hadden gekregen of die Zaterdagmorgen om 11.00 uur reeds het werk mochten verlaten en deze personen wel het textielpakket zouden ontvangen, waarop deze meisjes op Maandag, 25 Augustus 1947 des namiddags van 13.30 uur tots 15.00 uur uit protest het werk hebben neergelegd. Hierna hebben zy het werk weer op de normale wyze hervat.

Op Woensdag, 27 Augustus 1947 is het betreffende punt in een bespreking met de Directie behandeld. Mede in verband met het feit, dat de Directie de te volgen lyn niet geheel heeft gevolgd, o.a. werd aan enkele personen wel vryaf gegeven met behoud van het textielpakket, heeft de Directie thans besloten om het textielpakket over het derde kwartaal 1947 wel voor deze 30 meisjes ter beschikking te houden, doch deze pakketten niet eerder te verstrekken dan aan het eind van dit jaar.

Daar deze meisjes hiermede zeer zeker accoord zullen gaan, verwacht de Directie hieromtrent verder geen moeilijkheden.

Het Hoofd van de Plaatselyke Inlichtingendienst,

209/8 Almelo, de 27 Augustus 1947

28 AUG 1947
AD/20626

GEHEIM No. 122.

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat nr. 68,

BUREAU B		's-Gravenhage.
Nummer:		UITGEBOKT
Datum:	29-8-47	

Hierbij heb ik de eer het volgende te Uwer kennis te brengen:

Na de bevrijding in 1945 waren de arbeiders der diverse textielfabrieken hier ter stede eenstemmig van mening, dat het ploegenwerk, zoals dit voor de oorlog was, niet terug moest komen.

In de maand October 1945 evenwel wenste de Mirma H. ten Cate Hzn. en Co, te Almelo het ploegenstelsel wederom in te voeren met een ploeg van circa 50 arbeiders. De reden hiervan was, dat het bedrijf aangewezen was op de elektrische energie van het burger net. Deze energie werd verkregen via een transformator, welke capaciteit geen uitbreiding van het aantal tegelijk in bedrijf zijnde machines toeliet. Teneinde de productie op te voeren en het aantal arbeiders uit te breiden, was het noodzakelijk, dat in ploegen gewerkt zou worden. Aanvankelijk waren de arbeiders hierop tegen en is het tot een staking gekomen. Uiteindelijk gaven de arbeiders toe en is er vanaf November-December 1945 tot ongeveer Maart 1946 in ploegen gewerkt. Na laatstgenoemde maand is het ploegenwerk door de firma wederom los gelaten.

Teneinde de productie echter te verhogen werd in februari 1947 het ploegenstelsel bij ten Cate weer ingevoerd. Dit stuitte andermaal op tegenstand, zowel van de zijde der fabriekskern als van de arbeiders. De fabriekskern wenste hiertoe dan ook haar medewerking niet te verlenen. Ingevolge de C.A.O. (Collectieve Arbeidsovereenkomst) wendde de firma zich tot de Vakraad. Deze Vakraad bestaat uit werkgevers en werknemers der verschillende vakorganisaties. De E.V.C. is hierin echter niet vertegenwoordigd, terwijl de fabriekskern der firma ten Cate voor 100% uit E.V.C. leden bestaat.

Van deze Vakraad werd toestemming verkregen om voor een termijn van een half jaar het ploegenstelsel in te voeren. Deze termijn verliep derhalve in de maand Augustus 1947. In de maand Mei j.l. verkreeg de directie evenwel een hernieuwde toestemming van de Vakraad voor onbepaalde tijd voor een ploeg van maximaal 130 arbeiders. In de week van 18 t/m 23 Augustus 1947 is dit laatste besluit aan de arbeiders van opgemelde fabriek bekend gemaakt.

Van de 21 mensen, die deze week in de nachtploeg werkten en Maandag 25 Augustus 1947 te 17.30 uur moesten beginnen, kwamen er die morgen 15 om 7.30 in de fabriek en wensten normaal hun werkzaamheden te beginnen, alsof er geen nachtploeg meer bestond. De directie ging hiermede niet accoord en heeft de betreffende arbeiders voor de keus gesteld om des avonds om 17.30 uur te begin-

nen en zo niet, dan konden zij hun ontslag aanvaarden. De arbeiders wensten hieraan geen gevolg te geven en gaven te kennen dat zij in staking gingen. Bij hen sloten zich nog een 20 tal andere arbeiders aan, eveneens arbeiders uit de ploeg, welke momenteel echter in de dagploeg werkten. Al deze arbeiders zijn werkzaam in de voorspinnerij. Het meerendeel van de stakers is aangesloten bij één der drie samenwerkende vakorganisaties.

Het gevolg van deze staking was, dat maandagmiddag de arbeiders der weverij door de directie naar huis werden gezonden, alhoewel nog voor één à twee dagen garen in voorraad was. De weverij kwam hierdoor geheel stil te liggen.

De drie samenwerkende vakorganisaties (Unitas, R.K. Werliedenverbond en de Neutrale vakorganisaties) hebben Maandagavond aan de Bornsestraat nr. 3 te Almelo over het conflict vergaderd, terwijl de E.V.C. in het gebouw aan de Doelenstraat te Almelo eveneens onderlinge besprekingen voerde.

Opgemerkt kan worden dat de drie samenwerkende vakorganisaties de mening zijn toegedaan, dat het werk zo spoedig mogelijk moet worden hervat op basis van het reeds lang bestaande ploegenstelsel waarbij de avondploeg tot des nachts 2.00 uur aan het werk blijft.

De E.V.C. is zeer waarschijnlijk van mening, dat het ploegenstelsel moet verdwijnen en dat de staking dient te worden voortgezet.

Dinsdagmorgen 26 Augustus 1947 te 10.00 uur hebben de bestuurders der drie samenwerkende vakorganisaties met de stakers en uitgeslotenen vergaderd in het St. Josphgebouw te Almelo. Belangrijke beslissingen zijn op deze vergadering niet genomen. Wel is komen vast te staan, dat bovenvermelde vakorganisaties niet accoord gaan met deze staking en zich niet achter de stakers scharen.

De stand der staking op Dinsdag, 26 Augustus 1947 des voormiddags te 10.00 uur is als volgt:

237 weverij arbeiders	)
223 spinnerij arbeiders	) Uitgesloten.
19 stakers	)
26 symp. stakers.	)

De stakers hebben Maandagavond, 25 Augustus 1947 hun ontslagpapieren ontvangen.

Dinsdagmiddag, 26 Augustus 1947 te omstreeks 14.00 uur meldden zich vele uitgesloten arbeiders, aangesloten bij één der drie samenwerkende vakorganisaties op het Gewestelijk Arbeidsbureau te Almelo, teneinde aldaar hun ontslag bij de firma ten Cate aan te vragen.

Te omstreeks 15.15 uur kwamen en bleef de uitgesloten E.V.C. leden zich op het Arbeidsbureau melden, eveneens om hun ontslag bij de firma aan te vragen. Het geheel verliep rustig. De groep E.V.C. ers bestond uit ongeveer 150 tot 200 personen.

Het Hoofd van de Plaatselijke Inlichtingen-
dienst.

Telefonische/mondelinge mededeling

Voor:

N:	
D:	27-8-'47

Van:

UITGEBOEKT

Commissie
Minister

Volgno.

27 AUG 1947

ACD/20601

Ter behandeling aan:

J.B.V.

SPOED

Deze morgen 15-8-'47 staking uitbarsting. Bij de Firma
De Leste K. in de Spoorstraat 3 te Middelste en aldaar + 35 arbeiders
Van de afd. Voorzitters.

De oorzaak van de staking is gelegen in het feit, dat de
arbeiders het driepluigensysteem niet willen aanvaarden.

Het grootste deel der arbeiders is aangesloten bij een
van de 3 samenwerkende vakorganisaties, zijnde de F.T.C.
in dit conflict de overhand niet heeft.

Z.O.Z.

Opgenomen door:

M. M. van der ...

Handtekening:

Datum:

15-8-'47

Tijd:

15.00 uur

17243'47-P.v.d.L.

De Directie van de Indische en Nieuw-Guinea'sche
Industrie en Handel van de Indische en Nieuw-Guinea'sche
Industrie en Handel van de Indische en Nieuw-Guinea'sche
Industrie en Handel van de Indische en Nieuw-Guinea'sche

Regio van de Indische en Nieuw-Guinea'sche
Industrie en Handel van de Indische en Nieuw-Guinea'sche

De Directie van de Indische en Nieuw-Guinea'sche
Industrie en Handel van de Indische en Nieuw-Guinea'sche
Industrie en Handel van de Indische en Nieuw-Guinea'sche
Industrie en Handel van de Indische en Nieuw-Guinea'sche

W. van der Pijl
Directie van de Indische en Nieuw-Guinea'sche
Industrie en Handel van de Indische en Nieuw-Guinea'sche

Geheim No. 121.

25 AUG 1947
26 AUG 1947
ACD/20578

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

BUREAU B
Document: 1
Datum: 27-8-47

Javastraat nr. 68,

's-GR A V E N H A G E.
UITGEBORI

Hierbij heb ik de eer het onderstaande te Uwer kennis te brengen:

In de maand Februari 1947 werd aan de Firma H. ten Cate Hzn. en Co, Spoorstraat nr. 3 te Almelo door de VAKRAAD toestemming verleend om voor een termijn van een half jaar het ploegenstelsel in te voeren. Deze ploegen zouden ieder niet meer dan ongeveer 30 mensen mogen omvatten. Aanvankelijk was door de fabrieksdirectie één en ander besproken met de fabriekskern. Genoemde kern wenste hieraan echter niet mede te werken., weshalve de directie zich, overeenkomstig het C.A.O. wendde tot de VAKRAAD. Ingevolge bedoelde toestemming zou de termijn derhalve eindigen in de maand Augustus.

In de maand Mei j.l. kreeg de directie echter van de VAKRAAD een hernieuwde toestemming om maximaal 130 mensen in de ploeg te laten werken, terwijl deze toestemming niet aan een termijn gebonden was. Hieruit vloeide voort, dat de eerste toestemming gegeven door de VAKRAAD kwam te vervallen.

In de loop van de vorige week heeft de fabriekskern zich tot de fabrieksdirectie gewend, in verband met het aflopen van de termijn van een half jaar betreffende het ploegenwerk. De directie heeft hierop de laatste beslissing van de VAKRAAD aan de kern voorgelegd en aangetoond, dat zij niet meer aan een termijn gebonden was.

Van de 21 mensen, die deze week in de nachtploeg werken en hedenavond (Maandag, 25 Augustus 1947) te 17.30 uur moesten beginnen, kwamen er hedenmorgen 14 om 7.30 uur in de fabriek en wensten normaal hun werkzaamheden te beginnen, alsof er geen nachtploeg meer bestond.

De directie ging hiermede niet accoord en heeft de arbeiders voor de keus gesteld om heden avond om 17.30 uur te beginnen en zo niet, dan konden zij hun ontslag aanvragen. De betreffende 14 arbeiders hebben hierop de fabriek verlaten en zijn in staking gegaan. Bij hen sloten zich nog een 20 tal andere arbeiders aan, eveneens arbeiders uit de ploeg, die momenteel echter in de dagploeg werkten. De staking omvat thans 34 à 35 arbeiders. Deze arbeiders zijn werkzaam in de voerspinnerij. Het grootste deel der stakers is aangesloten bij één der drie samenwerkende vakorganisaties, zodat de E.V.C. momenteel niet de overhand heeft in het conflict.

Van de zijde der directie werd medegedeeld, dat wanneer deze staking een dag zal aanhouden, de weverij noodgedwongen zal komen stil te liggen. De vakorganisaties zijn door de directie hedenmorgen met het conflict in kennis gesteld.

Het Hoofd (der) Plaatselijke Inlichtingendienst

VERHEIM.

No. P/156-47.

Onderwerp: Wilde staking N.J. Menko N.V.
te Enschede.

Enschede, 16 Augustus 1947.

BUREAU D

Ex. no:

20-8-47

BOEKT 1 AUG 1947

ACD/20378

Ik heb de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten omtrent een wilde staking, die alhier op Woensdag 13 Augustus 1947 uitbrak in de weverij van de textielfabriek N.J. Menko N.V. aan de Roomweg:

De aanleiding hiertoe was het volgende:

Twee wevers waten op Dinsdag 12 Aug. j.l. op de privaten. Eén hiervan rookte, hetgeen verboden is. Een touwbaas, niet zijnde de directe chef, maakte hierop een aanmerking, waarop de niet-rokende wever de touwbaas toevoegde: "Waar bemoei jij je eigenlijk mee?". Toen de bedoelde touwbaas de betrokken wever enige ogenblikken later hierover onderhield, ontstond een woordenwisseling en een vechtpartij, waarbij de touwbaas enigszins aan zijn hoofd werd gewond. De touwbaas was in deze blijkbaar niet tactisch opgetreden.

Er werd hierna een zgn. "Ereraad" gevormd, die over het geschil een uitspraak zou doen en bestond uit 3 touwbazen en 3 wevers, met als onpartijdig voorzitter de betrokken bedrijfsleider, doch deze "Ereraad" had geen succes.

Het aanvankelijke conflict breidde zich inmiddels uit tot een wrijving tussen touwbazen enerzijds en wevers anderzijds. De touwbazen eisten het ontslag van de betrokken wever en de wevers wensten het ontslag van de touwbaas.

Door de ingeroepen bemiddeling van het Arbeidsbureau werd de betrokken wever, die woonachtig is in Nijverdal, met instemming van hemzelf overgeplaatst naar een fabriek in Nijverdal.

Deze wever kwam Woensdagmorgen 13 Aug. j.l. te ± 10.- uur aan de fabriek aan de Roomweg en verzocht de bedrijfsleider zijn eigendommen uit de weverij te laten halen, omdat hij zich liever niet in de weverij begaf om eventuele verdere strubbelingen te voorkomen.

De bekende communist Hermann Martin BAARS (geb. 26.10.1918) hoorde dit verzoek en greep deze gelegenheid aan om de wevers tot aan staking aan te zetten, onder het motief, dat de bedoelde wever niet meer in de fabriek mocht verschijnen. Hij werd hierbij gesteund door de bekende Theodorus CUPERS, geb. te Gladbeck (Dld) 23.7.1913, won. te Enschede, Lindematenweg 50. Cupers is uiterst links (communistic) georiënteerd, doch geen lid van de C.P.N. Hij is lid van de E.V.C. en wordt door superieuren in het bedrijf, waar hij werkzaam is, als "raddraaier" aangemerkt.

Deze agitatie had tot gevolg, dat op die dag te 14.- uur door het gehele personeel van de weverij, omvattende ± 270 man, het werk werd neergelegd.

De Bedrijfsunie en de E.V.C. waren tegen deze staking en adviseerden de arbeiders het werk te hervatten en stelden hun bemiddeling voor. Na onderzoek kwamen deze vakbonden tot de conclusie, dat beiden - de touwbaas en de wever - in deze schuld hadden en adviseerden de wever over te plaatsen en de touwbaas te schorsen, hetgeen geschied is.

Op Donderdag 14 Augustus 1947 te 10.30 uur is door alle wevers het werk hervat.

Bijzonderheden omtrent een eventueel nieuw conflict, dat mogelijk kan ontstaan door het niet uitbetalen van de uren, waarin gestaakt werd, zullen zo nodig alsnog worden gemeld.

A A N:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

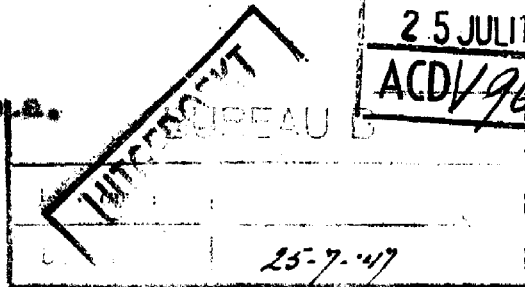
GEBOEKT

25 JULI 1947

ACD/9655

Onderwerp: Beëindiging staking J.A.Blomjous e.a.

RAPPORT.

(K)

Ik rapporteur no.3 heb de eer Uddelgestrengde beleefd het navolgende te rapporteren.

De op 18 Juni 1947 bij de firma J.A.Blomjous Wollenstoffenfabriek, alhier, uitgebroken wilde staking (zie mijn rapport No. 64) is beëindigd.

Op 23 Juli 1947 hebben alle arbeiders het werk onder ongewijzigde arbeidsvoorwaarden hervat. Met deze wilde staking is geen enkel resultaat voor de arbeiders bereikt.

Het plotselinge beëindigen van deze staking is vermoedelijk het gevolg van een onderzoek dat naar deze wilde staking is ingesteld door de heren A. Jansen en H.J. van Nelt namens de plaatselijke Unie van Textielarbeiders, waarvan het resultaat in de plaatselijke couranten is bekend gemaakt. Hierbij werd al. aangehouden dat deze wilde staking niet gemotiveerd was en de stakers werden in het ongelijk gesteld.

Na het verschijnen van deze publicatie is door enige leden van het stakingscomité een onderhoud gevraagd met de Directie en werd besloten weer aan het werk te gaan.

Door mij aan hiernaar werden toegevoegd, dat naar mijn mening in deze wilde staking personen de leiding hadden, die geacht kunnen worden lid te zijn van de C.P.N. en die tot de stakers behoorden.

Bedoelde personen zijn genaamd:

Cornelis Adrianus Proveniers, geboren te Tilburg, 1 Februari 1893, fabrieksarbeider, wonende te Tilburg, Tulpatstraat 48. Deze persoon staat bekend als een opruiser en vurig E.V.C.-lid. Hij is pas enige maanden op genoemde fabriek werkzaam.

Johannes Wilhelmus Henricus Galla, geboren te Tilburg, 21 Mei 1901, ornadmaker, wonende te Tilburg, St. Janstraat 14. Hij staat eveneens bekend als behorende tot de C.P.N. en als een vurig E.V.C.-lid.

Petrus Franciscus van Rijn, geboren te Tilburg, 3 November 1899, fabrieksarbeider en caféhouder, wonende te Tilburg, Zwanestraat 2. Hij bezoekt regelmatig de bijeenkomsten van de C.P.N. en is geabonneerd op "De Waarheid".

In verband met de één-uur "Sympathiestaking" op 12 Juli 1947 bij de Aa-Be Wollenflanel, Wollenstoffen en Wollendekensfabriek Van den Berg aan de Koningshoeven alhier, is bij onderzoek gebleken dat hierin de grootste rol werd gespeeld door:

Albertus Cornelius Maria Galla, geboren te Tilburg, 17 Juni 1902, fabrieksarbeider, wonende te Tilburg, Veetstraat 61. Hij is een vurig lid en propagandist voor de C.P.N.

Op Dinsdag 15 Juli 1947 is er bij de Aa-Be fabrieken wederom getracht een sympathiestaking van één dag voor het gehele fabriekspersoneel op touw te zetten, hetgeen niet gelukt is.

Hierin had voornamelijk de leiding een bekend communist uit Eindhoven, vermoedelijk Van Turnhout genaamd, en A.C.M. Galla voornamelijk.

Bij de sympathiestaking op 12 Juli 1947 door een gedeelte van het fabriekspersoneel bij de N.V. Brouwers IJzerfabriek, alhier, welke eveneens een uur duurde, had de leiding en spoorde aan tot staking.

Christiaan Albertus Krijnen, geboren te Tilburg, 5 Juli 1914, arbeider op genoemde fabriek, wonende te Tilburg, Johannes van Oisterwijkstraat 24. Hij staat op bedoelde fabriek bekend als een opruier doch of hij bepaalde politieke ideeën aanhangt is niet bekend.

De staking bij een gedeelte van het personeel van de Wolle-
stoffenfabriek N.V. André van Spaendonck, alhier, is door geen enkele buitenstaander bewerkstelligd. De beslissing tot stopzetten der machines, werd door alle arbeiders, werkzaam in de afdeling weverij op 7 Juli 1947 spontaan genomen. (zie mijn rapport no. 68)

Bij geen der bovengenoemde stakingen hebben zich onregelma-
tigheden voorgedaan. Allen hebben een rustig verloop gehad.

Door mij, rapporteur, was voorts worden gemeld dat op 20 Juli 1947, des avonds te 20.00 uur een massale vergadering heeft plaats gehad van de bakkerspatroons van Tilburg en omstreken, in de bovenzaal van Café Voskens aan de Heuvel 67, alhier, met als onderwerp: "Het standpunt van Amsterdam is bekend, wat doen Brabant en Limburg?"

De vergadering werd bezocht door ruim 200 bakkerspatroons en stond onder leiding van de Bakkerspatroonsvereniging "St. Bonard" afdeling Tilburg.

De voorzitter, de heer Maas, herinnerde er in zijn openingswoord aan dat de bakkers in Amsterdam reeds besloten hadden er het bijtje bij naar te leggen.

"In beginsel is Tilburg het hiermede eens. De broodprijs is te laag en mag niet worden gehandhaafd.

In normale omstandigheden zouden wij tot staking zijn overgegaan, maar in Nederland in zo moeilijke omstandigheden is ge-
raakt zou een dergelijk optreden niet te verdedigen zijn.

Wijzale Katholiek georganiseerden dienen echter de Regering te staan en haar niet in de wielen te rijden, altes gensende spreker.

Vanuit de vergadering werd gevraagd er bij de regering op aan te dringen betere bestaansvoorwaarden te scheppen. Voorts werd naar voren gebracht dat bij de vaststelling der broodprijzen geen rekening wordt gehouden met de welstand van de bakkers.

Beal ten werd met overgrote meerderheid van stemmen, aan het bestuur machtiging te verlenen om, wanneer de Minister de bloemprijs niet wilde verlagen, tot sluiting van de zaken over te gaan.

De Geestelijk adviseur, die de vergadering bijwoonde maande, in verband met de moeilijke politieke omstandigheden, nogmaals aan tot het bewaren van rust en wakte op tot het tonen van verantwoordelijkheidsgevoel, opdat de bakkers later niet van landverraad zullen kunnen worden beschuldigd.

Overigens had deze vergadering een rustig verloop.

TILBURG, 24 Juli 1947.
De rapporteur No. 5

A A N

den Heer Commissaris v. Politie

te

TILBURG.

Afschrift gezonden aan:

den Heer Procureur-Generaal

te 's-Hertogenbosch en

aan den Centrale Veiligheidsdienst

Javastraat 68 te 's-Gravenhage.

ONDERWERP: Staking bij N.V. Brouwers Lakenfabrieken.

UITGEBOKT

Volgno.
16 JULI 1947
ACD/10347
TILB
16-7-47

R A P P O R T
~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

In verband met een door mij rapporteur Nr. 3, opgemaakt rapport Nr. 68 d.d. 12 Juli 1947, waarin melding wordt gemaakt van het verspreiden van pamfletten door en namens het stakingse Comité van de Firma Blomjeus alhier, kan ik UEdelgestrenge alsnog rapporteren, dat ook bij de N.V. Brouwers Lakenfabrieken Korte Schijfstraat Nr. 2 alhier, door enige arbeiders gevolg is gegeven aan de in dit pamflet vervatte stakingsoproep en gedurende één uur het werk is neergelegd.

Op genoemde fabriek werken momenteel 250 arbeiders. Op 12 Juli 1947 tussen 8 en 9.00 uur legden 20 arbeiders van de z.g. voerspinnerij het werk neer.

Toen de arbeiders van de z.g. naspinnerij, die te 9.00 uur moesten aanvangen bemerkten, dat hun medearbeiders van de voerspinnerij gedurende één uur in staking waren geweest, zijn ook zij niet aan het werk gegaan en hebben vanaf 9.00 tot 10.00 uur gestaakt.

In het geheel hebben op genoemde fabriek + 40 arbeiders gedurende één uur het werk neergelegd. Hierbij hebben zich geen onregeligheden voorgedaan.

Voor zover kan worden nagegaan zijn een zestal van deze stakers georganiseerd.

Of hiervan arbeiders zijn aangesloten bij de E.V.O. is niet bekend.

De meeste arbeiders verklaren n.l. indien zij worden aangenomen desgevraagd dat zij niet zijn georganiseerd.

Later blijkt soms dat zij bij de E.V.O. zijn aangesloten.

Tot nu toe is niet gebleken dat ook bij andere dan reeds genoemde textiel fabrieken gevolg is gegeven aan de stakingsoproep.

TILBURG, 14 JULI 1947.

De rapporteur Nr. 3.

Aan
de Heer Commissaris van Politie
te

TILBURG

TILBURG.

№. 68.

UITGEBOKT

Volgno.
14 JULI 1947
ACD/10259

Onderwerp: staking Wollenstoffenfabriek N.V. André van SPANDEBOK

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	10-7-47

R A P P O R T.

Naar aanleiding van een mededeling als zou bij de Wollenstoffenfabriek N.V. André van Spandebok Koeststraat 168 te Tilburg, een wilde staking hebben plaats gehad, onder een deel der arbeiders werkzaam op genoemde fabriek, heb ik rapporteur N. J. een onderzoek ingesteld, en heb ik de eer UrdelGestränge beleeft het navolgende te rapporteren:

Op bovengenoemde fabriek zijn werkzaam ongeveer 340 mannelijke arbeiders en 40 vrouwen.

adat door de Directie van genoemde fabriek in overleg met de fabriekscommissie herhaalde malen was getracht, hetzij door het werken in ploegen, hetzij door invoering van de 53- of 50 uren werkweek, de productie in het bedrijf op te voeren (bedoelde firma kon naar bestellingen niet afleveren) werden bovengenoemde maatregelen steeds door de arbeiders afgewezen.

Uiteindelijk was men het er over eens geworden met de Directie en de fabriekscommissie om met de weefstoelen 90 toeren te gaan draaien in plaats van 85 toeren zoals er voorheen plaats had.

Men sprak echter af dat dit maar een proef was en indien mocht blijken, dat door invoering hiervan de arbeiders minder zouden verdienen of de productie niet zou worden opgevoerd, men weer zou teruggaan naar het 85/gevalde toerental van 85.

nu toe

Op 7 Juli 1947 werd door ophanging van een bekendmaking in de afdeling weverij medegedeeld, dat in overleg met de weverijcommissie op korten termijn het aantal toeren der weefstoelen van 85 tot 90 verhoogd zou worden zonder tariefwijziging.

Op 7 Juli 1947 omstreeks 15.30 uur legden echter + 100 arbeiders allen behorende tot de afdeling weverij, het werk neer.

Bij gingen n.l. niet akkoord met deze wijziging en waren van mening dat hun loon door deze maatregel niet zou worden opgevoerd.

In overleg te hebben gepleegd met de Directie besloot deze, dat indien staking van een en ander het gevolg zou worden en er geen redelijk overleg mogelijk was, weer moest worden overgegaan tot het draaien van 85 toeren.

Naar het inmiddels bijna einde van de werktijd was is er die dag verder niet meer gewerkt.

Op 8 Juli 1947 hebben alle arbeiders gewoon het werk hervat, bij een toerental der weefstoelen van 85.

Bij deze staking hebben zich geen ongeregeligheden voorgedaan.

Volgens aan mij, rapporteur, verstrekte gegevens zouden 70% der arbeiders zijn georganiseerd, voor zover bekend geen enkele bij de E.V.O..

Ok zouden zich onder de arbeiders geen leden bevinden van de O.P.N., daar op deze fabriek O.P.N.- en E.V.O.leden niet worden aangenomen.

Aan
de Heer Commissaris van Politie

te

TILBURG

Afschrift gezonden aan de
Procureur-Generaal te 's-Bosch
en de Centrale Veiligheidsdienst
te 's- Gravenhage.

In verband met de nog steeds voortdurende staking bij de Firma Blomjeus alhier (zie het hieromtrent reeds aan U ingezonden rapport Nr. 54) kan ik U EdelGestrenge het navolgende rapporteren.

Op Dinsdag 8 Juli 1947 hebben een vijftal politieke delinquenten die eveneens bij deze wilde staking betrokken waren en die onder toezicht staan van de " Stichting toezicht Politieke delinquenten " het werk moeten hervatten.

Hoewel de stakers al het mogelijke hebben gedaan om deze arbeiderste beweging de staking voort te zetten, hebben deze toch het werk hervat.

Op Zaterdag 12 Juli 1947 werden aan de verschillende textiel-fabrieken alhier door leden van de C.P.N. en E.V.O. pamfletten uitgereikt waarin namens het stakingscomité der Firma Blomjeus de textielarbeiders worden aangespoord het werk één uur neer te leggen.

Een exemplaar hiervan wordt bij dit rapport overgelegd.

Naar aanleiding van bovengenoemd pamflet hebben op 12 Juli 1947 + 650 arbeiders werkzaam bij de Aa-Be wollenflanel- Wollenstoffen en Wollendekenfabriek (afdeling spinnerij en weverij), Koningshoeve alhier tussen 8 en 9 uur de werkzaamheden gestaakt, terwijl zij om 9.00 uur allen het werk wederom hervat hebben.

Tussen 12.30 en 13.30 uur, ligt het in de bedoeling wederom het werk neer te leggen waarbij tengevolge van een geringer aantal op dat tijdstip aan het werk zijnde personen slechts + 125 arbeiders zullen zijn betrokken.

Of op andere textielfabrieken aan deze oproep van het stakingscomité gevolg is of wordt gegeven is tot op heden niet bekend, doch zal door mij eventueel nader worden gerapporteerd.

Bij de wilde staking bij de Firma Blomjeus zijn op het ogenblik nog 24 arbeiders betrokken.

TILBURG, 12 JULI 1947.

De Rapporteur Nr. 3.

118283

OPROEP TOT DE TILBURGSE TEXTIELARBEIDERS

GEEN POLITIEKE DELINQUENTEN ALS STAKINGSBREKERS

LEGT UIT PROTEST HET WERK EEN UUR STIL

Makkers,

De strijd die wij thans moeten voeren, omdat wij de verslechteringen, ons opgelegd, niet kunnen aanvaarden, is een strijd, waarin beslist zal worden, of in de naaste toekomst de lonen al of niet zullen worden verlaagd.

Men tracht langs de weg van de oude methode (hier in de vorm van premieverlaging) de lonen met stukjes en beetjes te verlagen. Thans wordt zij op ons toegepast, morgen reeds op U en straks kunnen wij allemaal onze buikriem weer verder aantrekken. Wij kunnen geen enkele verslechterings op ons levenspeil aanvaarden !

INTEGENDEEL, DE UURLONEN MOETEN OMHOOG EN Aangepast WORDEN. AAN HET VERHOOGDE LEVENSPeIL, TEN KOSTE VAN DE WINST DER ONDERNEMERS !

Men tracht de staking bij Blomjous op geraffineerde wijze de nek om te draaien door de politieke delinquenten welke bij ons bedrijf werken weer naar binnen te jagen. Deze delinquenten staan onder toezicht van de Stichting "toezicht op politieke delinquenten". Deze instantie heeft, natuurlijk op verzoek van de Fa Blomjous, deze delinquenten, onder bedreiging van weer opgebracht te worden naar Vught, gedwongen weer aan het werk te gaan. Stel je voor, makkers, nog duizenden z.g. ONTHEEMDEN, uitgeweken nazis uit Polen, Hongarije enz, staan klaar om in Nederland toegelaten te worden en plaats te nemen naast de Nederlandse arbeiders in het bedrijf.

DEZE LIEDEN WORDEN STRAKS GEBRUIKT VOOR DE LOONAFBRAAKPOLITIEK EN MOETEN EVENALS DE POLITIEKE DELINQUENTEN ALS STAKINGSBREKERS OPTREDE.

Makkers, wij moeten deze heren een halt toeroepen !

Politieke delinquenten mogen nooit misbruikt worden als stakingsbrekers!

HIERTEGEN MOET STRIJD GEVOERD WORDEN - ZONDER STRIJD GEEN RESULTAAT !

WIJ DOEN DAAROM EEN BEROEP OP DE TILBURGSE TEXTIELARBEIDERS OM HUN VERONTWAARDIGING UIT TE SPREKEN TEGEN DEZE METHODE OM EEN STAKING TE BREKEN !

WIJ STAAN PAL EN BIJTEN DE SPITS AFI

GIJ ALLEN LEGT HET WERK EEN UUR PLAT !!!!!

DIT ALS EEN VLAMMEND PROTEST TEGEN DEZE WALGELIJKE METHODES VAN DE ZIJDE DER ONDERNEMERS !

Heden morgen leggen de eerste twee ploegen het werk om ACHT UUR NEER, de laatste ploeg legt het werk om EEN UUR NEER !!!!!

MAKKERS

WAAROM

!!!!!!

B

UITGEBOEKT

Almelo, 5 Juli 1947

Volgno.

BUREAU B

- 9 JULI 1947

ACD/8092

Geheim K. 11 No. 114.

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68,

209

's-Gravenhage.

8

Hierbij heb ik de eer het volgende te Uwer kennis te brengen:

Nadat bekend geworden was, dat bij de Firma H. ten Cate Hzn. Spoorstraat nr. 3 te Almelo, op Donderdag 3 Juli 1947 des namiddags te omstreeks vijf uur een staking was uitgebroken in de "voorspinnerij", is dezerzijds op Vrijdag 4 Juli 1947 een onderzoek ingesteld en kan hieromtrent het volgende gemeld worden:

K.N.V.

Aan de poetsers werkzaam in de voorspinnerij bij de Firma H. ten Cate Hzn. wordt een premie toegekend, in verband met de door hen verrichte werkzaamheden. Door een tweetal dezer poetsers genaamd Protsman en Platjes, beide wonende in de Gemeente Vriezenveen, werd de laatste tijd een veel te hoge premie gehaald, zulks naar aanleiding van het feit, dat zij hun werk zeer onvoldoende deden en de machines maar zeer oppervlakkig schoon maakten. Hierop werd hen door de bedrijfsleider gewezen en zij kregen instructies welke werkzaamheden zij precies aan de machines moesten verrichten. Bedoelde twee poetsers deden, na deze instructies te hebben ontvangen, hun werkzaamheden uiterst secuur en nauwgezet (volgens de bedrijfsleider opzettelijk) wat tengevolge had, dat zij geen premie haalden en beneden het loonpeil bleven.

K.N.V.
K.N.V.

Toen nu Donderdagmorgen de directie met enige heren ter bezichtiging der fabriek bij de poetsers kwam, werd een lid der directie door één der twee genoemde poetsers aangesproken, die verlangde, dat hij vóór half twee des middags een onderhoud met de directie wilde hebben. Dit werd echter geweigerd aangezien de directie bezet was.

Een vijf à zestal verdeelstoelarbeiders, die met bedoelde poetsers in direct contact staan en met welke arbeiders tussen de directie nog onderhandelingen gaande waren over diverse punten, schaarden zich achter de poetsers en verlangden vóór des middags half vijf een onderhoud met de directie. Wanneer dit niet ingewilligd werd zouden zij het werk neerleggen.

De directie wilde hiervan echter niets weten en stond op het standpunt alleen te willen onderhandelen met arbeiders die aan het werk waren. Hierop hebben meergenoemde poetsers en verdeelstoelarbeiders te omstreeks half vijf het werk neergelegd.

Hedenmorgen, Vrijdag 4 Juli 1947 heeft de directie met bedoelde arbeiders geconfereerd en is een oplossing gevonden, waarna het werk wederom is hervat.

Tot

Tot op heden waren de verschillende vakorganisa-
ties met het conflict niet in kennis gesteld.
Meergenoemde twee poetsers zijn ongeorganiseerd.

Het Hoofd van de Plaatselijke
Inlichtingendienst,

[The following text is extremely faint and largely illegible. It appears to be a formal report or communication, possibly containing details about the mentioned workers and their status. The text is organized into several paragraphs.]

G E H E I M.

BUREAU B

949
Enschede, 3 Juli 1947

Volgno.

No. P/135-47

Nummer :

Datum :

8-7-47

U. G. BOEKT

- 5 JULI 1947

ACD/7981

Onderwerp: staking E. ter Kuile & Zn.

13089

In aansluiting op het reeds vermelde in het U toegezonden rapport over de maand Maart 1947, No. R.40, heb ik de eer U EdelGestrenge omtrent opgemelde staking het volgende te berichten:

Zoals reeds gemeld, was het werk in de weverij van bovenbedoelde fabriek hervat, in afwachting van een vanwege het economisch bureau Berenschot te Hengelo(0) uit te brengen rapport, over het al dan niet over belast zijn van de arbeiders. Er werd echter met 5 in plaats van 6 getouwen gewerkt.

De uitslag van bedoeld rapport, dat Zaterdag, 31 Mei 1947 gereed was, stelde de werkgever in het gelijk. De arbeiders, hierover niet tevreden gingen daarna op Maandag, 2 Juni 1947 opnieuw in staking.

De bedrijfsunie was van mening, dat bedoeld rapport niet geheel juist was en zag na diverse conferenties de mogelijkheid, dit rapport te doen wijzigen. Zij adviseerde de arbeiders echter het werk te hervatten aangezien zij bij het voortduren der staking vanzelfsprekend geen resultaat zou bereiken. De arbeiders gingen hierop op Donderdag, 5 Juni 1947 weer aan het werk. Na enige weken kwam van genoemd economisch bureau een aanvullend rapport, dat thans deed uitkomen, dat de arbeiders inderdaad overbelast waren, n.l. respectievelijk belast met 97.7% en 102 % en aangenomen werd, dat de arbeiders, gezien de omstandigheden in de fabriek, met 90% voldoende belast waren.

De directie zei hierop toe, dat de getouwen zodanig zouden worden gesteld, dat iedere wever praktisch voor 90% belast zou zijn. Om dit te verwezelijken achtte men zowel van werkgevers- als van werknemerszijde een periode van ± 4 weken nodig.

Bepaalde politieke activiteit is bij deze staking niet gebleken.

A A N:
Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

behoort bij stuk nr. 13089 -
08342

GEWEST 's-HERTOGENBOSCH
DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT EINDHOVEN
COMMANDANT.

Litt. F.a./'47 Geheim.

BUREAU B

Kamer: *B*

Datum: *4-7-'47*

EINDHOVEN, 2 Juli 1947.

3 JULI 1947

ACD/17096

ONDERWERP: Beëindiging werkstaking in textielfabriek
der N.V. Te Strake en Verkouteren te ASTEN.

Bijlagen

209

17392 209

UITGEBOEKT

In aansluiting op mijn schrijven dd. 17 Juni 1947, litt. F.a./'47 Geheim, betreffende "Werkstaking in textielfabriek van de N.V. Te Strake en Verkouteren te ASTEN" heb ik de eer U Hoogedelgestrange te berichten, dat deze staking met ingang van 26 Juni l.l. is beëindigd.

Het werk werd weder door alle arbeiders hervat nadat de beide directeuren tot overeenstemming waren gekomen, voornamelijk in die zin, dat de directeur Verkouteren zich bereid verklaarde zich terstond voor het tijdvak van 1 maand als actief directeur terug te trekken en gedurende die tijd de fabriek niet te betreden.

Deze overeenstemming kon worden bereikt nadat de onderhavige kwestie op 24 Juni l.l. in kort geding had gediend voor de Civiele Kamer van de Arrondissements-Rechtbank te 's-Hertogenbosch.

In kort geding werd besloten, dat door een te benoemen Scheidsgerecht binnen de termijn van een maand uitspraak zal worden gedaan betreffende het al dan niet toelaten van Verkouteren als actief directeur.

De staking is in alle opzichten rustig verlopen en ongeregelheden van welke aard ook hebben niet plaats gehad. Het op 18 Juni l.l. door de Burgemeester uitgevaardigde verbod tot samenscholing is op 26 Juni daaropvolgende opgeheven.

Extremistische activiteit is niet gebleken.

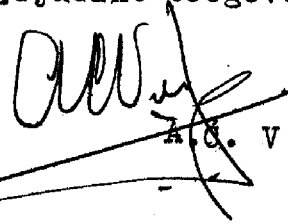
Typ: vdH.

DE DISTRICTSCOMMANDANT,

De Officier der Rijkspolitie 1e. kl.,
o.l. De Adjudant toegevoegd,

AAN:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te 's-Gravenhage (in duplo).

A.C. V i s s e r s .

GEWEST 's-HERTOGENBOSCH
DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT BINDHOVEN
COMMANDANT.

BINDHOVEN, 2 Juli 1947.

Litt. F.a./'47 Geheim.

ONDERWERP: Beslindiging werkstaking in textielfabriek
der N.V. Te Strake en Verkoeteren te ASTEN.

Bilagen: -

In aansluiting op mijn schrijven dd. 17 Juni 1947,
litt. F.a./'47 Geheim, betreffende "Werkstaking in textielfabriek van de N.V. Te Strake en Verkoeteren te ASTEN" heb ik de eer U Hoogedelgestraat te berichten, dat deze staking met ingang van 26 Juni l.l. is beslindigd.

Het werk werd weder door alle arbeiders hervat nadat de beide directeuren tot overeenstemming waren gekomen, voornamelijk in die zin, dat de directeur Verkoeteren zich bereid verklaarde zich terstond voor het tijdvak van 1 maand als actief directeur terug te trekken en gedurende die tijd de fabriek niet te betreden.

Deze overeenstemming kon worden bereikt nadat de onderhavige kwestie op 24 Juni l.l. in kort geding had gediend voor de Civiele Kamer van de Arrondissements-Rechtbank te 's-Hertogenbosch.

In kort geding werd besloten, dat door een te benoemen Scheidsgerecht binnen de termijn van een maand uitspraak zal worden gedaan betreffende het al dan niet toelaten van Verkoeteren als actief directeur.

De staking is in alle opzichten rustig verlopen en ongeregeligheden van welke aard ook hebben niet plaats gehad. Het op 15 Juni l.l. door de Burgemeester uitgevaardigde verbod tot samenscholing is op 26 Juni daaropvolgende opgeheven.

Extremistische activiteit is niet gebleken.

Typ: vdH.

DE DISTRICTSCOMMANDANT,

De Officier der Rijkspolitie te. kl.,
o.l. De Adjudant toegevoegd,

AAN:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te 's-Gravenhage (in duplo).

A.C. V i s s e r s .

B

UITGEBOKT

Volgno.
26 JUNI 1947
ACD/17655

BUREAU B

Nummer: _____

Datum: 26-6-47

2098

ONDERWERP:

Staking Wollenstoffenfabriek
J. A. BLONJOUX,

R E P P O R T

Op Woensdag 18 Juni 1947 des voormiddags te onstreeks 8 uur, is er een wilde staking uitgebroken onder het personeel van de afdeling spinnerij der Wollenstoffenfabriek van de Firma J. A. Blomjous, gelegen aan de Veemarkt Nr. 12 Albier.

Op deze fabriek zijn werkzaam + 160 arbeiders. Aan de staking nemen deel 29 arbeiders, waarvan 26 arbeiders van de afdeling spinnerij en 4 schrobbeelaars.

De oorzaak van deze wilde staking is het navolgende.

hnd P.

Op genoemde fabriek is voorheen werkzaam geweest een sekere de Beer, wonende alhier Buxkinstraat Nr. 2, die werkzaam was in de afdeling spinnerij, doch die thans werkzaam is op de Wollenstoffenfabriek van de Firma Schoenmakers, Geirkestraat. Nr. 37 alhier.

Bedeelde de Beer heeft op 17 Juni 1947, nog een tegeed aan kinderbijslag afgehaald op het kantoor van de fabriek van Blomjous en is daarna zonder mededeten van de Directie naar de afdeling spinnerij, gegaan.

Hier heeft de Beer aan de arbeiders een loonsakje getoond, waar uit bleek dat hij op de fabriek van Schoenmakers meer verdiende, dan de arbeiders in de afdeling spinnerij bij de Firma Blomjous.

Enige arbeiders van de Spinnerij hebben zich daarna met de Directie van de Firma Blomjous in verbinding gesteld en een hogere premie gevraagd, daar dit ook op de andere fabrieken met name de firma Schoenmakers gebeurde.

De directie heeft aan deze arbeiders medegedeeld dat zij geen hogere premie betaalde dan die welke volgens de collectieve arbeids-overeenkomst, betaald mochten worden.

Hierna zijn bedeelde arbeiders in wilde staking gegaan en hebben de fabriek verlaten.

De beide arbeidersorganisaties St. Lambertus en de Eendracht, keuren deze staking af evenals de fabriekscommissie.

Volgens verklaring van de Firma Schoenmakers aan de Firma Blomjous, zouden de arbeiders bij de firma Schoenmakers een hogere premie uitbetaald gekregen, door een 53 uren werkweek en het in die week bereiken van de topproductie.

Bij een door mij ingesteld onderzoek werd mij medegedeeld dat 1/3 van de arbeiders werkzaam bij de firma Blomjous, zou zijn georganiseerd bij de fabrieksarbeidersbond " St. Lambertus ", vermeerdelijk 3 bij de E. V. G. 1 bij de " Eendracht " terwijl de rest niet is georganiseerd.

Onder de stakende arbeiders bevinden zich 3 arbeiders die beschouwd kunnen worden lid te zijn van de G. P. N., dese zijn genaamd.

J. H. W. Gallé, wonende te Tilburg St. Janstraat. 44.
P. P. van Duijn, wonende te Tilburg Swaanstraat. 2, en
G. A. Proveniers, wonende te Tilburg Tulpstraat. 48.

hnd
X
Xc

Deze laatste kan tevens beschouwd worden als een vurig aanhanger van de E. V. O.

Bedeelde personen zijn merkbaar de leiding gevende personen in deze staking. Ook is mij bekend dat deze voor de aanvang der werktijd de arbeiders op andere fabrieken bezoeken, blijkbaar met de bedoeling deze over te halen eveneens te gaan staken.

Op Zaterdag 21 Juni j.l. werden aan verschillende fabrieken alhier steunbannen verkecht voor de stakende arbeiders, terwijl op 23 Juni j.l. pamfletten zouden zijn uitgegeven aan verschillende fabrieken, waarin het doel der staking werd uiteengeset en waarin werd beweerd, dat deze strijd ook een strijd is voor hun medearbeiders, terwijl tevens daarin verzoekt werd de stakende arbeiders te steunen.

Een afschrift van bedoeld pamflet voeg ik bij dit rapport. Deze staking duurt nog steeds voort en heeft tot heden een rustig verloop.

TILBURG, 25 JUNI 1947.

De Rapporteur. Nr. 3.

Aan

de Heer Commissaris van Politie

te

TILBURG.

AAN DE ARBEIDERS VAN TILBURG

Waarde Makers.

Weer wordt er een aanslag gepleegd op het levenspijl van de arbeider, die het toch al zwaar genoeg heeft om met zijn loon rond te komen.

De heren fabrikanten die tijdens den oorlog schatten geld verdient hebben en thans nog grote winsten maken, is de lonen der arbeiders voor hen blijkbaar nog te hoog.

MEN TRACHT OP SLINKSE WIJZE DEZE LONEN TE VERLAGEN.

De firma J.A.BLOMJCUS wil hierin de heren fabrikanten voor-gaan door de prestatie lonen met stukjes te verlagen.

BLIJKBAAR GEDACHTIG AAN HET SPREEKWOORD " VELE KLEINTJES MAKEN EEN GROOT."

Hij heeft echter buiten de waard gerekend.d.w.z. de arbeiders op wie de verlaging zou worden toegepast weigeren deze verkapte loonsverlaging te aanvaarden.

Nadat de betrokken arbeiders tevergeefs bij de patroon aangetoond hadden dat zij deze verlaging op hun levenspijl niet konden aanvaarden, en de patroon hooghartig bij zijn ingenomen besluit bleef, hebben de arbeiders het werk neergelegd.

ARBEIDERS !!!

Wij doen een beroep op U.

Bedenkt dat de strijd die ons is opgelegd, ook Uw strijd is.

De offers die wij thans moeten brengen, omdat de aanval op ons loon, ook een aanval wordt op Uw loon, mogen niet tevergeefs worden.

STEUNT DAAROM DE STAKENDE ARBEIDERS.

Het stakings COMITE

van de Firma Blomjous.

GEWESSE 's-HERTOGENBOSCH
DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT EINDHOVEN
COMMANDANT.

Litt. F.a./1947 Geheim.

B

BUREAU B	
Nummer:	EINDHOVEN, 17 Juni 1947
Datum:	19-6-'47

D 209

Volgno.
18 JUNI 1947
ACD/17392

ONDERWERP: Werkstaking in textielfabriek van de
N.V. Te Strake en Verkouteren te ASTEN.

Bijlagen: -

UITGEBOKT

In de voormiddag van 14 Juni 1947 is een staking uitgebroken onder het personeel van de textielfabriek der N.V. Te Strake en Verkouteren te Asten.

Van de circa 175 man personeel der fabriek zijn plm. 140 man bij de staking betrokken, zulks met inbegrip van een gedeelte van het kantoorpersoneel.

De reden der staking is gelegen in het feit, dat de mededirecteur VERKOUTEREN, die geruimen tijd als politiek delinquent was geïnterneerd en op 21 Mei l.l. in vrijheid werd gesteld, zich op 14 Juni l.l. weder in de fabriek vertoonde en in een toespraak tot de arbeiders zijn hernieuwd optreden als mede-directeur trachtte aan te kondigen.

Door het inwerkingstellen van de fabriekssirene werd de toespraak onmogelijk gemaakt, waarna door de fabrieksraad werd besloten het werk neer te leggen.

Gevolg gevende aan een reeds eerder genomen besluit in een vergadering van de R.K. Textielarbeidersbond St. Lambertus, waarvan de meeste arbeiders van dit bedrijf lid zijn, is besloten niet aan het werk te gaan zolang Verkouteren als mededirecteur der fabriek zal blijven optreden.

In en om de fabriek met de daarnaast gelegen woning van Verkouteren, alsook in het overige gedeelte der gemeente Asten, is tot op heden alles rustig.

Ongeregeldheden van welke aard ook hebben niet plaats gehad. De staking is echter nog voortdurende en in overleg met de Burgemeester zijn nadere maatregelen tot het haadhaven der openbare genomen.

Voor zover bij onderzoek bleek, behoeft in deze (niet aan extremistische activiteit te worden gedacht.

Van het bovenstaande gewerd U op 16 Juni l.l. alreeds een mondeling bericht van de Adjudant A.C. Vissers van het m.o.h. District.

Typ: vdH.

DE DISTRICTSCOMMANDANT,
De Officier der Rijkspolitie 1e. klasse,

H.W. Meerts
H.W. Meerts.

AAN:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te
's-Gravenhage (in duplo).

=====

C. V. D.

19209

Vriezenveen, 12 Juni 1947

Volgno. 947

13 JUNI 1947

ACD/17001

Br.No.106/-47-Geheim.

Onderwerp: "Staking bij de fa.Jannink te Goor."

UITGEBOKT

Uw schrijven No.B.X.17002.
dd.7 Juni 1947.

Nummer:	
Datum:	17-6-47

Naar aanleiding van Uw bovenvermeld schrijven, betreffende de staking bij de fa.Jannink te Goor, heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd het volgende te berichten.

In verband met het feit, dat meisjes, werkzaam in de fabriek van de fa.Jannink te Goor, het zelfde werk moeten verrichten als de mannen, eisten zij een indeling in een hogere tariefklasse. Aangezien de Directie hiermede niet accoord ging, legden een twintigtal meisjes, hoofdzakelijk afkomstig uit Enter, het werk neer op 14 Mei 1947. Bijna al deze meisjes zijn ongeorganiseerd. De vakbonden hebben getracht bemiddelend op te treden, doch dit leverde geen resultaat op. Later is de kwestie onderling geregeld, met als gevolg, dat gedeeltelijk aan de eisen van de meisjes is tegemoet gekomen. Op 23 mei 1947 is daarop het werk weer hervat. Naar men mij mededeelde zijn er thans in deze fabriek meisjes, die 35 Gulden per week verdienen.

Deze staking kan derhalve worden aangemerkt als een "wilde staking", aangezien geen der vakbonden tot staking heeft aanzet.

Mijn dank!

J.

A a n

Heer HOOFD van de

C. V. D.

's-GRAVENHAGE.

No. P/126-47.

Enschede, 9 Juni 1947.

Onderwerp: wilde staking in confectiefabriek
G.H.Kaijser te Lonneker

Datum: 2-6-47

UITGEBODEN

Volgno.

11 JUNI 1947

ACD/7124

Ik heb de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten:

Op Maandag 2 Juni 1947 brak op de confectiefabriek G.H.Kaijser, C.V., gelegen aan de Dorpsstraat 106 te Lonneker (gem.Enschede) een wilde staking uit.

Op dit bedrijf zijn 80 meisjes, voor het merendeel in de leeftijd van 16 tot 30 jaar werkzaam, alsmede een 7-tal mannen. Genoemde meisjes zijn voor het grootste gedeelte R.K. en volgens bekomen inlichtingen vrijwel zonder uitzondering ongeorganiseerd.

De fabriekscommissie bestond tot voor enige tijd uit 7 meisjes en 1 man, die tevens voorzitter der commissie was. Deze voorzitter bedankte reeds spoedig als lid der commissie, aangezien de meisjes vaak met onredelijke voorstellen en ongegronde klachten kwamen.

De aanleiding tot bevenbedoelde staking was gelegen in het volgende:

Op genoemde datum verzochten de meisjes via de bedrijfsleider aan de directie om de werkzaamheden wegens de grote hitte te mogen beëindigen en voor de volgende dagen de werktijden te willen wijzigen, waardoor van 5 tot 14 uur zou worden gewerkt, zolang de periode van grote warmte zou duren.

De directie kon zich hiermede niet accoord verklaren, temeer, daar op de dag, waarop het verzoek gedaan werd, niet lang genoeg gewerkt was.

Hierop wilden een aantal meisjes de directeur zelf spreken. Deze was echter juist in conferentie. Toen de directeur gelegenheid had de meisjes te woord te staan, hadden deze reeds het bedrijf verlaten.

De staking omvatte alle 80 meisjes. De 7 mannelijke arbeiders sloten zich niet bij heraan.

De organisaties hebben verklaard, zich niet achter deze staking te plaatsen.

Als voornaamste aanstichtsters worden genoemd :

1. Maria Josefina VORGERS, geb. te Lonneker, 10-10-18, Rooms-Katholiek, wonende te Lonneker (gemeente Enschede), Nieuwendijk 80.
2. Maria Johanna Josephina BLOKHUIS, geb. te Lonneker, 12-5-09, Rooms-Katholiek, won. te Lonneker (gemeente Enschede), Scholten Reimerstraat 5.

Bij een bespreking, die op Vrijdag, 5 Juni 1947 door de directie werd gevoerd met de voltallige fabriekscommissie, waarbij een vertegenwoordiger van de afd. Enschede van de R.K. Textielarbeidersbond "St.Lambertus" aanwezig was, werd besloten, op Maandag, 9 Juni 1947 het werk te hervatten. Hierbij werd geen enkele voorwaarde gesteld.

Hedenmorgen werd het werk hervat, waarbij zich geen bijzonderheden voordeden.

AAN:
Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

7 Juni

B.X.17002.

R. TZ.2. GEHEIM.

70
UITGEBOKT

Staking bij Fa.Jannink te Goor.

Volgens berichten in "De Waarheid" heeft bij de firma Jannink te Goor een staking plaats gevonden van een aantal meisjes, welke staking intussen zou zijn beëindigd na toezeggingen van de firma.

Ik verzoek U mij te willen inlichten omtrent de reden en de omvang dezer staking en tevens in hoeverre de gestelde eisen zijn ingewilligd en of een of meerdere vakorganisaties hierbij waren betrokken.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer J.F.Jansen,
Wijk III, No.377,

J.G.Crabbendam.

LEZENVERN.

Coll.: WTR

repp 20/6

DOSS. No.: .....
GRT.: WAARN. O.
DATUM: 27.5.47
PAR.: .....

GOOR
STAKING OPGEHEVEN.
De stakende meisjes bij de fa. Jannink zijn Maandag weer aan het werk gegaan, nadat van half acht tot half elf 's morgens op het kanteel der firma met drie der meisjes was geconfereerd. Er zijn door de firma diverse toezeggingen gedaan, die door de meisjes zijn aanvaard.

*1/2002
01203*

209.
GEMEENTE-POLITIE TILBURG

Volgno.	VD
20 MEI 1947	
ACD/1947/3291	

A No.871
 met 1 bijlage.
 Bericht op missive

8.
 TILBURG, 19 MEI

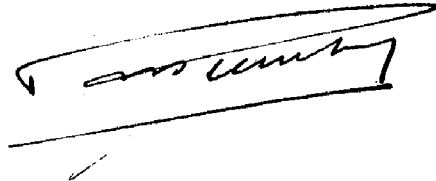
BUREAU D

d.d.

1. m.n.:	
2. d.n.:	21-5-47

Ik heb de eer U EdelGestrenge hierbij te doen toekomen een aan mij uitgebracht rapport nr. 60 omtrent enkele wilde stakingen, welke dezer dagen in textielfabrieken alhier hebben plaats gehad.

De Commissaris van Politie,

Aan den Heer Hoofd C.V.D.
 Javastraat 68

ONDERWERP: Wilde staking.

R A P P O R T
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ondergetekende, MATTHEUS JOHANNES CONSTANTINUS VAN ROOSMALEN, hoofdagent van Politie Ower administratie heeft de eer UEdelgestrenge beleefd het navolgende te rapporteren:

Op Maandag 12 Mei 1947, heeft er op een drie-tal textielfabrieken gelegen aan de Goirkestraat te Tilburg een wilde staking plaats gehad.

Deze staking omvatte ongeveer 250 arbeiders en was gericht tegen het te lage brood- en vleesrantsoen, voor de arbeiders.

De staking werd niet gesteund door een der betreffende organisatie's en een stakingsleiding was niet aanwezig, noch bekend.

Op de volgende fabrieken werd gestaakt:

- 1e. Op de wollenstoffenfabriek van de Firma George Dröge, Goirkestraat Nr. 90, waren van het uit 180 personen bestaande personeel te omstreeks 13.30 uur, 130 arbeiders in wilde staking gegaan.

De stakende arbeiders zijn die middag niet meer aan het werk gegaan en nadat zij zich in de omgeving van de fabriek hadden opgehouden, zijn zij allen om 16.00 uur, naar huis gegaan.

- 2e. Op de wollenstoffenfabriek van de Firma W. Schoenmakers en Zn. Goirkestraat. Nr. 37, waren van het uit 85 arbeiders bestaande personeel, te omstreeks 14.30 uur, 60 arbeiders in wilde staking gegaan.

Deze wilde staking heeft de gehele middag geduurd en nadat de arbeiders zich in de omgeving van de fabriek hadden opgehouden, hebben zij zich te omstreeks 16.00 uur huiswaarts begeven.

- 3e. Op de wollenstoffenfabriek van de Firma Gebr. Franken, Goirkestraat Nr. 80, waren eveneens een 60 tal arbeiders in wilde staking gegaan.

De Directie had echter onmiddellijk het fabrieksterrein afgesloten en zijn de arbeiders op die fabriek dan weer spoedig aan het werk gegaan.

Op Dinsdag 13 Mei 1947, is een gedeelte van het personeel van de Firma George Dröge, Goirkestraat. Nr. 90, niet aan het werk zijn gegaan en staakte wederom voor een hoger brood en vleesrantsoen.

De arbeiders zijn echter op advies der organisatieleiders om 9.00 uur aan het werk gegaan.

Het geheel had een seer rustig verloop en onregelantigheden hadden niet plaats.

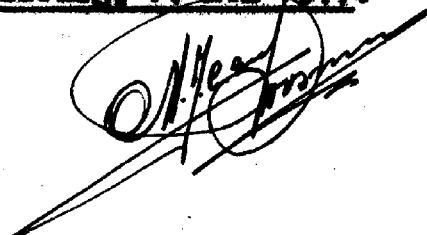
Deze wilde staking was niet gericht tegen de Directie's van de betreffende fabrieken, doch uitsluitend tegen de te lage brood en vleesrantsoenen, daar de arbeiders klagen dat zij niet voldoende brood en vlees ontvangen om tot behoorlijke arbeidsprestaties in staat te zijn.

Waarvan door mij naar waarheid is opgemaakt dit rapport.

Tilburg, 14 Mei 1947.

Aan
den Heer Commissaris van Politie
te

TILBURG

INLICHTINGDIENST TE HENGELO (0).

No. ID. 41/47

Onderwerp: Staking van meisjes op
een Kant- en kousenfabriek te Hengelo(0)

209

BUREAU B	
Number:	
Date:	30 MEI 1947

Op Woensdag 30 April 1947 verlieten 11 meisjes uit de Kant- en Kousenfabriek van de N.V. De Jong & van Dam, afdeling sorteerderij, uit protest zonder meer de fabriek. Een der meisjes uit die afdeling had namelijk een verlofdag geëischt in verband met de begrafenis van een vader van een vriendin van haar. Dit werd haar door de Directie niet toegestaan. Wel stemmen toe, dat zij hiervoor een zoogenaamde snipperdag opnam. Directie wilde namelijk niet toeschietelijk zijn, daar de meisjes te voren geweigerd hadden een uur per dag over te werken. Het betreffende meisje werd daarop ontslagen. De meisjes uit die afdeling eischten daarop weder in dienstneming van dat meisje. Toen de Directie niet toegaf verlieten zij de fabriek. Tot op heden hebben zij het werk nog niet weer hervat. De fabriekskern was het eens met de Directie. Vakbonden hebben zich tot op heden niet met dit conflict ingemengd. Niet gebleken is, dat hier van politieke zijde druk uitgeoefend is.

Op 3 Mei 1947 verzonden aan het
NOFD van den CENTRALEN VEILIGHEIDSDIENST
16456 - G r a v e n h a g e

In afschrift aan den PROCUREUR-GENERAAL
ggd. DIRECTEUR VAN POLITIE te A r n h e m

Volgno.
17 MEI 1947
ACD/14909.

GEHEIM.

No. P/106-47.

Onderwerp: Staking fa. Jannink.

5/ 209

Enschede 3 Mei 1947.

Nummer:	
Datum:	16-5-47

Naar aanleiding van Uw schrijven, dd. 1.5.1947, No. B.X.14354, betreffende een staking bij de firma Jannink, heb ik de eer U Edel-Gestrenge het volgende te berichten:

In deze gemeente zijn twee firma's Jannink. Gedurende de laatste maanden werd in de bedrijven van deze firma's niet gestaakt.

Van het betrokken bericht in "De Waarheid", dd. 9.4.1947, was dezerzijds wel kennis genomen, doch er werd overigens geen verdere aandacht aan besteed, aangezien het hier een firma Jannink in de gemeente Goor betrof, hetgeen ook blijkt uit bovengenoemde courant, het bericht staat n.l. vermeld onder de kolom Goor.

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68
te
's-GRAVENHAGE.

Volgno.
7 MEI 1947
ACD/14810

UITTREKSEL

Voor OD.209 Naam Wilde stakingen.
Origineel in 342 Naam Maandoverzicht Overijssel (April).
Volg nr. Ag. nr. ACD 14656 Aard van het stuk Maandoverzicht Enschede "
Afz. R/44 ENSCHEDE Datum 1 Mei 1947.

5. Stakingen.

Op Donderdag 24 April 1947 brak bij de N.V. Textielfabriek HOLLAND een kleine wilde staking uit, waaraan door ongeveer 50 Drentse meisjes werd deelgenomen.

Deze meisjes waren onlangs in dienst genomen, terwijl door de directie der fabriek was gezorgd voor kosthuizen, bedden en beddegoed.

Bedoelde meisjes uitte hun ontevredenheid over het feit, dat zij niet, evenals de overige werkkrachten, de van overheidswege toegestane verstrekking van textiel kregen toegewezen, doch slechts een gedeelte hiervan.

De directie plaatste zich op het standpunt, dat deze meisjes nog slechts korte tijd in dienst waren.

Gepieegd overleg met de meisjes had geen resultaat, zodat op bovengemelde datum tot staking werd overgegaan. De volgende dag ging een gedeelte der meisjes weer vrijwillig aan het werk.

Nadat de directie had laten weten, dat degene, die op Maandag 28 April 1947 het werk niet had hervat, zou worden ontslagen, gingen op laatstgemelde datum alle meisjes weer vrijwillig aan het werk, zonder dat op enige wijze aan hun eis was gevolg gegeven.

Van politieke actie is bij deze staking niet gebleken. Het gedeelte der meisjes, dat als uiterst links zou kunnen worden aangemerkt, was het eerste bereid de werkzaamheden te hervatten.

De plaatselijke vakbonden zijn niet in deze staking gemengd.

Uitgetrokken door Svd. Coll.: dr. Afd./Sectie B V Datum 13.5.1947.

EINDHOVEN, 26 April 1947. ²⁰⁹

Litt. N/1947 Geheim.

ONDERWERP: Beëindiging staking in textiel-
bedrijven te Geldrop

Bijlagen: -

BUREAU D.
29-4-47

Volgno.
29 APR. 1947
ACD/14410

13241 →

In aansluiting op mijn schrijven dd. 3 April 1947, Litt. N/1947 Geheim, betreffende "Staking in textielbedrijven te Geldrop", heb ik de eer U Hoogedelgestreng te berichten, dat deze staking ingaande 25 April l.l. in alle daarbij betrokken bedrijven is beëindigd.

Zoals reeds bij vorenvermeld schrijven bericht, betreft het in deze de N.V. Wallenstoffenfabriek, voorheen A. van den Heuvel, de Wollenstoffenfabriek, voorheen A. Pessers. A.Z. en de textielfabriek van de Gebr. Van Agt, alle te Geldrop.

Door onderling overleg tusschen arbeiders en fabriekanten is het geschil opgelost. De arbeiders zijn aan het werk gegaan voor de maximumloonen, zooals deze destijds bij collectieve arbeidsovereenkomst zijn vastgesteld.

De door de stakers gestelde eischen van een hooger uurloon, ongeveer overeenkomende met een bedrag van f.5.00 per week, zijn niet ingewilligd.

Wel zijn de arbeiders in zooverre tegemoet gekomen, dat zij, die aan een oud model weefgetouw werken een toeslag genieten van 7% en degenen met de nieuw model weefgetouwen 4%. Deze toeslagen zijn bij de destijds tot stand gekomen collectieve arbeidsovereenkomst toegestaan.

De stakingen zijn in alle opzichten rustig verlopen en bij ingesteld onderzoek is niet gebleken, dat de oorzaak aan politieke activiteit moet worden toegeschreven.

Typ: vdH.

DE DISTRICTSCOMMANDANT,

De Officier der Rijkspolitie 1e. klasse,

H. W. Weerts
H. W. Weerts.

AAN:

Het Hoofd van den Centralen
Veiligheidsdienst

te

's-Gravenhage.

=====

BINDHOVEN, 26 April 1947.

Litt. N/1947 Geheim

ONDERWERP: Beëindiging staking in textiel-
bedrijven te G e l d r o p.

Bijlagen -

In aansluiting op mijn schrijven dd. 3 April 1947, Litt. N/1947 Geheim, betreffende "Staking in textielbedrijven te Geldrop", heb ik de eer Uwegeëdelgestrenge te berichten, dat deze staking ingaande 25 April l.a., in alle daarbij betrokken bedrijven is beëindigd.

Zoodanig reeds bij vorenvermeld schrijven bericht, betreft het in deze de N.V. Wallenstoffenfabriek, voornemen A. van den Heuvel, de Wallenstoffenfabriek, voornemen A. Penners, i.s. en de textielfabriek van de Gebr. Van Agt, alle te Geldrop.

Door onderling overleg tusschen arbeiders en fabriekanten is het geschil opgelost. De arbeiders zijn naar het werk gegaan voor de maximumloonen, zoodanig deze destijds bij collectieve arbeidsovereenkomst zijn vastgesteld.

De door de stakers gestelde eischen van een hongerwage, ongeveer overeenkomende met een bedrag van f. 5,00 per week, zijn niet ingewilligd.

Wat de eischen van aanvullende toelagen betreft, dat zij 10% van het bedrag van de maximumwage hebben toegevoegd, genietten van 75 en daarvan met de nieuw vastgestelde 10%. Deze toelagen zijn bij de destijds tot stand gekomen collectieve arbeidsovereenkomst toegeestaan.

De stakingen zijn in alle opzichten rustig verlopen en bij ingesteld onderzoek is niet gebleken, dat de oorzaak aan politieke activiteit moet worden toegeschreven.

Typs vdH.

DE DISTRICTSCOMMANDANT,

De Officier der Rijkspolitie te. klasse,

AAN:

Het Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage (in duplo).

Den Heer fgd. Directeur van Politie in het ressort van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch te 's-Hertogenbosch. (afschrift in duplo).

In afschrift aan den Heer Gewestcommandant der Rijkspolitie te 's-Hertogenbosch.

H. W. Weerts
H. W. Weerts.

1 Mei

7.

GEHEIM.
B.X. 14354.

R. Disb. 2.

0/209

Staking fa. Jannink.

Volgens een in "de Waarheid" van 9 April 1947 voorkomend bericht hebben op 4 April jl. de wevers bij de firma Jannink enige tijd het werk neergelegd, uit protest tegen de wijze van uitdelen van fietsbanden.

Ik moge U verzoeken mij omtrent deze staking enige nadere inlichtingen te willen doen verstrekken, waarbij ik speciaal belang stel op beantwoording van de volgende punten :

- aanvang en einde der staking;
- zijn er nog andere eisen door de arbeiders gesteld ?
- stond de staking onder leiding van één of meer vakorganisaties, zo ja, welke ? Is iets gebleken van een politieke achtergrond ?
- zijn de eisen geheel of gedeeltelijk ingewilligd ?

Uw antwoord ter zake zie ik gaarne tegemoet.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze :

Aan
De Heer Commissaris van
Politie

J.G. Crabbendam.

te

ENSCHDE.
Coll. dr. ✓

rept 16/5

DOSS. No.: .....
CRT.: WAARH. T W
DATUM: 9-4-47
PAR.: .....

**Kortstondige staking bij
de firma Jannink**

9-4-47
Vrijdagmorgen van half acht tot kwart over negen legden de wevers bij de firma Jannink de arbeid neer, als protest tegen de wijze van uitdelen van fietsbanden. De directie was met de bedrijfscommissie overeengekomen, dat deze commissie de aan de fabriek verstrekte banden zou distribueren. De vorige keer was dit ook geschied. Donderdag j.l. waren er weer banden gekomen en tegen de afspraak in, wenste de directie deze te verdelen onder het technisch personeel. Hiermede ging het personeel, waar van verschillenden nog geen banden hadden ontvangen, niet accoord, waarop zij de arbeid staakten.

Na overleg tussen de directie en de bedrijfscommissie zullen de banden door de commissie worden verdeeld, waarmee het conflict, was opgelost. De arbeid werd hierna hervat.

C. J. van der Meer

B

Onderwerp: Staking Erven Ankersmit C.V.

R A P P O R T.

Volgno.
25 APR 1947
ACD/4247

209

Ik heb de eer U EdelGestrenge beleefd het volgende te rapporteren.

Op Vrijdag 18 April 1947 is onder eenig jeugdig personeel van de Erven Ankersmit C.V. een "wilde staking" uitgebroken. Deze staking vond zijn oorzaak in het uitdeelen van pakketten, die op bepaalde tijdstippen aan het personeel worden uitgereikt. Door de directie was in overleg met de fabriekskern bepaald, dat de gehuwde mannen meer kregen dan de vrouwen en het jeugdig personeel. Hierop waren geen aanmerkingen gemaakt. Bij de uitdeeling van de pakketten op Vrijdag 18 April 1947 was het jeugdig personeel het hiermede niet eens geweest. Dit personeel wenschte evenveel te ontvangen als het oudere personeel. De directie moest voor 15.00 uur beslissen. Wordt aan de eisch niet voldaan, dan zou er gestaakt worden. De directie bleef op haar standpunt staan, met het gevolg, dat 24 personen uit de spinnerij en 12 personen uit de weverij het werk neerlegden en de fabriek tusschen 15.00 uur en 16.00 uur hebben verlaten.

Hedenvoormiddag, Zaterdag 19 April 1947 te 7.15 uur bleken de meeste stakers bij de fabriekspoort aanwezig te zijn. Zij werden echter niet op het fabrieksterrein toegelaten. Hun werd aangezegd, dat zij zich op Maandag 21 April 1947 tusschen 15.00 en 16.00 uur opnieuw konden melden, waarna zij weer te werk konden worden gesteld. Zij verzamelden zich hierna in de Lange Zandstraat alhier op ongeveer 100 meter afstand van de fabriekspoort, alwaar zij zijn toegesproken door zekeren Klaas HOFKAMP, geboren te Gronau, 25 Juni 1901, ex-wexer, wonende te Deventer, Appelstraat 57, bestuurslid van de E.V.C. Wat er is besproken, is mij niet bekend, doch allen verwijderden zich een oogenblik later onder hoerageroep.

Hedenvoormiddag, Zaterdag 19 April heeft de directie nog een bespreking gehad met de fabriekskern. Er werd overeen gekomen, dat de gene, die zich op Maandag 21 April te 7.30 uur meldde, weer aan het werk kon gaan. De fabriekskern had als grief nog naar voren gebracht dat er hedenvoormiddag politie was de fabriek aanwezig was. Behalve ik, was er n.l. nog een agent van politie in uniform aanwezig. Aangezien een en ander een rustig verloop heeft gehad, acht ik het niet noodzakelijk, dat er Maandag a.s. geuniformeerd personeel aanwezig is.

Bij een gehouden controle bleken er hedenvoormiddag ongeveer 60 personen afwezig te zijn. Of het aantal stakers sedert Vrijdag 18 April 1947 vermeerderd is, kon niet worden nagegaan, aangezien het ook dikwijls voorkomt, dat er personen zonder kennisgeving weg blijven. Er is geheel buiten de vakbonden om gestaakt.

Deventer, 19 April 1947.
De Hoofdagent van Politie,

w.g.

(A. de Vries.)

BUREAU B	
Nummer:	
datum:	20-4-47

Aan:

Den Heer Commissaris van Politie

te DEVENTER.

Z.W. L.
pers. kl.
van minna

J

Onderwerp: Staking Erven Anker-
smit C.V.

R A P P O R T.

Naar aanleiding van mijn rapport d.d. 19 April 1947, Onder-
werp: Staking Erven Ankermit C.V., heb ik de eer UEdelgestrengde
beloofd te rapporteeren, dat op Maandag 21 April 1947 te 7.30
uur een groot aantal van de jeugdige stakers zich in de lange
Zandstraat alhier nabij de fabriekspoort had verzameld. Zij zijn
daar weer toegesproken door den in dat rapport genoemden Hofkamp,
waarna zij zich weer voor het werk bij den portier hebben aange-
meld.

Na gehouden controle bleken nog 12 personen afwesig te zijn,
doch hiervan konden er op dat oogenblik nog meerdere komen, aan-
gezien zij van buiten de stad moesten komen.

Hofkamp heeft aan den bedrijfsleider HOLTkamp verklaard, dat
de stakers als eisch hadden gesteld, dat zij allen, zonder uit-
zondering, 15 meter stof wilden hebben. Werd aan deze eisch niet
voldaan, dan gingen zij op Maandag te 13.30 uur niet weer aan
het werk. De fabriekskern zou op Maandag 21 April 1947 des voormid-
dags nog weer een bespreking met de directie voeren.

Het verloop van die besprekingen zou de bedrijfsleider
HOLTkamp op mijn verzoek mededeelen. Aangesien
HOLTkamp dien dag te 18.00 uur nog niets had medegedeeld, heb ik
hem opgebeld. HOLTkamp deelde mij toen mede, dat allen nog weer
op het werk waren gekomen. Mochten er nog weer strubbelingen ko-
men, dan zou hij mij dit meteen mededeelen.

Medenamiddag, Woensdag 23 April 1947 deelde de procuratie-
houder van de Erven Ankermit C.V. mij mede, dat de staking in
z'n geheel was afgelopen. De besprekingen met de fabriekskern
op Maandag 21 April 1947 hadden zoo goed als geen wijzigingen
in de voorstellen van de directie gebracht. Slechts een gedeelte
van het stakende personeel had iets meer textiel ontvangen, doch
dit was niet noemenswaard. Al het personeel was thans weer aan
het werk.

Deventer, 23 April 1947.
De hoofdagent van politie,

W.g.
A. de Vries

GEZIEN EN DOORGEZONDEN AAN:
den Heer Commissaris der Koningin in de prov. Overijssel
te Zwolle.
den Heer Procureur-Generaal en Directeur van Politie
te Arnhem.
den Heer Burgemeester van Deventer.
den Heer Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst
te 's-Gravenhage.

Deventer, 23 April 1947.
De Commissaris van Politie,

Johanna

21 April 1947
b.g.g.

C. V. D.
=====

209.

	1000 70
	Breda,
BUREAU B	

16 April 1947.

No: 134/-47-Geheim.

Volgno.
21 APR 1947
ACD/13917

Onderwerp: "Wilde staking textiel-
fabrieken te Geldrop."

Bijlagen : één.

Hiermede moge ik U HoogEdelGestrenge berichten, dat ik - met betrekking tot bovenvermeld onderwerp - heden een onderhoud heb gehad met den Heer Districts-Commandant der Rijkspolitie, den Heer H.W.Weerts, te Eindhoven.

Volgens mededeeling van Z.W.E.G. is bedoelde staking, die verspreid over een drietal textielfabrieken, in totaal ongeveer 120 stakers omvat, langzamerhand aan het verlopen.

Voorts deelde Z.W.E.G. mij mede, dat vanwege zijn dienst, met betrekking tot deze aangelegenheid, aan U een rapport is ingezonden en dat hij U met het verdere verloop van deze wilde staking op de hoogte zal houden.

Een op deze staking betrekking hebbend bericht uit "Het Parool" van 15 dezer, gelieve U opgeplakt, hierbijgaand aan te treffen."

W.

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	22 APR 1947

A a n

Den Heer Hoofd van den C.V.D.

J a v a s t r a a t, 68.

's-GRAVENHAGE.

13917.

Wilde staking in Geldrop

De wevers van de Geldropsche textielbedrijven zijn sedert 14 dagen in wilde staking, omdat zij niet tevreden zijn met de zgn. plafondloonen, zooals deze door de regering werden vastgesteld.

Het gemiddelde netto-loon voor de wevers bedraagt thans f 43.20 per week. De wevers blijven echter een loon eischen, dat boven dit plafondcijfer uitgaat, een eisch die niet werd ingewilligd. Daarop legden zij het werk onder in de fabrieken van V. van den Heuvel, Mirtsiers de N.V. Wollenstoffenfabriek van de Gebr. A. Bossers Azn. en de Fa. Gebr. A. & M. van Agt's Linden en Katoenweverijen alle te Geldrop.

De overige afdelingen op genoemde bedrijven zetten het werk onverminderd voort. Nu de organisatie niet achter deze staking kunnen gaan staan, wordt den stakers geen enkele steunbetooning verleend en zal het resultaat zijn, dat de staking langzaam doodbloedt. Verwacht wordt, dat nog deze week de arbeid hervat zal worden. Naar wij vernamen is een aanbod van communistische zijde door de stakers spontaan afgewezen.

"HET PAROOL"

van 15 April 1947.

W.

DOSS. No.:	.....
GRT.:	W.A.A.R.H.A.
DATUM:	25-4-47
PAR.:	.....

Textielconflict te Geldrop geëindigd

Gunstig resultaat

De textielarbeiders te Geldrop zullen vandaag hun werk hervatten in de drie betrokken bedrijven. Dit is het resultaat van de gevoerde besprekingen met de ondernemers.

Zijn onze informaties juist, dan zal de fa. Van Acht weer de oude lonen, die golden vóór het conflict, uitbetalen.

Bij de onderneming Van den Heuvel is een nieuwe loonregeling ontworpen, die voor de arbeiders acceptabel is, terwijl bij de firma Pessers een loonregeling zal worden getroffen.

Afgaande op deze gegevens kunnen we constateren, dat dit conflict een niet onbevredigend einde heeft gebracht. De grote solidariteit door de Geldropse arbeiders betracht, is hier zeker de morele steun geweest. Hun offervaardigheid maakte het mogelijk aan de arbeidersgezinnen, die bij het conflict betrokken waren, een uitkering te garanderen van dertig gulden per week.

Plaatselijke Inlichtingendienst
Almelo.-

Volgno.

18 APR 1947

ACD/13844

Almelo, 17 April 1947.

Geheim

K.ll no. 91

Aan het Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst,

Javastraat 68.,

's-Gravenhage.-

BUREAU B

Nummers

Datum

21-4-47

Ingesloten heb ik de eer U te doen toekomen

- a. Een rapport betreffende een plaats gehad hebbende staking bij de N.V. Textielfabriek "Almelo" te Almelo;
- b. Een rapport betreffende een plaats gehad hebbende proteststaking bij de N.V. Stoomspinnerij "Twenthe" te Almelo;
- c. Een rapport betreffende een dreigende staking in de textielfabriek van de firma H. ten Cate Hzn. te Almelo;
- d. Een rapport betreffende materiaalschaarschte en daaruit voortvloeiende consequenties op sociaal-economisch gebied.

Het Hoofd van den Plaatselijken
Inlichtingendienst,

Bijlagen: vier

Almelo, den 16 April 1947.

BETREFT: Plaats gehad hebbende proteststaking
bij de N.V. Stoomspinnerij "Twenthe" te Almelo.

In verband met een plaats gehad hebbende proteststaking bij de N.V. Stoomspinnerij "Twenthe" te Almelo, is deszijds een onderzoek ingesteld en hieromtrent kan het volgende gerapporteerd worden:

«Sinds vier weken geleden is bij bovengenoemde Stoomspinnerij een nieuw systeem ingevoerd in de spinsaal. Deze verandering bestond hierin, dat één der arbeiders, die anders twee machines bediende, er thans drie moest bedienen. Het was de directie n.l. gebleken, dat de bewuste arbeider (een halfwas spinner), die bij de twee machines stond er gemakkelijk drie kon bedienen, zonder veel inspanning. De overige arbeiders der spinsalen gingen met deze verandering niet direct accoord, omdat zij bang waren, dat ook zij in de toekomst in plaats van twee, drie machines zouden moeten bedienen.

Blijkens mededeeling van de directie was dit bedoeld als een proef en lag het in haar bedoeling, indien deze proef gunstig uitviel, in de toekomst alle arbeiders drie machines te laten bedienen. De directie moest noodgedwongen tot deze verandering overgaan, in verband met het feit, dat de nieuwe methode ook reeds in het buitenland werd toegepast. Bij aanhouding van de oude arbeidsmethode zou men bij de buitenlandsche productie ten achter komen.

De arbeiders der drie spinsalen hebben hierna op 12 of 13 Maart 1947 des namiddags tusschen 3 en 4 uur een proteststaking belegd. De E.V.C. werd met bovenstaande in kennis gesteld en den volgenden dag hebben een tweetal bestuursleden der E.V.C. met name:

FREDRIK LEUBHUIS, geboren te Den Ham, den 21 Mei 1903, wonende te Almelo, Elzenstraat nr. 46;

HENDRIK PLANTING, geboren te Emmen, den 27 Augustus 1916, wonende te Almelo, Bornerbroekschestraat nr. 208, een onderhand gehad met de directie der N.V., waarbij de directie de noodzakelijkheid der verandering naar voren heeft gebracht. De bestuursleden der E.V.C. zagen hiervan eveneens de noodzaak in en de arbeiders zijn hierna aan het werk gebleven.

Op de fabriek werken circa 370 arbeiders(sters). Volgens schatting der directie zijn hiervan ongeveer 50% georganiseerd in de E.V.C. Op de fabriek werken een tweetal E.V.C. leden, die niet steeds even correct zijn en die nog wel eens moeilijkheden veroorzaken. Deze arbeiders zijn:

HEREND SCHOLLEK, geboren te Amsterdam, den 10 Maart 1921, wonende te Almelo, Elzenstraat nr. 14;

ALBERT PIETERS, geboren te Berne, den 12 Maart 1904, wonende te Almelo, Lijsterstraat nr. 3.

De stemming onder de arbeiders over de sociale toestanden op de fabriek is gunstig te noemen. Over de duurte van het levensmiddelenpakket en de textielpositie heerscht over het algemeen veel onvrede.

Almelo, 16 April 1947.

Ag.no.

Betreft: Dreigende staking
in de textielfabriek van
de firma H.ten Cate Hzn, te
Almelo.

Naar aanleiding van een gerucht dat in de fabriek van de firma H.ten Cate Hzn, te Almelo een staking dreigde is een onderzoek ingesteld en kan terzake het navolgende worden gerapporteerd:

Op Maandag 14 April 1947 werd in genoemde fabriek op de afdeling Zijdeweverij aan een drietal arbeiders opgedragen aan 20 weefgetouwen te werken inplaats van 15 zoals tot heden was gedaan.

Het vermoeden bestaat dat deze arbeiders aan de opdracht wel wilden voldoen doch dat enkele E.V.C.ers sterk bij hen aangedrongen hebben om 5 weefgetouwen stil te laten staan. Hierop hebben de betreffende arbeiders zich in verbinding gesteld met de 3 samenwerkende arbeidersorganisaties, Bornechestraat No.3 te Almelo.

Daar werd hen aangeraden om, zoals tot heden was gebeurd, door te werken met 15 getouwen.

Op 15 April 1947 zou dan een bespreking volgen tusschen de betreffende arbeiders en enkele leden van het bestuur der organisaties.

De afdeling zijdeweverij bestaat uit 25 á 30 arbeiders die allen ontstemd zijn over het meerdere werk dat hun zal worden opgedragen. De zogenaamde fabriekskern bij de firma ten Cate heeft, blijkens mededeeling van den heer Rector, chef der afdeling personeelszaken, de ontevredenheid der arbeiders niet rechtstreeks beïnvloed omdat er besprekingen gaande waren met de Bedrijfsunie.

Deze unie bestaat uit bestuurders der samenwerkende organisaties: N.V.V.; Unitas (Christelijke werkliedenbond); en R.K. Werkliedenverbond, respectievelijk de heeren Schipdam en Velthuis; Kuiper; en Wetering.

De E.V.C. maakt geen deel uit van de Bedrijfsunie.

De fabriekskern bij de firma ten Cate bestaat evenwel uitsluitend uit E.V.C.ers.

De directie is met de arbeiders overeengekomen dat op 15 April 1947 op de Zijdeweverij, die is gevestigd in de fabriek Indië, nog met 15 getouwen per arbeider zou worden doorgewerkt. Met ingang van 16 April 1947 zal door enkele arbeiders met 20 getouwen worden gewerkt. Wordt dit door de arbeiders niet geaccepteerd dan zal de directie niet aarzelen de weigerachtigen te ontslaan.

Indien de ontevredenheid grotere vormen gaat aannemen bestaat er kans dat op 16 April 1947 door een deel der arbeiders zal worden gestaakt.

Als bijzonderheid kan nog worden aangehaald dat door de arbeidersorganisaties een onderzoek is ingesteld, in samenwerking met het Twentsche bureau Berenschot, naar de arbeidsbelasting der arbeiders. Daarbij werd berekend dat een wever die 15 getouwen bediend, voor 52 procent van de norm-

normale arbeidsprestatie was bekent.

Wanneer nu 20 getouwen door een arbeider worden bediend dan werkt deze nog belangrijk beneden de normale arbeidsprestatie. De fabrieksdirectie is de meening toegedaan dat een wever die 30 getouwen bediend de normale prestatie verricht.

Om deze en technische redenen heeft zij gezond thans het aantal van 15 getouwen tot 20 te moeten opvoeren.

Op 16 April 1947 zijn de arbeiders gewoon aan het werk gegaan waarbij de zijdewevers 20 getouwen bedienden. Van enige weigering of onwil werd niets bemerkt zodat kan worden aangenomen dat deze kwestie geen moeilijkheden meer met zich zal brengen.

**RETREFT: Plaats gehad hebbende staking bij de
N.V. Textielfabriek "Almelo" te Almelo.**

In verband met een plaats gehad hebbende staking bij de N.V. Textielfabriek "Almelo" te Almelo, is dezerzijds een onderzoek ingesteld en hieromtrent kan het volgende gerapporteerd worden:

Alzide de bevrijding werden op de meeste fabrieken hier te lande aan de werknemers zoogenaamde Textiel- of andere pakketten verstrekt. Ook is dit het geval bij de N.V. Textielfabriek "Almelo", gevestigd te Almelo aan de Haven N.Z. nr. 77. De directies der verschillende fabrieken waren met het verstrekken van deze pakketten aan bepaalde richtlijnen gebonden, doch hiermede werd nog wel eens de hand gelicht. Aan het einde van het jaar 1946 werd door de werknemers van de Textielfabriek "Almelo" te kennen gegeven, dat zij gaarne vitragestof wilden hebben. De directie der N.V. heeft teen de arbeiders toegezegd, dat zij bij de volgende pakketverstrekking vitragestof konden verwachten. Ofschoon bedoelde textielfabriek niet ingesteld is op het vervaardigen van vitrage, heeft zij de fabricage hiervan toch ter hand genomen, teneinde dit aan de arbeiders te kunnen verstrekken.

In het begin van het jaar 1947 kwam er een Ministeriele Beschikking af, waarin nadere richtlijnen werden vastgelegd, in verband met het verstrekken der textielpakketten. Onder meer bepaalde deze Beschikking, dat per kwartaal niet meer dan 3% van het loon aan textiel mocht worden verstrekt. De laatste week van Maart 1947 was de periode waarin de arbeiders van de Textielfabriek "Almelo" het kwartaalpakket zouden ontvangen. Dit pakket bevatte o.a. flanel en overhemdenstof, echter geen vitrage. De arbeiders gingen hiermede echter niet accoord en wenschten buiten het kwartaalpakket ook nog vitragestof te ontvangen, hetgeen hun indertijd was toegezegd door de directie.

In verband echter met de afgekomen Ministeriele Beschikking was verstrekking van vitragestof beven het kwartaalpakket niet mogelijk, noodat door de directie aan de wensch der arbeiders niet kon worden voldaan.

De werknemers gingen hiermede niet accoord. Twee scheersters en twaalf speelsters bonden de "kat de bel aan" en legden op 13 Maart 1947 te 17.00 den namiddags het werk neer en gingen in staking. De twee scheersters der fabriek stelden zich in verbinding met de wevers en verzochten hen te blijven doorwerken, daar de directie dan toch over 14dagen genoodsaakt was de heele fabriek stop te zetten.

De staksters zijn hierop onder aanveering van de twee scheersters naar de E.V.G. gegaan. Een intieme oplossing van het conflict werd hierdoor eenigzins bemoeilijkt. Het bestuur der E.V.G. stelde zich direct telephonisch met de directie der fabriek in verbinding, doch onderhandelingen zijn met gemeende organisatie in het geheel niet gevoerd. De oplossing van het conflict heeft de directie dan ook geheel in eigen hand gehouden.

Het conflict is door de directie als volgt opgelost:
De prijzen van het kwartaalpakket zijn lager gesteld,
waardoor gedeeltelijk uitruimte kon worden bijgeleverd.
Dit is misschien niet geheel volgens de voorschriften geweest,
doch de directie heeft gemeend deze maatregel te moeten nemen
om een afbraaking van het conflict te voorkomen, ondanks het
feit dat dit verlies opleverde.

Op 15 Maart 1947 heeft een deputatie der stakkers met de di-
rectie geconferencerd en deze gingen met bevoenomschreven voor-
stel accoord. Op Maandag, den 17 Maart 1947 hebben zij allen
het werk wederom normaal hervat.

Op de fabriek werken ongeveer 80 arbeiders(sters). De directie
kan niet zeggen hoeveel hiervan georganiseerd zijn in de N.V.C.
Er wordt op de fabriek voor deze organisatie weinig propa-
ganda gemaakt. Op de fabriek werken echter twee scheersters, die
aangesloten zijn bij de N.V.C. en die de oorzaak zijn van de
staking. Deze twee hebben de andere arbeiders aangespoord om
tot staking over te gaan. Zij waren de "raddeciers" van de
fabriek en zijn genoemd:

ANTJE HEPKE ZADSTRA, echtgenote van Hendrik Johan Reekers,
geboren te Aalslo, den 18 Augustus 1908, wonende te Aalslo,
Oetmansche straat nr. 180;

WILHELMINA SCHOENMAKER, echtgenote van Arend Bouvanis, gebo-
ren te Loozer, den 23 September 1905, wonende te Aalslo, Con-
stantijn Ruijgenstraat nr. 8;

Vermeedelijk om verdere concessies af te dwingen en gemeende
twee scheersters de indruk hebben, dat zij onmisbaar zijn op de
fabriek, hebben zij verleden week hun dienstbetrekking opgezegd.
De directie is met dit besluit zeer ingenomen en heeft hen dan
ook rustig laten gaan, alhoewel zij nog geen scheersters terug
heeft.

Reekers-Landstra heeft op 12 April 1947 voor het laatst op de
fabriek gewerkt, terwijl Bouvanis-Schoenmaker Zaterdag, 19 April
1947 voor het laatst op de fabriek werkzaam zal zijn.

INLICHTINGEDIENST TE HENGELO (O).

No. ID. 29/47

Onderwerp: Staking op kant- en kousenfabriek te Hengelo(O) van een 30 tal meisjes.

ES

Volgno.
18 APR. 1947
ACD/3832.

209

Op Dinsdag 8 April 1947 eischten een 30 tal meisjes, werkzaam in een afdeling van de Kant- en Kousenfabriek van de N.V. De Jong & van Dam te Hengelo(O), meer loon. De Directie gaf hier niet aan toe, waarop deze meisjes zonder meer gedurende de werkuren de fabriek verlieten. Daar de loonen volgens de bestaan de regelingen voldeden aan den eisch vonden de meisjes geen steun bij de vakbonden. Door het staken van die meisjes, zogenaamde spoelsters, dreigde het werk in de weverij van die zelfde onderne- ming eveneens te stagneeren. De daar werkzame manlijke arbeiders drongen er bij de meisjes op aan, dat zij het werk zouden hervat- ten. Dit geschiedde op Dinsdag 15 April 1947, zoodat gemelde sta- king (wilde staking) een week heeft aangehouden. De eisch van de meisjes om meer loon werd niet ingewilligd en de verzuimde dagen worden niet uitbetaald.

Vermoedelijk werd in deze de ontevredenheid veroorzaakt vanwege de Communistenbond "Spartacus". Een pamflet werd aangeplakt op een der poorten van de fabriek. De inhoud is niet bekend geworden, doch men had hierin de "Heeren verweten, dat ze in groote luxe auto's konden rijden en de arbeiders moesten het darentegen maar met foutbanden doen".

Als aanstichtster werd genoemd:

Gerridina Johanna VEENKAMP, geboren te Hengelo(O) 4 Augustus 1898, weduwe van G. BOVENHORST, wonende te Hengelo(O), Badhuisstraat 26, die met haar dochter: Geesken BOVENHORST, geboren te Hengelo(O) 12 Juli 1925, in de betreffende afdeling werkzaam is.

Op 17 April 1947 verzonden aan het
HOOFD van den CENTRALEN VEILIGHEIDSDIENST
te 's -G r a v e n h a g e.

In afschrift aan den PROCUREUR- G E N E R A A L,
fgd. DIRECTEUR VAN POLITIE te A r n h e m

BUREAU B	
Numm. :	
Datum:	11-4-47

209.

Afschrift.
Origineel berust in OD 342.

RIJKSPOLITIE - GEWEST ARNHEM.
DISTRICTS - COMMANDANT.

ALMELO, 3 April 1947

A L M E L O

No.22/47 Geheim

ONDERWERP: Maand-overzicht politieke activiteit.

In de Maand Maart 1947 is in het mij o.h. District van politieke activiteit niet gebleken. Overall was het rustig. Een staking brak uit de BORNE. Op 5 Maart 1947 gingen 15 textiel-arbeiders, werkzaam bij de N.V. Stoom spinnerij en Weverij v/h S.J.SPANJAARD, Afdeeling Spinnerij in staking.

De oorzaak van deze staking was dat een arbeider door de Directie tot 10 Maart 1947 werd geschorst, omdat hij een arbeidster met een sneeuwbal, terwijl zij zich op het fabrieksterrein bevonden, in het oog had getroffen, niet-geenstaande men reeds herhaalde malen tegen sneeuwballen-gooien had gewaarschuwd,

Vorenbedoelde 15 arbeiders waren het met deze maatregel niet eens en gingen in staking tot 10 Maart 1947. Bijzonderheden deden zich niet voor.

De Districts- Commandant
N.J.BIJLSMA

Aan: den Heer Procureur-Generaal fgd. Directeur
van Politie te Arnhem
Gewestelijk Commandant der Rijkspolitie
te Arnhem
Hoofd Centrale Veiligheidsdienst
te 's Gravenhage.

BOSS. No.: _____
CRT.: WAARH. A
DATUM: 3-4-47
PAR.: _____

De textielstaking te Geldrop

„Onze zorg is al groot genoeg”

Er is zeker heel wat voor nodig om een gemoedelijk mens als de Brabantse fabrieksarbeider is, te bewegen het werk neer te leggen. Dat het hiertoe is gekomen, wijst er dan ook op, dat de nood in de gezinnen der textielarbeiders hoog is gestegen.

Het plaatsje Geldrop telt een negental grote bedrijven op textielgebied en toen deze na de bevrijding op volle capaciteit moesten gaan draaien, stond men voor de noodzaak het werken voor de arbeiders zo aantrekkelijk mogelijk te maken en een der attracties was dan ook de toeslag die men betaalde boven het in het C.A.O. vastgestelde uurloon, terwijl daarnaast voor de arbeiders nog diverse emolumenten werden gegeven als bovenkleding, lappen stof e.d.

Dit laatste werd echter weldra vervangen door het z.g. drie procent systeem, waarbij de werknemer dan voor drie procent van zijn loon aan goederen mocht besteden.

In de afgelopen jaren hebben de wevers aan één getouw gewerkt en daarbij een gemiddeld weekloon verdiend van f 45.— per week. Thans hebben de fabrikanten het bestaan om zonder meer iedere wever voor twee getouwen te plaatsen en als contra-prestatie het loon te verlagen met enkele guldens!

Hiertegen is eerst door de arbeiders der fa. van den Heuvel verzet aangetekend die echter op den voet werden gevolgd door die van Pessers en van Agt. Tot op heden zijn bij dit conflict ongeveer tweehonderd mensen betrokken, in hoofdzaak wevers, kettingscheerders en spoelsters.

Verschillende pogingen zijn reeds gedaan, ook door de fabriekscommissie om tot een oplossing in dezen te geraken, doch alle pogingen stranden op de omstandigheid dat de loonsverlaging in feite niets anders is dan het brengen van het loon op het geoorloofde peil. Dit neemt echter niet weg, dat de nieuwe regeling voor de arbeiders een dubbele verslechtering inhoudt, terwijl aan de andere zijde de fabrikanten, als de partij die het beste tegen een stootje kan, een dubbel voordeel in den schoot valt.

Een wever deelde ons nog mede, dat bij het invoeren van dit tweegetouwen systeem alleen nog maar de boete ontbreekt voor de weeffouten om de toestand van voor de oorlog weer volledig in ere te herstellen, doch het ergst wordt uit den aard der zaak de loonsverlaging gevoeld. Woensdagmiddag is dan ook definitief besloten

de strijd, die de vakorganisatie's op bovenvermelde formele gronden niet steunen, aan te gaan. Hierbij is wel het eigenaardige verschijnsel te constateren, dat de werkgevers tegen een bestaandiging van de voor 1 April bestaande toestand geen enkel bezwaar schijnen te hebben, althans voor wat de beloning betreft.

Deze staking, die een onvermijdelijk uitvloeisel is van de grote spanning tussen lonen en prijzen is dus in diepste wezen gericht tegen de regering en het is mogelijk, dat dit Geldropse geval door velen gevolgd zal worden.

Het is tenslotte dan ook vrij juist wat een arbeider ons toevoegde: „Met formaliteiten in onze broodzak kunnen wij geen verdubbelde arbeidsprestatie leveren en met het bestaande loon was ons de zorg al groot genoeg.”

Donderdagmiddag zullen de arbeiders der betrokken bedrijven gecombineerd vergaderen, waarbij de situatie verder onder het oog zal worden gezien.

GEWEST 's-HERTOGENBOSCH
DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT EINDHOVEN
COMMANDANT.

BUREAU B

209

EINDHOVEN, 3 April 1947.

Litt. N./1947 Geheime

Nummer:	
Datum:	9-4-47

Volgno.	
8 APR '47	
ACD/13241	

ONDERWERP: Staking in textielbedrijven
te Geldrop -

Bijlagen:

Hierbij moge ik U Hoogedelgestreng berichten, dat op 31 Maart 1947 omstreeks 10.00 uur voormiddag, een zoogenaamde wilde staking is uitgebroken bij de N.V. Wollenstoffenfabriek voorheen A. van den Heuvel en Zn te Geldrop.

Circa 55 á 60 man, alle werkzaam in de weverij, hebben het werk neergelegd in verband met een per 1 April 1947 ingaande loonsverlaging van circa f.5.- per week.

In een vergadering van werkgevers met ambtenaren van het Rijksarbeidsbureau werd hiertoe namelijk besloten, daar de tot dusverre uitbetaalde loonen nog steeds circa f.5.- per week en per arbeider hoger waren dan het bij collectieve arbeidsovereenkomst vastgestelde maximum.

In den namiddag van denzelfden dag zijn de arbeiders (circa 50 wevers) van de Wollenstoffenfabriek v.h.A. Pessers, Azn. te Geldrop, zoogenaamd in sympathiestaking gegaan.

Daags daarna, 1 April 1947, heeft deze sympathiestaking zich nog uitgebreid tot een 30-tal wevers van de textielfabriek van de Gebr. Van AGT te Geldrop, zoodat thans circa 130 man bij de stakingen zijn betrokken. Een verdere uitbreiding wordt niet verwacht.

De stakingen hadden een rustig en ordelijk verloop; incidenten van welken aard ook, hebben zich niet voorgedaan. De algemeene indruk te Geldrop is, dat de stakingen spoedig zullen zijn beëindigd.

De Rijkspolitie ter plaatse is niet van oordeel en bij het ingestelde onderzoek is zulks ook niet gebleken, dat de oorzaak der staking mede aan politieke activiteit moet worden toegeschreven.

Typ: vdH.

AAN:

Het Hoofd van den Centralen
Veiligheidsdienst
te

's-Gravenhage.

=====

DE DISTRICTSCOMMANDANT,
De Officier der Rijkspolitie 1e. Klasse,

H. W. Weerts
H. W. Weerts.

UITTREKSEL

Voor OD 209 ..... Naam Wilde stakingen .....

Origineel in OD 342 ..... Naam Overijssel (maandrapporten) .....

Volg nr. .... Ag. nr. 13089 ..... Aard van het stuk Maandrapport .....

..... Afz. Enschede ..... Datum 1-4-47 .....

Blijkens ingewonnen informaties is 25 % van het aantal stakende wevers aangesloten bij de Bedrijfsunie, terwijl het resterende gedeelte nagenoeg geheel tot de E.V.C. zou behoren. Dit is waarschijnlijk een verklaring voor het feit, dat in De Twentsche editie van de Waarheid, dd. 29-3-1947 de directie der fabriek om haar houding in dit conflict werd gelaakt, aangezien zij geen gelegenheid had gegeven tot een bespreking met enige vertegenwoordigers der E.V.C., terwijl wel met de overige vakorganisaties- de Bedrijfsunie voor Textiel - werd geconfronteerd.

In afwachting van het door de econoom uit te brengen rapport is dus het werk hervat. Indien de uitslag van dit rapport aanleiding mocht geven tot een nieuw conflict, zal dit te zijner tijd worden gemeld.

Uitgetrokken door ..... Afd./Sectie ..... Datum .....

UITTREKSEL

Voor OD. 209 Naam Wilde stakingen
Origineel in OD. 342 Naam Overijssel (maandraporten)
Volg nr. Ag. nr. 13089 Aard van het stuk maandrapport
Afz. Enschede Datum 1-4-47

Op 4 Maart 1947 brak een wilde staking uit bij de textiel-fabriek N.J. Menko N.V., fabriek Roomweg te Enschede. Van de in totaal 725 arbeiders in deze fabriek staakten er 330. Er werd gedurende een halve dag gestaakt.

De aanleiding was gelegen in het volgende:

De firma N.J. Menko N.V. omvat 3 fabrieken, waaronder boven genoemde fabriek Roomweg. Door de directie was aan het gezamenlijke personeel op 3 Maar 1947 bekend gemaakt, dat in verband met het hoge ziektepercentage der arbeiders een ziekencontroleur was aangesteld, zulks in overleg met de 3 fabriekscommissies.

De fabriekscommissie van de fabriek Roomweg maakte tegen de maatregel bezwaar, omdat zij hierin niet was gekend. (Bij informatie bleek, dat de voorzitter dezer commissie wel op de hoogte was gebracht.) De staking brak hi hierop uit op deze fabriek.

De vakorganisaties, n.l. de Bedrijfsunie voor Textielarbeiders en de E.V.C. verklaarden zich tegen de staking, waarop na een bespreking het werk des namiddags 4 Maart 1947 werd hervat.

Als agitators kunnen worden genoemd:

Hermann Martin Baars, geb. te Rheine (Dld.) 26-10-1918 wever, won. te Enschede, Dr. P. v. Hoekstraat 30. Baars staat in genoemde fabriek bekend als communist-raddraaier. Hij is ongehuwd en woont in bij zijn vader Hermanus Martinus Baars, geb. te Doesburg, 6-11-1889, zonder beroep. In 1946 hing een verkiezingspamflet van de C.P.N. achter een raam van zijn woning.

Pieter Koopman Sr. geb. te Losser, 20-12-1896, wever, won. te Enschede, Renbaanstraat 64 en zijn drie zonen.

Pieter Koopman Jr., geb. te Losser, 12-9-1924, textielarbeider, won. te Enschede, Renbaanstraat 64.

Dirk Albert Koopman, geb. te Losser, 24-3-1920, textielarbeider, won. te Enschede, Hengelostraat 26.

Anne Dirk Koopman, geb. te Losser, 19-6-1917, wever, won. te Enschede, Minkmaatstraat 144.

Genoemde Koopman Sr. en zonen staan in de fabriek als uiterst links bekend.

Op Zaterdag 8 Maart 1947 brak bij de N.V. Textielfabriek "BATO" te Enschede een wilde staking uit, omfattende het gehele personeel zijnde 70 personen.

Uitgetrokken door 4 Afd./Sectie acd Datum 17-4-47

Op aanvraag van B III

Na 1 $\frac{1}{2}$ uur was deze staking reeds weer beëindigd.
Aanleiding : Een bepaalde groep wevers werkte al geruime tijd met een minder goede grondstof (te korte cops). Hiervoor vroegen zij een vergoeding van 10 % op hun loon. Volgens de directie zou deze groep dan f. 2.-- a f. 3.-- boven het maximum-loon uitkomen.

Reden: Toen de directie niet onmiddellijk daarover een onderhoud wenschte toe te staan, doch dit enige uren wilde uitstellen, werd het werk neergelêgd.

Als agitator kan worden genoemd: Karel Hendrik Keppels, geb. te Lonneker, wever, won. te Enschede, Paul Krugerstraat 14. Keppels is lid van de C.P.N. en de E.V.C.

De secretaris der plaatselijke afdeling der E.V.C. door enige arbeiders ontboden, gaf na een onderhoud met de bedrijfsleider der fabriek, de arbeiders, de raad, onmiddellijk het werk te hervatten, hetgeen daarop ook geschiedde. Hij noemde deze staking "een in gevaar brengen van de bedrijfsvrede."
Naar aanleiding van deze staking maakte de bedrijfsleider van bovengenoemde fabriek de volgende opmerking:
"Het is mij bekend, dat verschillende werkgevers zich niet houden aan de bepalingen van de Collectieve Arbeidsovereenkomst en wel speciaal de bepalingen betreffende maximumlonen ontduiken, door meer te betalen, dan zij volgens deze overeenkomst mogen. Ook wordt bij de bepaling, dat voor een waarde van maximaal 3% van het loon in natura mag worden uitgekeerd, soms de hand gelicht. Dergelijke handelingen brengen ontevredenheid onder werknemers en zijn m.i. vaak aanleiding tot wilde stakingen."

Op Vrijdag 28 Maart 1947 brak bij de N.V. Textielfabriek E. ter Kuile & Zn aan de Gronaustraat te Enschede een kleine wilde staking uit in de weverij dezer fabriek, waaraan alle wevers werkzaam in deze afdeling - zijnde 40 man - deelnamen. Het totaal aantal arbeiders op deze fabriek bedraagt 120.

Aanleiding : Bedoelde wevers uitten de klacht, dat zij overbelast werden, aangezien zij met slecht materiaal moesten werken, waardoor het zeer moeilijk was, een behoorlijk loon te verdienen. Bij een voorafgaande bespreking tussen de directie en de fabriekscommissie werd over deze kwestie geen overeenstemming bereikt, waarop bovenbedoelde wevers in staking gingen.

Vervolgens vond een bespreking plaats tussen de directie, de fabriekscommissie en vertegenwoordigers van de Bedrijfsunie, voor Textiel. Hierbij werd overeengekomen, dat de arbeiders het werk zouden hervatten, terwijl door een econoom, daartoe aangewezen door genoemde Bedrijfsunie, een neutraal onderzoek zou worden ingesteld naar de gegrondheid van bovengenoemde klacht der arbeiders.

De vertegenwoordigers van de Bedrijfsunie hadden de indruk dat de klacht der wevers niet ongemotiveerd was.
De staking duurde slechts eenige uren.

G E H E I M.

BUREAU B

Enschede, 28 Februari 1947.

Np: P/74-47.

Nummer:	
Datum:	4-3-47

1.09

Ik heb de eer U EdelGestrenge hiernevens te doen toekomen een rapport betreffende de alhier op 27 Februari 1947 uitgebroken wilde staking in de textielfabriek "N.V. Spinnerij OOSTERVELD" aan de Goolkatenweg te Enschede, naar de inhoud waarvan ik mij korthedshalve verwijzing moge veroorloven.

A A N:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68

te

's-G R A V E N H A G E.

Volgno.

3 MAART 47

ACD/11520

GEHEIM.

OVERZICHT van de WILDE STAKING in de Textielfabriek "N.V. SPINNERIJ OOSTERVELD" aan de Goolkatenweg te ENSCHEDE, uitgebroken op Donderd. 27 Februari 1947.

Aanleiding:

Een arbeider, werkzaam in de z.g. "duivelskamer" der fabriek, genaamd Willem Warringa, geb. te Odoorn, 20.3.1919, won. te Enschede, Zwarteweg 95 (Glanerbrug), was het niet eens met de maatregel van een fabrieksbaas, die een aan hem, Warringa, toegevoegden leerling tijdelijk op een andere afdeling tewerk stelde. Warringa zette de door hem te bedienen machine stil. Toen hij na enige uren het werk wilde hervatten, eiste hij betaling van de uren, waarin hij niet gewerkt had. Dit werd hem door de directie geweigerd.

Daarop gingen ook de 2 andere arbeiders uit de "duivelskamer" in staking. Dit gebeurde op Donderdag 27 Febr. '47.

Gevolg:

Aangezien in de "duivelskamer" de te verwerken grondstoffen een voorbehandeling ondergaan, was de directie speedig genoodzaakt, een andere afdeling, de z.g. "voorspinnerij" stop te zetten. De hier werkende arbeiders - 150 in aantal, waarvan de helft vrouwen - bleven echter in de fabriek, waartegen geen bezwaar bestond.

Op Vrijdag 28 Febr. '47 werd, nadat met de organisaties een en ander was besproken, door de 3 arbeiders der "duivelskamer" het werk hervat. (Ook de E.V.C. keurde het staken van dit drietal af.)

Echter: de 150 arbeiders, die door het staken van dit drietal, enige uren niet hadden gewerkt, eisten nu betaling van deze uren. De directie zegde toe, hierover nader overleg te willen plegen. Deze arbeiders greigden daarop in staking te gaan, wanneer niet onmiddellijk werd toegezegd, dat deze uren volledig zouden worden betaald. De directie handhaafde haar standpunt, waarop door deze 150 arbeiders hedenmorgen - 28 Febr. '47 - het werk werd neergelegd.

Uit sympathie met de eis dezer stakers legden hedenmiddag opnieuw een 100-tal andere arbeiders dezer fabriek het werk neer.

Te 17 uur werd door alle arbeiders het werk hervat, terwijl tegelijkertijd de fabriekskern een bespreking hield over deze kwestie met de directie.

Het standpunt van de directie is: het drietal arbeiders uit de "duivelskamer", alsmede het laatstgenoemde 100-tal stakers ontvangen geen betaling over de uren waarop zij gestaakt hebben. De 150 arbeiders die noodgewongen het werk moesten neerleggen, ontvangen 80 % van hun loon over die uren.

Verwacht wordt, dat hierop opnieuw een algemene staking in deze fabriek zal volgen.

Nader bekend geworden bijzonderheden zullen worden gemeld.

Enschede, 28 Februari 1947.

Volgens bericht met maandrapport Enschede
in staking op 28.2.47 te 19.30 geen arbeid.

*Agitator
zette tot
staking
aan
heeft daarna
op last plaats
E.V.C. de arbeiders
meer aan
het werk te zetten*

Komt niet voor.

No. P/73-47.

BUREAU Enschede,	
Nummer:	
28 FEB. 1947	

26 Februari 1947.

Volgnó.
7 FEB. 47
ACD   1139/6

Onderwerp: Wilde staking in textielfabriek "Het Schuttersveld" van de Gebr. Van Heek.

Ik heb de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten:

In de fabriek "Het Schuttersveld" van de Gebr. Van Heek aan de Hengelosestraat 125 alhier is op Dinsdag 25 Februari 1947 des namiddags een wilde staking uitgebroken, waaraan door ongeveer 1000 personen werd deelgenomen. Het totale personeel van deze textielfabriek omvat ruim 1100 personen.

De aanleiding tot deze staking was het volgende:

Op 13 Februari 1947 werd door de Economische Recherche alhier proces-verbaal opgemaakt contra Marinus Thobias Hendrik van Baren, geb. te Enschede, 23-9-1893, van beroep textielarbeider, won. te Enschede, Abraham Strickstraat 69, terzake het voorhanden hebben van meer textielgoederen, dan redelijkerwijs voor de behoefte van hem en zijn gezin noodzakelijk was.

Uit het door de Economische Recherche ingestelde onderzoek is niet gebleken, dat Van Baren, die magazijnchef was in meergenoemde fabriek, op onrechtmatige wijze in het bezit was gekomen van deze goederen, waarvan het gewicht ongeveer 160 kg bedroeg.

De directie had naar aanleiding van vorenstaande besloten, Van Baren andere werkzaamheden op te dragen, op grond van het feit, dat hij zich door die bevoorrading enigszins a-sociaal had gedragen. Aangezien hij echter reeds 25 jaar in het bedrijf werkzaam was geweest en zich steeds een goede en betrouwbare kracht had betoond, achtte de directie geen termen aanwezig om hem te ontslaan.

Door de functie, die Van Baren bekleedde, stond hij in het bedrijf tussen het kantoorpersoneel en de arbeiders, tengevolge waarvan hij door de laatste categorie tot het "hogere" personeel werd gerekend. Daar de arbeiders bij het plegen van diefstal enz. worden ontslagen, menen de arbeiders momenteel, dat Van Baren in dezen door de directie in bescherming was genomen.

De uit 9 personen bestaande fabriekskern, waarvan het grootste gedeelte lid is van de E.V.C., eiste gisterenmiddag van de directie, dat Van Baren onmiddellijk zou worden ontslagen. Indien aan deze eis binnen 10 minuten geen gevolg zou worden gegeven, zou tot staking worden overgegaan.

De directie gaf geen gevolg aan de door de arbeiders gestelde eis en gaf te kennen, dat zij op het door haar ingenomen standpunt t.a.v. Van Baren niet wenste terug te komen, waarop de staking volgde. De arbeiders bleven wel in de fabriek, doch werkten niet.

Hedenmorgen vond een bespreking plaats tussen de directie, de fabriekskern en een aantal vertegenwoordigers van het N.V.V., de Ned. Kath. Arb. Beweging en de E.V.C. Deze vertegenwoordigers waren van mening, dat de directie in dezen een psychologische- en de arbeiders een tactische fout hadden gemaakt en dat het tenslotte een prestige kwestie was geworden, aangezien de directie eiste, dat eerst het werk zou moeten worden hervat, alvorens deze zaak nader zou worden besproken, terwijl de arbeiders het tegenovergestelde eisten.

Op voorstel van de vakbonden werd tenslotte besloten, dat hedenmiddag te 2 uur de werkzaamheden zouden worden hervat, terwijl tegelijkertijd een bespreking zou worden geopend tussen de directie en de fabriekskern over het geval Van Baren.

Bij informatie is gebleken, dat de staking op laatstgenoemd tijdstip is geëindigd.

A A N:
Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

In het rapport over de maand Februari 1947 zullen de bijzonderheden omtrent de personen, die bij deze staking op de voorgrond traden, worden gemeld.

=====